

OSCAR

FİLMLERİ

AFASINEMA

■ ■■■■III

AFA-SİNEMA: 19 AFA-Yayımları: 155

ISBN 975-414-091 -X

Mart, 1991

1986 yılında yayımlanan kitabın yeniden gözden geçirilip genişletilmiş baskısıdır.

© AFA Yayıncılık A.Ş.

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş. Baskı: Gülen Ofset Kapak: Reyo Basımevi

AFA Yayıncılık A.Ş.ı Babıali Cad. Sıhhiye Apt. 19/8 Cağaloğlu - İSTANBUL

0526 39 80 •

OSCAR

FİLMLERİ

j

Ahmet Boyacıoğlu

(Derleyen)

S

I

AFA

YAYINLARI

f

Önsöz

Sinemada ödöl, her yönetmenin, her oyuncunun, her yapımcının ve filmlerin çekiminde görev alan

diğer yaratıcıların ya da teknik elemanların düşüdü. Öyle bir düş ki, onu kazanana ya ün, ya para, ya yeni iş olanakları ya da hepsini birden getirir. Oysa ödölün kutsal işlevi sanatsal bakımdan üstün olanı belirlemektir. Ama denilebilir ki, ancak kimi zaman işin buyanı ödüllendirilir. Ne var ki, bugün uluslararası film şenliklerinde ya da "Oscar'lar" gibi şenlik dışı ödüllendirmelerde, c^şğışik amaçlarla sinemanın çeşitli yanlarında üstünlük taşıyan yapıtlar ortaya çıkarılmaya çalışılır. Oscar ödülleri böylece çok yönlü bir değerlendirme yöntemini oluşturuyor.

Herhangi bir sanat dalında verilen ödölün başlıca amacı "nitelik" kaygısı taşımasıdır. Ama öyle ödülller vardır ki, özellikle sinemada kimi filmlere nasıl verilmiş diye şaşırıp kalırsınız. Dünya sinemasında kararları tartışma konusu yapılmayan ulusal ya d^ uluslararası seçiciler kurulu yoktur. Uzun yıllardan beri üzerinden en çok durulan, en çok konuşulan ve tartışılan sinema ödülerinin başında da Oscar'lar yer almıştır.

Bu biraz Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilen kapitalizmin özel tanıtma ve halkla ilişkiler yöntemlerinin Oscar'lar için yıllardan beri abartılarak kullanılmasından kaynaklanıyor. Biraz da Hollywood'ün görkeminden ve büyüünden... İşin hiç politik yanı yok mu? Eskiden beri Amerika Birleşik Devletleri kendi ideolojisini tüm dünya üzerinde hakim kılmak ve etkili bir düzeyde sürdürebilmek amacıyla kendi sinemasından nasıl yararlanıyorsa, Oscar'la-rın dağıtımından da aynı anlayışla b,u uğraşısına bir pay çıkarmaya çalışıyor. '

Ne var ki, ideolojisi ne olursa olsun, Amerika Birleşik Devletlerindeki sinemanın, uzun bir zaman dilimi içinde değerlendirildiğinde, sanatsal nitelikleri bir hayli üstün, bir hayli etkileyici ve dünya sinemasını bir hayli yönlendirici özelliklere sahip olduğu yadsınamaz.

Acaba Oscar'larm bu gibi değerlendirme çerçevesi içindeki yeri nedir? İlişikte sunulan ayrıntılı incelemenin bu soruya hemen

açık seçik bir yanıt getirmesini bekleyemeyiz. Çünkü böyle bir değerlendirmeyi yapabilmek için heii Osear almış filmleri yıllar boyunca izlemiş hem de Vietnam Savaşı sırasında ve sonrasında Amerika Birleşik Devletlerindeki toplumsal gelişmeleri yeterince izlemiş olmak gerekir. Vietnam Savaşı yenilgisinden sonra Amerikan yaşama biçimi değişmemekle birlikte, halkın moral kazanmasına çalışan politik güçler daha sağa kayarken, toplumsal sorunlar üzerinde daha çok durulmasını vurgulayan bir kesim de belirdi. Her iki taraf Amerikan sinemasında da kendini göstermekte gecikmedi. Oscar'ların dağıtımı ise genellikle Amerikan toplumunun sağdaki ya da en azından toplumsal kaygılardan uzaktaki sinemanın yanında yer aldı. İşte ilişikteki inceleme bu konuyu daha derinlemesine izlemek isteyenlere, Oscar'lann dağıtımı hakkında en gerekli gerçekleri sergileyerek, destek bilgiyi sağlıyor. Hatta Amerikan sinemasının başlangıçta ne gibi soylu sanatsal kaygılardan yola çıkarak dünya çapında bir etki ve esin kaynağı olduğunu ve sonra da kapitalist ideolojinin yaygınlaştırılması için nasıl kullanıldığını önü-. müzdeki sayfalardan bulup çıkarmanız mümkündür.

Eğer Amerikan sinemasının bir zamanlardaki görkemini izlemiş bir sinemaseverseniz, tam anlamı ile' teme le i jimeyen ve ülke sorunlarına yeterli toplumsal boyutlardan yoksun ve ancak kişisel çözümler ve eleştiriler getiren daha sonraki yıllardaki kimi Amerikan filmlerinin Oscar'ların dışında tutulduğunu ilerdeki sayfaları okuyunca sezmemeniz olanaksızdır. Gerçekte, Oscar'ların dağıtımı tutucu bir değerlendirmenin sonucunda gerçekleştiriliyor. Daha da açıkçası, Oscar'larm verildiği dalları ilişikteki sayfalardan bulup çıkardığımızda, bu ödüllendirme yönteminin küçük ve

alçakgönüllü bir yapımda bile çok geniş bir kamera arkası ekibi ile çalışan bir üretim biçiminden kaynaklandığını da hemen anlarsınız. Böyle bir çalışma yöntemine sahip sinemanın ödüllendirme yönteminde de sanattan daha çok terimsel amaçların ve görkemin ön plana çıkması önlenemez, elbette.

Nitekim, Avrupa ve hatta diğer kıtalardaki film şenlikleri ve sinema ödülleri önem kazanmaya başlayınca, bir de Amerikan sinemasındaki durgunluktan ötürü, Oscariar giderek ağırlığını yitirdi. Ama yine de Oscar'ların terimsel etkisi, ödül alan filmlerin ve kişilerin piyasa değeri, hatta Oscar'a salt aday gösterilmenin getirdiği parasal üstünlükler bile bu uğurda eski fırıldakların yeni yöntemlerle çevrilmesini sağlamaya devam ediyor.

İşte çok yönlü ve çok yanlı Oscar öyküsünün yaklaşık tüm gerekli ayrıntılarını sergileyen ilişikteki incelemenin yazarına özellikle bir noktayı göz ardı etmediği için de teşekkür borçluyuz. Bu yapıt, Oscar olayını derinlemesine incelemekle ve olayın her yanını didiklemeyle yetinmiyor. Oscar'ların dağıtımının geride bırakabildiği sanatsal birikimi de gözler önüne seriyor. Oysa Oscar'ları değerlendirirken, A. Boyacıoğlu, konunun salt tecimsel yanı ve komplolar-, dan kurulu düzeni üzerinde durmakla da yetinebilirdi. Az ya da çok, derin ya da yüzeysel, Oscar dağıtımının yaratabileceği ve etkileyebildiği çevreler üzerinde kültürel boyutu görebilmemiz, bize bu fırsatı veren için çok olumlu bir nokta... Bu noktadan yola çıktığımızda aşağıdaki değerli çalışmanın yerini daha iyi belirlememiz mümkün olacaktır.

En sonunda da, ülkemizde giderek sayıları ve niteliği artan sinema yayınlarına birinin daha eklenmesi de kıvancımızı haklı kılan bir başka nedeni oluşturuyor. Sinema incelemelerine bir yenisini kazandıran Ahmet Boyacıoğlu'na teşekkür ederken, yeni çalışmalarını beklediğimizi de belirtelim.

Mahmut Tali Öngören Mart 1986 - Ankara

Oscar - Bir Heykelciğin Öyküsü

1920'li yılların başında Hollywood, o güne kadarki en parlak dönemini yaşıyordu. Birinci Dünya Savaşı, Avrupa'daki film yapımını nerdeyse olanaksız kılmıştı. Bu nedenle de Hollywood, uzun süre ABD pazarına tek başına egemen oldu. Güçlerini arttıran film Stüdyoları, sürekli bir büyüme içindeydiler ve girişimci yapımcılar, ilerde birçr imparatorluk haline gelecek işletmelerinin temellerini bu dönemde attılar. Adolph Zukor gibi stüdyo sahipleri, düzinelerce sinema salonu satın alarak filmlerini daha rahat pazarlama yoluna gidiyorlardı. Ayrıca Hollywood, çeşitli ülkelerden ABD'nin batı kıyılarına göç eden yetenekli kişileri kısa süre içinde en iyi biçimde piyasaya sürmeyi öğrenmişti. Böylece, İtalyan oyuncu Rudolfo Valentino, *The Four Horsemen of the Apocalypse* (Mahşerin Dört Atlısı, 1921) ve *The Sheik* (Şeyh,-1921) gibi filinlerle bir gecede dünyanın bir numaralı seks sembolü haline geldi. Alman yönetmen Ernst Lu-bitsch, *The Marriage Cirele* (Evlilik Çemberi, 1924) ile başlayan bir dizi başarılı güldürü filmi çevirdi. Bu güldürüler kısa sürede herkesin dilinde, Lubitsch adını zekice yapılmış güldürülerin simgesi haline getirdi. " "

1925 yılına kadar başarıyla giden bu döhem, daha sonra bir durgunluk göstermeye başladı. Sinema seyircisinde önemli bir düşüş gözlenmekteydi. Kullanılmış reçetelerle para kazanmak için yeniden yapılan filmler başarı kazanmadığı gibi bu filmlerde rol alan oyuncuların da harcanmasına neden oluyordu. Sonuçta Hollywo-od'un teknik, ekonomik ve sosyal açıdan kpkklü değişikliklere gereksinimi

olduğu açığa çıktı. ¹

Diğer yandan teknisyenler, bir süredir sessiz filmi nasıl sesli hale getirebileceklerini ciddi olarak araştırıyorlardı: De Forest 1923’de bir dizi kısa filmde fonofilm adı verilen bir yöntemi ortaya attı, 6 Ocak 1926’da Warner Brothers/Vitaphone Film, *Don Juan* filminde plak üzerindeki senkronize eşlik müziğini uygulamaya koydu. 1927 yılının ocağında da Fox, yeni bir ses sisteminin kullanılmasını önerdi. Bütün bu girişimler seyircinin fazla ilgisini çekmemesine karşın, birçok yapımcı, sesli filmin gelmesiyle doğacak sorunların bilincindeydi.

O dönem Hollywood’un ikinci sıradaki, ama giderek önem kazanacak olan diğer bir sorunu ise sansürdü. Filmler halk tarafından ilgi gördükçe, bazı gruplar devlet tarafından yönetilen bir sansürün gerekliliğini savunmaya başladılar. Yapımcılar, böyle bir devlet sansürünün kamuoyunda yaratacağı olumsuz etkilerden çekindiklerinden, film endüstrisinin bir anlamda kendini sansürden geçirmesini amaçlayan "Hays Office"i kurdular. "Hays Office"’in iyi çalışmaması, sorunların kısa sürede yeniden ortaya çıkmasına neden oldu, Özellikle de Cecil B. DeMille dinsel motifleri ağırlıklı olmak üzere, seks, şiddet konularını birbiriyle iyice kaynaştırdığı tarihi filmlerinde, yarıçıplaklığın güzelliğini ön plana çıkartıp "Hays Office"’in koyduğu sansür kurallarını atlatmada olağanüstü başarılı oldu. Bu tip "kötüye kullanma"ların doğal sonucu olarak katolik kilisesinin öncülüğünde birçok eyalette sansür kurulları, "Hays Office"’i dikkate almaksızın, etkin hale getirildi. Bu sansür kurulları ya "Hays Office"’den bağımsız olarak sansür kurallarını uygulamaya koydular ya da filmlerin doğrudan katolik kilisesinin yasakları içersinde olduğu gerekçesiyle oynatılmaması yoluna gittiler.

1920’lerin başında film yapımcılarının büyük sorunlarından biri de sendikalardı. 1922 yılında Sahne Sanatçıları Sendikası (Equity), oyuncular üzerindeki etkinliğini arttırmaya ve yaygınlaştırmaya çalıştı. Ancak oyuncular, işlerinin ağır olmaması nedeniyle sendikaya fazla ilgi göstermediler. Buna karşılık, film çalışanları kendi aralarında iyi örgütlenmişlerdi. Amerikan İşçi Federasyonu ile Sinema ve Tiyatro Çalışanları Birliği, yıllardır süren tartışmaları ve aralarındaki görüş ayrılıklarını bir yana bırakarak, toplu iş sözleşmelerinde birlikte hareket etmeye karar verdiler. 1926’da dokuz stüdyo ve beş sendika arasında müzisyenler, set desinatörleri, sahne çalışanları, ressamlar ve elektrikçiler için geçerli olan temel bir anlaşma imzalandı. Stüdyo sahipleri kısa sürede yönetmenlerin, oyuncuların ve müzikçilerin, sendikalaşacaklarının bilincindeydi.

Sinema endüstrisi için ortam oldukça güvensizdi: Sesli sinemaya geçişin sancıları, sansür ve sinema çalışanlarının sendikalaşma sorunları içinde, taraflar arasında arabuluculuk yapacak, tüm sinema endüstrisinin haklarını savunmayı üstlenecek ve sesini duyuracak bir kuruluşa gereksinim vardı. Böylece, "Academy of Motion Picture Arts and Sciences" in (Amerikan Sinema Akademisi) kurulması gündeme geldi.

1927 yılının Ocak ayında, *Ben Hur* filminin tanınmış yönetmeni Fred Niblo ve oyuncu Conrad Nagel, o sıralar Hollywood’un en güçlü adamlarından olan, MGM’in patronu Louis B. Mayer’e, film endüstrisinin haklarını savunabilecek böyle bir örgütün kurulmasını önerdiler. Louis B. Mayer bu düşünceyi büyük bir hoşkuyla karşıladı ve konuyu görüşmek üzere film endüstrisinin önde gelen kişilerini bir akşam yemeğine davet etti. 11 Ocak 1927’de Los Angeles’te-ki Ambassador Oteli’nde verilen yemeğe yapımcılar, yönetmenler, senaryo yazarları, oyuncular ve bazı avukatlar da dahil olmak üzere, film endüstrisinin değişik dallarından gelen 36 kişilik bir grup katıldı. Mayer, Niblo ve

Nagel önerilerini açıkladıklarında, yemeğe katılan herkes bu düşüncüyü destekleyerek, böyle bir kuruluşun gerekliliği hakkında kısa konuşmalar yaptılar. Yemeğin sonunda, Hollywood'da pek rastlanmayan bir birlik havası esiyordu ve Aka-demi'nin kurulması kararlaştırılmıştı.

Bazı ayrıntılar açığa kavuşturulduktan sonra, 19 Mart'ta Akademi Yönetim Kurulu seçildi. Ünlü oyuncu Douglas Fairbanks jr. başkanlığa, Fred Niblo başkan yardımcılığına, M. Leavee saymanlığa, Frank Woods da sekreterliğe seçildi. Mayer'in avukatlarına hazırlattığı tüzük, 4 Mayıs'ta Yönetim Kurulu tarafından kabul edildi.

11 Mayıs 1927'de ilk üyelerinin aidatlarından karşılanan bir kuruluş yemeği verildi. Yemeğe katılan 300 kişiden 231'i o gece Akademi'ye üye oldular. Böylece kuruluşun kısa vadede yapacağı işleri gerçekleştirebilmesi için gerekli parasal destek de sağlanmış oluyordu. Çeşitli öneriler ve birlikte uyumlu çalışma dilekleri arasında kimsenin dikkatini çekmeyen, ancak ileride önemli sonuçlar doğuracak bir cümle vardı: "Yaratıcı düşünceleri destekleyerek ve değerli yapıtları ödüllendirerek, sinema sanatını ve tekniğini daha ileri götüreceğiz."

Akademi yönetimi, kuruluş yemeğinden kısa süre sonra, yedi kişiden oluşan bir kurulu ödül verme yönetmeliğini saptamakla görevlendirdi. Cedric Gibbons, Sid Grauman, Bess Meredyth, J. Stuart Blackton, Richard Barthelmess, Henry King ve David Wark Griffith'den oluşan bu kurul, daha ilk toplantısını yapamadan* Akademi bir sorunla karşı karşıya kalıyordu: Louis B. Mayer'in bütün göstermelik iyiliklerinin altında, gerçekte, Aka-demi'yi kendi çıkarları için kullanma düşüncesi yatmaktaydı. MGM şirketi mali sıkıntıya düşünce, 1927 Temmuzunda Louis B.

Mayer, Akademi Yönetim Kurulu'na bütün işçilerin ücretlerinde yüzde onluk kısıntı yapabilmek için kendisine yasal yetki verilmesi konusunda bir önerge verdi. Akademi ödün vermeyerek bu öneriyi reddetti. Böylece Mayer, istemeyerek de olsa, önergesini geri almak zorunda kaldı. Bu olaya tepki olarak Sahne Sanatçıları Sendikası "Actors Equity", sinema oyuncularını sendikasını kurma girişiminde bulundu. Akademi hızla devreye girerek, Aralık 1927'de standart bir ücret belirleme yoluna gitti. Sendikalarla olan ilk çatışma böylelikle ucuz atlatıldıktan sonra, gözler yeniden ödül çalışmalarına çevrildi.

Mayıs 1928'deyedi kişilik kurul toplandı ve ödüllerin ilgi çekici olması açısından her yıl verilmesi kararını aldı. Aynı zamanda, ilk ödülün Ağustos 1927 ile Temmuz 1928 tarihleri arasında Los Angeles'te gösterime giren filmler arasında dağıtılması uygun görüldü. "Academy Award of Merit" adıyla verilecek ödülün biçiminin belirlenmesi görevi, MGM sanat bölümü ressamı Cedric Gibbons'a verildi. Bir söylentiye göre Cedric Gibbons, bugün dünyaca ünlü Oscar heykelini, bir Akademi yemeği sırasında masa örtüsüne çizmiştir. Gerçekte Gibbons, heykelin çizimini bürosunda tamamlamış ve heykel Los Angelesli heykeltıraş George Stanley tarafından yapılmıştır. ¹

' . 4 ' %

16 Mayıs 1929'da Hollywood'da, Roosevelt Oteli'ndeki ilk Oscar ödül töreni büyük ilgi görmedi. Ödül sahipleri önceden bilinmekteydi. *The Last Command* (Son Emir) ve *The Way of All Flesh* (Tendeki Şeytan) filmlerindeki oyunuyla en iyi erkek oyuncu ödülünü alan Emil Jannings, heykelciğini törenden önce almış ve Berlin'e gitmişti. Ödül töreninin haber değeri de oldukça azdı. Bazı gazeteler kısa haber olarak geçerken, radyo yayınlarında? törene hiç yer verilmedi. *Seventh*

Heaven (Yedinci Cennet), *Street Angel* (Sokak Meleği) ve *Sunrise* (Şafak) adlı filmlerindeki başarısıyla en iyi kadın oyuncu ödülünü alan Janet Gaynor yıllar sonra şöyle demiştir: "Ödül kuşkusuz beni çok sevindirdi. Ama bu, Akademi'nin ilk ödülü olduğu için ne geçmişi ne de belli bir geleneği vardı. Bu nedenle de, bugünkü kadar anlamlı değildi. Eğer ödülü aldığım sırada, ilerde kazanacağı değeri bilseydim, çılgına dönerdim. O sırada ödülü Douglas Fairbanks'in elinden almak beni ödülü kazanmış olmaktan çok daha fazla mutlu etmişti." Bu arada, Douglas Fairbanks'in şimdilerde saatler süren ödül dağıtım törenini 4 dakika 22 saniye

s

gibi kısa bir sürede bitirerek, bu alanda bir rekor kırdığını belirtmek gerekir.

William A. Wellman'm sessiz filmi *Wings* (Kanatlar), 1927/28 yılının en iyi filmi olarak ödüllendirildi. Büyük bir bölümü uçaktan çekilen film, Birinci Dünya Savaşı sırasında Amerikalı iki pilotun Fransa'da başından geçenleri anlatıyordu. ,

Frank Borzage'nin sessiz melodramı *Seventh Heaven* en iyi senaryo ve en iyi yönetmen dallarında iki Oscar aldı. F. W. Murnau'nun klasiği *Şunrise* en iyi görüntü yönetmeni dalında ve yapımın sanatsal değeri nedeniyle iki Oscar kazanırken, Janet Gaynor da her iki filmdeki oyunuyla en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı.

İlk Oscar ödülleri büyük önem taşımadığı gibi, filmlerin seçiminde gösterilen öznel tutum ve ödüllendirilen filmlerin belli bir . kaliteden yoksun oluşu, eleştiri konusu olmuştu. *Wings* 'in teknik kalitesi herkesçe kabul ediliyordu, ama bu film gerçekten yılın en iyi filmi ödülünü almaya layık mıydı?

Seventh Heaven's, üç Oscar verilirken, King Vidör'un, yeni gerçekçiliğin ilk ve en önemli örneği sayılan başyapıtı *The Crowd* (Kalabalık) ödül alamadı. Aday listesinde yer alan otuzbir filmde çoğu bugün unutulmuşken, *The Crowd* temasal ve sanatsal içeriği ■ ve New York sokaklarının, insanların gizli kamerayla görüntülenmesinde sağladığı başarı nedeniyle sinema tarihinin önemli filmlerinden biri olarak kabul edilir.

Birçok kişi, seçiciler kurulu kararlarının, filmlerin sanatsal değerinden çok, Louis B. Mayer'in ticari çıkarlarının gözönünde tutularak verildiği kanısındaydı. Ne de olsa Mayer, Akademi'ye parasal destek sağlayan, avukatlarını ücretsiz olarak Akademi'nin tüzüğünü hazırlamada görevlendiren kişiydi. Böylece de Mayer'in film seçimlerinde bir çeşit veto hakkına sahip olduğu dedikodusu ortalıkta dolaşıyordu. En tarafsız kişiler bile, bir yıl sonra yaşanan olaylar sonucunda, Oscar ödülllerinin dağıtılmasında ne gibi dolapların döndüğüne tanık oldular.

3 Nisan 1930'da Mary Pickford, Sam Taylor'un *Coquette* (Koket) filmindeki oyunu için en iyi kadın oyuncu Oscar'ı ile ödüllendirildi. Mary Pickford, yirmi yılı aşkın bir süredir sessiz filmlerin en ünlü yıldızlarından biriydi. Ününü son yıllarda yavaş yavaş yitirdiğinden, ödülün ona verilmesi birçokları tarafından olumlu karşılandı. Ancak eleştirmenler bu karara ilkesel olarak karşı çıktı-

12 V .

lar. Oscar ödülü bir kariyer için değil, yalnızca bir filindeki başarı için verilmeliydi. Pickford'un *Coquette*'deki oyunu, aday olan diğer oyuncuların ortaya koyduğu performansa erişemiyordu. Diğer yandan Pickford'un kocası Douglas Fairbanks altı ay öncesine kadar Akademi başkanıydı ve seçici kurulun da üyesiydi. Acaba Bickford, Akademi'nin ileri gelen üyelerine çay servisi yaptığı için mi Os-car'la ödüllendirilmişti? Üyelerden ve basından gelen baskı sonucu, Akademi Yönetim Kurulu 1930 yazında Oscar seçiciler kurulunu dağıttı ve Oscar ödüllerinin bütün Akademi üyelerinin oylarıyla verilmesini karara bağladı. Ne de olsa Akademi belli bir düzeyde saygınlık kazanmıştı ve kimse bu saygınlığın çeşitli dedikodularla sarsılmasını istemiyordu.

İlk Oscar ödül dağıtım töreni basından büyük ilgi görmezken, bir bölgesel radyo istasyonu ikinci törenden bir saatlik canlı yayın yaptı. Akademi ödülü 10 Kasım 1931'de dördüncü kez dağıtılırken, başkan yardımcısı Charles Curtis sahneye geldi ve Başkan Herbert Hoover'in iyi dilek mesajını okudu. Bu arada altın heykelcik adını da değiştirmiş, "Academy Award of Merit", Oscar adını almıştı. Oscar admin nereden geldiği ise, bugün bile üzerinde tartışılan bir ko-'nudur. Bette Davis, heykelciğin kendisine ilk kocası Harmon Oscar Nelson'u anımsattığım savunurken, bugün kabul edilen görüş, Os-car'm isim babasının, heykelciği 1931 yılında amcası Oscar Pierce'e benzeten Akademi sekreteri Margret Herriek olduğudur.

Oscar'ın başlangıçta karşılaştığı sorunlara karşın, kısa sürede ünlenmesi, ABD'nin o zamanki ekonomik ve sosyal durumuyla yakından ilgiliydi. 1930'larm başında ABD'yi sarsan ekonomik bunalım, Hollywood'u pek etkilemedi. Tersine sinema, gerçeklerden kaçan yığınların ilgisini her zamankinden daha çok çekiyordu. Oscar bir masal fabrikası ürünü olarak karanlık ve umutsuz gerçeklere jpembe gözlüklerle bakmayı sağlamak görevini başarıyla yerine getirdi. Artan suç işleme oranları ve işsizlik, salonlarında zengin davetler düzenlenen otellerin kapılarından içeri sızılmıyordu. *All Quiet on the Western Front* (Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok) gibi mesaj veren birkaç film hesaba katılmazsa, western, müzikal ve güldürü türündeki filmler Oscar aday listelerini dolduruyorlardı. Amerikan sinema tarihinin en önemli gangster ve korku filmleri de Os-car'm ilgi alanı dışında kaldı. Bugün klasikler arasına girmiş bulunan *Little Cesar* (Küçük Sezar, 1930), *Public Enemy* (Halk Düşma-

nı, 1931), *Scarface* (1932) gibi filmlerin yerine, gerçeklerden bütünüyle uzak ya da gerçeklerden kaçan filmler yeğlendi.

Akademi'kuruluşundan bu yana sesli filmi olanca gücüyle destekledi. Birinci Oscar dağıtım töreninde ilk sesli film olan Warner Brothers yapımı *The Jazz Singer's*, (Caz Şarkıcısı) bir özel Oscar verildi. Bir yıl sonra Erich von Stroheim'ın *The Wedding March* (Düğün Marşı) ve Victor Sjoström'ün *The Wind* (Rüzgar) filmleri yerine, içerikten yoksun, kötü seslendirilmiş bir müzikal olan *.V Broadway Melody* en iyi film Oscar' ma layık görüldü. Ertesi yıl sesli filmin bütün olanaklarını ilk kez en iyi biçimde kullanan Emst Lubitsch'in *Love Parade* (Aşk Resmi Geçiti) isimli operet filmi 6 dalda Oscar'a aday gösterilerek, bu alanda bir rekor kırdı.

1930'larda çekilen bazı kaliteli sessiz filmler, sözgelimi Charlie Chaplin'in başyapıtı *Citylights* (Şehir Işıklan, 1931) görmezlikten gelinirken, bugün sinema kitaplarında adı bile geçmeyen bazı sesli filmler ödüllendirildi.

Akademi Oscar konusunda gerçeklerden kaçmada büyük bir ustalık gösterirken, sorunları çözmede

hiçbir başarı elde edemedi. Kiliseye bağlı grupların sürekli artan baskısı sonucu Hays Office, 1929 yılında kendini feshederek, Katolik Ahlak Grubu adlı kuruluşa katıldı. Bu kuruluş tarafından hazırlanan film yapım yasasına (Motion Picture Production Code) devlet sansürü korkusu nedeniyle yıllarca kimse karşı çıkamadı.

Bu yasadaki tutucu ahlak anlayışı, yönetmenlerin toplumsal konuları işleyen filmler çekmesini yıllarca engelledi. Akademi ise, bu konuda üzerine düşen görevi yerine getirmedi.

1932/33 yıllarında film endüstrisi ekonomik bunalımın etkilerini hissetmeye başladı. Stüdyo sahipleri ücretleri kıstak vö diğerk tasarruf planlarını kabul ettirmek için Akademi'yi kullanmayı dnediler. Bu olay sendikalar ile Akademi'yi karşı karşıya getirdi. Kuruluşundan altı yıl sonra Akademi, tarihindeki en büyük krizlerden birine itildi. Akademi ile sendikalar arasındaki ilk çatışma, büyük Hollywood stüdyoları içinde parasal açıdan en zayıf durumda olan Paramount'un iflasıyla başlaâı. Stüdyo sahipleri, yaptıkları bir toplantıda stüdyoların bu bunalımı atlatabilmelerine acil çözüm olarak, genel müdürlerden kapıcılara kadar bütün çalışanların ücretlerinin yüzde elli kısıtlanmasını kararlaştırdılar. Sendikalardan gelecek tepkiyi etkisiz kılmak için de Akademi'yi paravan olarak kullan-

maya karar verdiler. Akademi, 1927 yılındaki toplu sözleşmede oynadığı rolden ve diğerk çalışmalarından ötürü birçok oyuncu ve yönetmen tarafından sendikaya eşdeğerk bir kuruluş olarak görölmekteydi. Gerçekte ise yapısal olarak stüdyo sahipleri tarafından kötüye kullanılmaya yatkın bir kuruluş idi.

1933 yılında Akademi, geçici bir ücret kısıtlamasını kabul etti. Ancak, asgari ücretle çalışanlara bu kural uygulanmayacak ve stüdyolar yeniden kâra geçince, ücret kısıtlaması da derhal sona erecekti. Durumunu düzelten ilk stüdyo Warner Brothers oldu. Jack VWarner'ı ziyaret ederek çalışanlara yeniden eski ücretlerin ödenmesi gerektiğini anımsatan Akademi görevlisi, tatsız bir sürprizle karşılaştı: Jack Warner stüdyonun kendisine ait olduğunu ve kısıtlamayı kaldırarak eski ücretleri yeniden ödemeyi kesinlikle düşünmediğini belirtti. Kısa bir süre feonra Samuel Goldwyn de aynı yolu seçince, komplo açık seçik ortaya çıkmış oldu.

Bu olayın doğal sonucu olarak, Akademi başkanı Conrad Nagel 1933 yılının Nisanında görevinden istifa etti. Basında Nagel'in Warner'ı desteklediği ve bu yüzden Yönetim Kurulunun tepkisine neden olduğu yolunda söylentiler çıktı. Diğerk haberlere göre ise Nagel, Jack Warner'ı kararından dönmesi yoluid a ikna etmeye çalışmış, ancak başarılı olamamıştı. Akademi'nin yeni başkanı J.T. Reed, ilerde böyle suistimalleri önlemek amacıyla tüzükte değışiklik önerdiği sırada yeni bir skandal patlak verdi.

Franklin D. Roosevelt 16 Haziran 1933'te ekonomik bunalımın aşılabilmesi için bir dizi önlemi içeren ve çalışma yaşamının yeniden düzenlenmesini öngören National Recpvey Act'i (Ulusal İyileştirme Yasası) imzalamıştı. Bu yasanın sinema ile ilgili bölümleri, getirilen ağır vergiler, hükümetin film yapımına doğrudan karışabilmesi gibi maddeler yüzünden ağır eleştirilere uğradı. Ancak üzerinde en çok tartışılan konu, yasa ile stüdyo sahiplerine verilen sınırsız yetkiler konusuydu. Yeni Akademi başkanı J.T. Reed'in bu yasayı hazırlayan kurulun üyesi olduğunun açığa çıkması ve ayrıca Louis B. Mayer'in yakın arkadaşı olması, bardağı taşıran son damla oldu. Yeni sinema yasasının eleştirisi konusu olan maddeleri Eddie Cantor'un Roosevelt ile yaptığı bir görüşmeden sonra yumuşatıldı. Ancak James Cagney, Gary Cooper ve Fredric March'm önderliğinde birçok oyuncu

Akademi'den ayrılarak, 1933 yılının Ekiminde Sahne Oyuncuları Birliği'ni kurdular. Yönetmenler de bir süre son

la

ra aynı yolu seçerek, Amerikan Yönetmenler Birliği'nde toplandılar. Böylece Akademinin üye sayısı 600'den 40'a düştü.

, Bu olay doğal olarak Oscar'ı da etkiledi. Gücünü yitiren, böyle bir kuruluştaki çıkarları kalmayan Mayer ve arkadaşları yavaş yavaş Akademi'deki parasal desteklerini çektiler. Yönetim Kurulu ise, bir sonraki Oscar ödül töreninin nasıl ve kim tarafından destekleneceğini kara kara düşünmeye başladı.

27 Şubat 1935 yılında yapılan ödül dağıtım töreninin en önemli olayı Bette Davis ile ilgiliydi. John CromweH'in yönettiği bir W. Somerset Maugham uyarlaması olan *Of Human Bondage* (Aşk Kölesi) adlı filmdeki güzel oyunuyla eleştirmenlerin ve izleyicilerin büyük beğenisini kazanan Bette Davis'in en iyi kadın oyuncu Os-car'ı kazanmasına kesin gözüyle bakılıyordu. Ancak, Oscar adayları açıklanınca Hollywood karıştı. *It Happened One Nighfâaki* (Bir Gecede Oldu) oyunuyla Claudette Colbert, Oscar'a aday gösterilmişti. Bette Davis listeye alınmazken, MGM'in ikinci güçlü adamı olan Irving G. Thalberg'in eşi Norma Shearer'in adı listedeydi. Bette Davis'in kasıtlı olarak liste dışı bırakılması, büyük protestolara neden oldu ve Akademi 15 Şubat 1935'te bugüne kadar benzeri olmayan bir karara vardı. Seçiciler aday listesindeki isimleri dikkate almaksızın, istedikleri oyuncuya oylarını verebileceklerdi. Ama bu gecikmiş bir karardı. Oyların çoğu verilmiş, hatta sayılmıştı bile. Ödülü Bette Davis'in alacağından neredeyse emin olan ve bu nedenle de ödül gecesi kentten ayrılmayı düşünen Claudette Colbert, trenden indirilerek törene yetiştirildi ve eline Oscar heykelciği tutuşturuldu. En iyiniyetli kişilerin gözünde bile Akademi'nin tarafsız olmadığını kanıtlayan bu ödül töreninden üç ay sonra, ABD yüksek Mahkemesi, Roosevelt'in Ulusal iyileştirme Yasası'nı anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddetti. Böylece stüdyo sahipleri ağır bir darbe yemiş oldular ve yeni kurulan sendikalar, herkesin kötüye kullandığı Akademi'ye karşı saldırıya geçtiler. Akademi'nin yeni başkanı Frank Capra, bir sonraki ödül töreni için para sağlamada büyük güçlükler çekerken, sendikalar da Oscar aleyhinde bir propo-gandaya başladılar. Oscar ödül dağıtım töreninden iki gün önce Paul Muni, James-Cagney ve Gayy Cooper Sahne Oyuncuları Birliği adına meslektaşlarına bir telgraf çektiler: 'Yapımcınız sizi büyük bir olasılıkla Oscar ödül dağıtım törenine katılmaya davet etmiş olmalı. Böylece sendika üyelerinin Akademi'yi desledikleri kanısı

uyandırılmak isteniyor. Akademi'nin sendikanın çıkarlarına karşı tutumu bilindiğinden Yönetim Kurulu törene katılmamanızın doğru olacağı kanısındadır."

Telgraf çok iyi zamanlanmıştı ve işlevini kusursuz yerine getirdi. Ancak Frank Capra böyle bir hamleyi önceden sezmiş ve David Wark Griffith'in yaşamı boyunca sinemaya olan katkısından ötürü bir özel Oscar'la ödüllendirileceğini açıklamıştı. Çok az kişi bu ince kurnazlığın farkına varabildi. Eleştirmenler tarafından yerin dibine batırılan son filmi *The Struggle*'dan (Mücadele) sonra beş yıl film çekmesine olanak tanınmayan Griffith, borç içindeydi ve birçokları için bu özel Oscar ödülü, sinemanın bir sanat haline dönüşmesinde büyük katkıları olan Griffith'e yapılan haksızlıkların geç de olsa telafisi niteliğini taşıyordu.

Capra ise, ödül törenine ilgiyi arttırabilmek, boykot çağrılarını etkisiz kılabilmek için sinema tarihinin bu ünlü ismini, unutulmuş-luğun karanlığından geri çekerek, bir özel ödül alması için ikna etmişti. Bu hile yüzde yüz başarıya ulaşmadı, ancak ödül töreninin beklendiğinden sönük geçmesini de engelledi. Dudley Nichols'un en iyi senaryo ödülünü almayı reddetmesine, birçok ünlü oyuncunun törene katılmamasına karşın salon gene de doluydu ve Akademi böylelikle zaman kazanmış oluyordu.

Bir yıl sonra, 9. Oscar ödül töreni hazırlıklarını yapan Capra, bu kez yalnızca paranın değil, seçicilerin de eksik olduğunu farket-ti. Seçici üye sayısı o kadar azalmıştı ki, Oscar ödülllerinin bir seçim sonucu dağıtıldığını söylemek zor olacaktı. Capra sonuçta sendika yöneticilerine boyun eğmek zorunda kaldı ve sendika üyelerinin oylamaya katılmasına izin verilmesini istedi. Sendika üyelerinin oylarıyla gerçekleştirilebilen 9. Oscar ödül dağıtım töreninden sonra, Capra, ağırlığını ortaya koyarak, Akademi tüzüğünde değişiklik yapılması yoluna gitti. 5 Mart 1937'de Yönetim Kurulu oy birliği ile Akademi'nin ücret kavgaları ve sendikal sorunların dışında tutulmasına karar verdi. Böylece Akademi yeni bir döneme girmiş oluyordu. Sendikalarla ilgili sorunlar ortadan kalkmış ama, para sorunu hâlâ çözümlenememişti. Stüdyoların bütün parasal desteği çekmesiyle, para ödeyen üyelerin sayısı onyediye düştü. Oysa bu sayı Akademi'nin kuruluş günlerinde altıyüze ulaşıyordu. Büyük para sıkıntısına rağmen Capra, Oscar ödül dağıtım töreninin yapılmasından vazgeçme yoluna gitmedi. Bu doğru bir karardı, çünkü Oscar,

büyük beklentilerle kurulan ve sonunda bir film müzesine dönüşen Akademi'nin en önemli işlevi haline gelmişti.

Geçmişle olan bağlantılar koparıldıktan sonra yapılan ilk ödül dağıtım töreni, Los Angeles'i su basması ve Malibu ile Beverly Hills arasındaki caddelerin selden geçilmez hale gelmesi yüzünden bir hafta ertelenmek zorunda kaldı.

1300 kişinin katıldığı görkemli ödül töreninde William Dieterle'nin *The Life of Emile Zola* (Emile Zola'nın Hayatı) adlı filmi, yılın en iyi filmi seçildi. Bir önceki yıl seçici, sayısı 200 iken, sendikaların üyelerinin seçime katılmasına izin vermesinden sonra bu sayı onbeşbine yükselmişti. 1938 yılından itibaren gittikçe artan bir saygınlık ve değer kazanan Oscar ödülü, sinema endüstrisi tarafından belirlenmesi ve seyirci kitlelerini çok etkilemesi nedeniyle, bir filmin erişebileceği en büyük başarı olarak görülmeye başlandı. Oscar tarihi boyunca yapımcılar bu ödülü kazanmak için bazan' akıl almaz yollara başvurdular.

Bu konuda en iyi örnek, David O. Selznick'in Margret Mitchell'in romanından uyarladığı *Gone With the Wind* (.Rüzgar Gibi Geçti) filminin öyküsüdür. Romanın filme çekilme hakkı ellibin dolar gibiyüksek bir ücret karşılığında satın alındıktan sonra, Scarlet O'Hara'yı oynayacak oyuncu bütün ülkede aranmaya başlandı. Selznick tarafından tutulan bir reklam firması basını ustaca yöneterek film için yapılan bu çalışmaları manşetlere geçirdi, film endüstrisini, eleştirmenleri ve seyircileri etkileyen, o zamana dek görülmemiş çapta bir reklam kampanyasını gerçekleştirdi.

Filmin 15 Aralık 1939'daki göz kamaştırıcı galası daha yapılmadan, herkes "bütün zamanların en iyi filmi"ni konuşuyordu.

29 Şubat 1940'daki 12. Oscar ödül dağıtım töreni yapılmadan çok önce, hangi filmin ödülü kazanacağı birçokları tarafından biliniyordu. 1939 yılında Amerikan sineması, ilerde klasikler

arasına girecek olan *Mr. Smith Goes to Washington* (Bay Smith Washington'a Gidiyor), *Ninotchka*, *Of Mice and Men* (Fareler ve İnsanlar), *Stagecoach* (Cehennem Dönüşü) ve *The Wizard of Oz* (Billur Köşk / Küçük Kızın Rüyası) gibi yapıtlar vermişti. Ancak bu filmlerden hiçbiri, son derece ustalıklarla pazarlanan *Gone With the Wind* karşısında tutunamadı. Ambassador Oteli'nin önünde Vivien Leigh'nin hayranlarının hücumuna uğrayıp ezilme tehlikesi geçirmesi, filmin ödül töreninden önceki son reklamı oldu.

Ödül töreninde ise beklenen gerçekleşti. *Gone With the Wind* sekiz dalda ödüle layık görülerek - ayrıca renk dramaturjisi için bir özel Oscar- o zamana kadar en çok ödül alan film ünvanını kazandı. Bu ödüllerin de yardımıyla bütün gişe rekorlarını kırdı.

Oscar'm gücünün bir filmi olumsuz yönde etkilemesinin en iyi örneği ise, Orson Welles'in başyapıtı *Citizen Kane*'dir (Yurttaş Kane). Charles Foster Kane'in biyografisinin anlatıldığı filmin çekimi sırasında, senaryonun, basın imparatoru William Randolph Hearst'ün yaşam öyküsünü anlattığı söylentisi yayıldı. Bu nedenle de Hearst'ün gazeteleri filme ve Orson Welles'e karşı acımasız bir kampanyaya giriştiler ve filmin yasaklanmasını talep ettiler. Bu baskılar karşısında RKO stüdyosu çekimi tamamlanan filmi Orson Welles'den satın alıp negatiflerini yok etme yolunu denedi, ancak Welles, filmin gösterime çıkmaması halinde RKO'yu mahkemeye vermekle tehdit etti.

9 Nisan'ın 1941'de filmin New York basın mensupları için özel gösterimi yapıldı. Hearst'ün gazeteleri filmi boykot ederken, diğer gazetelerde hayranlıkla karışık şaşkınlık belirten yazılar çıktı. *Citizen Kane*, New York'ta ve diğer büyük kentlerde önemli başarılar kazandı ve New York Film Eleştirmenleri ödülünü de aldı. Ancak küçük kentlerde hiç ilgi görmedi. Gazeteler *Citizen Kane*'in reklamlarını yayınlamayı reddederken, sinema sahipleri, filmi satın almış olmalarına karşın gösterime koymadılar. Sonuçta *Citizen Kane*, Hearst'ün gücü karşısında yenik düştü.

1942 yılının başında Akademi, *Citizen Kane*'in hak ettiği başarıyı kazanmasına yardımcı olabilirdi. Yılın en iyi filmi olarak Oscar ödülünü almak, o zamanlar bile bir filmin büyük ticari başarı kazanmasına neden oluyordu. Ancak *Citizen Kane*'in 9 dalda Oscar'a aday gösterilmesiyle başlayan olaylar, sonuçta tam bir trajediye dönüştü. Ödül töreninde Orson Welles'in adı her okunduğunda salon ıslıklar ve yuh sesleri ile inliyordu. Gregg Toland'ın olağanüstü kamera çalışması ve Robert Wise'm kurgusu ödüle layık görülmedi. Gary Cooper'ın en iyi erkek oyuncu Oscar'ını almasından sonra, en iyi yönetmen ödülü de *How Green Was My Valley*'deki (Vadim O Kadar Yeşildi ki) çalışmasıyla John Ford'a gitti. *How Green Was My Valley* filminin en iyi film Oscar'ını almasıyla Orson Welles'in yenilgisi kesinleşti. *Citizen Kane* sonuçta yalnızca en iyi senaryo Oscar'ıyla yetinmek zorunda kaldı. Akademi bu başyapıtı dışlamış ve

bugün, bütün zamanların en iyi on filmi listesinde birinci sırada yer alan bu filmi görmezlikten gelmişti.

Eleştirmenlerin harika çocuk olarak nitelendiği Orson Welles'in daha filmin çekimi sırasında RKO ile anlaşmazlığa düşmesi ve filmin ticari başarı kazanamaması, Hollywood'un Welles'e sağladığı sanatsal özgürlüğün sona ermesine neden oldu. Welles 1947'de Hollywood'u terketti, daha sonra da genellikle yönetmen değil, oyuncu olarak çalışma olanağı elde edebildi.

Gone With the Wind ve *Citizen Kane* Oscar'm 1938-45 yılları arasında kazandığı gücü gösteren en

iyi iki örnektir. Bu sıralar ödül dağıtımında izlenen yolun fazla eleştiriye neden olmaması, o zamanki sosyopolitik durum ile açıklanabilir. ABD'nin ikinci Dünya Savaşı'na girmesinden sonra Oscar ile ilgili tartışmalar doğal olarak azaldı. Bu arada Akademi, Oscar'm çekiciliğini arttırmak için ustaca çalışmalar yapıyordu. Ödül kazananların isimlerinin ödül töreninden önce basma açıklanması kuralı 1941 yılında değiştirildi ve isimler törene kadar gizli tutulmaya başlandı. Böylece mühürlenmiş zarflardan çıkacak isimlerle yaratılan gerilim, halkın ilgisini ve merakını çekerken, ödül töreninin de ülke çapında önemi artmış oluyordu.

ABC radyosunun 1945 yılından sonra ödül törenini canlı olarak yayınlamaya başlaması, Oscar'a olan ilginin artmasında önemli rol oynadı. Oscar'm popüler olması, stüdyoların ilgisini de çekti ve stüdyolar 1930'larda olduğu gibi yeniden Akademi'nin bütün masraflarını üzerlerine aldılar.

ikinci Dünya Savaşı Akademi'yi bazı küçük ödünler vermeye zorladı: 1942 yılında William Wyler'm propaganda filmi *Mrs. Miniver* yılın en iyi filmi seçildi. Görkemli ödül törenleri de bu dönemde daha alçakgönüllüce düzenlenmekteydi. 1943-45 yılları arasında Oscar heykeltçikleri maden rasyonalizasyonuna bağlı olarak alçıdan yapıldı. Ancak savaş yılları Oscar'ı pek etkilemeden geçip gitti.

Savaş sonrası yıllarda ise, film endüstrisi tarihinin en büyük krizine düştü: Amerikalılar sinemaya gitmek yerine, yeni TV'lerini izlemeyi yeğliyorlardı. 1946'nın sinema tarihinin en başarılı yılı olmasına rağmen, iki yıl sonra seyirci sayısı % 70 azaldı. Amerikan sinemasının uluslararası pazara açılma umudu da gerçekleşmedi. Yüksek vergiler yüzünden film dış satımı kazanç getirmiyordu. Tersine yabancı yapımlar, özellikle İngiliz filmleri Amerikan pazarına giriyor, izleyici buluyor, hatta bazı Amerikan filmlerinden daha iyi kazanç sağlıyordu.

1948 Mayısında Amerikan Yüksek Mahkemesi'nin stüdyo monopollerini ortadan kaldıran kararıyla Hollywood'un klasik stüdyo sistemi sona erdi. Bu bunalımlı dönemde, Oscar ödülünün bir filmin ticari başarısına etkisini inceleyen ve ileride önemli sonuçlar doğuracak olan bir kamuoyu araştırması yapıldı. Bu araştırma sonucunda 1946-47 yıllarında en iyi film Oscar'ı alan *Best Years of Our Lives* (Hayatımızın En Güzel Yılları) ve *Gentlemen's Agreement* (Centilmenler Anlaşması) adlı filmlerin iki milyon dolar ek kazanç sağladığı ortaya çıktı. Böylece Oscar ödülllerinin ticari değeri ilk kez nesnel olarak kanıtlanıyordu. Bu gerçek ortaya çıktıktan sonra, Amerikan film endüstrisi Oscar ödülüne aday İngiliz filmlerine karşı daha duyarlı hale geldi. 1946 yılında Lawrence Olivier'nin yepyeni bir yorumla çektiği *Henry V* bir özel Oscar aldı. Bir yıl sonra Michael Powell ve Emeric Pressburger'in *Black Narcissus* (Siyah Narsis) ve David Lean'in Charles Dickens uyarlaması *Great Expectations* (Büyük Umutlar) filmleri teknik dallarda ikişer ödül aldılar. Artık kısa süre içinde bir İngiliz filminin en iyi film Oscar'ını alması bekleniyordu. 1948'de Lawrence Olivier'nin ikinci Shakespeare uyarlaması *Hamlet* Amerika'da gösterime girince Amerikan film endüstrisinin korktuğu başına geldi. *The Treasure of Sierra Madre* (Altın Hâzineleri) bir yana bırakılırsa, diğer Amerikan filmleri karşısında büyük başarı kazanan *Hamlet*'in en iyi film Oscar'ını kazanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Beş büyük stüdyonun patronu, 1948 Noelinden kısa bir süre önce bu bunalımı konuşmak üzere biraraya geldiler. Aralarında alışılmamış bir beraberlik vardı. Bir yabancı filme iki milyon dolarlık ek gelir sağlamak için seksenbin dolara malolacak bir ödül törenini finanse etmek, kabul edilemez bir durumdu. Stüdyolar, *Hamlet*'in en iyi film ödülünü kazanması halinde, Akademi'den bütün parasal desteklerini çekeceklerini bildirdiler. *Hollywood Reporter*'in yazarları müdürü W. R.

Wilkinson, bu konudaki düşüncesini alaylı bir biçimde şöyle dile getirmişti: "Amerika, İngiltere'nin savaşı kazanmasında yeterince yardımcı oldu, ama bir de bizim Oscarlarımızı'kazanmalarına yardımcı olmamız biraz fazla değil mi?"

Hamlet, beklenildiği gibi en iyi film de dahil olmak üzere yedi

dalda Oscar'a aday gösterilince, heyecan doruk noktasına ulaştı. Bu sırada Akademi başkanı Jean Hersholt kamuoyuna beklenmedik bir açıklamada bulunarak stüdyoları basit ticari çıkarlar uğruna Akaçlemi'nin onurunu ve saygınlığını zedelemekle suçladı. Bu konuşma *Hamlet*'e karşı yürütülen olumsuz yaklaşımları alabildiğine dengeledi. Artık her şey ortadaydı. Acaba Akademi üyeleri yüreklilik mi gösterecekler, yoksa Oscar'ın geleceğini düşünerek, stüdyo patronlarına boyun mu eğeceklerdi?

Oscar tarihinde gururla anılan 24 Mart 1949 gecesinde Akademi üyeleri, ya stüdyo patronlarının hesaplarına karşı oldukları için ya da gerçekten nesnel davrandıklarından, *Hamlet*'i davetlilerin donakalmış bakışları arasında yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirdiler.

Ödül töreninden kısa bir süre sonra MGM, Paramount, Fox,-Warner ve RKO ortak bir basın duyurusu yayınladılar: "Sinemanın başarılı ürünlerinin ödüllendirilmesi düşüncesini ilerde de destekleyeceğiz. Ayrıca, 'Academy of Motion Picture Arts and Sciences'in temel çalışmalarını da parasal olarak destekleyeceğiz. Ama Oscar ödül töreni masraflarını bundan böyle karşılamayacağız. Bu adım, ticari amaçlarla değil, aksine, Oscar'm ticarileşmesinin önlenmesi için atılmış bir adımdır. Sinemanın sanatsal boyutları yalnızca yılda bir yapılan bir yarışmayla ölçülemez. Ayrıca Oscar böyle bir değerlendirme için tek ölçüt olmayıp daha birçok yarışma olduğu da unutulmamalıdır."

Kısa bir süre sonra Universal ve Columbia stüdyoları da bu açıklamaya katıldıklarını bildirdiler. Böylece, Oscar'ın finanse edilmesi konusundaki 21 yıllık kavga sona ermiş oluyordu. Bazı gazeteler "*Hamlet* oylarını nereden aldı? Hamlet'e kim oy verdi?" gibi sorularla yapımcıların yanında yer alırken, çoğunluk stüdyoların bu kopuşunu Oscar adına olumlu bir olay olarak görüyordu. Genel düşünce, Oscar'm bağımsız olarak daha iyi yönde gelişebileceği ve stüdyo patronlarının etkisi ortadan kalktıktan sonra verilecek ödüllerin daha inandırıcı ve yansız olacağı şeklindeydi.

Akademi bir anlamda özgürleşmiş durumdaydı, ama bu arada parasal sorunları hâlâ kökten çözülmüş değildi. Radyo reklamları, arttırılan üye aidatları ve bağış kampanyalarıyla Oscar bir süre daha kendisini su üzerinde tutabiliyordu. Ancak, 1952 yılının sonunda parasal sorunlar doruk noktasına ulaştı. Oysa kimsenin beklemedi-

ği bir gelişme, Oscar'ı kesin iflastan kurtaracak ve ününün zirvesine çıkaracaktı.

Televizyon, yayın yaşamına geçtikten yedi yıl sonra bile hâlâ çekiciliğini yitirmemiş, Hollywood'un beklentilerinin tersine arttırmıştı. Haftalık diziler izleyicileri televizyonun başında tutmaya yetiyordu. Stüdyoların televizyonun bu etkinliği karşısında birtakım yapısal değişikliklere gitme gereksinimi duymaları sonucu, Louis B. Mayer, Nicholas Schenck ve Daryl Zanuck gibi film endüstrisinin eski büyük isimleri ya kendiliklerinden ayrıldılar ya da istifaya zorlandılar. Yeni stüdyo yöneticileri sinerama, 3-D, cinemascope, vis-tavision gibi teknik yeniliklerle seyircileri yeniden sinemaya çekmeye çalışmaktaydılar. Hollywood televizyonla ortak bir çalışmaya girmekten kaçmıyordu. Ünlü

film yıldızları televizyona çıkma konusunda olabildiğince kısıtlanıyor, televizyonda görünen oyunculara ise, elden geldiğince az konuşmaları öğütleniyordu. Oysa televizyon sinemaya; özellikle birçok oyuncunun, yönetmenin, kısacası Hollywood seçkinlerinin boy gösterdiği Oscar ödüllerine ilgi duymaktaydı. 1953 yılı başında NBC televizyonu, Akademi Başkanı Charles Brackett'e, Oscar ödül töreninin yayın hakkı için yüzbin dolar ve ek olarak tören masraflarının karşılanması önerisinde bulundu. Akademi bu öneriyi reddetmemeliydi, reddedemezdi. Çünkü 25. Oscar ödül töreninin gerçekleşebilmesi için başka olanak yoktu. 19 Mart 1953'te Oscar için yeni bir dönem başlıyordu. Oscar ödül töreninin Ronald Reagan tarafından sunulan ilk canlı yayını, seksen milyon kişi tarafından izlenerek, televizyonun yayma başladığı tarihten o güne kadarki en büyük izleyici sayısı ile rekor kırdı. *Variety* yorumunda, ilk televizyon sinema evliliğinin başarıya ulaştığını yazdı. Bir yıl sonra bu birlikteliğin yan etkileri de görülmeye başladı. NBC televizyonu üstlendiği reklamları yayınlayabilmek için, oyuncuların ödül konuşmaları sırasında bile araya reklam sokuyordu.

Ancak, televizyonun Oscar'a sağladığı popülarite o kadar fazlaydı ki, bu ufak tefek estetik hatalar önemsenmiyordu. Televizyon izleyicisinin olağanüstü ilgisini çeken, ödül töreninin yarattığı gerilimdi. Bunun da ötesinde, Oscar ödül töreninde olup bitenleri, ertesi gün dedikodu sütunlarından ya da fotoğraflardan öğrenmek yerine, anında izlemek, ilahlaştırılan oyuncuların sevinç ve üzüntülerini canlı olarak görmek izleyiciye çok cazip geliyordu.

1950'li yıllarda Oscar'ın ününe gölge düşüren bir dizi olaylar yaşandı. 1938 yılında kurulan "Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi"nin başlattığı ve "McCarthyizm" adını alan akım, savaştan sonra Amerikan antikomünizminin itici gücü haline gelmiş ve 1950'lerde soğuk savaşın fanatizmi ile doruk noktasına ulaşmıştı. Charlie Chaplin'in Sovyetlere dostça tutumu büyük yankılar uyandırdıktan sonra, politikacılar araştırmalarının odak noktası olarak Hollywood'u seçtiler. Film endüstrisinde çalışanların listeleri taranarak, sol düşüncede olanların işten atılmaları sağlanıyordu. Film çalışanları için Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komite-si'ne bağlı olduğunu söylemek işte kalmak için yetmemekteydi, ayrıca arkadaşları arasında sol düşüncede olanları da ihbar etmek gerekiyordu.

Robert Taylor, Ronald Reagan, Gary Cooper, Elia Kazan ve daha önce Sovyetler Birliği ile işbirliğini destekleyen bir kişi olmasına karşın Jack Warner gibi isimler Komite'yle gönüllü bir işbirliğine girdiler. 19 "sevimsiz" tanık, hapis cezası tehditi altında Komite'ye açıklama yapmaya çağırıldılar. Bunlardan on tanesi Komite'yi anayasaya aykırı buldukları için, herhangi bir açıklama yapmayı reddetti. Bu on kişi (Hollywood Onlusu), senatonun bir kuruluşu olan Komite'ye, dolayısıyla da senatoya saygısızlık suçuyla mahkemeye verildi ve hapis cezalarına çarptırıldı. Bu ilk büyük soruşturmadan sonra, onlarca kişi, çoğu zaman nedeni anlaşılmayan sebeplerden kara listeye alındı ve işlerinden atıldı. Birçoğu takma isimle çalışmak zorunda kalırken, Robert Rossen, Joseph Losey ve Cari Foreman gibi isimler Amerika'yı terkettiler. Ancak, Amerika'ya bağımlı olan yabancı film endüstrileri bu boykota uyarak, bu kişilere Avrupa'da da çalışma şansı vermedi.

Kara listeye alınmış kişilerin Oscar'a aday gösterilmeleri, hatta ödüllendirilmeleri çeşitli sorunlar yaratıyordu. *A Streetcar Named Desire* (İhtiras Tramvayı) filmindeki rolüyle en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü alan Kim Hunter'in törenden kısa süre önce birçok meslektaşı tarafından ihbar edilmiş olması, Akademi'nin ileride Oscar adaylarını seçmede daha dikkatli davranması konusunda bir uyarı niteliğindedir. Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi tarafından komünist diye

damgalanan birinin Oscar ödülünü alıp bütün ülkeye elinde Oscar heykelciliği ile televizyon ekranlarından gülümsemesi, bir kez daha olmamalıydı.

1956 yılında Michael Wilson, Wiliam Wyler'in *Friendly Persuasion* (Kan Dökmeyeceksin) adlı filminin senaryosunu yazdı. Wilson, Hollywood Onlusu'nu savunan *Salt of the Earth* (İyi Kalpli Biri, 1953) adlı filmin yapımında çalışmıştı ve üç yıldır kara listedeydi. Bu nedenle filmin jeneriğinde adı geçmemesine karşın, senaryo yazarları Wilson'un Oscar'ı kazanacağına kesin gözüyle bakıyorlardı. Bunu önlemek için Akademi Yönetim Kurulu 6 Şubat 1957'de Oscar'a aday olma koşullarına ilişkin kuralları değiştirdi: "Bir federal komitenin karşısında komünist partinin üyesi olduğunu kabul eden veya komünist parti üyesi olup olmadığı konusundaki sorulara yanıt vermeyi reddeden ya da böyle bir komitenin kendisine yaptığı çağrıya uymayıp komite karşısına çıkmayı kabul etmeyen kişilerin Akademi ödülüne aday gösterilmeleri ve dolayısıyla da ödülü almaları mümkün değildir."

Aceleyle yapılan bu değişiklik, hemen yürürlüğe kondu.^x *Friendly Persuasion*'ın en iyi senaryo dalında Oscar'a aday gösterilmiş olmasına karşın, Michael Wilson'un ismi aday listesinden çıkarıldı. Ancak çok geçmeden sorunlar yaratan, uygulaması zor bu kural, trajikomik olayların meydana gelmesine neden oldu. 27 Mart 1957'de yapılan 29. Oscar ödül töreninde Robert Rich, *The Brave One*'daki senaryo çalışması için altın heykelciği kazandı. Ancak o gece kimsenin bilmediği bir şey vardı: Robert Rich, kara listenin en tanınmış kurbanlarından biri olan Dalton Trumbo'nun kullandığı takma addı. Robert Rich ismi okunduğu zaman, Jesse Lasky jr. ödülü almak için sahneye çıktı, birkaç kelime mırıldanıp arkadaşı Robert Rich'in başka çalışmaları olduğu için törene katılmadığını söyleyerek sahneyi terketti. Daha önceki yıllarda da ödül kazanan bazı kişilerin törene katılmamış olmaları nedeniyle, kimse bu olayda gariplik sezmedi. Asıl skandal, Senaryo Yazarları Birliği'nin Robert Rich adının üye kayıtlarında olmadığını farketmesiyle ortaya çıktı. Bu gizemli harika çocuğu bulmak için başlatılan araştırma-lar sonuçsuz kaldı. Senaryo, tanınmış bir film acentası tarafından RKO'ya önerilmiş, kurallara uygun olarak RKO tarafından satın alınmış ve filme çekilmişti. Konuyla ilgili bütün bilinen buydu. Kısa süre sonra Robert Rich adı Oscar kayıtlarından silindi ve olay unutuldu. Gerçekte çok az kişi Robert Rich'in kimliğini bilmekteydi. Dalton Trumbo 1975 yılında Akademi'ye başvurdu ve Oscar'ını 18 yıllık bir gecikmeyle aldı.

1958 yılında ise, *The Bridge on the River Kwai* filmindeki senaryo çalışması ile Pierre Boulle Oscar ödülünü aldı. Oysa gerçekte senaryo, ikisinin de adı kara listede olan Carl Foreman ve Michael Wilson'un ortak çalışmasıydı ve bu herkesçe bilinen bir sırdı.

Akademi Yönetim Kurulu Stanley Kramer'in filmi *The Defiant Ones*' m (Kader Bağlayınca) senaryosunun Oscar'a aday gösterilmesinden sonra birçok kez protestolara neden olan bu kuralı yürürlükten kaldırmak zorunda kaldı. *The Defiant Ones*' m senaryosu iki yazar tarafından kaleme alınmıştı: Harold Jacob Smith ve Nathan E. Douglas. Amerika'ya Karşı Eylemleri Araştırma Komitesi'ne göre adı kara listede olmadığından, Smith'in Oscar'a aday gösterilmesinde bir sakınca yoktu, ama Nathan E. Douglas, Nedrick Young'm takma adıydı ve Young 1953'den beri kara listede olduğu için aday gösterilmesi mümkün değildi. Bu adaylık karşısında Akademi zor durumda kaldı. Ayrıca herkes, ırkçılık konusunu ustaca işleyen bu senaryonun Oscar ödülünü alacağından emindi. Tek çözüm yolu Smith'e Oscar ödülünü verirken, Young'ı bu ödülün dışında bırakmaktı.

Adayların açıklanmasından altı hafta önce, 12 Aralık 1959'da Akademi kara listede olanların

Oscar'a aday gösterilemeyeceği kuralını uygulanamaz olması nedeniyle iptal etti.

John Wayne sayesinde 1960 yılında Oscar tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Davy Crockett ve diğer Teksaslı kahramanların öyküsünü anlatan *Alamo'xixm* (Alamo Fedaileri) ilk gösteriminde olumsuz eleştiriler alması, filmin yapımcısı, yönetmeni ve baş oyuncusu John Wayne'in canını sıktı. *Alamo'yu* büyük ölçüde finanse eden Wayne, filminin çeşitli dallarda Oscar'a aday olabilmesi için usta bir reklamcı olan Russel Birdwell'in yardımıyla o güne kadar eşi benzeri görülmemiş bir reklam kampanyasına girişti. Görkemli bir basın toplantısı ve gazete ilanları Ue "bütün zamanların en iyi filmi" AZamo'nun tanıtımına başlandı.

Bu girişim kısa süre içinde olumsuz değerlendirilip alay konusu olunca, Birdwell, filmin işlediği vatanseverlik temasını ön plana çıkartarak, "*Alamo'ya* oy vermeyen, iyi bir Amerikalı değildir" türünden saldırgan ilanlar vermeye başladı.

Bu ilanlara bazı liberal gazeteler karşı çıktılar. *Los Angeles Mirror'm* sanat eleştirmeni Dick Williams, "İnsan iyi bir Amerikalı olabilir, ama buna rağmen *Alamo'yu* sıradan bir film sayabilir," diyerek tepkisini dile getirdi.

Birdwell ve Wayne ise inatla kampanyayı sürdürdüler. Yeni ilanlarda Tanrının bile *Alamo'ya* beğendiği, filmin Oscar almamasının büyük haksızlık olacağı ileri sürülüyordu.

Oscar adayları açıklandığında, 150.000 dolara malolan reklam kampanyasının amacını ulaştığı anlaşıldı. *Alamo* en iyi film de dahil olmak üzere tam yedi dalda aday gösterilmişti. Filmin sonuçta yalnızca en iyi ses dalında Oscar almasına karşın stüdyolar dikkatlerini bu olay üzerinde yoğunlaştırdılar. Reklam kampanyalarının önemi ilk kez *Alamo* örneği ile açık seçik ortaya çıkıyordu.

Hollywood 6011 yıllarda güncellikten yoksun, sıradan filmleri büyük reklam kampanyalarıyla pazarlamaya çalıştı. Bu konuda özellikle 20th Century Fox stüdyosunun izlediği yol ilginçtir. Robert Wise'm filmi *The Sound ofMu&ic*'in (Neşeli Günler, 1965) 5 dalda Oscar alması ve beklenmedik ticari başarısı, parlak dönemi çok gerilerde kalmış olan müzikalleri yeniden güncel hale getirdi. Birbiri ardına çevrilen *Dr. Dolittle* (1976), *Star* (1968), *Hello Dolly* (1969) gibi müzikaller hem belirli bir kaliteden yoksun hem de pahalı yapımlar olduklarından, ticari başarı kazanmaları için Oscar ödülüne gereksinimleri vardı. Bu da ancak reklam kampanyaları ile sağlanabilirdi Örneğin *Dr.Dolittle'm* Akdemi üyeleri için yapılan özel gösteriminde, seyircilere şampanya ve Havyar sunuldu Fox'un basın sözcüsü daha sonra, "Bu kez pahalı ilanlarımızın fazla etkili olmadığını biliyorduk. Şehirde herkes filmin ne kadar kötü olduğunu konuşuyordu. Biz de masraftan kaçınmayarak, pahalı bir soğuk büfe hazırladık. Sonra da filrrii gösterdik. Akademi üyelerinin filmi şampanya renkli bir gözlükle izlediği de söylenebilir," diyerek uygulama taktiğini açıklıyordu.

Gerçekte böyle hesaplar hiçbir zaman tutmadı. Reklamı yapılan filmler birçok dalda aday gösterilmelerine karşın nadiren Os-car'ı alabildiler. Bu yolu deneyen stüdyolar ise büyük maddi zarara uğrarken, Fox, 1969 yılında iflasın eşiğine kadar geldi.

Ayrıca sıradan filmlerin reklam kampanyaları sonucu Oscar'a aday olmaları, gerçekte Oscar alabilecek nitelikte filmlerin daha aday otamadan elenmesine yol açıyordu. Diğer taraftan seçicilerin yaş ortalaması oldukça yükselmişti. Çoğu Hollywood'un kuruluş yıllarından beri sinemanın içinde

olan bu kişiler için altın heykelcik geçmişin güzelliklerini unutulmaktan kurtaran ve gelenekleri koruyan son simgeydi. • <

Yeni sinema akımları bütün dünyada ilgi ile karşılanırken, Oscar geceleri geleneksel sinemanın zaferleriyle sonuçlanıyordu. Örneğin 1964’de Kubrick’in başyapıtı *Dr. Strangelove’m* (Dr. Garipaşk) yerine, George Cukor’un masraflı, ancak modası geçmiş müzikali *My Fair Lady* en iyi film Oscar’ını aldı.

Oscar’ın, daha doğrusu Akademi’nin gençleşmeye ve çağdaşlaşmaya gereksinim duyduğu sık sık yinelenirken, 1967 yılının Haziranında Yönetim Kurulu Gregory Peck’i başkanlığa getirdi. Eski başkan Arthur Freed’den 22 yaş daha genç olan Gregory Peck, yeni yeteneklerin Akademi’ye üye olmasını sağlarken, emekliye ayrılmış olan yaşlı Akademi üyelerini pasif üye statüsüne sokup Oscar seçiminde oy kullanma haklarını ellerinden aldı.

Akademi’deki gençleşme çabaları sürerken bugün klasikler arasına girmiş olan birçok film Oscar’lardan yoksun bırakıldı. Yeni Hollywood sinemasının ilk temsilcisi sayılan Mike Nichols’un *The Graduate*’i (Aşk Mevsimi/Mezun, 1967), gangster filmlerinin estetik ve içeriğine yeni bir yorum getiren Arthur Penn’in *Bonny and Clyde*’ı (1967), Akademi üyelerince önemsenmedi 1968’de Stanley Kubrick’in başyapıtı *2001 A Space Odyssey*’in (2001 Uzay Macerası) yerine Carol Reed’in pahalı ancak sinemaya bir yenilik getirmeyen müzikali *Oliver* en iyi film Oscar’ıyla ödüllendirildi.

Bir yıl sonra Gregory Peck’in Akademi’yi gençleştirme çabalarının ilk olumlu sonuçları görülmeye başlandı. Akademi ilk kez çağdaş bir sorun işleyen ve ayrıca oldukça karamsar bir film olan John Schlesinger’in *Midnight Cowboy*’unu (Geceyarısı Kovboyu), *Anne of the Thousand Days* (Bin Günlük Mutluluk) ve *Hello Dolly* gibi filmlere tercih ederek, yılın en iyi filmi seçti.

1970’den itibaren Akademi üyelerinin tutumları bütünüyle değişti. Geçmişin izlerini silip atmak için her fırsat değerlendirilirken, sinemanın genç isimleripi desteklemek yoluna gidildi. Vietnam, Watergate gibi bütün ülkeyi ilgilendiren sorunlar korkusuzca tartışılmaya başlandı.

George C. Scott 1970’de *Patton*’daki oyunu ile Oscar’a aday gösterildiğinde, yaşamın bir yarışma olmadığı ve kendisini de diğer oyuncu arkadaşlarına rakip görmediği gerekçesiyle, adaylığı reddetti. Bu olay Akademinin rahatsız edici kararlar almaktan kaçınmayacağını göstermek için iyi bir fırsattı ve bu fırsat değerlendirilerek, en iyi oyuncu Oscar’ı George C. Scott’a verildi. Scott’un ödül-

lendirilmesi Akademi tarihinde bir dönüm noktası oldu. 1960’larda tutucu sinemanın destekleyicisi olan altın heykelcik artık liberal düşüncelerin yayılmasını sağlamak görevini üstleniyordu.

1972’de George G. Scott’dan esinlenen Marlon Brando, *The Godfather* (Baba) filmindeki oyunuyla aldığı Oscar ödülünü Amerikalıların, özellikle de Hollywood’un kızıl derililere karşı güttüğü ırkçı politika nedeniyle reddetti. Marlon Brando’nun tutumu bir bomba etkisi yarattı. Oscar töreninin ertesi günü gazeteler Oscar’ın politikaya alet edilmesi konusunu eleştiren yazılarla doldu taşı.

Akademi yönetim kurulu Oscar ödülllerinin giderek politize olmasını önleyecek güçte değildi. Ödül kazananların ağızlarını bağlamak olanaksız olduğundan, ödül törenlerinde politik tartışmalardan kaçınma çağrıları ile yetinmek zorunda kalmıldı.

Oscar ödül törenlerinin kamuoyu oluşturmadaki gücünü kavrayan sanatçılar, Amerika'nın iç ve dış politikasına ait sorunlarla ilgili görüşlerini sık sık dile getirdiler. Öyle ki, Oscar ödül törenleri politik tartışmaların canlı olarak yayınlandığı bir TV programına dönüştü.

1975 yılında Vietnam'ı konu alan *Hearts and Minds* adlı film ile en iyi belgesel Oscar'ım alan Peter Davis ve Best Schneider, ödül için teşekkür ettikten sonra 200 milyon seyirciye Hanoi'den gelen kısa bir telgrafi okudular: "Teşekkürler Amerika, Güney

Vietnam'ın kurtuluşu için teşekkürler." Törenin sunucusu Frank Sinatra hemen sahneye gelerek, yapılan politik yorumlardan töreni düzenleyenlerin sorumlu olmadıklarını ve bu olaydan üzüntü duyduklarını sinirden kıpkırmızı olmuş bir yüzle açıkladı.

3 Nisan 1978'deki ödül töreni de politik gösteriler eşliğinde yapıldı. *The Palestinians* (Filistinliler) adlı antisiyonist filmiyle tanınan Vanessa Redgrave, *Julia'âaki* oyunu ile en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü alırken törenin yapıldığı Dorothy Chandler pavyonunun kapısı önünde Yahudi Savunma Locası üyeleri Redgrave'in kuklasını yakıyorlar ve üzerinde "Vanessa bir katildir" yazılı pankartlar taşıyorlar, Filistin Arap Birliği bu gösteriye "Siyonizm ırkçılıktır" pankartlarıyla karşılık veriyordu. Redgrave ise ödülünü aldıktan sonra tutumları bütün yahudiler için yüz karası olan siyonistlerden etkilenmedikleri için davetlilere teşekkür ediyor ve dışar-daki politik gösterileri salona taşıyordu.

1978'de Vietnam'ı konu alan *The Deer Hunter* (Avcı) ve

Coming Home'un (Eve Dönüş) en önemli Oscar'ları paylaşmaları ile Oscar'm politize olduğu dönem sona erdi.

1979'da iktidara gelen Ronald Reagan'm "Güçlü Amerika Politikası", doğal olarak film endüstrisini ve Akademi'yi de etkiledi: *Apocalypse Now* (Kıyamet), Vietnam savaşı eleştirdiği için, *Heaven's Gate* (Cennetin Kapısı) ise Amerika'nın kuruluşunda yaşanan tatsız olayları konu aldığından pek ilgi görmediler.

1980'lerin başında ödül kazanan *Ordinary People* (Sıradan In-

sanlar), *Chariots of Fire* (Ateş Arabaları) ve *Terms of Endearment* (Sevgi Sözcükleri) gibi filmlerin belirli bir düzeyi tutturmakla birlikte bu dönemin sinemasını temsil ettikleri söylenemez. 1980-1990 arası her ne kadar *Gandhi* ve *Amadeus* gibi çok önemli iki film ödüllendirilmiş olsa da özellikle son yıllarda ödül alamayan filmlerin ödül alanlardan daha çok ilgi çektiği ortadadır. 1989 adayları arasında yer alan *Born on the Fourth of July* (Doğum Günü Dört Temmuz), *Dead Poet's Society* (Ölü Ozanlar Derneği), *Field of Dreams* (Düşler Tarlası) ve *My Left Foot* (Sol Ayağım) yılın en iyi filmi seçilen *Driving Miss Daisy*'den (Miss Daisy'nin Şoförü) daha fazla ilgi gördüler. Belki de artık Oscar'a aday olan filmlere, Oscar alan filmlerden daha çok değer vermek gerekecek.

Bugüne dek en çok gişe geliri elde etmiş 100 filmden oluşan listeye bakıldığında ilk on sırada tek Oscar almış film olmadığı görülmektedir. Listenin ilk on filmi sırasıyla *E.T.*, *Star Wars I, II ve III*, *Batman*, *Ghostbusters*, *Jaws*, *Raiders of the Lost Ark*, *Indiana Jones and the Temple of Doom* ve *Beverly Hills Cop*'dir. İlk 100 film arasına girebilen Oscar ödüllü film sayısı yalnızca on olup bu

filmlerin adları ve sıralamadaki yerberi şöyledir: *Rain Man* (15), *The Godfather* (17), *The Sound of Music* (22), *The Sting* (26), *Gone With the Wind* (28), *Platoon* (35), *Kramer versus Kramer* (42), *One Flew Over the Cuckoo's Nest* (43), *Rocky I* (51), *Out of Africa* (77).

Böylece "en iyi film Oscar ödülünü alır", "Oscar alan film en iyi gişe gelirini getirir", "en iyi gişe gelirini getiren film en iyi filmidir" gibi saptamalar yapmanın olanaksız olduğu ortaya çıkıyor.

Oscar ödülleri, 60 yılı aşkın bir geçmişe sahip olmaları, Amerikan sinemasının başkenti Los Angeles'te verilmeleri ve gösterişli ödül töreninin yeni teknolojik olanaklarla tüm dünyaya naklen yayınlanabilmesi gibi nedenlerle dünyada üzerinde en çok konuşulan sinemasal olaylardan biri olma özelliğini yıllardır koruyor. Unutulmaması gereken, Oscar'm da sonuçta "bir ödül" olduğu ve değerlendirilmesinin Hollywood'un o andaki genel durumuna göre yapıldığıdır. Bu yüzden aradan yıllar geçtikten sonra bir filmin neden Oscar'a layık görüldüğüne mantıksal bir açıklama getirmek olanaksız olabilir.

Sonuçta şöyle bir saptamanın yanlış olmayacağı düşünülebilir: En iyi film, izleyicinin kişisel olarak en çok beğendiği filmidir ve bu filmin "Oscar ödüllü" olup olmaması hiç de önemli değildir.

Oscar'a Giden Yol

Oscar ödülleri genelde üç basamaklı bir seçim sonucu sahiplerini bulur. Bü' seçimlerin tarihleri kesin olarak belirlenmemiştir. 7. Os-car'lar 27 Şubatta dağıtılırken, 43. Oscar'ları kazananlar heykelciklerini alabilmek için 15 Nisana kadar beklemek zorunda kalmışlardı. Son yıllarda Oscar ödül töreni Mart sonu jle Nisan başı arasında yapılmaktadır.

İlk seçim hazırlığı Oscar'a aday olabilecek bütün filmlerin listesinin hazırlanmasıyla başlar. İlk koşul bir filmin 35 mm'lik bir kopyasının Los Angeles bölgesinde (Los Angeles, West Los Angeles ve Beverly Hills) ticari bir sinemada ücret karşılığı en az bir hafta boyunca gösterilmiş olmasıdır. Böylece 16 mm'lik filmler ya da yalnızca New York'ta gösterilmiş olan filmler yarışma dışı kalmaktadır.

Bu koşullara uygun her film Oscar adaylığı için yapılacak seçmeye katılabilir.

Bir yapımcının filmini özel olarak Akademi'ye bildirmesi gerekmediği gibi, Akademi de belirli bir koşul ileri süremez.

Küçük bir sinemada .bir hafta gösterimde kalan ucuz bir soft-porno, aylarca gösterilen bir başyapıt ile teorik olarak eşit şansa sahiptir. Buna karşın sanıldığından çok az film seçmelere katılma hakkını kazanmaktadır. Bu sayı 1983'de 223,1984'de ise 228 idi.

Ocak sonunda oylamaya katılmaya hak kazanan filmlerin listesi belirlenmiş olur ve Akademi her dalda en fazla 5 adayın seçilmesi için oy pusulalarını üyelerine gönderir. Bazı özel kurallar hariç tutulursa, her Akademi/üyesi kendi dalındaki Oscar adaylarını belirler (oyuncular en iyi oyuncu adaylarını, görüntü yönetmenleri en iyi görüntü yönetmeni adaylarını vb). En iyi film, senaryo, görüntü yönetmeni, kostüm, müzik, kurgu, özel efektler ve ses dallarında filmler aday gösterilirken, en iyi yönetmen ve oyuncu dallarında kişiler aday olur:

Akademi üyelerinin yaklaşık iki hafta içinde oy pusulalarını Akademi'ye geri göndermeleri gerekmektedir. Bir hafta süren sayımdan sonra Şubat sonuna doğru Oscar adayları açıklanır. Aday seçiminde her Akademi üyesi yalnız kendi çalıştığı dalda oy kullanma-

bilirken, ödül kazananların belirlenmesinde üyeler her dal için oy kullanma hakkına sahiptir. Akademi üyeleri Oscar'a aday olan filmleri üç hafta boyunca özel gösterimlerde - tekrar- seyrettikten sonra iki hafta içinde oylarını postalamak zorundadırlar. Oyların son gönderilme tarihinden 9 gün sonra -ödül töreninin yapılacağı günün öğleden sonrası- kazananlar saptanmış olur.

Kategoriler

En İyi Film:

En iyi film Oscar'ı, filmi gerçekleştiren kişileri biraraya topladığı ve filmin yapımına olan katkıları nedeniyle yapımcıya verilir. Diğer dalların aksine en iyi film adayları bütün Akademi üyeleri tarafından seçilir. Çocuk filmleri ve fantastik filmler dışında her film türü yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirilmiştir.

Son 57 yılın en iyi film Oscar'ını kazanan filmlerin ortak özellikleri, uzun olmalarıdır: *Sound, of Music*, (Neşeli Günler), 172 dk., *One Flew Over the Cuckoo's Nest* (Guguk Kuşu) 134 dk., *Gandhi* 188 dk., *Around the World in 80 Days* (Seksen Günde Devrialem) 178 dk., *Gone With the Wind* (Rüzgar Gibi Geçti) 220 dk., *Lawrence of Arabia* (Arabistanlı Lawrence) 221 dk.

Bugüne kadar en fazla dalda ödül alan film, *Ben -Hur'*dur,

't

En İyi Yabancı Film:

En iyi yabancı film ödülü 1947 yılından beri verilmektedir. Bu ödül 1955 yılına kadar Akademi Yönetim Kurulu tarafından önceden aday gösterilmeksizin verilirken, 1956 yılından sonra bu dalda beş film aday gösterilip en iyi film, Akademi üyeleri tarafından seçilmeye başlandı.

Her ülke kendi ulusal film enstitüsü tarafından seçilen bir filmi yarışmaya gönderebilir. Oscar'a aday seçilebilmesi için filmin 1 Kasım ile 31 Ekim arası çevrildiği ülkede gösterime girmiş olması gerekmektedir. Filmin Amerika'da gösterilmiş olması ise önkoşul değildir, ancak İngilizce senkronize ya da İngilizce alt yazılı bir kopyasının Akademi'ye gönderilmesi zorunludur. Bir seçici kurul Akademi'ye başvuran filmlerden beş tanesini Oscar'a aday gösterir.

Akademi üyeleri bu beş film arasından yılın en iyi yabancı filmi seçerler. Bugüne dek yabancı film Oscar'ını kazanan ülkeler arasında Fransa en başarılı olanıdır. Fransız filmleri 8 kez en iyi yabancı film Oscar'ını kazanma başarısını göstermişlerdir.

Eğer bir yabancı filmin İngilizce senkronize edilmiş veya İngilizce alt yazılı kopyası Los Angeles'te gösterime girip istenen koşulları yerine getirirse diğer dallarda da Oscar'a aday olabilir. Örneğin, Constantin Costa-Gavras'ın ünlü filmi *Z* (Ölümsüz) hem en iyi yabancı film dalında hem de en iyi

kurgu, yönetmen ve senaryo dallarında Oscar'a aday gösterilip en iyi yabancı film ve en iyi kurgu Oscar'larını kazanmıştı.

En İyi Çevre Düzenlemesi:

Bu daldaki adayları belirleyen "Art Directors Branch", hem çevre düzenleyicileri hem de kostümcüleri temsil ettiğinden, önce özel bir oylamayla aday olmaya değer on film saptanır. Daha sonra bütün Akademi üyeleri'leriyle beş aday filmi seçerler.

Cedric Gibbons 11 Oscar ile bu dalda en çok ödül kazanan sanat yönetmeni olmuştur.

En İyi Oyuncu:

Bir oyuncunun iki ayrı filmdeki oyunu için aynı dalda aday gösterilmesi Akademi kurallarına aykırıdır. Ancak değişik roller için farklı dallarda aday gösterilme mümkündür. Örneğin 1982 yılında Jessica' Lang, *Frances* filmindeki oyunuyla en iyi kadın oyuncu dalında, *Tootsie*'deki oyunuyla da en iyi yardımcı kadın oyuncu dalında Oscar'a aday gösterilmişti.

1931 yılında Fredric March ve Wallace Beery en iyi erkek oyuncu Oscar'ını, 1968'de de Barbra Streisand ve Katharine Hepburn eşit sayıda oy alarak en iyi kadın oyuncu Oscar'ını paylaştılar.

' Bugüne kadar en çok Oscar alan oyuncu *Morning Glory* (Sabah Zaferi), *Guess Who's Coming to Dinner* (Beklenmeyen Misafir), *The Lion in Winter* (Kış Aslanı) ve *On Golden Pond* (Altın Gölün Üstünde) filmlerindeki oyunlarıyla tam 4 kez ödüllendirilen Katharine Hepburn'dür. Katharine Hepburn'ün ayrıca hiçbir Oscar ödül törenine katılmamış olması Oscar tarihinin ilginç olaylarından biridir.

En iyi belgesel film Oscar'ını 1941 yılından beri verilmektedir. 1943 yılında bu dal 1000 metreden kısa Documentary Features ve 1000 metreden uzun Documentary Short Subjects olarak iki alt kategoriye ayrıldı. Belgesel filmlerin Oscar'a aday olabilmeleri için Los Angeles'te gösterilme koşulu aranmaz. ABD'nin herhangi bir yerinde gösterime girmiş olmaları yeterlidir.

Walt Disney hayvanları konu alan filmleri ile bu dalda dört kez ödüllendirilmiştir.

En İyi Senaryo:

Burada en iyi özgün senaryo ve en iyi uyarlama senaryo alt dalları sözkonusudur.

Bugüne kadar en çok ödül kazanmış senaryo yazarı Billy Wilder'dir: *The Lost Weekend* (Yaratılan Adam), *Sunset Boulevard* (Sunset Bulvarı), *The Apartment* (Garsoniyer).

Özel Oscarlar:' ■ >

Bu ödüller Akademi Yönetim Kurulu tarafından verilmektedir. Hollywood'un birçok ünlü ismi sinema sanatına katkılarından dolayı şeref Oscar'ları ile ödüllendirilmiştir. Özel Oscar kazananlara normal boyutlarda bir heykelcik verilirken, Şeref Oscar'larında durum farklıdır. Örneğin Walt Disney'e *Pamuk Prenses ve 7 Cüce* filmi için, 1 büyük ve 7 küçük heykelcik verilmiştir!

Başarılı çocuk oyunculara da "Juvenile Awards" adı verilen küçük heykeller verilmektedir.

En İyi Görüntü Yönetmeni:

Çevre düzenlemesi dalında olduğu gibi, bu dalda da özel bir kurul aday olmaya değer on filmi saptar. Daha sonra ikinci bir oylamayla bu sayı beşe indirilir.

Bugüne kadar en fazla ödül alan görüntü yönetmeni Joseph Ruttenberg'dir: *The Great Waltz* (Büyük Vals), *Mrs. Miniver*, *Somebody Up There Likes Me* (Yukarda Biri) ve *Gigi* ile 4 kez.

Bu dalda da adaylar çevre düzenlemesi ve görüntü yönetmeni dallarında olduğu gibi seçilir. Oscar'a aday olabilmek için kostümlerin özel olarak film için çizilmiş olması ve filmin konusuna uygunluğu koşulu vardır.

Bu dalda rekor, 8 ödül ile Edith Head'e aittir: *Roman Holiday* (Roma Tatili), *The Sting* (Belalılar) vb.

En İyi Kısa Filmler:

En iyi kısa film ve çizgi film Oscar'ları 1931 yılından beri verilmektedir. Bu filmler yapımcıların tarafından Akademi'ye bildirilmeleri gerekmektedir.

Özel bir kurul, yapımcıların Akademi'ye bildirdiği filmler arasından Oscar adaylarını seçer.

Walt Disney, çizgi filmleri için tam 17 kez Oscar ödülü almıştır.

En İyi Müzik:

1934'den beri verilen bu ödülfe aday olmak isteyen bestecilerin Akademi'ye resmi başvuruda bulunmaları gerekmektedir. 1962'den beri en iyi özgün film müziği ve en iyi uyarlama müzik dallarında ödül verilmektedir.

Besteci Alfred Newman bugüne kadar 9 kez en iyi müzik Oscar'ına layık görülmüştür: *Wuthering Heights* (Uğultulu Tepeler), *The Grapes of Wrath* (Gazap Üzümleri), *All About Eve* (Perde Açılıyor), *Airport* (Havaalanı) vb. Bu aynı zamanda müzik Oscar'ı dalında bir rekordur.

■ *En İyi Yönetmen:*

En iyi yönetmen dalında kimin Oscar kazanacağını önceden tahmin etmek oldukça kolaydır. Amerika Yönetmenler Birliği'nin Oscar'dan yaklaşık bir ay önce verdiği ödülü kazanan yönetmeni genellikle Oscar ödülünü de alır.

Şimdiye dek yalnızca bir kadın yönetmen, Lina Wertmüller,

1976'da *Pasqualino Settebellezze* adlı filmiyle Oscar'a aday gösterilmiştir.

John Ford bu ödülü *The Informer* (Muhbir), *The Grapes of Wrath* (Gazap Üzümleri), *How Green*

Was My Valley (Vadim O Kadar Yeşildi ki), *The Quiet Man* (Kadın Satılmaz) ile dört kez kazanmıştır.

- [En İyi Kurgu:](#)
- [1945 The Lost Weekend](#)
- [1963 Tom Jones -](#)
- [\(Sıradan İnsanlar\)](#)
 - [1976 Marie-Christine Barrault \(Cousin, Cousine\), T](#)

En İyi Kurgu:

Bu'dalda 1934 yılından beri ödül dağıtılmaktadır. Görüntü yönetmeni, kostüm, çevre düzenlemesi dallarında olduğu gibi, önce bir özel kurul tarafından ödüle değer filmler saptanır, sonra beş aday oylama ile seçilir.

Ralph Dawson ve Daniel Mandell bu dalda üçer kez ödüle layık görülmüşlerdir.

En İyi Film Şarkısı:

1934'den beri verilen bu ödül, en iyi şarkının söz yazarı ve bestecisine verilmektedir. Özel olarak film için bestelenmiş şarkılar bu dalda aday olabilir. *My Fair Lady* ve *West, Side Story*'de olduğu gibi, daha evvel sahneye konmuş bir müzikalin şarkılarının adaylığı sözko-nusu değildir. Bu dalda, diğer dalların aksine bir filmde birden fazla şarkının aday gösterilmesi olanaklıdır.

En İyi Özel Effektler:

İlk kez 1939 yılında verilen bu ödül, 1963 yılından sonra özel görüntü efektleri ve özel ses efektleri olarak ikiye ayrılmıştır. Burada da adaylar özel bir kurul tarafından saptanır.

En İyi Ses:

En iyi ses Oscar'ı, 1929/30 yılında sessiz film dönemi kapanırken verilmeye başlandı. Başlangıçta stüdyoların ses departmanları ödüllendirilirken bugün sorumlu kişilere ödül verilmektedir. Bu daldaki adaylar "Ses Dalı Seçme Kurulu" (Sound Branch Nominalling Committee) tarafından saptanır.

Teknik ve Bilimsel Çalışmalara Verilen Oscarlar:

Bu daldaki Oscar'lar, 1930'dan beri bir özel kurul tarafından verilmektedir. Bu dalda sinemaya katkıda bulunan bilimsel çalışmalar ve teknik yendikler ödüllendirilir.

1927'de ilk ve son kez verilen ara yazı Oscar'ı sesli filmin yaygınlaşmasıyla kaldırılmıştır.

1932-37 yılları arasında verilen yönetmen yardımcılığı ve 1935-37 yılları arasında verilen koreografi Oscar'ları, devamlılığını koruyamamıştır.

Bugüne kadar en çok Oscar alan kişi, özel Oscar'lar ve teknik bilimsel dallardaki Oscar'lar da dahil olmak üzere tam 30 kez ödüllendirilen Walt Disney'dir.

National Board Of Review

(Ulusal Eleştirmenler Birliği)

National Board of Review sinemaya ilgi duyan ve toplumda saygınlık kazanmış 175 kişiden oluşan bir kamu kuruluşudur. Sinemayı bir eğlence, sanat ve toplumsal güç olarak değerlendiren bu kuruluş 1930'dan beri yılın en iyi on filmi listesini açıklamaktadır. *National Board of Review* 1945'den beri

en iyi oyuncu ve yönetmen, 1954'den beri de en iyi yardımcı oyuncu dallarında ödül vermektedir. Ödüller 1979'da "David Wark Griffith Ödülü" adını almıştır.

The New York Film Critics Circle

(New York Film Eleştirmenleri Birliği)

1935'de kurulan New York Film Eleştirmenleri Birliği kaliteli filmlerin Ödüllendirilmesi ve film eleştirmenliğinin saygınlığının korunması amacını gütmektedir. Ödül kazananlar ilk yıllarda 18 New York gazetesinin eleştirmeni tarafından saptanırken, 1980'den sonra çeşitli dergilerde çalışan eleştirmenlerin de katılmasıyla bu sayı 30'a yükselmiştir. En iyi film, kadın ve erkek oyuncu ödülleri 1935'den, en iyi yardımcı kadın ve erkek oyuncu ödülleri de 1969'dan beri verilmektedir.

British Academy. Awards

(İngiliz Akademi Ödülleri)

İlk kez 1947'de verilen İngiliz Film ve Televizyon Sanatları Akademisi ödülleri Amerika'da dağıtılan ödüller kadar popüler olmamalarına karşın yapılan doğru seçimler ile dikkati çekerler. Örneğin *Richard III*, *The Hustler* (Serseri), *The Graduate* (Aşk Mevsimi / Mezun), *Julia* gibi filmleri yılın en iyi filmi seçen tek kuruluş İngiliz Film ve Televizyon Sanatları Akademisidir.

1952'den sonra en iyi İngiliz kadın/erkek oyuncu ve en iyi yabancı kadın/erkek oyuncu dallarında ödül verilmiştir. Bu kural 1968'de değiştirilerek Oscar'da olduğu gibi en iyi kadın/erkek oyuncu dalları benimsenmiştir.

1927/28

Wings

(Kanatlar)

Yapım: Lucien Hubbard, Paramount (ABD). Yönetmen: William A. Wellman. Senaryo: Hope Loring ve Louis D. Lighton. Görüntü Yönetmeni: Harry Perry. Müzik: John S. Zamecnick. Oyuncular: Clara Bow (Clara Preston), Charles Rogers (Jack Powell), Richard Arlen (David Armstrong), Gary Cooper (Cadet White), Jobyna Ralston (Sylvia Lewis). Siire: 136 dk. ¹

Bir sessiz film olan *Wings*, en iyi film Oscar'ı ile ödüllendirilen ilk yapıtı ve o zamanın koşullarına göre 2 milyon dolar gibi muazzam bir bütçeyle, bir yıla yakın bir zamanda çekilmişti.

Filmin öyküsü, Birinci Dünya Savaşı sırasında Fransa'da geçer. Çocukluk arkadaşı olan Jack Powell ve David Armstrong, hava kuvvetlerinde pilot olarak görev yapmaktadır. Jack de David de Sylvia'ya aşık olurlar. Ancak Jack Fransa'da hemşire olarak görev yapan Mary'nin kendisine aşık olduğunu bilmektedir.

İlk savaş uçuşları sonunda Jack ve David, aynı zamanda ilk cesaret madalyalarını da kazanırlar.

Kampta çıkan bir kavga sonucu Jack'in mahkeme önüne çıkması tehlikesi belirince, Marj' onu kurtarmak için suçu üzerine alır ve ceza olan-ak Fransa'yı terketmek zorunda kalır.

Jack ve David, bir kez daha Slyvia için kavgaya tutuştuklarında, iki Alman gözleme balonuna saldırı için emir alırlar. Saldırı sarasında David'in uçağı Almanlar tarafından düşürölür, ancak David kurtulur. David'in uçağının düşürölüdüğü haberi duyulunca Jack intikam duyguları içinde uçağına biner ve Almanlara saldırır. Bu arada David çaldığı bir Alman uçağıyla kampa doğru uçmaktadır. Saldırıdan dönen Jack, pilotunun David olduğunu bilmeksizin bu Alman uçağına düşürölür. Düşürölüdüğü uçağın armalarını almak için iniş yapar ve acı gerçeğe karşılaşır. David, Jack'm kolları arasında can verih Savaştan sonra Jack ruhsal çöküntü içinde Amerika'ya geri döner. Jack'ı hâlâ seven Mayı ise onu beklemektedir.

Birinci Dünya Savaşı sırasında pilot olarak ün kazanan yönetmen William A. Wellman, filmdeki bütün uçak sahnelerini herhangi bir film hilesine başvurmaksızın çekti. *Wings*, içerdiği gerçeğeçilik ve Hollywood'da o güne kadar çekilmiş en başarılı uçak sahneleri ile seyirciden büyük ilgi gördü. İlk gösterimde filmin büyük bir bölümü magnoscope (projektördeki ek bir objektif ile resmi 4 kez büyüten bir yöntem) ile sunuldu. Ayrıca bazı görüntü ve ses efektleri filmi daha da ilginç kılıyordu. Uçak motorlarının uğultusu gibi ses efektlerinin yanı sıra, bazı hava savaşı sahneleri renklendirilmişti. Gök ve bulutlar mavi iken, uçakların makinalı tüfeklerinin namlularından kırmızı kıvılcımlar çıkmaktaydı. Film, özel efektler dalında da Oscar ödölüne layık görölüdü.

Yeni yeni ün kazanan bir Hollywood yıldızı da *Wings*'deki oyunuyla ilgi çekti. Filmde yalnızca bir sahnede ve dört dakika görölünen Gary Cooper, seyircileri o kadar etkilemişti ki, stüdyo bu pilotun kimliğini soran mektuplarla doldu taşı.

WINGS (Kanatlar): Wiliam A. Wellman En İyi Film

En İyi Özel Effekter: Roy Pomeroy

THE DOVE (Güvercin): Roland West

En İyi Çevre Düzenlemesi: William C amer on Menzies

THE FAIR CO-ED.: Sam Wood En İyi Ara Yazı: Joseph Farnham

THE LAST COMMAND (Son Emir): Josef von Sternberg En İyi Erkek Oyuncu: Emil Jannings

LAUGH, CLOWN, LAÜGH: Herbert Brenon En İyi Ara Yazı: Joseph .Farnham

SEVENTH HEAVEN (Yedinci Cennet): Frank Borzage En İyi Kadın Oyuncu: Janet Gaynor En İyi Uyarlama Senaryo: Benjamin Glazer En İyi Yönetmen

STREET ANGEL (Sokak Meleği): Frank Borzage En İyi Kadın Oyuncu: Janet Gaynor

SUNRISE (Şafak): F. W. Murnau

En İyi Kadın Oyuncu: Janet Gaynor

En İyi Görüntü Yönetmeni: Charles Rosher, Karl Struss ,

TELLING THE WORLD: Sam Wood En iyi Ara Yazı: Joseph Farnham

THE TEMPEST (Fırtına): Sam Taylor

En İyi Dekor: William Cameron Menzies

TO ARABIAN KNIGHTS (İki Arap Şövalyesi): Lewis Milestone En İyi Yönetmen (güldürü)

UNDERWORLD (Yeraltı Dünyası): Josef von Sternberg En İyi Öykü: Ben Hecht ,

THE WAY OF ALL FLESH (Tendeki Şeytan): Victor Fleming , En İyi Erkek Oyuncu: Emil Jannings.

1928/29 The Broadway Melody

Yapım: Harry Rapf-MGM (ABD). Yönetmen: Harry Beaumont. -Senaryo: Sarah Y. Mason, James Gleason, Norman Houston. Görüntü Yönetmeni: John Arnold. Müzik: Nacio Herb Brown ve Arthur Freed. Oyuncular: Anita Page (Queenie), Bessie Love (Hank), Charles King (Eddie), Jed Prouty (Bernie), Kenneth Thomson (Jock). Süre: 110 dk.

The Broadway Melody en iyi film Oscar' mi kazanan ilk sesli film ve aynı zamanda ilk müzikaldi. "Herkes konuşuyor, herkes şarkı söylüyor, herkes dans ediyor" biçiminde reklamı yapılan film 1929 Şubat'ta gösterime girdiğinde büyük başarı kazandı. Ancak, bu gösterişli müzikal içerik açısından zayıftı: Taşralı iki kız arkadaş, Queenie ve Hank, Broadway'de sahneye çıkararak yaşamlarını kazanmaktadırlar, ikisi de New Yorklu şarkıcı ve dansör Eddie'ye aşık olunca, birliktelikleri sona erer.

Bessie Love'un Oscar'a aday gösterilen iyi oyunu gözönüne alınmazsa dans ve müzik sahneleri filmde ön plandaydı ve filmin

Nacio Herb Brown/ve Arthur Freed tarafından bestelenen melodileri "You Are Meant For Me, Give My Regards To Broadway, The Wedding of the Pointed Doll" kısa sürede ünlendi.

350.000 dolar masrafla çekilen film, maliyetinin on katı gelir sağladı. Filmin bu ticari başarısı üzerine MGM 1935-1937 ve 1939 yıllarında üç yeni *Broadway Melody* yaptı, ancak bu filmlerden yalnızca 1935'de çekileni başarılı olabildi ve Oscar'a aday gösterildi.

BROADWAY MELODY: Harry Beaumont En İyi Film

THE BRIDGE OF SAN LUIS REY: Charles J. Brabin En İyi Çevre Düzenlemesi: Cedric Gibbons

THE DIVINE LADY (İlahi Kadın): Frank Lloyd En iyi yönetmen

IN OLD ARIZONA: Irwin Cummings En İyi Erkek Oyuncu: Werner Baxter

THE PATRIOT: Ernst Lubitsch En İyi Senaiyo: Hans Kraly

WHITE SHADOWS IN THE SOUTH SEA: W. S. van Dyke En İyi Görüntü Yönetmeni: Clyde De Vinna

COQUETTE: Sam Taylor

En İyi Kadın Oyuncu: Maiy Pickford

1929/30 All Quiet On The Western Front

(Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok)

Yapım: Carl Laemmle Jr.-Universal (ABD). Yönetmen: Lewis Milestone. Senaryo: Del Andrews, Maxwell Anderson, George Abbott. Görüntü Yönetmeni: Arthur Edson. Müzik: David Brockman. Oyuncular: Lew Ayres (Paul Baumer), Louis Wolheim (Karczinsky), John Wray (Himmelstoss), Raymond Griffith (Fransız asker), Beiy Mercer (Bayan Baumer), Slim Summerville (Tjaden), William Bakewell (Albert). Süre: 135 dk.

Erich Maria Remarque'ın ünlü savaş karşıtı romanı *All Quiet on the Western Front* {Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok}, 31 Ocak 1929'da Almanya'da yayınlandığında büyük tepkiyle karşılandı. Romanın diğer tipik savaş romanlarında olduğu gibi kahramanlık ve vatanseverlik konularını işlemeyip savaşın vahşet ve korkunçluğunu anlatması Almanya'da yeyi yeni güçlenen nasyonal sosyalistlerin ideolojisi ile bağdaşmıyordu. *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* Almanya dışında ise çok beğenildi ve kısa sürede birçok ülkede en çok satan kitaplar listesine girdi. (E.M. Remarque'ın yapıtı bugüne kadar 32 dile çevrilip, 12 milyon satarak dünyanın en çok satan kitaplarından biri olmuştur.)

Yapımcı Cari Laemmle kitabın Amerika'da yayınlanmasından hemen sonra film haklarını satın aldı. 11 Kasım 1929'da Lewis Milestone, 1,2 milyon dolar bütçe ile o zamana kadar Universal Stüdyosu'nun gerçekleştirdiği bu en büyük yapımın 17 hafta sürecek olan çekimine başladı.

Savaş sahneleri, Universal Stüdyosu'nun yeni kamera vinci ve 2000 eski asker figüran olarak kullanılarak Güney Kaliforniya'da çekildi. Milestone'un kendine verilen olanakları en iyi biçimde kullanarak çektiği savaş sahneleri o denli gerçekçi ve inandırıcıydı ki, daha sonra birçok belgesel ve propaganda filminde kullanıldı.

Paul Baumer'i oynayacak oyuncu uzun süre arandı. E.M. Remarque, kendisi için otobiyografik olan bu rolü oynamayı kabul etmeyince diyalog yönetmeni George Cukor'un önerisiyle rol 21 yaşındaki Lew Ayres'e verildi.

Sesli ve sessiz iki versiyonu çekilen filmin ilk özel gösteriminden sonra Paul Baumer'in annesi rolünde başarılı olamayan Zasu Pitts'in yerine Beiy Mercer alınarak, Paul'un annesinin görüldüğü sahneler yeniden çekildi.

Bütün zamanların en ünlü savaş karşıtı filmi, genç Alman Paul Baumer'in öyküsünü anlatır. Lise

öğrencisi olan Paul ve arkadaşları öğretmenleri Kantorek'in imparator ve anavatan için savaş-
manın ve ölmenin ne kadar güzel ve şerefli olduğu konusunda yaptığı ateşli bir konuşma sonucu
gönüllü olarak orduya yazılırlar.

Yeni askerler kısa bir eğitimden geçirilir. Eğitim subayı sivil yaşamda cana yakın bir insan olan,
köyün postacısı Himmelstoss' tur. Oysa Himmelstoss bütünüyle değişmiş, sadist bir kimlik kazan-
mıştır. Himmelstoss'un denetiminde aşağılayıcı ve eziyetli bir eğitimden sonra Paul ve arkadaşları
cepheye yollanır. Orada gruba eski asker Karczinsky katılır. Gençler kısa sürede cephe savaşının
korkunç gerçeği ile karşı karşıya kalırlar. Bitmek bilmeyen topçu ateşi, siper çatışmaları, gaz
saldırıları, açlık, fareler, öldürülmek ve hiç de hoş olmayan ölümün ne olduğunu öğrenirler.

Genç askerler yavaş yavaş savaşın anlamsızlığını görmeye başlarlar. Behm, Kemmerich, Peter ve
Leer vurularak ölürlar. Yarala- v nıp bir bacağı kesilen Albert Kropp'u ise umutsuz bir gelecek
beklemektedir.

Bu arada askerlere kötü davranışı yüzünden cepheye gönderilen Himmelstoss, saldırıya çıkacakları
anda bir mezarlığa saklanır. Ancak Paul onu saldırıya katılmaya zorlar. Himmelstoss saldırı sırasında
vurulur. Paul geri çekilirken, bif çukura saklanır. Aynı çukurun içine düşen bir Fransız askeri bıçaklar.
Fransız Paul'un kollarında uzun süre can çekiştikten sonra sabaha doğru ölürken Paul savaşın
çılgınlığının ve anlamsızlığının bilincine varır.

Annesinin yanında geçirdiği kısa bir izin sırasında Paul, eski lise öğretmenini ziyaret eder. Kantorek
hâlâ öğrencilerine savaşa katılmaları için çağrılarda bulunmaktadır. Paul öğrencilere cephedeki
vahşeti ve savaşın anlamsızlığını anlatmaya çalışırsa da, bir korkak olmakla suçlanır.

İzinden dönen Paul yeniden Karczinsky ile karşılaşır. Birlikte konuşurlarken Karczinsky uçaktan
atılan bir bombaya hedef olur. Arkadaşının 9İdüğünü farketmeyen Paul, onu revire kadar taşır ve
orada doktorlardan Karczinsky'nin öldüğünü öğrenir.

Filmin sonunda Paul, bulunduğu siperde bir kelebeğe dokunmak isterken, bir Fransız tarafından
vurulur.

Film çok etkileyici bir sahneyle sona erer: Genç askerler mezarların yanından yürüyerek arka planda
kaybolurlarken bir ses şöyle der: "1918 Mayısıydı. Bütün cephe o kadar sessiz ve sakindi ki, o günkü
rapor yalnızca tek cümleden ibaretti: Batı cephesinde yeni bir şey yok."

Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok ilk gösteriminden sonra *New York Times* ve *National Board of
Review* tarafından olağanüstü sanatsal kalitesi nedeniyle övüldü ve zamanın en iyi filmi ilan edildi.

4 dalda (yönetmen, en iyi film, senaryo, görüntü yönetmeni)

Oscar'a aday gösterilen *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok*, 5 Kasım 1930'daki ödül töreninde
yalnızca en iyi film ve en iyi yönetmen ödülleriyle yetinmek zorunda kaldı.

Ancak *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* filminin öyküsü burada sona ermiyordu. 5 Aralık 1930'da

Berlin'de ilk kez gösterime giren film, nazilerin baskısı sonucu yasaklandı. Daha sonra 45 dakikalık bir bölümü kesilerek yeniden gösterime girdiyse de, sinema salonları sürekli olarak naziler tarafından basıldı ve filmin gösterimine olanak tanınmadı. 1933 yılında ise film kesin olarak yasaklandı.

"Faşizm bugün bir filmi öldürdü. Bakalım yarın sıra kimde?"

Cari von Ossietzky

Film Almanya'dan sonra Avusturya'da ve 1963 yılına kadar Fransa'da yasaklandı. Universal Stüdyosu 1934,1939 ve 1951 yıllarında filmin önemli sahnelerinin kesildiği kısa versiyonlarını piyasaya sürdü. 1939'da İkinci Dünya Savaşının çıkmasıyla Amerikan izleyicisi için yeniden kurgusu yapılan ve güncel olarak seslendirilen bir örnek hazırlandı. Kore Savaşı sırasında resim ve seste yapılan değişikliklerle bu bütün zamanların en ünlü savaş karşıtı filminden, savaşı yücelten bir film oluşturuldu.

Bu arada filmin başoyuncusu Lew Ayres'in İkinci Dünya Savaşı sırasındaki pasifist tutumu yüzünden gözden düştüğünü belirtmek gerekir.

Bütün bu olanların üzerine ayrıca, filmin negatifleri, ABD'de ilk gösterime giren kopyası, senaryosu ve montaj listeleri kayboldu.

Sonuç olarak: Dünya sinema tarihinde *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok* filmi kadar sansüre uğramış, yasaklanmış, kesilmiş ve niteliğini yitirecek derecede değişikliğe uğratılmış hiçbir film yoktur.

1984 yılında Alman televizyonu 2. Kanalı üç yıl süren bir çalışma sonucu, Universal Stüdyosu, ABD Modern Sanatlar Müzesi, BBC, Münih Şehir Müzesi, Mumau Vakfı, Alman Film Enstitüsü Arşivi ve Demokratik Almanya Devlet Film Arşivi'nin katkılarıyla filmin Amerika'da ilk gösterime giren 135 dakikalık orijinal kopyasının rekonstrüksiyonunu sağladı.

Bugüne kadar birçok savaş karşıtı filmin Oscar'a aday olmasına ve bu ödülü kazanmasına karşın *Batı Cephesinde Yeni Bir Şey*

Yok, yapımının üzerinden 50 yıldan fazla zaman geçtiği halde gücünden ve gerçekçiliğinden hiçbir şey yitirmemiş olup bu türün en iyi örneği olarak kabul edilmektedir.

ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT (Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok): Lewis Milestone
En İyi Film En İyi Yönetmen

THE BIG HOUSE: George Hill En İyi Senaryo: Frances Marion En İyi Ses: Douglas Shearer

DISRAELI: Alfred E. Green

En İyi Erkek Oyuncu: George Arlis

THE DIVORCEE: Robert Z. Leonard En İyi Kadın Oyuncu: Norma Shearer

KING OF JAZZ: John Murray Anderson

En İyi Çevre Düzenlemesi: Hermann Rosse

WITH BYRD AT THE SOUTH POLE: Willard van der Veer En İyi Görüntü Yönetmeni: T. Rucker, Willard van der Veer

1930/31

Cimarron

Yapım: William La Baron - RKO Radio (ABD). Yönetmen: Wesley Ruggles. Senaryo: Howard Estabrook. Görüntü Yönetmeni: Eddie Cronjager. Müzik: Max Steiner. Oyuncular: Richard Dix (Yancey Cravat), Irene Dunne (Sabra Cravat), Estelle Taylor (Dixie Lee), William Collier jr. (The Kid), Nance O'Neill (Felice Venable), Edna May Oliver (Mrs. Tracy Wyatt). Süre: 130 dk.

En eski ve geçerliliğini hiç yitirmemiş bir tür olan westemin birçok örneği Oscar'a aday olmasına karşın - *Stagecoach* (Cehennem Dönüşü), *The Ox-Bow Incident* (Ox-Bow Olayı), *High Noon* (Kahraman Şerif), *How the West Was Won* (Batının Zaferi), *Butch Cassidy*

and Sundance Kid (Sonsuz Ölüm) - *Cimarron* Oscar kazanan tek western olarak kalmıştır.

Yancey ve Sabra Cravat, Oklahoma'nın yerleşime izin verilen bölgesinde kendilerine yeni bir yaşam kurup bir gazete çıkarmaya başlarlar. Kentte gazetesi ve tabancalarıyla düzeni sağlayan Yancey, bir süre sonra bu yaşamdan sıkılır. Karısını terkedip batıya, yeni yerleşim bölgelerine doğru gider. Sabra gazeteyi tek başına yönetmeye başlan Yancey daha sonra bir kez evine geri dönmesine rağmen, artık yerleşik yaşama ayak uyduramayan, bir yerde uzun süre kalamayan bir maceracı olmuştur. Sabra ise, zamanın gerçeklerini kavramıştır. Yalnızca gazeteyi yönetmekle kalmaz, politikaya atılıp kongre üyesi seçilir.

Wesley Ruggles'm filmi, batının yerleşime açıldığı günlerdeki Amerika tarihinin tipik bir kesitini ve ayrıca ayrıntılı ve inandırıcı biçimde insanın zamanla nasıl değişebildiğini anlatır.

1.433.000 dolara mal olan *Cimarron*, o zamana kadar RKO' nun yaptığı en pahalı filmi.

Toprak almak isteyenlerin verilen startla bir yarış havasında yerleşime açılan bölgeye aktıkları ünlü sahnede 1050 at arabası, 3500 at ve 5000 figüran görev aldı. Bu sahne, at arabalarına, çukurlara, hatta uçaklara monte edilen 35 kamera ile çekildi.

Film, eleştirmenler tarafından beğenilmesine ve en iyi film, en iyi çevre düzenlemesi ve en iyi uyarlama senaryo ödülleri almasına karşın Amerika'yı sarsan ekonomik bunalıma bağlı olarak ticari başarı elde edemedi. RKO Stüdyosu filmi 1935 yılında yeniden gösterime sokarak 565.000 dolarlık zararı çıkartabildi.,

1961 yılında Anthony Mann'm yönetiminde Glenn Ford, Maria Schell ve Anne Baxter'in başrolleri paylaştığı yeniden çevirim ise sanatsal ve ticari açıdan orijinalin başarısına erişemedi.

CIMARRON: Wesley Ruggles En İyi Film

En İyi Çevre Düzenlemesi: Max Ree

En İyi Uyarlama Senaryo: Howard Estabrook

THE DOWN PATROL (Şafak Devriyesi): Howard Hawks En İyi Öykü: John Monk Saunders

A FREE SOUL (Özgür Ruh): Clarence Brown

SKIPPY: Norman Taurrog En İyi Yönetmen

TABU (Tabu): F. W. Murnau, Eobert Flaherty En İyi Görüntü Yönetmeni: Floyd Crosby

Min And Bill (Min ve Bill) : George Hill En İyi Kadın Oyuncu: Marie Dressier

1931/32 Grand Hotel

(Büyük Otel)

Yapım: Irving Thalberg - MGM (ABD). Yönetmen: Edmund Goulding. Senaryo: William A. Drake. Görüntü Yönetmeni: William Daniels. Oyuncular: Greta Garbo (Grusinskaya), John Barrymore (Baron von Gaigern), Joan Crawford (Flammchen), Wallace Beery (Preysing), Lionel Barrymore (Otto Kringelein), Lewis Stone (Dr. Otternschlag). Süre: 115 dk.

E.M. Remarque'ın *All Quiet On The Western Front* ve Edna Ferber'ın *Cimarron* 'un dan sonra üçüncü kez roman uyarlaması bir film, yılın en iyi filmi Oscar'ını kazandı.

Vicki Baum'un 1929 yılında yazdığı, Berlin'deki bir otelde gerçekten yaşanmış olayları konu alan romanı *Menschen im Hotel*'in (Oteldeki İnsanlar) film haklarını MGM Stüdyosu 35.000 dolara satın aldı. Irving Thalberg, MGM ile sözleşmeli olarak çalışan beş yıldızı bu filmde biraraya getirmek düşüncesindeydi.

Filmde Berlin'deki büyük ve konforlu bir otelde 48 saat içinde gelişen olaylar anlatılır. Olaylar bir doğumdan, bir intihar girişimine, bir aşk öyküsünden, bir cinayete dek gelişirken, cam sıkılan bir müşteri bu büyük otelde hiçbir ilginç olayın meydana gelmediğinden yakınmaktadır.

Bu filmde biraraya gelen ünlü oyuncuların yalnızca Joan Crawford bir sekreteri canlandığı rolünde başarılı bir kompozis-

yon çizdi. Filmin ticari başarısına önemli katkıda bulunan Greta , Garbo, yanlış bir rolde oynatılmasına karşın izleyicilerin büyük ilgisini çekti ve Garbo'nun bu filmde üç kez tekrarladığı "I want to be alone" (yalnız kalmak istiyorum) cümlesi sinema tarihine geçti.

Grand Hotel, otel, havaalanı gibi bir toplanma yerinde ya da uçak, posta arabası gibi izole bir yerde, değişik toplum katlarından gelen bir grup insanın öyküsünü anlatan filmlerin prototipi sayılır. *Grand Hotel*'in 1945 ve 1969 yıllarında iki kez yeniden çevrimi yapıldı, ancak bu filmler herhangi bir

başarı kazanamadı.

GRAND HOTEL (Büyük Otel): Edmund Goulding En iyi film

BAD GIRL (Kötü Kız): Frank Borzage En İyi Senaryo: Edwin Burke En İyi Yönetmen

THE CHAMP (Şampiyon) : King Vidor En İyi Erkek Oyuncu: Wallace Beery En İyi Öykü: Frances Marion

DR. JEKYLL AND MR. HYDE (Dr. Jekyll ve Bay Hyde): y

Rouben Mamulian En İyi Erkek Oyuncu: Fredric March

SHANGHAI EXPRESS (Şanghay Ekspresi): Josef von Sternberg En İyi Görüntü Yönetmeni: Lee Garmes

THE SIN OF MADELON CLAUDET (Madelon Claudet'in Günahı) : Edgar Selwyn En İyi Kadın Oyuncu: Helen Hayes

TRANSATLANTIC: William K. Howard En İyi Çevre Düzenlemesi: Gordon Wiles

1932/33

Cavalcade

Yapım: Winfield Sheehan - Fox (ABD). Yönetmen: Frank Lloyd. Senaryo: Reginald Berkeley. Görüntü Yönetmeni: Ernest Palmer. Müzik: Noel Coward. Oyuncular: Diana Wynyard (Jane Mariyot), Clive Brook (Robert Mariyot), Ursula Jeans (Fanny Bridges), Herbert Mundin (Alfred Bridges), Una O'Connor (Ellen Bridges), Merle Tottenham (Annie). Süre: 109 dk.

İngiliz güldürü yazarı Noel Coward'm 1931 yılında yazdığı *Cavalcade* büyük ilgi görüp 405 kez sahnelenerek o zamana kadar komedi yazarı olarak tanınan Coward'm ciddi tiyatro yapıtlarında da başarılı olabileceğini gösterdi.

Fox firması bu tiyatro yapıtının film haklarını satın aldı ve 1929'da *The Divine Lady* (İlahi Kadın) filmi ile bir Oscar kazanmış olan yönetmen Frank Lloyd'u filmi yapmakla görevlendirdi. *Cavalcade*, *National Board of Review* tarafından yılın en iyi 10 filmi listesine seçildi ve 16 Mart 1934'de en iyi film Oscar'ı ile ödüllendirildi.

Cavalcade, 1899'dan başlayarak bölümler halinde bir İngiliz ailesinin başından geçenleri anlatır. 30 yıllık bir zaman dilimi içinde, dünyada meydana gelen olaylar ve bu olayların doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak aile üzerindeki etkileri filmin konusunu oluşturur.

Bu olaylar zinciri içinde ailenin bir oğlunu Titanik faciasında yitirmesi, Kraliçe Victoria'nın ölümü, Zeppelin ile ilk uçuşlar, Dünya Savaşı sayılabilir.

Frank Lloyd'un yönetimi, oyuncuların birbirlerine uyum gösteren mükemmel oyunları, Noel

Coward'ın müziği ve Ernest Palmer'ın görüntüleri eleştirilenler tarafından çok beğenilirken, *Cavalcade* 3,5 milyon dolar ile Amerika'da 1933'ün en çok kazanan filmi oldu.

Cavalcade en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi çevre düzenlemesi dallarında Oscar ödülleri aldı. Film bir Amerikan yapımı olma-

sına rağmen, konusunun İngiltere'de geçmesi ve oyuncularının İngiliz olması nedeniyle İngiltere'de de büyük ilgi uyandırdı.

CAVALCADE: Frank Lloyd En İyi Film

En İyi Çevre Düzenlemesi: William S. Darling En İyi Yönetmen

A FAREWELL TO ARMS (Silahlara Veda): Frank Borzage En İyi Görüntü Yönetmeni: Charles Blyant Langjr.

En İyi Ses: Harold C. Lewis

LITTLE WOMEN (Küçük Kadınlar): George Cukor

En İyi Uyarlama Senaryo: Victor Heerman, Sarah Y. Mason

ONE WAY PASSAGE (Tek Yönlü Geçit): Tay Garnett En İyi Öykü: Robert Lord

THE PRIVATE LIFE OF HENRY VIII (VIII. Henry'nin Özel Hayatı): Alexander Korda

En İyi Erkek Oyuncu: Charles Laughton

MORNING GLORY: Lowell Sherman

En İyi Kadın Oyuncu: Katharine Hepburn

1934

It Happened One Night

(Bir Gecede Oldu)

Yapım: Harry Cohn - Columbia (ABD). Yönetmen: Frank Capra. Senaryo: Robert Riskin. Görüntü Yönetmeni: Joseph Walker. Müzik: Louis Silvers. Oyuncular: Clark Cable (Peter Warne), Claudette Colbert (Ellie Andrews), Walter Connolly (Alexander Andrews), Roscoe Karns (Shapeley), Jameson Thomas (King Westley), Alan Hale (Danker). Süre: 105 dk.

1897 Palermo doğumlu Frank Capra, otuzlu yılların başında *Platinum Blonde* (1931), *Lady for a Day* (1933) gibi ucuz, ancak eğ-

lendirici filmler çeken bir yönetmen olarak tanınmaktaydı. Capra'nın yeni filmi *It Happened One*

Night, 1934 Şubatında gösterime girince, olumlu eleştiriler aldı, ama başlangıçta seyircilerden büyük ilgi görmedi. Film birkaç hafta içinde büyük sinemalarda gösterimden kaldırılırken, bazı küçük sinemalarda şaşılacak derecede uzun süre oynadı, yoğun bir ağız propagandası sayesinde yavaş yavaş sansasyonel bir ticari başarı kazanarak 1934'ün en fazla gelir getiren filmi oldu.

It Happened One Night, dikkatli milyoner kızı Ellie Andrews'un başından geçenleri anlatır. Ellie babasının karşı çıkmasına rağmen, King Westley ile evlenir. Babası bu evliliği iptal ettirir ve Ellie özel dedektiflerin gözetiminde babasının yattığı oda hapsinde tutulur. Ancak Ellie yattan kaçmayı başarır ve New York'a giden gece otobüsünde işsiz bir gazeteci olan Peter Warne ile karşılaşır. Warne yol arkadaşının gerçek kimliğini ve Ellie'nin babasının kızını bulana vaadettiği 10.000 dolarlık mükafatı öğrenince, bu olayı gazetede yazmaya karar verir. Özel dedektifleri Ustaca atlatan Warne, Ellie'yi tanıyan bir yolcuyla da gangster olduğunu söyleyerek korkutur. Ellie ve Warne önce otobüsle, daha sonra da otostopla peşlerindeki özel dedektiflerden kaçarlar. Bu kaçış sırasında da yavaş yavaş birbirlerine aşık olurlar. Warne öyküsünü gazeteye satmak için Ellie'den ayrılınca, Ellie Warne'nin kendisini ihbar ederek 10.000 dolarlık mükafatı almak istediği düşüncesiyle düş kırıklığına uğrar ve babasının evine döner.

Ellie, King Westley ile yeniden evlenmek üzereyken, Warne geri gelir. Ellie, babasının desteğiyle Westley'i terkeder ve Warne ile kaçır.

Frank Capra'nın küçük bir bütçe ile dört haftada çektiği bu film, 1930'larda Hollywood'da popüler olan, karakterler üzerine kurulu "Screwball Comedy" adı verilen türün öncüsü ve en iyi örneğidir.

Robert Riskin tarafından yazılan senaryo, Samuel Hopkins Adams'm *Night Bus* (Gece Otobüsü) adlı kısa öyküsüne dayanıyordu. Riskin öyküyü esprili diyaloglar ve eğlendirici sahnelerle zenginleştirdi. Clark Gable ve Claudette Colbert'in belki de en başarılı oyunlarını ortaya koydukları film, sinema tarihinin en iyi komedilerinden biri olarak kabul edilmektedir.

It Happened One Night en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi se-

naryo, en iyi erkek ve kadın oyuncu dallarında Oscar'a aday gösterildi ve 27 Şubat 1935'de bu beş dalda da ödül aldı. Oscar'm kısa tarihinde ilk kez bir film, beş önemli Oscar'ı birden kazanıyordu. Ancak 41 yıl sonra, 1975'de, Milos Forman'm *One Flew Over the Cuckoo's Nest* (Guguk Kuşu) filmi bu başarıya erişebildi.

Clark Gable ve Claudette Colbert'in bir motel odasında gecelemeleleri sırasında odayı tavana astıkları bir battaniye ile ikiye bölmeleri ve Gable'in Colbert'e başparmakla, otostop yapmanın değişik yöntemlerini öğrettiği sahneler, efsanevi bir ün kazandılar.

It Happened One Night, filmlerin ve ünlü oyuncuların toplumu nasıl etkiledikleri konusunda ilginç bir örnek olarak gösterilir.

Filmin bir sahnesinde soyunun Clark Gable'm fanila giymediği ortaya çıkınca milyonlarca Amerikalının Gable gibi fanila giymemeye başlaması, Amerika iç çamaşır endüstrisine büyük bir darbe indirdi ve satışların bir yıl içinde % 50 düşmesine neden oldu.

IT HAPPENED ONE NIGHT (Bir Gecede Oldu): Frank Capra En İyi Film

En İyi Erkek Oyuncu: Clark Gable En İyi Kadın Oyuncu: Claudette Colbert En İyi Uyarlama Senaryo: Robert Riskin En İyi Yönetmen

CLEOPATRA: Cecil B. DeMille

En İyi Görüntü Yönetmeni: Victor Milner

ESKIMO: W.S. van Dyke

En İyi Kurgu: Conrad Nervig

THE GAY DIVORCEE (Dans edelim mi?): Mark Sandrich En İyi Film Şarkısı: "The Continental"

MANHATTAN MELODRAMA (Manhattan Melodramı): W.S. van Dyke

En İyi Öykü: Arthur Caesar

THE MERRY WIDOW (Şen Dul): Ernst Lubitsch

En İyi Çevre Düzenlemesi: Cedric Gibbons, Frederic Hope

ONE NIGHT OF LOVE: Victor Schertzinger En İyi Müzik: Victor Schertzinger, Gus Kahn En İyi Ses: Paul Neal ,

VIVA VILLA: Jack Conway

En İyi Yönetmen Yardımcısı: John Waters

1935

Mutiny On The Bounty

(Gemide İsyan)

Yapım: Irving Thalberg - MGM (ABD). Yönetmen: Frank Lloyd. Senaryo: Jules Furthman, Carey Wilson, T. Jennings. Görüntü Yönetmeni: Arthur Edison. Müzik: Herbert Stothart. Oyuncular: Charles Laughton (Kaptan Bligh), Clark Gable (Fletcher Christian), Franchot Tone (Byam), Herbert Mündin (Smith), Eddie Quillan (Ellison), Donald Crisp (Burkitt). Süre: 135 dk.

23 Aralık 1787'de İngiliz yelkenlisi Bounty, Tahiti'ye gitmek üzere İngiltere'den ayrılır. Kaptan Bligh'm komuta ettiği gemide 46 kişilik mürettebat bulunmaktadır. Limandan ayrıldıktan hemen sonra kaptan Bligh'm mürettebata karşı sert ve haksız davranışları sonucu gemide huzursuzluk başlar. İkinci kaptan Fletcher Christian gemicileri sakinleştirmeyi başarır ve bir isyan çıkmasını önler.

Tahiti'den dönerken, Kaptan Bligh'ın bazı asker kaçaklarını acımasızca cezalandırması sonucu

gemide isyan çıkar.

Fletcher Christian isyancıların başına geçer ve Kaptan Bligh kendisine sadık adamları ile bir sandalın içinde açık denize bırakılır. Bounty ise Tahiti'ye geri döner, Gemicilerden bir çoğu Tahitili kız arkadaşlarını gemiye alarak Pitcairn adasına yelken açarlar ve orada yaşamaya karar verirler. Bu arada Kaptan Bligh zorlu bir yolculuktan sonra bir limana ulaşır ve hemen isyancıların peşine düşmek üzere yola çıkar. Aralarında Kadett Byam'm da bulunduğu, isyana aktif olarak katılmamış olan bazı denizciler Tahiti'de kalır. Bligh, bu denizcilerle birlikte İngiltere'ye geri döner. Bu gemiciler askeri mahkeme önüne çıkartılırlar. Byam denizcilerin ölüm cezası istemi ile yargılandıklarını öğrenince, isyana yol açan olayların gerçek nedenlerini ve Kaptan Bligh'in sadistçe tutumunu mahkemeye anlatır. Byam ve diğer gemiciler bağışlanır ve donanmaya g'ri dönerler. Bligh'm da kaptanlık rütbesi elinden alınır.

Bu öyküde anlatılan olay gerçektir. İsyan eden gemicilerin ve Tahitili eşlerinin torunları halen Pitcairn adasında yaşamaktadırlar. ;

İki Oscar'lı yönetmen Frank Lloyd, *Mutiny 011 the Bounty*'yi 2 milyon dolarlık bir-bütçe ile çekti. Bu deniz macerası, oyuncuların gösterdiği olağanüstü başarının da katkısıyla izleyicilerden büyük ilgi gördü ve 4,5 milyon dolarlık gelir sağlayarak, *Ben-Hur*'dan (1926) sonra Amerika sinema tarihinin en büyük ticari başarısını elde etti. Bugüne kadar yapılmış en başarılı macera filmlerinden biri sayılan *Mutiny on the Bounty* 8 dalda Oşcar'a aday gösterildi, ama yalnızca yılın en iyi filmi Oscar'ım alabildi.

1962 yılında Lewis Milestone, *Mutiny on the Bounty*'yi başrollerde Trevor Howard ve Marlon Brando ile yeniden çevirdi. Film yedi dalda Oscar'a aday gösterilmesine karşın, ilk çevrimin kalitesine ve ticari başarısına erişemedi, Roger Donaldson'un yönetiminde ' 1983 yılında üçüncü kez çevrilen *Mutiny on the Bounty*'nin başrollerinde Anthony Hopkins ve Mel Gibson oynadılar.

MUTINY ON THE BOUNTY (Gemide İsyan)" Frank Lloyd En İyi Film

BROADWAY MELODY OF 1936: Roy del Ruth En İyi Koreograf!: Dave Gould

DANGEROUS (Tehlikeli Kadm): Alfred E. Green En İyi Kadm Oyuncu: Bette Davis

THE DARK ANGEL (Karanlık Melek): Sidney Franklin En İyi Çevre Düzenlemesi: Richard Day

FOLIES BERGERE: Roy del Ruth En İyi Koreograf!: Dave Gould

GOLDDIGGERS OF 1S35 :Busby Berkeley En İyi Film Şarkısı: "Lullaby of Broadway"

THE INFORMER (Muhbir): John Ford En İyi Erkek Oyuncu: Victor McLangen En İyi Senaryo: Dudley Nichols En İyi Müzik: Max Steiner En İyi Yönetmen

LIVES OF A BENGAL LANCER (Bir Bengal Süvarisinin Hayatı): .

Heniy Hathaway

En İyi Yönetmen Yardımcısı: Clem Beauchamp, Paul Wing

A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM (Bir Yaz Gecesi Rüyası): Max Reinhardt, William Dieterle En İyi Görüntü Yönetmeni: Hal Mohr En İyi Kurgu: Ralph Dawson

NAUGHTY MARIETTA: W.S. van Dyke En İyi Ses: Douglas Shearer

THE SCOUNDREL (Serseri): Ben Hecht, Charles Mac Arthur En İyi Öykü: Ben Hecht, Charles Mac Arthur

1936 The Great Ziegfeld

(Büyük Ziegfeld)

Yapım: Hunt Stromberg - MGM (ABD). Yönetmen: Robert Z. Leonard. Senaryo: William Anthony McGuire. Görüntü Yönetmeni: George J. Folsey ve Oliver H. T. Marsh. Müzik: Walter Donaldson ve Harold Adamson. Oyuncular: William Powell (Florenz Ziegfeld), Myrna Loy (Billie Burke), Luise Rainer (Anna Held), Frank Morgan (Billings), Fanny Brice (Fanny Brice), Ray Bolger, Virginia Bruce (Audrey Dane). Süre: 179 dk.

The Broadway Melody'den sonra 1936'da ikinci kez bir müzikal *The Great Ziegfeld* yılın en iyi filmi Oscar'ı ile ödüllendirildi. Böyle-ce *The Broadway Melody*, *Grand Hotel*, *Mutiny on the Bounty*'den sonra dördüncü kez bir MGM yapımı yılın en iyi filmi seçilmiş oluyordu.

Ünlü tiyatro yapımcısı Florenz Ziegfeld'in 1932'de ölmesinden sonra Hollywood'daki hemen tüm stüdyolar Ziegfeld'in yaşamını konu alan bir film yapmayı denediler. Ama revüleri ile Broadway'de başarıdan başarıya koşmuş olan Ziegfeld'in yaşamını anlatan iyi bir senaryo yazılamadı. Ancak, oyun yazarı ve

Ziegfeld'in yakın arkadaşı William Anthony McGuire, Ziegfeld'le ilgili anılarını senaryo haline getirmeyi kabul ettikten sonra, ortaya çıkan çalışma MGM yapımcısı Stromberg'in beğenisini kazandı ve filmin çekimine karar verildi.

Florenz Ziegfeld'in 1893'de tiyatro ajanı olarak başladığı mesleğinde yükselmesini ve 1920'lerde Broadway'in en ünlü ve başarılı yapımcısı durumuna gelmesini anlatan bu üç saat uzunluğundaki film 2 milyon dolar masrafla, 2 yıllık bir çalışma süresi sonunda tamamlanabildi. Robert Z. Leonard tarafından yönetilen bu gösterişli müzikalde Ziegfeld geleneğine uygun olarak pahalı dekorlar ve frapan kostümler kullanıldı. Ziegfeld'in sahneye koyduğu oyunlardan bölümler ve 1910 ve 20'lerin 23 ünlü melodisinin yer aldığı filmde Fanny Brice, Leon Errol, Ray Böiger ve Gilda gerçek yaşamlarını oynadılar.

The Great Ziegfeld New York Eleştirmenler Birliği ve *National Board of Review* tarafından seçilen yılın en iyi filmleri arasına girememesine karşın, 4 Mart 1937'de en iyi film Oscar'ını kazandı.

THE GREAT ZIEGFELD (Büyük Ziegfeld): Robert Z. Leonard En İyi Film

En İyi Koreografi: Seymour Felix En İyi Kadın Oyuncu: Luise Rainer

ANTHONY ADVERSE: Mervyn LeRoy

En İyi Görüntü Yönetmeni: Gaetano Gaudio En İyi Müzik: Erich Wolfgang Korngold En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Gale Sondergaard En İyi Kurgu: Ralph Dawson

THE CHARGE OF THE LIGHT BRIGADE (Hafif Süvari Alayının Hücumu): Michael Curtiz En İyi Yardımcı Yönetmen: Jack Sillivan

COME AND GET IT: William Wyler, Howard Hawks En İyi Yardımcı Oyuncu: Walter Brennan

DODSWORTH: William Wyler

En İyi Çevre Düzenlemesi: Richard Day

MR. DEEDS GOES TO TOWN (Bay Deeds Şehre Gidiyor/

Şehre Dönüş) : Frank Capra En İyi Yönetmen

SAN FRANCISCO: W. S. van Dyke En İyi Ses: Douglas Shearer

THE STORY OF LOUIS PASTEUR (Pastör'ün Öyküsü): William Dieterle

En İyi Senaryo: Peyer Collings, Sheridan Gibney

En İyi Erkek Oyuncu: Paul Muni

En İyi Öykü: Peyer Collings, Sheridan Gibney

SWING TIME: George Stevans

En İyi Film Şarkısı: "The way you look tonight" _ '

1937

The Life Of Emile Zola

(Emile Zola'nın Hayatı)

Yapım: Jack L. Warner - Warner Brothers (ABD). Yönetmen: William Dieterle. Senaryo: Heinz Herald, Geza Herczeg ve Norman Reilly Raine. Görüntü Yönetmeni: Tony Gaudio. Müzik: Max Steiner. Oyuncular: Paul Muni (Emile Zola), Gale Sondergaard (Lucie Dreyfus), Joseph Schildkraut (Dreyfus), Gloria Holden (Alexandrine Zola), Donald Crisp (Maitre Labori), Erin O'Brien - Moore (Nana). Süre: 116 dk.

1936'da çevrilen *The Story of Louis Pasteur'im* (Pastör'ün Öyküsü) üç dalda Oscar alması ve kazandığı ticari başarıdan sonra Warner Brothers, yine William Dieterle'nin yöneteceği ve Paul Muni'nin başrolü oynayacağı, Fransız yazar Emile Zola'nın yaşamını konu alan bir film çekmeye

karar verdi. Film Emile Zola'nın gençliğini, empresyonist ressam Paul Cézanne ile yakın arkadaşlığını ve Dreyfus olayında baskı ve haksızlığa karşı çıkışını anlatır. Bir Yahudi olan Yüzbaşı Dreyfus vatana ihanet suçuyla mahkemeye verilir. Dreyfus'un bir komploya kurban gittiğine inanan Emile Zola

onun yanında yer alır. Zola'nın bütün çabalarına karşın mahkeme Dreyfus'u suçlu bulur ve ömür boyu hapse mahkum eder.

Filmin doruk noktası, Emile Zola'nın mahkemede yaptığı savunma sahnesidir. Muni'nin bu sahnede çıkardığı olağanüstü oyun filmin başarısına önemli katkıda bulunmuştur.

The Life of Emile Zola on dalda Oscar'a aday gösterilerek, yeni bir rekor kırdı. Ve 10 Mayıs 1938'deki ödül töreninde üç ödül kazandı.

The Life of Emile Zola en iyi film Oscar'ı kazanan ilk Warner Brothers yapımıydı. Film ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü kazandı ve *National Board of Review*'un yılın en iyi on filmi listesinde ikinci sırayı aldı.

The Life of Emile Zola haksızlığa ve baskıya karşı savaşımları anlatan konuyla daha sonra çevrilen ve grevler, insan hakları, ırk ayrımı gibi konuları işleyen bir çok filmin öncüsü sayılır.

THE LIFE OF EMILE ZOLA (Emile Zola'nın Hayatı):

William Dieterle En İyi Film

En İyi Senaryo: Heinz Herald, Geza Herczeg, Norman Reilly Raine

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Joseph Schildkraut

THE AWFUL TRUTH (Korkunç Gerçek): Leo McCarey En İyi Yönetmen

CAPTAINS COURAGEOUS (Kahraman Kaptanlar) :

Victor Fleming

En İyi Erkek Oyuncu: Spencer Tracy

A DAMSEL IN DISTRESS: George Stevens En İyi Koreografi: Hermer Pan

THE GOOD EARTH (Sarı Esirler): Sidney Franklin En İyi Kadın Oyuncu: Luise Rainer En İyi Görüntü Yönetmeni: Karl Freund

THE HURRICANE (Kasırga): John Ford, Stuart Heisler En İyi Ses: Thomas Moulton

IN OLD CHICAGO (Şikago Yanıyor) : Hemy King

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Alice Brady En İyi Yönetmen Yardımcısı: Robert Webb

LOST HORIZON (Gaip Ufuklar): Frank Capra En İyi Çevre Düzenlemesi: Stephan Goosson

ONE HUNDRED MEN AND A GIRL (100 Erkek ve Bir Kız): Henry. Koster

En İyi Müzik: Charles Previn

A STAR IS BORN (Bir Yıldız Doğuyor): William A. Wellman En İyi Öykü: William A. Wellman, Robert Carson

WAIKIKI WEDDING: Frank Tuttle En İyi Film Şarkısı: "Sweet Leilani"

1938

You Can't Take It With You

(Para Beraber Gitmez)

Yapım: Frank Capra - Columbia (ABD). Yönetmen: Frank Capra. Senaryo: Robert Riskin. Görüntü Yönetmeni: Joseph Walker. Müzik: Dimitri Tiomkin. Oyuncular: Jean Arthur (Alice Sycamore), Lionel Barrymore (Büyükbaba Vanderhof), James Stewart (Tony Kirby), Edward Arnold (Anthony Kirby), Mischa Auer (Boris Kolenkhov), Ann Miller (Essie Carmichael). Süre: 127 dk.

It Happened One Night (1934), *Mr. Deeds Goes to Town* (1936) ve *The Lost Horizon* (1937) ile büyük ün kazanan Frank Capra, 1938 yılında Pulitzer Ödülü kazanan *You Can't Take It With You* adlı tiyatro yapıtını sinemaya uyarladı.

Bu güldürüde tuhaf bir aile olan Vanderhofların öyküsü anlatır. Vanderhoflar yaşamlarını kendi koydukları kurallara göre sürdürmektedirler: Büyükbaba gerekliliğine inanmadığı için vergileri ödemezken, anne tanımadığı birinin evde bir daktilo unutmasından sonra, yazar olmaya karar vermiştir. Çocukluktan kurtulamamış baba evin kilerinde havai fişek imal ederken, evin büyük kızı bir gün ünlü bir balerin olacağını düşlediğinden sabahtan akşama

dek dans etmektedir. Bu tuhaf ailenin tek mantıklı bireyi, ikinci kız Alice'dir. Alice'in bir milyonerin oğlu olan Tony Kirby'ye aşık olması ve onu ailesine tanıştırmayı, bir dizi gülünç olayın gelişmesine neden olur. Sonuçta Alice ve Tony evlenirler ve Vanderhof ailesi de "normal" yaşamına geri döner.

Senaryo yazarı Robert Riskin, bu tiyatro oyununu sinemaya uyarlarken bazı sahneler ekleyerek içeriğini zenginleştirdi. *You Can't Take It With You*'nun çekiciliği, özenli bir karakter betimlemesine sahip olması ve sıcak insancıl ilişkileri anlatmasına bağlıydı.

1934'de *It Happened One Night* ve 1936'da *Mr. Deeds Goes to Town* ile iki kez en iyi yönetmen Oscar'ını kazanan Frank Capra, 3 Şubat 1939'da en iyi yapımcı ve yönetmen olarak iki Oscar'ın daha sahibi oldu. Capra böylece Amerika'da o zamana dek hiçbir yönetmenin erişemediği bir üne kavuştu.

Capra, bu başarısını daha sonraki yıllarda *Mr. Smith Goes To Washington* (Bay Smith Washington's Gidiyor) ve *It's a Wonderful Life* (Yaşamak Güzeldir, 1946) ile sürdürdü ve 2 kez daha en iyi yönetmen dalında Oscar'â aday gösterildi.

YOU CAN'T TAKE IT WITH YOU (Para Beraber Gitmez): Frank Capra En İyi Film En İyi Yönetmen

THE ADVENTURES OF ROBIN HOOD (Robin Hood'un Maceraları): Michael Curtiz, William Keighley En İyi Çevre Düzenlemesi: Carl J. Weyl En İyi Özgün Müzik: Erich Wolfgang Korngold En İyi Kurgu: Ralph Dawson

ALEXANDER'S RAGTIME BAND: Hemy King En İyi Uyarlama Müzik: Alfred Newman

BIG BROADCAST OF 1938: Mitchell Leisen En İyi Film Şarkısı: "Thank for the memoiy"

BOYS' TOWN (Yarının Çocukları): Norman Taurog En İyi Erkek Oyuncu: Spencer Tracy En İyi Öykü: Eleanore Griffin, Dore Schary

THE COWBOY AND THE LADY (Kovboy ve Hanımefendi):

H. C. Potter ,

En İyi Ses: Thomas Moulton

THE GREAT WALTZ (Büyük Vals): Julian Duvivier En İyi Görüntü Yönetmeni: Joseph Ruttenberg

JEZEBEL (Damgalı Kadın): William Wyler En İyi Kadın Oyuncu: Bette Davis En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Fay Bainter

KENTUCKY: David Butler

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Walter Brennan

PYGMALION: Anthony Asquith, Leslie Howard En İyi Özgün Senaryo: George Bernard Shaw En İyi Uyarlama Senaryo: Ian Daiiymple, Cecil Lewis, W. P. Lipsomp

SPAWN OF THE NORTH: Hemy Hathaway En İyi Özel efektler

1939

Gone With The Wind

(Rüzgar Gibi Geçti)

Yapım: David O. Selznick - Selznick/MGM (ABD). Yönetmen: ıVictor Fleming. Senaryo: Sidney Howard. Görüntü Yönetmeni: Ernest Haller. Müzik: Max Steiner. Oyuncular: Clark Gable (Rhett Butler), Vivien Leigh (Scarlett O'Hara), Leslie Howard (Ashley Wilkes), Olivia de Havilland (Melanie Hamilton), Thames Mitchell (Gerâld O'Hara), Hattie McDaniel (Mammy). Süre: 220 dk.

Margret Mitchell'in 1936'da yayınlanan romanı *Gone With The Wind*'in film haklarının David O. Selznick tarafından satın alınmasının duyulmasından sonra, başroller için Hollywood'da bugüne

kadar eşine rastlanmamış bir savaşım başladı. Gary Cooper, Clark Gable, Ronald Colman ve Fredric Marchy, Rhett Buttler rolünü ala-

bilmek için çaba harcarlarken, Katharine Hepburn, Bette Davis, Jean Arthur ve Joan Benet, Scarlett O'Hara'yı oynamak için uğraş veriyorlardı. Clark Gable'in Rhett Buttler'i oynaması kesinlik kazandırıcı ortaya bir sorun çıktı. Gable, MGM ile sözleşmeli çalıştığından, MGM, ancak filmin yapımına ortak olduğu takdirde Gable'ı bu rol için serbest bırakacağını açıkladı.

Oysa Selznick'in de United Artists ile sözleşmesi vardı ve bu sözleşme iki yıl sonra sona eriyordu. Bu yüzden filmin yapımı iki yıl sonraya bırakıldı. Bu süre içinde kamuoyunun ilgisi Scarlett O'Hara'yı oynayacak oyuncunun aranması kampanyası ile ayakta tutuldu. 2 yıl boyunca 1400 aday t,aranarak 90 adaya deneme çekimlerinin yaptırıldığı 92 bin dolara malolan bu kampanyadan sonra ABD'de tanınmayan genç İngiliz oyuncu Vivien Leigh, Scarlett O'Hara rolüne seçildi.

2 yıldan fazla süren ön çalışmalardan sonra 10 Aralık 1938'de George Cukor'un yönetiminde çekime başlandı. Cukor'un yönetim stili ve çekime başlandığı sırada senaryonun tamamlanmamış olması Selznick ve Gable ile Cukor arasında görüş ayrılıklarına yol açtı. Cukor'un 13 Şubat 1939'da yönetmenlikten ayrılmasından sonra Gable'in istek ve baskılarıyla Victor Fleming bu görevi üstlendi. Senaryonun yeniden gözden geçirilmesinden sonra filmin çekimine devam edildi. Fleming ve ekibi günde 18 saat çalışıyorlardı. Bu çalışma temposuna dayanamayan Fleming hastalanınca, yönetmenlik görevi Sam Wood'a verildi. Fleming 14 günlük bir dinlenmeden sonra yeniden işinin başına döndü ve filmin çekimi 27 Haziran 1939'da sona erdi.

4.250.000 dolara malolan *Gone With The Wind* (bu maliyetin bugünkü karşılığı yaklaşık 50 milyon dolardır), ayrıca 220 dakika ile o zamana dek çekilmiş en uzun filmi.

Gone With The Wind'in ilk gösterimi 15 Aralık 1939'da Atlan-' ta'da yapıldı. Clark Gable, Vivien Leigh ve diğer yıldızları izlemek için üçyüzbin nüfuslu kente 1 milyon kişi akın etti. Bir şenlik havası içinde geçen 3 gün içinde filmi 2500 kişilik seçkin bir davetli topluluğu seyredildi.

Film kazandığı büyük ticari başarıya karşın *National Board of Review* tarafından açıklanan yılın en iyi on filmi listesinde ancak dokuzuncu sırayı alabildi. New York Film Eleştirmenleri ise *Wuthering Heights*'i (Uğultulu Tepeler) yılın en iyi filmi seçti.

.29 Şubat 1940'da yapılan Oscar ödül töreni, Selznick'in beklediği başarıyı getirdi. 13 dalda aday olan *Gone With The Wind* 8 ödül ve bir özel ödül olarak o güne dek Oscar tarihinde en çok ödül kazanan film ünvanını aldı. Hattie McDaniel ise, altın heykelciği kazanan ilk zenci oyuncu oldu.

Gone With The Wind 1965 yılında *The Sound of Music* tarafından geçilene kadar bütün zamanların en çok gelir getiren filmi olarak kafdı. 1976 yılında NBC, filmin televizyonda gösterilme hakkını 5 milyon dolara satın aldı. NBC daha sonra filmin 20 yıllık süre içinde 20 kez gösterilmesi için 35 milyon dolar ödedi.

Gone With The Wind, çekiminin üzerinden 45 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra incelendiğinde bazı büyük eksikliklerinin yanında hayranlık uyandıran özellikler taşıdığı da ortaya çıkar. Filmde Ameiikan iç Savaşma yol açan nedenler son derece ilkel olarak işlenmiştir; Rhett Buttler ve Scarlet

O'Hara arasındaki aşk ise sıradan bir aşk romanında geçebilecek düzeydedir. 1939 yılında sinema için yeni bir kavram olan renk, Techni-color yöntemiyle öyle savurganca kullanılmıştır ki, bazı sahnelerde doğadaki her parça -gök de dahil olmak üzere- seyircinin karşısına kırmızının değişik tonlarında çıkmaktadır. Renk filmde o denli önemli bir işleve sahiptir ki, filmin siyah-beyaz kopyasının seyirci üzerinde yaratacağı etki gerçekten merak konusudur.

Gone With The Wind David O. Selznick'in kariyerinin doruk noktasıdır. Başta Clark Gable ve Vivien Leigh olmak üzere bütün oyuncular başarılı kompozisyonlar çizerken, özellikle Olivia de Havilland'm renksiz ve sıradan bir rolü büyük biç başarıyla canlandırması övgüye değer. Filmde müzik, dekor ve kostümün konuya uygunluğu yanında, ünlü Atlanta kentinin yanışını gösteren sahneler sinema tarihine geçecek niteliktedir.

GONE WITH THE WIND (Rüzgar Gibi Geçti): Victor Fleming En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Çevre Düzenlemesi: Lyle Wheeler En İyi Uyarlama Senaryo: Sidney Howard

En İyi Kadın Oyuncu: Vivien Leigh

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Hattie McDaniel

En İyi Görüntü Yönetmeni (R) ¹: Ernest Haller,

Ray Rennehan

En İyi Kurgu: Hal C. Kern, James E. Newcom

GOODBYE MR. CHIPS (Elveda Öğretmenim): Sam Wood En İyi Erkek Oyuncu: Robert Donat ,

MR. SMITH GOES TO WASHINGTON (Bay Smith Washington'a Gidiyor): Frank Capra En İyi Öykü: Lewis R. Foster

THE RAINS CAME (Yağmurlar Geliyor/Hint Rüyası): Clarence Brown

En İyi Özel efektler: E.H. Hansen, Fred Sersen

STAGECOACH (Cehennem Dönüşü): John Ford En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Thomas Miehell En İyi Uyar. Müzik: R. Hageman.F. Harling, J. Leipold,

L. Shuken

WHEN TOMORROW COMES (Yarın Geldiği Zaman):

John M. Stahl

En İyi Ses: Bernard B. Brown

THE WIZARD OF OZ (Billur köşk/Küçük Kızın Rüyası): Victor Fleming

En İyi Özgün Müzik: Herbert Stothart En İyi Film Şarkısı: " Over the rainbow"

WUTHERINGHEIGHTS (Uğultulu Tepeler):

William Wyler

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB)*: Gregg Toland /

1940

Rebecca

Yapım: David O. Selznick - Selznick/United Artists (ABD). Yönetmen: Alfred Hitchcock. Senaryo: Robert E. Sherwood ve Joan Harrison. Görüntü Yönetmeni: George Barnes. Müzik: Franz Waxman. Oyuncular: Laurence Olivier (Maxim de Winter), Joan Fontaine (Mrs. de Winter), George Sanders (Jack Favell), Judith Anderson (Mrs. Danvers), Gladys Cooper (Beatrice Lacy), Nigel Bruce (Lacy), Leo G. Carroll (Dr. Baker). Süresi: 130 dk.

1930'larda ABD'de film yapması için birçok kez teklif alan, ama hep olumsuz yanıt veren Alfred Hitchcock 1940 yılında David O. Selznick'in her biri 800.000 dolara mal olacak 4 film için yaptığı öneriyi kabul etti. *The Lady Vanishes*, *Jamaica Inn*, *The 39 Steps* gibi filmlerle ABD'de belli bir ün kazanmış olan Hitchcock, İngiltere'ce yaptığı filmlerde tek söz sahibiydi, buna karşın parasal olanaksızlıklar nedeniyle bazı projelerini gerçekleştiriyordu. Parasal açıdan çok çekici olan bu teklifin olumsuz yönleri de vardı: 1940'ların Amerika'sında yapımcılar çok güçlüydü ve filmler yönetmenlerin düşüncelerine göre değil yapımcıların isteklerine uygun olarak çekilmekteydi.

Selznick'in Hitchcock için düşündüğü ilk proje, Titanic faciası ile ilgili bir filmi. Ama Selznick Daphne du Maurier'nin romanı *Rebecca*'um film haklarını Hitchcock için özel olarak satın alınca, bu projeden vazgeçildi. Hitchcock daha İngiltere'deyken *Rebecca*'-nın film haklarını satın almak istemiş, ama parasal olanakları buna el vermemişti.

Selznick, *Gone With The Wind* de olduğu gibi, *Rebecca*'nın oyuncularının seçimini de bir reklam kampanyasına dönüştürmeye çabaladı. Sonuçta Joan Fontaine ile Laurence Olivier'de karar kılındı.

Zengin bir Amerikalı kadının yardımcısı olarak yaşamını kazanan genç bir İngiliz kızı, Monte Carlo'da Maxim de Winter ile tanışır. Eşi bir yıl önce esrarlı bir biçimde ölmüş olan de Winter, kıza aşık olur ve evlenirler. Maxim ve yeni eşi yedi haftalık

bir tatilden sonra de Winter'le rin malikanesi Manderley'e dönerler. Yeni Mrs. de Winter, malikanede hizmetçilerin ve personelin düşmanca tutumuyla karşılaşır. Özellikle evin içinde bir hayalet gibi dolaşan kâhya Mrs. Danvers her fırsatta Maxim'in ölen eşi Rebecca'dan söz açmakta ve Rebecca'nın anlarıyla yaşamaktadır.

Birkaç ay sonra Rebecca'nın cesedi, küçük bir sandalın içinde sudan çıkartılınca Maxim eşine kazayla Rebecca'nın ölümüne neden olduğunu itiraf eder. Ancak polisin yaptığı soruşturma, Rebecca'nın kansere yakalandığını, bu yüzden de cinayet değil intiharın söz konusu olduğunu ortaya

çıkartır. Mr. de Winter'in suçlu olduğuna inanmış olan Mrs. Danvers, bu olaydan sonra Manderley'i yakar, alevler arasında kendi de çan verir. De Winter'lerin yeni bir yaşama başlamaları için önlerinde bir engel kalmamıştır.

Film, dekorlarından müziğine kadar gerilimli bir atmosfere sahipti ve seyircilerin korkuya kapılmasına neden oluyordu. Özellikle en beklenmeyen anlarda birden ortaya çıkıp, Mrs. de Winter! korkuya boğan ve cinnetin sınırına getiren Mrs. Danvers rolündeki Judith Anderson filmdeki gerilimde büyük pay sahibiydi.

Rebecca'nın çekim masraflarının başlangıçta öngörülen

800.000 doları aşırp, 1.280.000 dolara yükselmesi, Hitchcock ile Selznick arasında anlaşmazlık çıkmasına yolaçtı. Hitchcock yalnızca Manderley'in stüdyoda inşa edilen büyük bir modeli için 25.000 dolar harcamıştı. Ama filmin gösterime girmesiyle seyirci ve eleştirmenler tarafından coşkuyla karşılanması, bu anlaşmazlığı ortadan kaldırdı. 1 yıl içinde 2,5 milyon dolar gelir getiren *Rebecca*, 11 dalda (Oscar'a aday olmasına karşın yalnız en iyi film ve görüntü yönetmeni (SB) dallarında ödül alabildi.

Alfred Hitchcock ise, daha sonra dört kez daha, (*Lifeboat*, 1944, *Spellbound*, 1945, *Rear Window*, 1954 ve *Psycho*, 1960) en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday olduysa da, bu ödülü hiç kazanamadı.

REBECCA: Alfred Hitchcock

En İyi Film

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): George Barnes

ARISE MY LOVE (Ayağa Kalk Aşkım): Mitchell Leisen

En İyi Öykü: Benjamin Glazer, John S. Toldy

THE GRAPES OF WRATH (Gazap Üzümleri): John Ford En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Jane Darwell

THE GREAT MCGINTY (Muhteşem McGinty):

■ Preston Sturges.

■ ' En İyi Özgün Senaryo: Preston Sturges

KITTY FOYLE (Sokak Kızı Kitty): Sam Wood En İyi Kadın Oyuncu: Ginger Rogers

NORTH WEST MOUNTED POLICE (Zafer Ordusu): Geçil B. DeMille En İyi Kurgu: Anne Bauehens

THE PHILADELPHIA STORY (Philadelphia Öyküsü): George Cukor

En İyi Erkek Oyuncu: James Stewart En İyi Özgün Senaryo: Donald O. Stewart

PINOCCHIO (Pinokyo): Ben Sharpsteen, Hamilton Luske-En İyi Özgün Müzik: L. Harline, P. J. Smith,

N. Washington

En İyi Film Şarkısı: "When you wish upon a star"

PRIDE AND PREJUDICE (Gurur): Robert Z. Leonard En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Cedric Gibbons,

Paul Groesse

STRIKE UP THE BAND: Busby Berkeley En İyi Ses: Douglas Shearer

THE T! IEF OF BAGHDAD (Bağdat Hırsız):

Micheál Powell, Ludwig Berger, Tim Whelan En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Vincent Korda En İyi Görüntü Yönetmeni (R): George Perinal

TL\ PAN ALLEY: Walter Lang

En İyi Uyarlama Müzik: Alfred Newman

THE WESTERNER: William Wyler

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Walter Brennan

1941

How Green Was My Valley

(Vadim O Kadar Yeşildi ki)

Yapım: Darıyl F. Zanuck - 20th Century-Fox (ABD). Yönetmen: John Ford. Senaryo: Philip Dunne. Görüntü Yönetmeni: Arthur Miller. Müzik: Alfred Newman. Oyuncular: Walter Pidgeon (Merddyn Gruffydd), Maureen O'Hara (Angharad Morgan), Donald Crisp (Mr. Morgan), Roddy McDowall (Huw Morgan), Anna Lee (Bronwen), Sara Allgood (Mrs. Morgan). Siire: 118 dk.

Yönetmen John Ford, 25. sanat yılını kutladığı 1941'de İngiliz yazar Richard Llewellyn'in romanı *How Green Was My Valley*'i filme çekti.

Bu filmde 20. yüzyılın başında Galli bir madenci ailesi olan Morgan'larm yalın yaşamı anlatılır. Baba ve ailenin dört büyük oğlu madende çalışmaktadırlar. Baba, en küçük oğlu Huw'in kendi çektiği sıkıntılâri çekmemesi için okumasını, üniversiteye gitmesini istemektedir. Morgan'larm tek kızı Angharad ise papaz Gruffydd'a aşıktır ve onunla evlenmek istemektedir. İşçilerin geçim sıkıntılarının

artması grevlere yol açar. Morgan'ın oğulları ABD'ye göç ederler. Papaz Gruffydd işçilerin yanında yer alır ve bir sendika¹ kurulması düşüncesini ortaya atar. Angharad, ailesine parasal açıdan daha fazla yük olmamak için, papaz Gruffydd'dan ayrılır ve maden işletmeleri müdürünün oğluyla evlenir. Bir süre sonra madende meydana gelen patlama, birçok işçinin ölümüne neden olur. Baba Morgan da ölenler arasındadır. Yanlış bir evlilik yaptığını anlayan Angharad hâlâ sevdiği Gruffydd'a geri döner. John Ford öyküyü, ailenin en küçük oğlu Huw Morgan'ın ağzından anlatır. Film "Babam gibi adamlar ölmezler. Onlar benim düşüncelerimde canlı bir gerçek olarak yaşarlar," sözleriyle biter.

How Green Was My Valley bir Gal köyünün mikrokozmozunda mutluluğun ve hüznün, yaşamın ve ölümün öyküsünü anlatıyordu. Bu filmde dikkatini maden işçilerinin sosyal ve kişisel sorunlarında yoğunlaştıran Ford, işçilerin yaşamlarını belgesele varan bir gerçeklikle ve canlılıkla vermektedir.

J. Baxter yazdığı John Ford biyografisinde, Ford'un vadinin doğal güzelliklerini gösterirken bile, doğanın güzelliği ile yaşamın zorlukları arasındaki çelişkiye dikkat çekmek istediğini belirtir.

How Green Was My Valley on dalda Oscar'a aday gösterildi ve beş dalda ödül aldı.

Bazı* eleştirmenlere göre *How Green Was My Valley*'in en iyi film Oscar'ı ile ödüllendirilmesi, Hollywood'un New York Film Eleştirmenleri ve *National Board of Review*'ya bir tepkisi olarak kabul edilir. 1941 yılında her iki kuruluş da *Citizen Kane*'i (Yurttaş Kane) yılın en iyi filmi seçmişlerdi.

Daha önce *The Informer* (Muhbir, 1935) ve *The Grapes of Wrath* (Gazap Üzümleri, 1940) filmleriyle iki kez en iyi yönetmen Oscar'ını alan John Ford, *How Green Was My Valley* ile üçüncü kez ödüllendirilmiş oluyordu. Ford, 11 yıl sonra *The Quiet Man* (Kadın Satılmaz) ile dördüncü kez en iyi yönetmen ödülünü alarak bugüne kadar kınlanmayan bir rekorun sahibi oldu.

HOW GREEN WAS MY VALLEY (Vadim O Kadar Yeşildi ki): John Ford En İyi Film En İyi Yönetmen

Eh İyi Yard. Erkek Oyuncu: Donald Crisp

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Richard Day, Nathan Juran,

Thomas Little

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Arthur Miller

ALL THAT MONEY CAN BUY: William Dieterle En İyi Özgün Müzik: Bernard Herrman

BLOOD AND SAND: Rouben Mamoulian

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Ernest Palmer, Ray Rennehan

BLOSSOMS IN THE DUST: Mervyn LeRoy

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Cedric Gibbons,

Urie McCleary, Edwin B. Wills

CITIZEN KANE (Yurttaş Kane): Orson Welles

En İyi Özgün Senaiyo: Herman J. Mankiewicz, Orson Welles

DUMBO (Dumbo - Uçan Fil): Ben Sharpsteen

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Frank Churchill,

Oliver Wallace •

THE GREAT LIE (Büyük Yalan): Edmund Goulding ' En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Mary Astor

HERE COMES MR. JORDAN (Bay Jordan Geliyor):

Alexander Hall

En İyi Uyarlama Senaryo: Sidney Buchman, Seton I. Miller En İyi Öykü: Harry Segall

I WANTED WINGS: Mitchell Leisen

En İyi Özel Efektler: F. Edouart, G. Jennings, L. Mesenkop

LADY BE GOOD: Norman Z. McLeod

En İyi Film Şarkısı: "The last time I saw. Paris"

SERGEANT YORK (Aslan Yürekli Çavuş): Howard Hawks En İyi Erkek Oyuncu: Gary Cooper En İyi Kurgu: William Holmes

SUSPICION (Şüphes): Alfred Hitchcock En İyi Kadın Oyuncu: Joan Fontaine

THAT HAMILTON WOMAN: Alexander Korda En İyi Ses: Jack Whitney

1942 Mrs. Miniver

Yapım: Sidney Franklin - MGM (ABD). Yönetmen: William Wyler. Senaryo: Arthur Wimperis, George Froeschel, James Hilton ve Claudine West. Görüntü Yönetmeni: Joseph Ruttenberg. Müzik: Herbert Stothart. Oyuncular: Greer Garson (Mrs.Miniver), Walter Pidgeon (Clem Miniver), Teresa Wright (Carol Beldon), Dame May Whitty (Lady Beldon), Reginald Owen (Foley), Henry Travers (Mr. Ballard). Süre: 134 dk. '

Mrs. Miniver 1942 yılında seyirci ve eleştirmenlerin en çok ilgisini

çeken film oldu. William Wyler'in savaşın bir İngiliz ailesi üzerindeki etkilerini anlatan güzel bir film yapmış olmasının yanı sıra, filmin politik açıdan çpk uygun bir zamanda gösterime girmesi kazandığı başarısının nedenleri arasındaydı. ABD'lilerin savaşın ne olduğunu, insanları nasıl etkilediğini yeni yeni öğrenmeye başladıkları bir dönemde, savaş İngiltere'sini anlatan *Mrs. Miniver*'i bir özel gösterimde izleyen Roosevelt filmi hükümetin savaş politikasını halka benimsetmek için bir propaganda aracı olarak değerlendirip, hemen ülke çapında gösterime sokulmasını istedi. MGM'in savaş konusunda bir film yapmış olmak için küçük bir bütçeyle çevirdiği *Mrs. Miniver* kısa sürede 6 milyon dolar gelir elde ederek, 1942'nin en çok iş yapan filmi oldu.

Filmde Miniver ailesinin ikinci Dünya Savaşı sırasında yaşadığı olaylar işlenir. Erkekler savaşırken, cephe gerisinde yaşam devam etmektedir. Hava saldırılarının kadınlar, çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri, sığmaklardaki yaşam, bir gül sergisinin açılması ve en güzel güllerin ödüllendirilmesi, kadınların yaralı bir Alman pilotunu bulmaları ve son olarak da erkeklerin izne gelmeleri filmde anlatılır.

Filmin başarısında oyuncuların ortaya koyduğu mükemmel oyunun katkısı büyüktü. Özellikle Mrs. Miniver rolünde Greer Garson, son derece zarif ve inandırıcı bir kompozisyon çiziyordu.

Mrs. Miniver 12 dalda Oscar'a aday gösterildi ve 6 ödül kazandı.

MGM sekiz yıl sonra Greer Garson ve Walter Pidgeonün başrollerini oynadığı bir devam filmi olan *The Miniver Story*'yi çevirdi, ancak bu film ilgi görmedi.

MBS. MINIVER (Bayan Miniver): William Wyler En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Kadın Oyuncu: Greer Garson

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Teresa Wright

En İyi Uyarlama Senaryo: George Froeschel, James Hilton

Claudine West, Arthur Wimperis ,

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Joseph Ruttenberg

THE BLACK SWAN (Kara Kuğu): Henry King En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Leon Shamroy

HOLIDAY INN (Tatil Ham): Mark Sandrich En İyi Film Şarkısı: "White Christmas"

THE INVADERS (İstilacılar): Michael Powell (

En İyi Öykü: Emeric Pressburger ' *

JOHNNY EAGER (Gangsterin Hilesi): Mervyn LeRoy En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Van Heflin

MY GAL SAL: Irving Cummings

En İyi Çevrö Düzenlemesi (R): Richard Day, Joseph Wright, Thomas Little

NOW VOYAGER (Aşk Yolcuları): Irving Rapper En İyi Özgün Müzik: Max Steiner

THE PRIDE OF THE YANKEES (Yankilerin Gururu):

Sam Wood

En İyi Kurgu: Daniel Mandell

REAP THE WILD WIND: Cecil B. DeMille

En İyi Özel Efektler: Farciot Edouart, Gordon Jennings, William L. Pereira, Louis Mesenkop

THIS ABOVE ALL (Önce Vatan) : Anatole Litvak

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Richard Day, Joseph Wright

WOMAN OF THE YEAR (Yılın Kadını): George Stevens En İyi Özgün Senaryo: Michael Kanin, Ring Lardner jr.

YANKEE DOODLE DANDY: Michael Curtiz En İyi Erkek Oyuncu: James Cagney En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Ray Heindorf,

Heinz Roemheld

1943

Casablanca

Yapım: Hal B. Wallis - Warner Brothers (ABD). Yönetmen: Michael Curtiz: Senaryo: Julius J. Epstein, Philip Epstein, Howard Koch. Görüntü Yönetmeni: Arthur Edeson. Müzik: Max Steiner. Oyuncular: Humphrey Bogart (Rick), Ingrid Bergman (Ilsa Lund), Paul Henreid (Victor Laszlo), Claude Rains (Louis Renault), Conrad Veidt (Strasser), Sydney Greenstreet (Martinez), Peter Lorre (Ugarte). Süre: 102 dk.

Fransa'nın yenilgisinden sonra Nazilerin işgali altındaki Avrupa'dan kaçan mülteciler Casablanca'da toplanmakta, Lizbon üzerinden ABD'ye gidebilmek için vize aramaktadırlar. İçine kapanık bir Amerikalı olan Richard Blain'in sahibi olduğu "Rick's Cafe Américain" Casablanca'nın tanınmış bir gece kulübüdür ve mültecilerin uğrak yeridir. Bir tanıdığı Rick'e iki vize getirir ve hemen sonra Almanlar tarafından vurularak öldürülür. Bu olayın ardından Rick'in Almanların Paris'i işgali sırasında tanıyıp sevdiği, ama sonradan kendisini terkeden Ilsa, bir direnme örgütünün lideri olan kocası* Victor Laszlo ile Casablanca'ya gelir. Nazilerden kaçan Ilsa ve Victor'un Lizbon üzerinden ABD'ye gidebilmek için vizeye ihtiyaçları vardır, Casablanca'ya gelen gestapo şefi Strasser ise Fransız polis şefi Renault'nun yardımıyla Laszlo'nun Casablanca'yı terketmesini ne pahasına olursa olsun önlemek amacındadır. Ilsa'yı hâlâ seven ve kendisini Paris'te terketmesini affedemeyen Rick elinde geçerli vizeler olmasına karşın Ilsa'ya yardımı reddeder. Ilsa Rick'e onu gerçekten sevdiğini

ancak bir Alman toplama kampında öldüğünü sandığı kocasını yaşadığını ve yaralı olduğunu öğrenince kocasına döndüğünü söyler. Rick düşüncesini değiştirip Ilsa ve Victor'un Casablanca'yı terketmelerinde yardımcı olmaya karar verir. Bunu önlemeye çalışan gestapo şefi Strasser'i öldürür. Filmin son sahnesinde Ilsa ve kocasını taşıyan uçak bulutların arkasında kaybolurken, Rick ile Renault arasında yeni bir dostluk başlar.

Murray Burnett ve Joan Allison'un yazdıkları *Everybody Comes to Rick's* adlı tiyatro oyunu Broadway'de ilgi görmedi. Japonların Pearl Harbour'a saldırılarından bir gün sonra Warner Brothers oyunun film haklarını 20 bin dolara satın aldı. Çünkü, ABD'nin ikinci Dünya Savaşı girmesiyle *Everybody Comes to Rick's*'m öyküsü birden güncellik kazanmıştı.

Julius Epstein, Philip Epstein ve Howard Koch'u senaryo yazmakla görevlendiren yapımcı Hal Wallis, filmin oyuncularını büyük bir titizlikle seçti. Filmin başrolleri için ilk düşünülen oyuncular Ann Scheridon ve Ronald Reagan idi. Hal Wallis bu oyuncuların yerine Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman ile anlaşmaya vardıldıktan sonra, diğer oyuncuları aramaya başladı. ABD'nin yeni Charles Boyer'i olarak nitelenen Paul Henreid, Victor Laszlo rolünü oynamayı reddedince, Hal Wallis Henreid'in menajeri Lew Wasserman'i devreye soktu. Triesteli Baron von Henreid'in oğlu olan Paul Henreid Nazilerin Avrupa'yı işgal etmelerinden sonra Amerika'ya gelmişti ve Amerikan vatandaşı değildi. Nazilere karşı bir direnme örgütünün liderini oynayarak, hem kamuoyunun hem de Warner Brothers gibi büyük bir stüdyonun desteğini kazanacak ve kendisine hiçbir zaman "istenmeyen yabancı" olarak bakılmayacaktı. Lew Wasserman, Japonların Pearl Harbour'a saldırısından sonra, Japon kökenli Amerikan vatandaşlarının başına gelen tatsız olayları da hatırlatarak Henreid'i bu rolü kabul etmesinin geleceği açısından iyi olacağı konusunda uyardı. Bu baskılar sonucu Paul Henreid düşüncesini değiştirmek zorunda kaldı ve Victor Laszlo'yu oynamayı kabul etti.

Fransız polis müdürü Louis Renault rolü, 1933'den beri oynadığı filmlere Amerika'da seyircilerin gözdesi olan 1890 Londra doğumlu Claude Rains'e verildi.

Nazi Almanya'sını simgeleyen Heinrich Strasser rolü için Hal Wallis'in kafasında tek isim vardı: Conrad Veidt. Conrad Veidt ise MGM ile anlaşmalı olarak çalışmaktaydı ve MGM, Veidt'in haftalık ücretini 5 bin dolar olarak belirledi. Wallis bu astronomik ücreti kabul etti. Oysa, Humphrey Bogart'm haftalık ücreti 3500, Ingrid Bergman'm ise 3150 dolar idi. Böylece Conrad Veidt, *Casablanca*'mn en pahalı oyuncusu oldu.

Başroldeki iki oyuncunun yanı sıra, diğer rollerdeki oyuncuların da özenle seçilmesi, filmin kazandığı ünde etkili oldu.

Wallis, çekimi 50 günde tamamlanan *Casablanca*'nın gösterime çıkmasını geciktirdi. 1943 Kasımında General Dwight D. Eisenhower komutasındaki İngiliz ve Amerikan birlikleri, Kuzey Afrika'daki Alman birliklerini yenilgiye uğrattı, Casablanca'yı işgal ettiler, Bu İkinci Dünya Savaşının başından beri Nazi Almanya'sına karşı kazanılmış ilk büyük zaferdi. Warner Brothers stüdyosu hemen savaş bakanlığı ile ilişki kurdu ve filmin ilk gösterimi Amerikan askerleri için Casablanca'da yapıldı. Böylece *Casablanca* belki de dünya sinema tarihinin en iyi zamanlanmış filmi oluyordu. Film New York'daki ilk gösteriminden sonra on hafta kapalı gişe oynadı ve 1943 Şubatına kadar Amerika'da elde edilen gelir

3.700.000 dolar aştı. Romantik Hollywood filmlerinin bütün özelliklerini kendine toplayan *Casablanca* sinema tarihinin üzerinde en çok konuşulan filmlerinden biri oldu. Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman bu filmdeki rolleriyle ünlerinin doruğuna eriştiler.

Casablanca üç dalda Oscar'a aday olup en iyi film, yönetmen ve senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü.

Casablanca sayesinde üne kavuşamayan tek oyuncu zenci şarkıcı Dooley Wilson'du. Warner Brothers'a bağlı bir plak şirketi olmaması nedeniyle Wilson, filmin ünlü şarkısı *As Time Goes By*'i plak yapamadı. Öte yandan "Amerikan Müzisyenler Birliği" başkanı James Petrillo da Wilson'un başka bir firmayla plak yapmasını engelledi. Bunun tek nedeni Wilson'un zenci olmasıydı. Wilson, *Casablanca*'dan sonra başka bir filmde de rol alamadı.

CASABLANCA: Michael Curtiz

En İyi Film

En İyi Yönetmen ' En İyi Uyarlama Senaryo: Julius Epstein, Philip Epstein,

Howard Koch

AIR FORCE (Hava Kuvveti): Howard Hawks

En İyi Kurgu :George Amy

CRASH DIVE (Denizaltı 104): Archie Mayo

En İyi Özel Efektler: Fred Sersen, Roger Heman

FOR WHOM THE BELL TOLLS (Çanlar Kimin İçin Çalıyor?): Sam Wood

En İyi Yard. Kadın Oyuncu : Katina Paxinou

HELLO, FRISCO, HELLO: H. Bruce Humberstone Rn İyi Film Şarkısı: "You'll never know"

THE HUMAN COMEDY (İnsanlık Güldürüsü): Clarence Brown En İyi Öykü: William Saroyan

THE MORE THE MERRIER: George Stevens En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Charles Coburn

PHANTOM OF THE OPERA (Operada Hayalet): Arhur Lubin En İyi Çevre Düzenlemesi: A. Golitzen, J. Goodman,

R. Gausman, I. Webb

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Hal Mohr, Howard Greene

PRINCESS O'ROURKE (Prens O'Rourke): Norman Krasna En İyi Özgün Senaryo : Norman

Krasna

THE SONG OF BERNADETTE (Bernadette'in Şarkısı):

Heniy King

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Jennifer Jones

En İyi Çevre Düzenlemesi: James Basevi, William Darling,

Thomas Little

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Arthur Miller ; En İyi Özgün Müzik : Alfred Newman

THIS IS THE ARMY: Michael Curtiz En İyi Ses: Stephen Dunn

THIS LAND IS MINE (Bu Ülke Benimdir): Jean Renoir En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Ray Hciadorf

WATCH ON THE RHINE (Ren Bekçileri): Herman Shumlin En İyi Erkek Oyuncu: Paul Lukas

Going My Way

(Yoluma Giderken)

i

\

Yapım: Leo McCarey - Paramount (ABD). Yönetmen: Leo McCarey. Senaryo: Frank Butler ve Frank Oavett. Görüntü Yönetmeni: Lionel Lindon Müzik: Robert Emmett Dolan. Oyuncular: Bing Crosby (Chuck O'Malley), Rise Stevens (Jenny Linden), Barry Fitzgerald (Ritzgibbon), Frank McHugh (O'Dovad), James Brown (Ted Haines jr.), Jean Heather (Carol James). Süre: 126 dak.

Spencer Tracy'nin papaz olarak perdede görüldüğü *San Fransisco* (1936) ve *Boys' Town* (Yarının Gençliği, 1938) gibi filmlerden sonra bir süre dinsel içerikli filmler yapılmadı. Dinsel konuları sinemaya aktarmakta usta sayılan Cecil B. DeMille bile bu yıllarda başka konularda çalıştı. Yapımcı ve yönetmen Leo McCarey RKO firmasına bir papazın yaşamını konu alan bir film yapmayı teklif etti. Baş-rol için düşündüğü Spencer Tracy RKO tarafından kabul edilmeyince James Cagney'i önerdi. Ama RKO bu öneriyi de reddetti ve herhangi bir neden belirtmeksizin filmi yapmaktan vazgeçtiğini McCarey'e bildirdi.

McCarey bu kez başrolü Bing Crosby'ye vermeyi düşündü. Bing Crosby o sıra Paramount ile sözleşmeli olarak çalışmaktaydı. RKO kendi yönetmeni Leo McCarey'i ve tamamlanmış senaryoyu bu film için Paramount'a kiralamayı kabul etti. Buna karşılık Paramount da Bing Crosby'nin RKO ile bir film çekmesine izin verecekti.

Kimse Amerika'nın en ünlü caz şarkıcısı Bing Crosby'nin papaz elbisesiyle neye benzeyeceğini önceden kestiremedi. Ama Crosby Papaz Chuck O'Malley rolüyle yalnız Oscar ödülünü değil ayrıca eleştirilenlerin saygısını ve beğenisini de kazandı.

Papaz Chuck O'Malley New York'ta bir katolik kilisesine ata-, nır. Müzik ve sporla ilgilenen OMalley bir kilise korosu oluşturur, komşuların çeşitli işlerde birbirlerine yardım etmesi için bir organi-

zasyon kurar ve bir şarkı besteleyip bu şarkıdan kazanılacak parayla kilisenin restorasyonunun yapılacağını açıklar. Yaşlı Papaz Ritzgibbon O'Malley'in getirdiği yenilikleri benimsemez ve ka; şı çıkar. Ancak O'Malley başarı kazanıp çevreden de destek görünce bu tutumundan vazgeçer.

Dinsel fanatizm ve yobazlıktan arınmış olan film, dini yaşamı yönlendirmek ve sorunları çözmek için bir yardım kaynağı olarak işlemekteydi. Güzel şarkılarla, bu arada Oscar kazanan "Swinging on a Star" ile zenginleştirilen film hem sanatsal hem ticari başarı kazandı.

Going My Way on dalda Oscar'a aday oldu ve yedi dalda ödül aldı. 17. Oscar ödül töreninin büyük galibi kuşkusuz Leo McCarey'di. McCarey en iyi yapımcı, yönetmen ve öykü dallarında tam üç ödül kazandı.

GOING MY WAY (Yoluma Giderken) : Leo McCarey En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Bing Crosby

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Barry Fitzgerald

En İyi Uyarlama Senaryo: Frank Butler, Frank Cavett

En İyi Öykü: Leo McCarey

En İyi Film Şarkısı: "Swinging on a Star"

COVER GIRL (Kapak Kızı) : Charles Vidor

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Carmen Dragon,

Morris Stoloff

GASLIGHT (Işıklar Sönerken) : George Cukor En İyi Kadın Oyuncu: Ingrid Bergman En İyi Çevre Düzenlemesi: Cedric Gibbons, William Ferrari, Edwin B. Willis, Paul Huldschinsky

LAURA (Kanlı Gölge): Otto Preminger

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB) : Joseph LaShelle

NONE BUT THE LONELY HEART (Yalnız Kalpler) :

Clifford Odets

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Ethel Barrymore

SINCE YOU WENT AWAY (Sen Gideli): John Cromwell En İyi Özgün Müzik: Max Steiner

THIRTY SECONDS OVER TOKIO: Mervyn LcRoy

En İyi Özel Efektler: A. Gillespie, D. Jahraus, W. Newcombe,

D. Shearer

WILSON (Unutulmaz Hatıralar): Henry King En İyi Özgün Senaryo: Lamar Trotti En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Wiard Ihnen, Thomas Little En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Leon Shamroy En İyi Kurgu: Barbara McLean En İyi Ses: E.H. Hansen

[1](#)

(ît): Renkli

* (SB): Siyah beyaz

1945 The Lost Weekend

(Yaratılan Adam)

Yapım: Charles Brackett - Paramount (ABD). Yönetmen: Billy Wilder. Senaryo: Charles Brackett ve Billy Wilder. Görüntü Yönetmeni: John F. Seitz. Müzik: Miklos Rozsa. Oyuncular: Ray Milland (Don Birnam), Jane Wyman (Helen St. James), Philips Teriy (Wick Birnam), Howard da Silva (Nat), Doris Dowling (Gloria), Frank Faylen (Bim). Süre: 101 dak.

13 yıl senaryo yazan olarak çalışan Billy Wilder'in çektiği dördüncü film olan *The Lost Weekend* deneme gösteriminde öyle kötü eleştiriler aldı ki, Paramount filmin gösterime çıkmasını belirsiz bir tarihe erteledi. Ama filmin bir kopyası bazı Hollywood patronlarının eline geçti ve özel salonlarda birçok kez seyredildi. Bu gösterilerde filmin beğenilmesi sonucu, Paramount riski göze alarak filmi gösterime soktu. *

The Lost Weekend çekiminin sona ermesinden yaklaşık bir yıl sonra, 16 Kasım 1945'de ilk kez gösterime girdi ve hem seyirci hem de eleştirmenler tarafından büyük coşkuyla karşılandı.

Wilder filminde yazar olmak isteyen ama alkolün pençesine düşen Don Birnam'ın öyküsünü anlatır. Kardeşinin ve nişanlısının

onu alkolden kurtarmak için harcadıkları çabalar başarısızlıkla sonuçlanır. Birnam, evinde dolaba, kütüphaneye, hatta abajurun içine içki şişelerini saklamaktadır. Kardeşi Wick ve nişanlısı Helen'in seyahate çıktıkları bir hafta sonu, Birnam o kadar çok içer ki, merdivenden yuvarlanır ve alkoliklerin tedavi edildiği bir hastaneye kaldırılır. İlk kez orada diğer alkoliklerin nasıl halüsinasyonlar gördüklerini, hücrelere kapatılıp şakinleştirildiklerini gözler.

Hastaneden kaçan Birnam evine geri döner ve bir süre sonra hallüsinasyonlar görmeye başlar. Duvardaki çatlaktan giren yarasanın bir beyaz fareyi öldürdüğü bu sahne filmin en etkileyici sahnelerinden biridir. Bu olaydan sonra kesinlikle alkolün esiri olduğunu kavrayan Birnam kendini öldürmeye karar verir ve nişanlısının kürk mantosunu, daha önce içki almak için emanetçiye bıraktığı tabancasıyla değiştirir. Nişanlısı Birnam'ı, hâlâ alkolü bırakma şansı olduğunu söyleyerek kendini öldürmekten vazgeçirir. Beraberce her şeye yeniden başlamaya ve alkolle mücadeleye karar verirler.

The Lost Weekend'in ticari ve sanatsal açıdan büyük başarı kazanmasında en önemli katkı kuşkusuz, başroldeki Ray Milland'a aitti. Seyirci tarafından hafif komedilerdeki pyunları ve romantik aşık rolleri ile tanınan Milland alkolik Don Birnam'ı olağanüstü bir gerçekçilikle canlandırdı. Sinema tarihinde alkolizm üzerine yapılmış ilk ve en ünlü film olarak kabul edilen *The Lost Weekend*, ödül üzerine ödül kazandı: 1946 yılında yap ilan ilk Cannes Film Festivali'nde başarılı görülen 11 film arasına girdi, 4 dalda Oscar'a layık görüldü, New York Film Eleştirmenleri ödülünü aldı ve ayrıca *National Board of Review*'m yılın en iyi on filmi listesinde ikinci oldu.

THE LOST WEEKEND (Yaratılan Adam): Billy Wilder En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Ray Milland

En İyi Uyarlama Senaryo: Charles Brackett, Billy Wilder

ANCORS AWEIGH (Gönül Kimi Severse): George Sidney En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Georgie Stoll

THE BELLS OF ST. MARY'S (St. Mary'nin Çanları):

Leo McCarey

En İyi Ses: Stephen Dunn

BLOOD ON THE SUN (Güneşteki Leke): Frank Lloyd

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Wiard Ihnen, A. Roland Fields

FRENCHMAN'S CREEK (Korsan Aşk): Mitchell Leisen

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Hans Dreier, Ernst Fegte, Sam

Corner

THE HOUSE ON 92nd STREET (92. Sokaktaki Ev):

Henry Hathaway

En İyi Öykü: Charles G. Booth

LEAVE HER TO HEAVEN (Kıskanç Kadın): John M. Stahl En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Leon Shamroy

MARIE -LOUISE: Leopold Lindtberg

En İyi Özgün Senaryo: Richard Schweizer

MILDRED PIERCE (Ömre Bedel Kadın): Michael Curtiz En İyi Kadın Oyuncu: Joan Crawford

NATIONAL VELVET: Clarence Brown

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Anne Revere En İyi Kurgu: Robert J. Kern

THE PICTURE OF DORIAN GRAY (Dorian Gray'm Portresi): Albert Lewin

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Harry Stradling

SPELLBOUND (Öldüren Hatıralar): Alfred Hitchcock En İyi Özgün Müzik: Miklos Rozsa

STATE FAIR (Eyalet Fuarı): Walter Lang

En İyi Film Şarkısı: "It might as well be spring"

A TREE GROWS IN BROOKLYN (Brooklyn'de Bir Ağaç Büyüyor): Elia Kazan '

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: James Dunn

WONDER MAN (Harika Adam): H. Bruce Humberstone En İyi Özel Efektler: John Fulton, A. W. Johns

The Best Years Of Our Lives

(Hayatımızın En Güzel Yılları)

Yapım: Samuel Goldwyn - Goldwyn/RKO Radio (ABD). **Yönetmen:** William Wyler. **Senaryo:** Robert E. Sherwood. **Görüntü Yönetmeni:** Gregg Toland. **Müzik:** Hugo

Friedhofer, **Oyuncular:** Myrna Loy (Milly Stephenson), Fredric March (Al Stephenson), Dana Andrews (Fred Derry), Teresa Wright (Peggy), Virginia Mayo (Marie Derry), Harold Russell (Homer Parrish). **Süre:** 182 dak.

İkinci Dünya Savaşı sona erince, aynı kentten üç Amerikalı asker bir askeri uçakla ülkelerine geri dönerler. Askerliğini yedek subay olarak yapan Stephenson ailesinin yardımıyla iş ve aile yaşamına kolaylıkla uyum sağlar ve savaştan önce çalıştığı bankada başkan yardımcısı olarak işe alınır.

Yüzbaşı Derry fakir baba evine ve karısına geri döner ama karısının kendisinden çok, gösterişli üniformasına aşık olduğunu anlayınca onu terkeder ve bir mağazada tezgahtar olarak çalışmaya başlar. Derry sık sık Stephenson ve ailesiyle biraraya gelir; Stephenson'un kızma aşık olur ve onunla evlenir.

Sivil hayatta en büyük zorluğu deniz eri Homer Parrish çeker, Parrish bir yangında iki elini kaybetmiştir ve kollarma takılan metal protezler ile basit el hareketlerini yapabilmektedir. Ailesinin ve çevresinin acıma duyguları, onun için yaşamı daha da zorlaştırır. Sevgilisi Wilma başlangıçta yaşadığı şoktan kendim kurtardıktan sonra, Parrish ve Wilma evlenmeye karar verirler. Film Parrish'in protezi ile Wilma'nin parmağına evlilik yüzüğünü takması sahnesiyle sona erer.

ikinci Dünya Savaşının bitiminden bir yıl sonra savaş karşıtı bir filmi gösterime sokmanın doğru olmayacağı şeklindeki uyarı ve eleştirilere kulak asmayan Sam Goldwyn, seyircinin beğenisini önceden sezinleme yeteneğine ne denli sahip olduğunu gösterdi. Film seyirci ve eleştirmenlerce çok olumlu karşılandı ve 7 Oscar ödülün-

den başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü ve İngiliz Akade-mi ödülünü de kazandı.

"Geçen yılın sloganı 'Japonları öldürün' idi, bu yılınki ise 'para kazanın, zengin olun'." Savaştan dönen bir askerin söylediği bu tek cümle, *The Best Years of Our Lives* 'in ana teması olarak kabul edilebilir. Savaştan sonra binlerce askerin yeniden sivil yaşama uyum sağlama çabalarını anlatan filmde birçok yıldız oyuncu sıradan insanları ustaca canlandırıyor. Filmin en ilginç oyuncusu ise

Harold Russell'dı. Bir amatör olan Russell savaşta iki elini kaybetmiş gerçek bir gaziydi ve acı yaşamını aşırı duygusallığa kaçmaksızın başarıyla oynuyordu. Russell bu oyunuyla en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ından başka, ayrıca bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

Wyler filminde sıradan bir insanın savaşın korkunçluğunu algılayabilmesinin ne denli zor olduğunu anlatır. Toplum için savaş bir gün biter ama Parrish örneğinde olduğu gibi, yaralarını taşıyan insanlar için savaşın etkileri sürer gider.

The Best Years Of Our Lives ' da tek savaş sahnesi gösterilmek-sizin, savaşın insanlar üzerinde ne büyük toplumsal, fiziksel ve ruhsal yaralar açabileceği ustaca irdelenir. Film sinema tarihinin en iyi savaş karşıtı filmlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

THE BEST YEARS OF OUR LIVES (Hayatımızın Eh Güzel Yılları) : William Wyler En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Fredric March En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Harold Russell ■ En İyi Uyarlama Senaryo: Robert E. Sherwood .

En İyi Kurgu: Daniel Mandell

En İyi Özgün Müzik: Hugo Friedhofer

ANNA AND THE KING OF SIAM (Istırap Cenneti):

John Cromwell

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Arthur Miller

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): L. Wheeler, W. Darling,

T. Little, F.E. Hughes.

BLITHE SPIRIT: David Lean

En İyi Özel Efektler: Thomas Howard

THE JOLSON STORY (Jolson'un Hikayesi): Alfred E. Green En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Morris Stoloff En İyi Ses: John Livadary

THE RAZOR'S EDGE (Şeytanın Kurbanları): Edmund Goulding En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Anne Baxter

THE SEVENTH VEIL (Yedinci Tül): Compton Bennett En İyi Özgün Senaryo: Muriel Box, Sydney Box

TO EACH HIS OWN (Günah Çocuğu): Mitchel Leisen En İyi Kadın Oyuncu: Olivia de Havilland

VACATION FROM MARRIAGE: Alexander Korda En İyi Öykü: Clemence Dane

THE YEARLING: Clarence Brown , En İyi Çevre Düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Groesse,
E.B. Willis

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): C. Rosher, L. Smith, A. Arling

THE HARVEY GIRLS: George Sidney

En İyi Film Şarkısı: "On the Atchinson, Topeka and Santa Fe"

1947

Gentleman's Agreement

(Centilmenler Anlaşması)

Yapım: Darryl F. Zanuck - 20th Century-Fox (ABD). Yönetmen: Elia Kazan. Senaryo: Moss Hart.
Görüntü Yönetmeni: Arthur Miller. Müzik: Alfred Newman. Oyuncular: Gregory Peck (Phil Green),
Dorothy McGuire (Kathy Lacey), Anne Revere (Mrs. Green), Dean Dstockwell (Tommy Green), John
Garfield (Dave Goldman), Celeste Holm (Anne Dettrey). Süre: 118 dak.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, Amerikan film endüstrisi o zamana kadar tabu sayılan konulan işleyen
filmler yapmaya yöneldi. Billy Wilder'in 1945'te çektiği *The Lost Weekend*'in kazandığı başarı diğer
yapımcı ve yönetmenleri de böyle konulara el atmaya teşvik etti.

İrk ve din ayrımının getirdiği sorunlarla ilgili filmler yapma zamanının geldiğini savunan tanınmış
yapımcı Darryl F. Zanuck, toplumdaki Yahudi düşmanlığını anlatan, Laure Z. Hopson'un
Gentleman's Agreement romanını filme çekmeye karar verdi. O zamana kadar yalnız Üç film yapmış
olan yeni bir isim -Elia Kazan-filmi yönetmekle görevlendirildi.

Gazeteci Phil Green, Amerika'daki Yahudi düşmanlığı üzerine hazırladığı yazı dizisine gerçekçi
materyal toplamak amacıyla 6 ay boyunca kendini Yahudi olarak tanıtır.

Green, Yahudi olduğunun yayılmasıyla hemen toplum tarafından dışlanır ve aşağılanır. Arkadaşları
ve tanıdıkları ise Green ile olan ilişkilerini keserler. Green tanıdığı bazı Yahudilerden, bu arada okul
arkadaşı Dave Goldman'dan Yahudi düşmanlığı hakkında bilgi edinir. Yahudilerin bu aşağılamalara
ve hakaretlere nasıl karşı koymaya çalıştıklarını öğrenir.

Gentleman's Agreement seyircinin büyük ilgisini çekti. New York Film Eleştirmenleri ödülünü
kazandıktan sonra 8 dalda Os-car'a aday oldu ve 3 ödül aldı.

Elia Ka.,dn bu filmdeki yönetimi ile oyuncularından en iyi randımanı alan yönetmen olarak sivrildi. Bu
film Kazanın parlak sinema kariyerinin başlangıcı oldu. Kazan üçer kez New York Film
Eleştirmenleri ödülünü ve Oscar'ı kazanarak Amerikan sinemasının en ünlü yönetmenleri arasına
girdi.

GENTLEMAN'S AGREEMENT (Centilmenler Anlaşması):

Elia Kazan En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Celeste Holm

THE BACHELOR AND THE BOBBYSOXER (Zamane Kızı): IrwingReis

En İyi Özgün Senaryo : Sidney Sheldon

THE BISHOP'S LIFE (Bir Meleğin Aşkı): Henry Koster En İyi Ses: Goldwyn ses bölümü

BLACK NARCISSUS (Siyah Narsis): Michael Powell,

Emeric Pressburger

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Alfred Junge En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Jack Cardiff

BODY AND SOUL (Vücut ve Ruh): Robert Rossen En İyi Kurgu: Francie Lyon, Robert Parrish

A DOUBLE LIFE (Çifte Hayat): George Cukor En İyi Erkek Oyuncu: Ronald Colman En İyi Özgün Müzik: Miklos Rozsa

THE FARMER'S DAUGHTER (Çiftçinin Kızı): H. C. Potter En İyi Kadın Oyuncu: Loretta Young

GREAT EXPECTATIONS (Büyük Umutlar): David Lean En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): John Bryan,

Wilfred Shingleton

GREEN DOLPHIN STREET (Yeşil Yunus Sokağı):

Victor Saville

En İyi Özel Efektler: A. Gillespie, W. Newcombe, D. Shearer, M. Steinore s

MIRACLE ON 34th STREET (34. Sokaktaki Mucize):

George Seaton

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Edmund Gwen En İyi Uyarlama Senaryo: George Seaton En İyi Öykü: Valentine Davies

MOTHER WORE TIGHTS: Walter Lang

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Alfred Newman

SCIUSCIA (Kaldırım Çocukları): Vittorio de Sica (İtalya)

En İyi Yabancı Film

En İyi Özgün Senaryo: S. Amidei, A. Franci, C. G. Viola,

C. Zavattini

SONG OF THE SOUTH (Güneyin Şarkısı):

Wilfred Jackson, Harve Foster

En İyi Film Şarkısı: "Zip-A-Dee-Doo-Dah"

1948

Hamlet

Yapım: Laurence Olivier - Rank/Two Cities-İngiltere. Yönetmen: Laurence Olivier. Senaryo: Alan Dent ve Laurence Olivier. Görüntü Yönetmeni: Desmond

Dickinson. Müzik: Sir William Walton. Oyuncular: Laurence Olivier (Hamlet), Eileen Herlie (Gertrud), Basil Sydney (Claudius), Jean Simmons (Ophelia), Felix Aylmer (Polonius), Anthony Quayle (Marcellus), Norman Wooland (Horatio). Süre: 142 dk.

tirmenlerin ilgisini çekmiştir ve 1905'ten bu yana yapılan yüze yakın filmde pek azı bugün hatırlanır. Bu filmler arasında Laurence Olivier'nin yaptığı *Henry V* (1946), *Hamlet* (1948) ve *Richard III* (1955) sayılabilir.

Birçok eleştirmene göre *Hamlet*, Laurence Olivier'nin yaptığı en iyi Shakespeare uyarlamasıdır. Filmin yapımcısı, yönetmeni, senaryo yazarı ve oyuncusu L. Olivier yaptıkları çalışmayı şöyle anlatır: "4,5 saatlik bir oyundan 2,5 saatlik bir film yapmak zorundaydık. Bunu yaparken de yeni ve özgün bir sanat yapıtı ortaya çıkarmak dileğindeydik. Sonuçta öykü basitleştirildi. Ancak birçok güzel ayrıntının bu arada kaybedildiğini söylemek gerek."

Olivier'nin yaptığı değişiklikler arasında bazı sahnelerin ve rollerin tamamının oyundan çıkartılmasının yanı sıra Shakespeare'in dilinin de daha kolay anlaşılır hale getirilmesi vardı. Olivier'nin *Hamlet*'i, hareketli sahneleri, düelloları, Shakespeare geleneğine uygun güçlü oyuncu kadrosu ile daha ilgi çekici bir film haline geldi.

7 dalda Oscar'a aday gösterilip, dört ödüle layık görülen *Hamlet*, en iyi film Oscar'ını kazanan ilk İngiliz filmi olarak sinema tarihine geçti. Film ayrıca ilk kez 1947'de verilmeye başlanan İngiliz Akademi ödülünü ve Venedik Film Festivali büyük ödülünü kazandı.

HAMLET: Laurence Olivier En İyi Film

En İyi Erkek Oyuncu: Laurence Olivier En İyi Çevre Düzenlenu-M •'SB >: Roger K. Furse,

Carmen Dillon

En İyi Kostüm (SB): Roger K. Furse

EASTER PARADE (Yaratılan Kadın/Eğlenceler Perisi):

Charles Walters

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Johnny Green, Roger Edens

JOAN OF ARK (Jan Dark): Victor Fleming

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): J. Valentine, W. V. Skall,

W. Hoch

En İyi Kostüm (R): Dorothy Jeankins, Karinska

DIE GEZEICHNETEN: Fred Zinnemann

En İyi Öykü: Richard Schweizer, David Wechsler

JOHNNY BELINDA: Jean Negulesco En İyi Kadın Oyuncu: Jane Wyman

KEY LARGO (Ölüm Gemisi) : John Huston En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Claire Trevor

MONSIEUR VINCENT (Bay Vincent) : Maurice Cloche (Fransa) En İyi Yabancı Film

THE NAKED CITY (New York Esrarı): Jules Dassin En İyi Görüntü Yönetmeni (SB) : William Daniels En İyi Kurgu: Paul Weatherwax

THE PALEFACE (Korkak Kahraman) : Norman Z. McLeod En İyi Film Şarkısı: "Buttons and Bows"

PORTRAIT OF JENNIE (Hayal Kadın) : William Dieterle En İyi Özel Efektler: Pâul Eager, J. McMillan Johnson

THE RED SHOES (Kırmızı Pabuçlar): Michael Powell,

Emeric Pressburger

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Hein Heckroth,

Arthur Lawson

En İyi Özgün Müzik: Brian Easdale

THE SNAKE PIT (Talihsizler Yuvası) : Anatole Litvak En İyi Ses: Fox Stüdyosu ses bölümü

TREASURE OF SIERRA MADRE (Altın Hâzineleri):

John Huston En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Walter Huston En İyi Özgün Senaryo: John Huston

1949 All The King's Men

(Saltanat Hırsı/Kralın Bütün Adamları)

Yapım: Robert Rossen - Columbia (ABD). Yönetmen: Robert Rossen. Senaryo: Robert Rossen. Görüntü

Yönetmeni: Burnett Guffey. Müzik: Louis Gruenberg. Oyuncular: Broderick Crawford (Willie Stark), Joanne Dru (Anne Stanton), John Ireland (Jack Burden), John Derek (Tom Stark), Mercedes McCambridge (Sadie Burke), Ann Seymour (Lucy Stark). Siire: 109 dak.

1946'da yayınlanan *All The King's Men* adlı roman, 8 Eylül 1935'te öldürülen politikacı Huey "Kingfish" Long'un yükseliş ve düşüşünü konu almaktaydı. Romanın yazarı Robert Penn Warren politikanın nasıl kötüye kullanılabileceğini çekinmeden anlattığı bu kitabıyla Pulitzer ödülünü aldı ve doğal olarak Hollywood'un ilgisini çekti.

Yapımcı ve yönetmen Robert Rossen bu öyküyü çok beğendi. Columbia'nın romanın film haklarını satın almasından sonra senaryoyu da kendi yazarak ilimin çekimine başladı.

Rossen ikinci Dünya Savaşından sonra Amerika'da ilgi gören İtalyan yeni gerçekçiliğinden çok etkilendiği için filmi olayın geçtiği yerlerde çekti. Filmin başrolünü ise, o zamana kadar tanınmayan Broderick Crawford'a verdi.

Arkadaşları, bir kasabada avukatlık yapmakta olan Willie Stark'ı seçimlere girmesi için ikna ederler. Ancak asıl niyetleri oyların bölünmesi ve sonuçta kendi adaylarının seçimi kazanmasıdır. Stark bu oyunun farkına varır. Seçimi kazanmak* için büyük çaba harcar ve ikinci turda vali olmak için gerekli oyları toplamayı başarır.

Stark bir yandan huzurevleri, hastaneler, okullar, çocuk yuvaları yaptırırken, diğer yandan gücünü sağlamlaştırmak için teröre ve baskı yöntemlerine başvurmaktan kaçınmaz.

Stark en önemli politik rakibi hakim Stanton'un intihar etmesine neden olunca, hakimın yeğeni tarafından vurularak öldürülür. *All The King's Men* İkinci Dünya Savaşından sonra Holly-

wood'da yapılan sosyal içerikli filmlerin en iyi örneğidir. Rossen gerçekte yaşanmış olaylara dayanarak Amerikan toplumunun da faşist eğilimlere sahip olduğunu belirtmeye çalışmıştır. Politik ve sosyal sorunları işleyen birçok film zamanla güncelliklerini kaybederken *All The King's Men* bugün bile değerini ve etkisini yitirmemiş-tir. Çünkü iyi niyetle yola çıkan ama isteyerek ya da istemeyerek yolsuzluklara karışan politikacılara günümüzde de rastlanmakta-dır.

New York Film Eleştirmenleri ödülünü alan *All The King's Men* 7 dalda Oscar'a aday gösterilip 3 dalda ödül kazandı.

All The King's Men Robert Rossen'in meslek yaşamının doruk noktasıydı. Aralarında *Johnny O'Clock* (1947), *Body and Soul* (Vücut ve Ruh, 1947) ve *The Hustler* (Serseri, 1961) gibi klasikler de bulunan on filme imza atan Rossen, 1966 yılında henüz 58 yaşındayken öldü.

ALL THE KING'S MEN (Kralın Bütün Adamları/

Saltanat Hırsı): Robert Rossen En İyi Film

En İyi Erkek Oyuncu: Broderick Crawford'

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Mercedes McCambridge

ADVENTURES OF DON JUAN (Don Juan'ın Maceraları): Vincent Sherman

En İyi Kostüm (R): Leah Rhodes, Travilla ve Marjorie Best

BATTLEGROUND (Fedailer Taburu): William A. Wellman En İyi Özgün Senaryo: Robert Pirosh En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Paul C. Vogel

BEYOND THE FOREST (Ormanın Ötesinde): King Vidor En İyi Özgün Müzik: Max Steiner

CHAMPION (Şampiyon): Mark Robson En İyi Kurgu: Harry Gerstad

THE HEIRESS (Miras): William Wyler

En İyi Kadın Oyuncu: Olivia de Havilland

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB). J. Meehan, H. Horner, E. Kuri

En İyi Kostüm (SB): Edith Head, Gile Steele En İyi Özgün Müzik: Aaron Copland

LADRIBICICLETTA (Bisiklet Hırsızları):

Vittoria De Sica (İtalya)

En İyi Yabancı Film

A LETTER TO THREE WIVES (Üç Kadına Bir Mektup): Joseph L. Mankiewicz En İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Senaryo: Joseph L. Mankiewicz

LITTLE WOMEN (Küçük Kadınlar): Mervyn LeRoy

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Groesse,

E. B. Willis, J. D. Moore

MIGHTY JOE YOUNG (Kahraman Joe Young):

Ernest B. Schoedsack En İyi Özel Efektler

NEPTUNE'S DAUGHTER (Neptünün Kızı): Edward Buzzell En İyi Film Şarkısı: "Baby, It's cold outside"

ON THE TOWN (Denizciler Geliyor/Şen Denizciler): Gene Kelly, Stanley Donen

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Roger Edens, Lennie Hayton

SHE WORE A YELLOW RIBBON (Sarı Eşarplı Kız): John Ford En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Wilton Hoch

THE STRATTON STORY (Stratton Öyküsü): Sam Wood En İyi Öykü: Douglas Morrow

TWELVE O'CLOCK HIGH (Vazife Uğruna/Son Hücum):

Henry King

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Dean Jagger En İyi Ses: Fox ses bölümü

1950 All About Eve

(Perde Açılıyor)

Yapım: Darryl F. Zanuck - 20th Century-Fox (ABD). Yönetmen: Joseph L. Mankiewicz. Senaryo: Joseph L. Mankiewicz. Görüntü Yönetmeni: Milton Krasna. Müzik: Alfred Newman. Oyuncular: Bette Davis (Margo Channing), Anne Baxter (Eve Harrington), George Sanders (Addison De Witt), Celeste Holm (Karen Richards), Gary Merrill (Bill Sampson), Thelma Ritter (Birdie Coonan). Süre: 138 dak.

Joseph L. Mankiewicz'in yönettiği *All About Eve* 1950 yılında 6 dalda Oscar kazandı. Film ayrıca 14 dalda aday gösterilip, bugüne kadar kınlanmayan bir rekorun sahibi oldu.

Mankiewicz bünyesinde genç ve tanınmamış bir oyuncu olan Eve Harrington'ın yükselişini ve ünlü bir tiyatro oyuncusu oluşunu anlatır. Eve tanınmış tiyatro oyuncusu Margo Channing'in güvenini kazanıp, özel sekreteri olarak çalışmaya başlar. Bir oyunda Margo'nun yedeği olarak kendisine görev verilince bu fırsatı en iyi biçimde kullanıp, iyi bir oyuncu olduğunu kanıtlar. Eleştirmen De Witt, başarıya erişmek için hile, şantaj ve yalan da dahil olmak üzere her yola başvuran Eve'in gerçek niyetini başlangıçta anlamasına rağmen, yazdığı eleştirilerle kendisine destek olur. Film başladığı gibi sona erer. Bu kez genç bir oyuncunun karşısında ününü korumak durumunda olan Eve'dir.

All About Eve bugüne dek tiyatro dünyası üzerine yapılmış en iyi filmlerden biri olarak kabul edilir. Darryl F. Zanuck'un ricası ile, hastalanan Claudette Colbert'in yerini alan Bette Davis, Margo Channing rolünde meslek yaşamının en başarılı oyunlarından birini vererek sekizinci kez Oscar'a aday gösterildi. Ama bu ödülü Judy Holliday'a kaptırdı. *Dangerous* (Tehlikeli Kadın, 1935) ve *Jesabel* (Damgalı Kadın, 1938) filmleriyle daha önce iki kez Oscar'a layık görülmüş olan Bette Davis, *All About Eve*'deki rolü ile New York Film Eleştirmenleri ve Cannes Film Festivali en iyi

kadın oyuncu ödülleri kazandı.

All About Eve Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akademi ödülünü kazanırken *National Board of Review*'un yılın en iyi 10 filmi listesinde ikinci sırayı aldı.

1949 ve 1950, Joseph L. Mankiewicz'in meslek yaşamının en verimli yıllarıydı. Mankiewicz *A Letter to Three Wives* (Üç Kadına Bir Mektup) ve *All About Eve* ile iki yıl üstüste en iyi yönetmen ve en iyi uyarlanma senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü.

ALL ABOUT EYE (Perde Açılıyor): Joseph L. Mankiewicz En İyi Film

En İyi Uyarlanma Senaryo: Joseph L. Mankiewicz En İyi Kostüm (SB): Edith Head, Charles Le Maire
En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: George Sanders En İyi Ses: Fox Stüdyosu ses bölümü

ANNIE GET YOUR GUN (Zafer Mükafatı): George Sidney

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Adolph Deutsch, Roger Edens

AU DELA DES GRILLES (Malapaga'nın Duvarları):

René Clément (Fransa/İtalya)

En İyi Yabancı Film

BORN YESTERDAY (Dünkü Çocuk): George Cukor En İyi Kadın Oyuncu: Judy Holliday

CAPTAIN CAREY, USA: Mitchell Leisen En İyi Film Şarkısı: "Mona Lisa"

CYRANO DE BERGERAC: Michael Gordon En İyi Erkek Oyuncu: Jose Ferrer

THE DESTINATION MOON (Aya Seyahat): Irving Pichel (En İyi Özel Efektler

HARVEY: Henry Koster

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Josephine Hull

KING SOLOMON'S MINES (Hazreti Süleyman'ın Hâzineleri); Compton Bennett, Andrew Marton En İyi Görüntü Yönetmeni (R) : Robert Surtees

En İyi Kurgu: Ralph E. Winters, Conrad A. Nervig

(

PANIC IN THE STREETS (Sokaklarda Panik): Elia Kazan En İyi Öykü: Edna Anhalt, Edward Anhalt

SAMSON AND DELILAH (Samson ve Dalila): Cecil B. DeMille • ' En İyi Çevre Düzenlemesi (R): H.Dreier, W. Tyler, S.Comer, R.Moyer

En İyi Kostüm (R): E. Head, D. Jeakins, E. Jenssen, G. Steele, G. Wakeling

SUNSET BOULEVARD (Sunset Bulvarı):Billy Wilder En İyi Özgün Senafyo: Charles Brackett, Billy Wilder,

D.M. Marshman jr.

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): H. Dreier, J. Meehan,

S. Comer, R. Moyer

En İyi Özgün Müzik: Franz Waxman

THE THIRD MAN (Üçüncü Adam): Carol Reed En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Robert Krasker

1951

An American In Paris

(Paris'te Bir Amerikalı) •

Yapım: Arthur Freed - MGM (ABD). Yönetmen: Vincente Minnelli. Senaryo: Alan Jay Lerner. Görüntü Yönetmeni: Alfred Gilks ve John Alton. Müzik: George ve Ira Gershwin. Oyuncular: Gene Kelly (Jerry Mulligan), Leslie Caron (Lisa Bourvier), Oscar Levant (Adam Cook), Georges Guetary (Henri Bâurel), Nina Foch (Milo Roberts). Süre: 113 dak.

The Broadway Melody (1928/29) ve *The Great Ziegfeld*'den (1936) sonra *An American in Paris* en iyi film Oscar'ını kazanan üçüncü müzikal oldu. 8 dalda aday olmasına karşın kimse bu filme şans tanımıyordu. Seyirci ve eleştirmenler için 1951 yılının iki büyük favorisi *A Place in the Sun* (İnsanlık Suçu) ve *A Streetcar Named Desire* (İhtiras Tramvayı) idi. ,

An American in Paris başarısını George Gershwin'in müziği-

ne, Vincente Minnelli'nin yönetimine ve özellikle Gene Kelly'nin koreografisine borçluydu. Şimdiye dek yapılmış en başarılı müzikallerden biri olarak kabul edilen filmin sonundaki 7,5 dakikalık, bale bölümünün bu başarıdaki payı büyüktü. Eeslie Caron, Gene Kelly ve 120 figüranın, Gershwinin müziği ve Gene Kelly'nin, Van Gogh, Utrillo, Lautrec, Renoir gibi ressamların tablolarından esinlenerek hazırladığı koreografiyle dansettiği bölüm MGM'e 450.000 dolara maloldu. -

An American in Paris getirdiği yendiklerle müzikal türünde yeni bir çağ açtı. Diğer yandan film çok duygusal olması ve bale sahnelerinde aşırı gösterişe kaçması nedeniyle eleştirildi.

Olağanüstü koreografisiyle filme damgasını vuran Gene Kelly, oyuncu, şarkıcı, dansör, yönetmen ve koreograf olarak sinemaya yaptığı hizmetlerden ötürü bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

AN AMERICAN IN PARIS (Paris'te Bir Amerikalı):'

Vincente Minnelli En İyi Film

En İyi Özgün Senaryo: Alan Jay fierner

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): C. Gibbons, P. Ames,

E.B. Willis, K Gleason

En İyi Görüntü Yönetmeni (R) : Alfred Gilks, John Alton En İyi Kostüm (R): Orıy Kelly, Walter Plunkett, Irene Sharaff En İyi Özgün Müzik: Johnny Green, Saul Chaplin

THE AFRICAN QUEEN (Afrika Kraliçesi): John Huston En İyi Erkek Oyuncu: Humphrey Bogart

THE GREAT CARUSO (Büyük Caruso): Richard Thorpe En İyi Ses: Douglas Shearer

HERE COMES THE GROOM: Edward Sedgwick

En İyi Film Şarkısı: "In the cool, cool, cool of the evèning"

A PLACE IN THE SUN (İnsanlık Suçu): George Stevens Eh İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Senaryo: Michael Wilson, Hany Brown En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): William C. Mellor En İyi Kostüm (SB): Edith Head En İyi Kurgu: William Hombeck . En İyi Özgün Müzik: Franz Waxman

)

RASHAMON: Akira Kurosawa (Japonya)

En İyi Yabancı Film

SEVEN DAYS TO NOON: Stanley Donen En İyi Öykü: Paul Dehn, James Bernard

A STREETCAR NAMED DESIRE (İhtiras Tramvayı):

Elia Kazan

En İyi Kadm Oyuncır. Vivien Leigh En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Kim Hunter En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Karl Malden En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Richard Day,

George James Hopkins

t

4052

The Greatest Show On Earth

(Harikalar Sirki)

Yapım: Cecil B. DeMille - Paramount (ABD). Yönetmen: Cecil B. DeMille. Senaryo: Fredric M. Frank, Theodore St. John ve Barre Lydon.. Görüntü Yönetmeni: J. Peverell Marley ve Wallace Kelley. Müzik: Victor Young. Oyuncular: Chariton Heston (Brad Brüden), Cornel Wilde (Sebastian), Betty Hutton (Holly), Dorothy Lamour (Phyllis), Gloria Grahame (Angel), James Stewart (Buttons). Süre: 153 dak.

Cecil B. DeMille, ilk filmi *The Sijaaw Man*'den (Kızılderili, 1913) itibaren İncil'den alınan öyküler, istilalar, demiryolları kurulmasını ve keşifleri konu alan büyük, pahalı ve gösterişli yapımlara imza attı.

1949'da *Samson and Delüan*'yı (Samson ve Dalila) tamamlayan DeMille, aynı yıl sirkte geçer bir öyküyü filme çekmeye karar verdi. Paramount 250.000 dolar ödeyerek Ringling Brothers-Barnum-Bailey şirki ile anlaşmaya vardı ve 70 yaşındaki DeMille

için üç yıl sürecek bir macera başlamış oldu. DeMille, önce sirkten atmosferini ve sanatçıların dünyasını daha iyi tanımak için sirk ile birlikte bir turneye çıktı. Bir yıl sonra senaryonun yazılması ve oyuncuların seçimi için ön çalışmalar başladı. Başrolleri için önce Burt Lancaster, Kirk Douglas, Hedy Lamarr ve Marlene Dietrich düşünüldü. Sonra bu kadrodan vazgeçilip, ip cambazı rollerine Cornel Wilde ve Betty Hutton, sirk müdürü olarak Charlton Heston ve palyaço rolüne bütün film boyunca hep makyajlı görülen ve gerçek yüzü tanınmayan James Stewart seçildi. (

The Greatest Show on Earth'in sinema sanatına büyük bir katkıda bulunduğu söylenemez. Ancak film eğlendirici ve görkemli bir sirk gösterisiydi. DeMille sirkteki günlük yaşamı o güne dek bu konuda çekilen filmlerden çok daha gerçekçi ve başarılı olarak anlatarak, seyircinin ilgisini çekti. Film 1953 yılının ticari açıdan en başarılı filmi oldu ve DeMille'e yapımcı olarak yaşamının ilk ve tek Os-car'ını getirdi

DeMille'in bundan sonraki filmi *The Ten Commandments* (10 Emir, 1956) aynı zamanda son filmiydi. Yaşamının 45 yılını sinemaya veren DeMille 1959 yılında 77 yaşındayken bir kalp krizi sonucu öldü.

THE GREATEST SHOW ON EARTH (Harikalar Sirki):

Cecil B. DeMille En İyi Film

En İyi Öykü: F.M. Frank, T.S. John, B. Lydon

THE BAD AND THE BEAUTIFUL (Çıplak Ruhlar) :

Vincente Minnelli

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Gloria Grahame

En İyi Uyarlamâ Senaryo: Charles Sehnde

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Robert Surtees

En İyi Kostüm (SB) : Helen Rose

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): C. Gibbons, E. Carfagno,

E.B. Willis, K. Gleason

BREAKING THE SOUND BARRIER (Ses Duvarı) : David Lean En İyi Ses: London Film ses bölümü

COME BACK LITTLE SHEBA (Dön Bana): Daniel Mann En İyi Kadın Oyuncu: Shirley Booth

HIGH NOON (Kahraman Şerif): Fred Zinnemann En İyi Erkek Oyuncu: Gary Cooper En İyi Özgün Müzik: Dimitri Tiomkin En İyi Kurgu: Elmo Williams, Harry Gerstad " En İyi Film' Şarkısı: "High Noon"

JEUX INTERDITS (Yasak Oyunlar): René Clément (Fransa)

En İyi Yabancı Film

THE LAVENDER HILL MOB (Altın Hırsızları) :

Charles Crichton

En İyi Özgün Senaryo: T.E.B. Clarke

MOULIN ROUGE (Kırmızı Değirmen): John Huston

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Paul Sheriff, Marcel Vertes En İyi Kostüm (R): Marcel Vertes

PLYMOUTH ADVENTURE (Plymouth Macerası) :

Clarence Brown En İyi Özel Efektler

THE QUIET MAN (Kadın Satılmaz): John Ford En İyi Yönetmen

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Winton C. Hoch, Archie Stout

VIVA ZAPATÀ: Elia Kazan

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Anthony Quinn

WITH A SONG IN MY MY HEART (Kalbimin Şarkısı) :,

Walter Lang

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Alfred Newman

1953

From Here To Eternity

(insanlar Yaşadıkça)

Yapım: Budy Adler - Columbia (ABD). **Yönetmen:** Fred Zinnemann. **Senaryo:** Daniel Taradash. **Görüntü**

Yönetmeni: Burnett Guffey. **Müzik:** George Duning. **Oyuncular:** Burt Lancaster (Milt Warden), Montgomery Clift (Prewitt), Frank Sinatra (Angelo Maggio), Deborah Kerr (Karen Holmes), Donna Reed (Lorene), Ernest Borgnine (Fatso Judson), Jack Warden (Buckley), Philip Ober (Dana Holmes). **Süre:** 118 dak.

25 Mart 1954'te yapılan 26. Oscar ödül töreninde Fred Zinnemann'ın filmi *From Here to Eternity* 8 dalda Oscar alarak *Gone With The Wind* in 14 yıl önce kırdığı rekora erişti.

Filmde Japonların Pearl Harbour'a saldırdığı günlerde bir Amerikan birliğinde gelişen olaylar anlatılır.

Komutanları genç boksör Prewitt'den yeni katıldığı birliğin boks takımında dövüşmesini isterler, ancak Prewitt bir rakibinin kör olmasına neden olduktan sonra boksu bırakmıştır ve bu teklifi kabul etmez. Boks takımına girmesi için kendisine yapılan baskı ve eziyetlere de sesini çıkarmaksızın katlanır. Sadist Çavuş Fatso Judson, Prewitt'in arkadaşı İtalyan kökenli Angelo Maggio'yu döverek öldürür. Birliğin komutanı yüzbaşı Holmes ve Holmes'in karısıyla ilişkisi bulunan başçavuş Milt Warden Bu olaya herhangi bir tepki göstermezler. Prewitt, Fatso Judson'u öldürerek arkadaşının intikamını alır ve birliğinden kaçıp kız arkadaşı Lorene'in evine saklanır. Japonların Pearl Harbour'a saldırdıkları gün birliğine geri dönmek isterken vurularak öldürülür.

James Jones'un 860 sayfalık Aromanı uzun süre "filme çekilemez" olarak nitelendi. Columbia buna rağmen romanın film haklarını satın aldı ve Daniel Taradash'ı senaryoyu yazmakla görevlendirdi. Taradash romanı, içeriğini değiştirmeksizin ustaca kısalttı. Filmi yönetmekle görevlendirilen Fred Zinnemann Columbia'nın

önerdiği Joan Crawford, Robert Mitchum, Aldo Ray ve Elia Wallach'dan oluşan oyuncu kadrosunu kabul etmedi ve romandaki tiplere daha uygun olarak gördüğü. Deborah Kerr, Montgomery Clift, Burt Lancaster, Donna Reed ve Frank Sinatra'yı seçti.

Filmde oyuncuların çizdiği başarılı kompozisyonlar ve Fred Zinnemann'ın yönetimi, seyirci ve eleştirmenlerden büyük övgü aldı. Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü de alan

film, 13 milyon dolar gelir sağlayarak, süper-produksiyonların revaçta olduğu bir dönemde küçük bütçeyle çekilen bu filmin de yalnız sanatsal değil ayrıca ticari açıdan da başarılı olabileceğini kanıtladı.

From Here to Eternity sinema tarihinin en başarılı edebiyat uyarlamalarından biri olarak bilinir.

FROM HER TO ETERNITY (İnsanlar Yaşadıkça) :

Fred Zinnemann En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Frank Sinatra ! En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Donna Reed ?

En İyi Uyarlama Senaryo: Daniel Taradash En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Burnett Guffey En İyi Kurgu: William Lyon En İyi Ses: John P. Livadary

CALAMITY JANE: David Butler En İyi Film Şarkısı: "Secret Love"

CALL ME MADAM (Şahane Düğün)': Walter Lang En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Alfred Newman

JULIUS CAESAR (Jül Sezar): Joseph L. Mankiewicz

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): C. Gibbops, E. Carfagno,

E.B. Willis, H. Hunt

LİLI (Karnaval Kızı): Charles Walters En İyi Özgün Müzik: Bronislau Kaper

THE ROBE (Zincirli Köle): Henry Koster

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): L. Wheeler, G. W. Davis,

W.M. Shott, P.S. Fox

En İyi Kostüm (R): C. LeMaire, E. Santiago

ROMAN HOLIDAY (Roma Tatili): William Wyler En İyi Kadın Oyuncu: Audrey Hepburn En İyi Öykü: Ian McLellan Hunter En İyi Kostüm (SB): Edith Head

SHANE (Vadiler Aslanı) ;George Steyens

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Loyal Griggs

STALAG 17 (Casuslar Kampı): Billy Wilder En İyi Erkek Oyuncu: William Holden

TITANIC (Titanik Faciası): Jean Negulesco

En İyi Özgün Senaryo: Charles Brackett, Walter Reisch

1954 '

On The Waterfront

(Rıhtımlar Üzerinde)

Yapım: Sam Spiegel - Columbia (ABD). Yönetmen: Elia Kazan. Senaryo: Budd Schulberg. Görüntü Yönetmeni: Boris Kaufman. Müzik: Leonard Bernstein. Oyuncular: Marlon Brando (Terry Malloy), Karl Malden (Barry), Lee J. Cobb (Johnny Friendly), Eva Marie Saint (Edie Doyle), Rod Steiger (Charley Malloy), Leif Erickson (Glover), Martin Balsam (Gillette). Süre: 108 dak.

On The Waterfront çevrilene dek Hollywoodlu sinemacılar endüstri, sendikacılık, işçi hakları gibi konulara değinmemeye özen gösterdiler. Bu konular hem eğlendirici olmaktan uzak, hem de biraz riskliydi. *On The Waterfront* bu konuların işlendiği ilk filmi ve ya-

pımcı Sam Spiegel, yönetmen Elia Kazan ve senaryo yazar Budd Schulberg'in cesur girişimleri sonuca, gerçekleşebildi.

Budd Schulberg senaryoyu *New York Sun* gazetesinde çıkan ve bir papazın liman işçileri için yaptığı çalışmaları anlatan bir yazı dizisinden esinlenerek yazdı. Kazan ve Schulberg'in projeleri 20th Century Fox ve United Artists tarafından reddedildikten sonra yapımcı Sam Spiegel filmi 820 bin dolarlık bir bütçe ile kendi finanse etmeye karar verdi.

Filmin birçok sahnesini olayın geçtiği limanda çeken Kazan, belgesele yakın bir biçimde Terry Malloy'un öyküsünü anlatır. Eski bir boksör olan Terry, liman işçisi olarak çalışmaktadır, Terry'nin kardeşi Charley, liman işçileri sendikasının başkanı Johnny Friendly'nin karanlık işlerini yöneten bir avukattır. Friendly ve Charley, yolsuzlukları inceleyen bir komisyona sendika hakkında açıklamalar yapmak isteyen bir işçiyi ortadan kaldırmak istemektedirler. Bu iş için hazırladıkları planda Terry'yi kullanırlar. Terry bilmeden ve istemeden işçinin ölümüne neden olur. Daha sonra, ölen işçinin kardeşi Edie ile tanışır ve ona aşık olur. Edie'ye duyduğu sevgi ve papaz Barry'nin çabalarıyla sendikayla olan bütün ilişkilerini koparır, araştırma komisyonunun karşısında sendika aleyhine açıklamalar yapmaya karar verir. Bunun üzerine Charley Terry'yi susturmakla görevlendirilir. Bunu başaramayınca kardeşini korumaya çalışır. Ama Friendly tarafından öldürülür. Terry araştırma komisyonuna açıklamalar yaptıktan sonra, Friendly'nin adamları tarafından dövülür. Bu olayı seyreden liman işçileri Terry'nin doğruyu söylediğini anlarlar. Sendikanın grev çağrısına uymaktan vazgeçip Terry ile işlerinin başına dönerler.

Ön the Waterfront hem işlediği konu yönünden, hem de sanatsal açıdan sinema tarihinin en önemli filmleri arasına jirdi. Elia Kazan, Terry rolünü önce Frank Sinatra'ya söz verdi. Ama çekime başlanmasından kısa süre önce düşüncesini değiştirdi ve Sinatra'-nm protestolarına karşın Marlon Brando ile anlaştı. Brando "sinema tarihinin en iyi oyunu" olarak nitelenen oyunu ile bir Oscar ödülüne ve uluslararası üne kavuştu. Görüntü yönetmeni Boris Kaufman'ın görüntüleri ve Leonard Bernstein'ın müziği de filme önemli katkılarda bulundular.

12 dalda Oscar'a aday olan *On The Waterfront* 8 dalda ödüle la-

yıtk görüldü, ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü, de ka-**zandı**.

OİN THE WATERFRONT (Rıhtımlar Üzerinde): Elia Kazan En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Marlon Brando

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Eva Marie Saint

En İyi Özgün Senaryo: Budd Schulberg

En İyi Kurgu: Gene Milford

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Boris Kaufman

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Richard Day

THE BAREFOOT CONTESSA (Çıplak Ayaklı Kontes):

Joseph L. Mankiewicz

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Edmond O'Brien

B(ROKEN LANCE (Kırık Mızrak): Edward Dmytryk En İyi Öykü: Philip Yordan

THE COUNTRY GIRL (Taşra Kızı): George Seaton En İyi Kadın Oyuncu: Grace Kelly En İyi Uyarlama Senaryo: George Seaton

THE GLENN MILLER STORY (Unutulmayan Melodiler): Anthony Mann En İyi Ses: Leslie I. Carey

THE HIGH AND THE MIGHTY (Son Uçuş): William Wellman En İyi Özgün Müzik: Dimitri Tiomkin

JİLGOKUMON (Cehennem Kapısı): Teinosuke Kinugasa (Japonya) 1 En İyi Yabancı Film En İyi Kostüm (R): Sanzo Wada

SABRINA: Billy Wilder

En İyi Kostüm (SB): Edith Head

ŞŞEVEN BRIDES FOR SEVEN BROTHERS (Yedi Kardeşe Yedi Gelin): Stanley Donen

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Adolph Deutsch, Saul Chaplin

THREE COINS IN THE FOUNTAIN (Aşk Çeşmesi):

Jean Negulesco

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Milton Krasner

En İyi Film Şarkısı: "Three Coins in the Fountain" „

20000 LEAGUES UNDER THE SEA (Denizler Altında 20000 Fersah): Richard Fleisher

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): John Meehan, Emile Kuri En İyi Özel Efektler

1955

Marty

Yapım: Harold Hecht - Hecht- Hill -Lancaster, United Artists (ABD). Yönetmen: Delbert Mann. Senaryo: Paddy Chayefsky. Görüntü Yönetmeni: Joseph LaShelle. Müzik: Roy Webb. Oyuncular: Ernest Borgnine (Marty Pilletti), Betsy Blair (Clara Snyder), Esther Minciotti (Mrs. Pilletti), Augusta Ciolli (Catherine), Joe Mantell (Angie), Karen Steele (Virginia), Jerry Paris (Thomas). Süre: 91 dak.

1955 Oscar ödülünün en büyük favorileri *Mr. Roberts* (Belalı Kaptan), *Picnic* (Piknik) ve *The Rose Tattoo* (Kırmızı Gül) idi, ama geçen iki yılda olduğu gibi gene kimsenin beklemediği bir film, Ernest Borgnine'in başrolünü oynadığı *Marty*, yılm en İyi filmi ödülünü aldı.

Filmin bir başka ilginç yönü, aslında bir televizyon filmi olmasıydı. Paddy Chayefsky'nin yazdığı eser, başrolde Rod Steiger .ile TV'de büyük başarı kazanmıştı.

Serbest yapımcı olarak çalışan Harold Hecht ve Burt Lancaster 343 bin dolar harcayarak *Marty*'yi filme, çektiler. Rod Steiger o sıralar *Oklahoma* 'yı çevirdiği için yerine Ernest Borgnine başrolü aynadı. ¹

Hecht ve Lancaster bir TV filminin bu yeniden çevirimin büyük bir başarı kazanmasını beklemiyorlardı. Asıl niyetleri zarar edecek bir ölme yatırım yapmak, böylece az vergi ödemektir. Film

gösterime girince büyük beğeni ilzazandı. Hecht ve Lancaster bunun üzerine taktiklerini değiştirdiler. Filmin bütçesinden daha'fazla parayı - 350.000 dolar- reklamlara harcadılar.

Film gençliklerini geride bırakmış iki yalnız insanın arkadaşlıklarının öyküsünü anlatır. 35 yaşındaki Marty kasap olarak çalışmakta ve boş zamanlarını arkadaşları ile birahanelerde geçirmektedir. Bir gün pek çekici ve güzel olmayan öğretmen Clara ile tanışınca hayatının akışı değişir. Bu iki yalnız insan sık sık buluşmaya başlarlar ve birçok zevklerinin ortak olduğunu farkederek. Aralarındaki ilişki aşka dönüşür ve evlenirler.

Filmin beklenmedik başarısı tipik Hollywood klişelerinden saparak bir aşk öyküsünü gerçekçi olarak anlatmasından kaynaklanmaktaydı. ,

Clara ve Marty o zamana kadar Hollywood'un çizdiği aşık tipine uymamaktaydılar. Film sıradan insanların günlük yaşamını anlatırken, aşkın mutlaka para ve güzelliğe bağlı olması gerekmediğini vurguluyordu.

Marty 8 dalda Oscar'a aday gösterildi ve en iyi Film, yönetmen, senaryo ve erkek oyuncu dallarında bu ödülü kazandı. Delbert Mann'ın bu alışılmışın dışındaki aşk öyküsü ayrıca New York Film Eleştirmenleri ödülünü, *National Board of Review* ödülünü ve Cannes film festivalinde Altın Palmiye'yi kazandı. *Marty* böylece o güne dek üç önemli Amerikan ödülü ile Avrupa'da bir festivalde ödül kazanan ilk film özelliğini aldı.

Ernest Borgnine o zamana kadar yalnızca kötü adam rollerine çıkarken, unutulmaz İtalyan kasabı Marty Pilette rolüyle 3 ödül kazanarak Hollywood yıldızları arasına katıldı.

Marty'nin kazandığı başarı sıradan insanların sorunlarını gerçekçi olarak anlatan bir dizi filmin çekilmesine neden oldu ve çoğu TV'den gelen Sam Peckinpah, Arthur Penn, John Frankenheimer, Sidney Lumet ve Franklin Schaffner gibi isimlerin yeni bir film türü yaratmalarını sağladı.

MARTY: Delbert Mann En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Ernest Borgnine En İyi Uyarlama Senaryo: Paddy Chayefsky

THE BRIDGES AT TOKO-RI (Toko-ri Köprüleri):

Mark Robson En İyi Özel Efektler

EAST OF EDEN (Cennet Yolu): Elia Kazan En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Jo van Fleet

I'LL CRY TOMORROW (Yarın Ağlayacağım): Daniel Mann En İyi Kostüm (SB): Helen Rose

INTERRUPTED MELODY (Kırık Melodi): Curtis Bernhardt En İyi Özgün Senaryo: William Ludwig, Sonya Levien

LOVE IS A MANY SPLENDORED THING (Aşk Güzel Şeydir): Henry King

En İyi Kostüm (R): Charles LeMaire En İyi Özgün Müzik: Alfred Newman En İyi Film Şarkısı: "Love is a many splendored thing"

LOVE ME OR LEAVE ME (Öldüren Aşk/Ya Sev Ya Terket) : Charles Vidor En İyi Öykü: Daniel Fuchs

MISTER ROBERTS (Belalı Kaptan): John Ford En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Jack Lemmon

OKLAHOMA: Fred Zinnemann

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): R.R. Bennett, J. Blackton,

- A. Deutsch En İyi Ses: Fred Hynes

PICNIC (Piknik): Joshua Logan

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): W. Flannery, J. Mielziner,

R. Priestley

En İyi Kurgu: Charles Nelson, William A. Lyon

İ' :

THE ROSE TATTOO (Kırmızı Gül): Daniel Mann En İyi Kadın Oyuncu: Anna Magnani Ön İyi Çevre Düzenlemesi (SB): H. Pereira, T. Larsen,

S. Comer, A. Krams

SHIM MEIKE MONOGATARI: Kenji Mizoguchi (Japonya)

En İyi Yabancı Film

TO CATCH A THIEF (Kelepçeli Aşık): Alfred Hitchcock En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Robert Burks

1956 Around The World in 80 Days

(80 Günde Devr - i Alem)

Yapım: Michael Todd - Todd/United Artists (ABD). Yönetmen: Michael Anderson. Senaryo: James Poe, John Farrow ve S.J. Perelman. Görüntü Yönetmeni: Lionel Lindon. Müzik: Victor Young. Oyuncular: David Niven (Phileas Fogg), Cantinflas (Passepartout), Shirley MacLaine (Aouda), Robert Newton (Fix). Süre: 178 dak.

Jules Verne'in romanı *Around the World in 80 Days*, Michael Todd'un yapımcılığını üstlendiği ilk filmi. Todd yalnızca çekime baştan sonra nezaret etmekle kalmadı, ayrıca Charles Boyer, Charles Coburn, Noel Coward, Marlene Dietrich, Fernandel, John Gielgud, Trevor Howard, Buster Keaton, Peter Lorre, John Mills, George Raft, Frank Sinatra, Red Skelton ve diğer 31 ünlü yıldızın filmde rol almasını sağladı.

Phileas Fogg, 1872 yılında Londra'daki "Reform Kulübü" üyeleriyle 20.000 sterlinge dünyanın çevresini 80 günde dolaşabileceğine bahse girer. Fogg uşağı Passepartout ile çıktığı bu yolculukta gemi, tren, posta arabası, fil ve bir deve kuşu da dahil olmak üzere her türlü seyahat aracını kullanır.

Hindistan'da gruba Fogg'un ölümden kurtardığı Prenses Aouda da eklenir. Fogg'un bir banka soyguncusu olduğundan kuşkulanan Scotland Yard komiseri Fix de Süveyş'ten beri Fogg ve arkadaşlarını izlemektedir.

Fogg ve yanındakiler, yolculukları sırasında sayısız macera yaşarlar. Yolculuğun sonunda Londra'ya geldiklerinde Fogg bahsi kazanmış görünmektedir. Ama komiser Fix, Fogg'u tutuklar. Fogg kısa bir süre sonra serbest bırakılmasına karşın, zamanında Reform Kulübe yetişmesi artık olanaksızdır. Fogg son anda devamlı doğruya

gittiği için bir gün kazandığını farkeder ve böylece, son dakikada Reform Kulübe gelip, bahsi kazanır.

Around the World in 80 Days en iyi film, senaryo, görüntü yönetmeni, kurgu ve müzik dallarında olmak üzere 5 dalda Oscar ödülü kazandı. Filmin müziğini yapan Victor Young, kazandığı ödülü alamadı. Daha önce 19 kez Oscar'a aday gösterilen ve hiç kazanamayan Young ödül töreninden 4 fay önce ölmüştü.

Michael Todd da ikinci bir film yapamadan 2 Mart 1958¹'de bir uçak kazasında öldü.

AROUND THE WORLD IN 80 DAYS (Seksen Günde Devr i Alem): Michael Anderson En İyi Film

En İyi Uyarlama Senaryo: James Poe, John Farrow,

Ş.J. Perelman

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Lionel Lindon

En İyi Özgün Müzik: Victor Young

En İyi Kurgu: Gene Ruggierp, Paul Weatherwax

ANASTASIA: Anatole Litvak

En İyi Kadın Oyuncu: Ingrid Bergman

LE RALLON ROUGE (Kırmızı Balon): Albert Lamorisse'

(Fransa)

En İyi Özgün Senaryo: Albert Lamorisse

THE BRAVE ONE: Irving Rapper

En İyi Öykü: Robert Rich (Dalton Trumbo)

GIANT (Devlerin Aşkı): George Stevens En İyi Yönetmen

THE KING AND I (Kral Ve Ben); Walter Lang En İyi Erkek Oyuncu: Yul Brynner

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): Lyle R. Wheeler, John DeCuir, Walter M. Scott, Paul S. Fox En İyi Kostüm (R): irene Sharaff

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Alfred Newman, Kén Darby En İyi Ses: Cari Faulkner

LUST FOR LIFE (Yaşama Tutkusu): Vincente Minnelli

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Anthony Quinn

THE MAN WHO KNEW TOO MUCH (Tehlikeli Adam):

Alfred Hitchcock *'

En İyi Film Şarkısı: "Que Sera, Sera"

THE SOLED GOLD CADILLAC (Şeytan Kadın/Altın Araba): Richard Quine

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): R. Bellah, W.R. Kiernan, L.Diage

SOMEBODY UP THERE LIKES ME (Yukarıda Biri):

Robert Wise

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Cedric Gibbons, M.F. Brown, E.B. Willis, F.K. Gleason

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Joseph Ruttenberg

LA STRADA (Sonsuz Sokaklar): Federico Fellini (İtalya)

En İyi Yabancı Film

THE TEN COMMANDMENTS (On Emir): Cecil B. DeMille En İyi Özel Efektler: John Fulton

WRITTEN ON THE WIND (Aşk Rüzgarları): Douglas Sirk En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Dorothy Malone

1957

The Bridge On The River Kwai

(Kwai Köprüsü)

Yapım: Sam Spiegel - Columbia (İngiltere). Yönetmen: David Lean. Senaryo: Pierre Boulle. Görüntü Yönetmeni: Jack Hildyard. Müzik: Malcolm Arnold. Oyuncular: Alec Guinness (Nicholson), William Holden (Shears), Jack Hawkins (Warden), Sessue Hayakawa (Saito), James Donald (Clipton), Ann Sears (Hemşire), Gooffrey Horne (Joyce). Süre: 161 dak.

27 yıl boyunca Lewis Milestone'un filmi *All Quiet On The Western Front* (1929/30) sinema tarihinin en ünlü savaş karşıtı filmi olarak

kaldı. Ancak 1957'de David Lean'in Pierre Boulle'un romanından sinemaya aktardığı *The Bridge On The River Kwai* ile birçok yönden Milestone'un yapıtına eşdeğer bir film ortaya çıktı.

Film İkinci Dünya Savaşı sırasında Burma ve Siam arasındaki balta girmemiş ormanlarda bir Japon esir kampında geçer.

İngiliz Albay Nicholson komutasındaki birlik, komutanlıktan gelen emir sonucu Japonlara teslim olur. Birlik Japonlar tarafından esir kampına getirildikten sonra kendilerine Kwai nefiri üzerinde bir köprü

yapma görevinin verildiği açıklanır. Kampın komutanı Saito, köprünün zamanında bitmeyeceği korkusuyla, subayların da köprü yapımında çalışmasını isteyince, Nicholson Cenevre anlaşmasının savaş esirlerine nasıl davranılması gerektiğine ilişkin maddelerini öne sürerek, buna karşı çıkar.

Saito ağır cezalar ve hücre hapsi ile subayları çalışmaya zorlarken, askerler de Japonların komutası altın dü köprü inşaatına başlarlar. Nicholson kendisine verilen bütün cezalara rağmen fikrini değiştirmez ve sonuçta Saito subayların çalışması isteğinden vazgeçmek zorunda kalır.

Nicholson o güne kadar yapılan inşaatı gözden geçirdikten sonra, böyle giderse köprünün zamanında bitmesinin olanaksız olduğunu Saito'ya söyler. İngiliz subayların komutasında köprüyü yapmaya hazır olduğunu bildirir. Saito'nun bu öneriyi kabul etmesiyle, yeni planlarla ve inşaat yeri değiştirilerek köprünün yapımına başlanır.

Köprünün, inşaatı sürerken içlerinde esir kampından kaçan Amerikalı binbaşı Shears'm da bulunduğu bir komando birliği Ja-ponlar için büyük stratejik önemi olan köprüyü havaya uçurmak için yola çıkar.

İngilizler bütün güçlerini ortaya koyarak köprüyü zamanında bitirirler. Albay Nicholson eseriyle gurur duymaktadır, Japonlara İngilizlerin gücünü ve üstünlüğünü kanıtlamıştır. Köprünün tamamlanması dolayısıyla bir eğlencenin düzenlendiği gece, komando birliği köprüye ulaşır ve dinamitleri yerleştirir. Ertesi gün, köprüden geçecek ilk tren beklenirken Albay Nicholson dinamit kablolarını farkeder. Saito ile beraber köprünün havaya uçurulmasını engellemeye çalışır. Nicholson komando birliğindeki askerlerle çatışmada vurulur ve ölürken köprünün havaya uçurulmasını engellemekle hata yaptığını anlar, ancak, bir rastlantı sonucu manivelanın üzerine düşerek köprünün havaya uçmasını sağlar.

Pierre Boulle'un İkinci Dünya Savaşında gerçekten yaşanmış bir olaydan yola çıkarak yazdığı roman sinemaya uyarlanırken ustaca değiştirildi ve belirgin olarak savaş karşıtı bir yapıt haline getirildi.

Sri Lanka ormanlarında 3, 5 ayda çekilen ve 3 milyon dolara, mal olan Sam Spiegel'in bu 161 dakikalık destanı seyirci ve eleştirmenlerden olumlu not aldı. 8 dalda Oscar'a aday olan ve 7 dalda bu ödülü kazanan film, bugün klasikler arasına girmiştir. Bu arada filmin müziği de yıllarca dillerden düşmedi.

Amerika'da daha önce. *Brief Encounter* (Kısa Buluşma, 1945), *Great Expectations* (Büyük Umutlar, 1946) ve *Oliver Twist* (1948) gibi filmleri ile tanınan David Lean, Oscar ödülünü kazanan ilk İngiliz yönetmen olarak sinema tarihine geçti.

THE BRIDGE ON THE RIVER KWAI (Kwai Köprüsü):

David Lean En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Efkek Oyuncu: Alec Guinness

En İyi Uyarlama Senaryo: Pierre Boulle

En İyi Görüntü Yönetmeni: Jack Hildyard ,

En İyi Özgün Müzik: Malcolm Arnold

En İyi Kurgu: Peter Taylor

DESIGNING WOMAN (Aşk Arzuları/Ayrı Dünyalar):

Vincente Minnelli , ;

En İyi Özgün Senaryo: George Wells ^ ;

THE ENEMY BELOW (Kanlı Deniz): Dick Powell En İyi Özel Efektler: Walter Rossi

LES GIRLS (Üç Dünya Güzeli/Kızlar): George Cukor En İyi Kos'tüm: Orly-Kelly

THE JOKER IS WILD (Çılgın Şarkıcı): Charles Vidor En İyi Film Şarkısı: "All the Way"

LE NOTTIDICABIRIA (Cabiria'mn Geceleri): Federico Fellini (İtalya)

En İyi Yabancı Film

SAYONARA: Joshua Logan

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Miyoshi Umeki *

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Red Buttons

En İyi Çevre Düzenlemesi: Ted Haworth, Robert Priestley

En İyi Ses: George Groves

THE THREE FACES OF EVE (Üç Ruhlu Kadın):

Nunnally Johnson

En İyi Kadın Oyuncu: Joanne Woodward

1958

Gigi

(Gigi)

Yapım: Arthur Freed - MGM (ABD). Yönetmen: Vincente Minnelli. Senaryo: Alan Jay Lerner. Görüntü Yönetmeni: Joseph Ruttenberg. Müzik: Frederick Loewe Söz Yazarı: Alan J. Lerner. **Oyuncular:** Leslie Caron (Gigi), Maurice Chevalier (Honoré Lachaille), Louis Jourdan (Gaston Lachaille), Hermione Gingold (Alvarez), Eva Gabor (Liane D'Exelmans), Jacques Bergerac

(Sandomir), Isabel Jeans (Alicia), John Abbott (Manuel). Süre: 119 dak. ,

6 Nisan 1950'da MGM müzikali *Gigi* 9 dalda Oscar aldı ve *Gone With The Wind* (1939), *From Here to Eternity* (1953) ve *On The Waterfront* (*1954) filmlerinin 8 dalda' Oscar kazanarak elde ettikleri rekoru kırdı.

Gigi ayrıca iki özelliğe daha sahipti: Film aday olduğu bütün dallarda ödül aldı. Daha önce *Wings* (1927/28), *Grand Hotel* (1931/32), *It Happened One Night* (1934) filmleri de bu başarıya erişmişlerdi. Öte yanda *Gigi* hiçbir oyuncusunun Oscar'a aday gösterilmediği yedinci Oscar filmiydi.

My Fair Lady'nin (Benim Güzel Meleğim) 1956'dan beri süren olağanüstü başarısı film haklarının satın alınmasını olanaksız kılınca MGM, *My Fair Lady*'nin müziklerini besteleyen Alan Lerner ve Frederick Ldewe'yi yeni bir müzikal için angaje etti. İki besteci kısa süren bir aramadan sonra Fransız yazarı Sidonie Gabrielle Colette'in romanı *Gigî*'den yola çıkarak bir müzikal yapmaya karar verdiler.

Bazı eleştirmenlere göre *Gigi*, *My Fair Lady*'nin Fransız aksa-nı ile yapılmış bir versiyonuydu. Gerçekten de Louis Jourdan, Leslie Caron ve Maurice Chevalier filmdeki "I Remember it well", "Thank Heaven for Little Girls" ve "Gigi" gibi şarkıları tipik Fransız aksanıyla söyleyerek oldukça ilgi çekiyorlardı.

Gigi'nin 9 dalda Oscar almasının yanı sıra Maurice Chevalier de sinemaya yaptığı katkılardan dolayı bir özel Oscar ile ödüllendirildi.

GIGI: Vincente Minnelli En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Çevre Düzenlemesi: W. A. Horning, P. Ames, H. Grace, K. Gleason

En İyi Uyarlama Senaryo: Alan Jay Lerner En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Joseph Ruttenberg En İyiKüştürn: Cecil Beaton ' En İyi Müzik,(Müzikal); Andre Previn En İyi Kurgu: Adrienne Fazan En İyi Film Şarkısı: "Gigi"

THE BIG COUNTRY (Büyük Ülke): WUliam Wyler En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Burl Ives

THE DEFIANT ONES (Kader Bağlayınca): Stanley Kramer En İyi Özgün Senaryo: Nathan E. Douglas (Ned Young), Harold J. Smith'

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Sam Leavitt

I WANT TO LIVE (Yaşamak İstiyorum): Robert Wise ,

En İyi Kadın Oyuncu: Susan Hayward

MON ONCLE (Amcam): Jacques Tati (Fransa/İtalya)

En İyi Yabancı Film

THE OLD MAN AND THE SEA (İhtiyar Adam Ve Deniz):

John Sturges

En İyi Özgün Müzik: Dimitri Tiomkin

SEPARATE TABLES (Ayrı Masalar): Delbert Mann En İyi Erkek Oyuncu: David Niven En İyi Yard, Kadın Oyuncu: Wendy Hiller

SOUTH PACIFIC (Pasifik İncisi): Joshua Logan En İyi Ses: Fred Hynes

TOM THUMB (Parmak Çocuk): George Pal En İyi Özel Efektler: TomHoward

1959 Ben- Hur

(Ben Hur)

Yapım: Sam Zimbalist - MGM (ABD). Yönetmen: William Wyler. Senaryo: Karl Tımberg. Görüntü Yönetmeni:

Robert Surtees. Müzik: Miklos Rozsa. Oyuncular: Charlton Heston (Judah Ben-Hur), Jack Hawkins (Quintus Arrius), Haya Harareet (Esther), Stephen Boyd (Messala), Hugh Griffith (Şeyh İlderim), Martha Scott (Miriam), Cathy O'Donnell (Tirzah), Sam Jaffe (Simonides). Sure: % 17 dak.

William Wyler'in yönettiği *Ben-tfur* 4 Nisan 1960'da tam 11 dalda Oscar ödülü alarak bu güne kadar kınlamayan bir rekorun sahibi oldu.

Lew Wallace'm 1880'de yayınlanan çok satan romanı, ilk kez 1926'da Fred Niblo tarafından başrolde Ramon Novanro ile filme çekilmiş ve büyük ilgi görmüştü.

Ben -Hur'un çekimine 5 yıl süren hazırlık çalışmalarından sonra, 20 Mayıs 1958'de, romandaki Cineeitta stüdyolarında baş* landı. İlk olarak Andew Marton ve Yakima Canutt'un yönetiminde filmin en önemli bölümünü oluşturan araba yarışı sahneleri çekildi. Sinema tarihinin bu en ünlü araba yarışı sahnesi, 217 dakikalık filmde 11 dakikalık bir bölümü oluşturmaktaydı ve 2 ay süren bîr çalışma sonucu, 1 milyon dolar masraf yapılarak gerçekleştirildi.

Wyler filminde dul annesi ve kızkardeşi ile Kudüs'te yaşayan Prens Judah Ben-Hur'un öyküsünü anlatır. Kötü bir rastlantı sonucu Ben-Hur'un evinin damından düşen bir kiremit Romalı valinin başına çarpar. Bu olay üzerine Ben-Hur ve ailesi tutuklanır. Annesi ve kızkardeşi zindana atılır. Ben-Hur ise, bir Roma gemisinde yaşam boyu küreğe mahkum olur. Bir deniz savaşı sırasında Ben-Hur zincirlerini kopartır ve suya düşen filo komutanı Quintus Arrius'u kurtarır.

Arrius, hayatını kurtaran Ben - Hur'u Roma'ya götürür. İmparator Tiberius Ben-Hur'a verilen cezayı affeder ve ona özgürlüğünü geri verir. Ben-Hur inatla annesini ve kızkardeşini aramayı

sürdürür. Ailesinin zindana atılması için emir veren kişi olan Messala'dan annesinin ve kızkardeşinin öldüklerini öğrenir. Bu haber üzerine Roma'yı terkeder ve ünlü bir at yetiştiricisi olan Şeyh

İlderim'in yanında yaşamaya başlar. Büyük bir araba yarışının yapılacağı ve bu yarışa Messala'nın da katılacağı haberi gelince Şeyh İlderim Ben-Hur'a en iyi dört atıyla bu yarışa katılmasını önerir.

Araba yarışı Ben-Hur ile Messala arasında bir'ölüm-kalım savaşıma dönüşür. Arabası parçalanan Messala ağır yaralanır ve ölmeden önce Ben-Hur'a annesi ve kızkardeşinin cüzzama yakalandıklarını ve cüzzamlılar vadisinde yaşadıklarını söyler. Ben-Hur gerçekten annesini ve kızkardeşini cüzzamlılar vadisinde bulur ve cüzzamlı olmalarına rağmen onlara evinde bakar. Ben-Hur'un annesi ve kızkardeşi İsa'nın çarmıha gerildiği gün bir mucize ile iyileşirler.

Ben-Hur Oscar ödülünden başka, New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akademi ödülünü de kazandı. *National Board of Review*'un yılın en iyi 10 Filmi listesinde ise Fred Zinnemann'ın *The Nun's Story* (İnsanlık Uğruna) adlı Filminin ardından ikinci sırayı aldı.

Ben -Hur, Gone With The Wind, Casablanca, Citizen Kane ve *All Quiet On The Western Front* gibi filmlerin yanında Hollywood klasiklerinden sayılır.

Film 1959'da MGM'i iflastan kurtardı ve başoyuncusu Charlton Heston'un uluslararası üne kavuşmasını sağladı.

BEN HUR: William Wyler o.

En İyi Film .

En İyi Yönetmen ^ En İyi Erkek Oyuncu: Charlton Heston En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Hugh Griffith En İyi Çevre Düzenlemesi (R): W. A. Horning, E. Carfagno,

H. Hunt

En İyi Görüntü Yönetmeni: Robert L. Surtees En İyi Kostüm: Elizabeth Hafienden En İyi Özgün Müzik: Miklos Rozsa En İyi Kurgu: Ralph E. Winters, John D. Dunning

En İyi Özel Efektler: A. A. Gillespie, R. MacDonald, M. Loiy En İyi Ses: Franklin E. Milton

THE DAIRY OF ANNE FRANK (Anne Frank'ın Hatıra Defteri): George Stevens

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): L. R. Wheeler, G. W. Davis,

W. M. Scott, S. A. Reiss

En İyi. Görüntü Yönetmeni (SB): William C.Mellor En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Shelley Winters

A HOLE IN THE HEAD (Miami Macerası): Frank Capra En İyi Film Şarkısı: "High Hopes"

ORFEU NEGRO (Siyah Orfe): Marcel Camus (Fransa/İtalya/ ' Brezilya)

En İyi Yabancı Film

PILLOW TALK (Yastık Sohbeti): Michael Gordon

En İyi Özgün Senaryo: R. Rouse, C. Green, S. Shapiro,
M. Richling

PORGY AND BESS (Porgy Ve Bess): Otto Preminger

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Andre Previn, Ken Darby

ROOM AT THE TOP (Tepedeki Oda): Jack Clayton En İyi Kadın Oyuncu: Simone Signoret En İyi Uyarlama Senaryo: Neil Paterson

SOME LIKE IT HOT (Bazıları Sıcak Sever): Billy Wilder En İyi Kostüm (SB): Orry-Kelly

The Apartment

(Garsoniyer) ,

*

Yapım: Billy' Wilder - Mirisch/United Artists (ABD). Yönetmen: Billy Wilder, Senaryo: Billy Wilder ve I. A. L. Diamond, Görüntü Yönetmeni: Joseph LaShelle. Müzik: Adolph Deutsch. Oyuncular: Jack Lemmon (Bud Baxter), Shirley MacLaine (Fran Kubelik), Fred MacMurry (J.D. Sheldrake), Ray Walston (Mr. Dobisch), Edile Adams (Miss Olson), Jack Kruschen (Dr. Dreyfuss). Süre: 125 dak.

1945 yılında *The Lost Weekend* iie Oscar kazanan ve *Sunset Boulevard* (Sunset Bulvarı, 1950), *Stalag 17* (Casuslar Kampı, 1953), *Sabrina* (Sabrina, 1954), *Witness for the Prosecution* (Beklenmeyen Şahit, 1957) ve *Some Like It Hot* (Bazıları Sıcak Sever, 1959) gibi filmlerle en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday olan Billy Wilder çarpık toplum düzenini konu alan cesur filmleriyle ve tabulara el atmadaki yürekliliğiyle Hollywood'un sayılı yönetmenleri araşma girmişti.

Some Like it Hot'un kazandığı başarıdan sonra Wilder'in yeni filmi merakla bekleniyordu. Film *The Apartment* adlı bir güldürüydü ve başrolde yine Jack Lemmon oynuyordu.

Bud Baxter bir sigorta şirketinde memur olarak çalışmaktadır. Şirketteki bütün müdürlerin kadın memurlarla gizli aşk ilişkileri vardır. Mesleğinde hızla yükselmek isteyen Baxter, müdürlerinin sevgilileriyle evinde buluşmasına izin vermektedir.

Baxter, bölüm şefi Sheldrake ile ilişkisi olduğunu bilmeksizin asansörcü olarak çalışan Fran Kubelik'e aşık olur. Fran, Sheldrake ile bir buluşmasından sonra, Bakter'in evinde intihar girişiminde bulunur. Baxter Fran'ı baygın olarak bulur ve doktor çağırarak hayatım kurtanr. Sheldrake ve Baxter olaya kaza süsü vererek gizli kalması için çaba gösterirler. Ancak Baxter daha sonra Şhldrake'e anahtarım vermeyi reddeder ve işinde yükselmiş olmasına karşım firmadan istifa eder. Fran Baxter'in kendisini sevdiğini anlayınca, Sheldrake'i terkeder ve Baxter'e döner.

Wilder'in filmi birçok kişiyi düş kırıklığına uğrattı. Evlilik dışı aşk ilişkileri, infihar girişimi, birçok Amerikalı için bir filmde, hele bir güldürüde ele alınacak konular değildi. Wilder'in eleştiri ve taş-< lama gücünü bilenler için ise film, toplumdaki ahlaksızlıkları ortaya koyan ve meydan okuyan modern bir dramdı.

Karakterlerin ustaca çizilmesi, anlatımdaki tutarlılık ve içerdiği espri filmin başarısındaki önemli nedenlerdi. Birçok eleştirmene göre *The Apartment* Wilder'in yönettiği en başarılı filmdi.

Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülü ve İngiliz Akademi ödülünü kazanan film, ticari açıdan da başarılı olarak Amerika ve Kanada'da 9 milyon dolar gelir sağladı.

The Apartment Wilder'e en iyi yapımcı, yönetmen ve senaryo dallarında 3 Oscar getirdi.

Wilder daha sonraki yıllarda *Irma Lβ Douce* (Sokak Kızı Irma, 1963), *Kiss Me Stupid* (Öpsene Budala, 1964), *The Fortune Cookie* (Talihli Adam, 1966), *Avanti!* (Dokunma Gıdıklanırım, 1972), *The Front Page* (Baş Sayfa, 1974), *Fedora* (1978) gibi sanatsal ve ticari açıdan başarılı filmler yapmasına karşın bir daha Oscar ödülü kazanamadı.

THE APARTMENT (Garsoniyer).- Billy Wilder En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Özgün Senaryo: Billy Wilder, L A. L. Diamond En İyi Kurgu: Daniel Mandell

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): A. Trauner, E. G. Boyle

THE ALAMO (Alamo Fedaileri): John Wayne En İyi Ses: G. E. Sawyer, F. Hynes

BUTTERFIELD 8 (Vizonlu Venüs): Daniel Mann En İyi Kadın Oyuncu: Elizabeth Taylor

ELMER GANTRY: Richard Brooks

En İyi Erkek Oyuncu: Burt Lancaster En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Shirley Jones En İyi Uyarlama Senaryo: Richard Brooks

EXODUS: Otto Preminger

En İyi Özgün Müzik: Ernest Gold •

THE FACTS OF LIFE (Hayatın Cilveleri): Melvin Frank En İyi Kostüm (SB): Edith Head, Edward Stevenson

JUNGFRUKAELLAN (Kaynak): Ingmar Bergman (İsveç)

En İyi Yabancı Film

SONG WITHOUT END (Sonsuz Şarkı): Charles Vidor

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): Morris Stoloff, Hariy Sukman

SONS AND LOVERS (Oğullar ve Sevgililer): Jack Cardiff Eri İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Freddie Francis

SPARTACUS: Stanley Kubrick

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Peter Ustinov En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Russell Metty En İyi Kostüm (R): Valles, Bill Thomas En İyi Çevre Düzenlemesi (R): A.Golitzen, E. Orbom,

R. A. Gausman, J. Heron

POTE TIN KYRIAKI (Pazarları Asla): Jules Dassin (Yunanistan) En İyi Film Şarkısı: "Never on Sunday"

THE TIME MACHINE (Zaman Makinesi): George Pal En İyi Özel Efektler: Gene Warren, Tim Baar

1961 West Side Story

(Batı Yakasının Hikayesi)

Yapım: Robert Wise - Mirisch/United Artists (ABD). Yönetmen: Robert Wise ve Jerome Robbins. Senaryo: Ernest Lehman. Görüntü Yönetmeni: Daniel L. Fapp. Müzik: Leonard Bernstein ve Stephen Sondheim.

Oyuncular: Natalie Wood (Maria), Richard Beymer (Tony), Russ Tamblyn (Riff), Rita Morena (Anita), George Chakiris (Bernardo), Simon Öakland (Schrank). Süre: 155 dak.

25 Eylül 1957'de sahneye konan ve büyük ilgi gören müzikal *West Side Siory* 4 yıl sonra filme çekildi. Filmde Natalie Wood'un yanın-

da o zamana kadar,yalnız sahneden tanınan bir dizi genç oyuncu rol aldı. t

Müzikal konusunu, Shakespeare'in *Romeo Juliet*'inden almaktaydı. Jerome Robbins öyküyü 1950'ler Amerika'sına uyarlamıştı.

Manhattan'da Amerikalı ve Portorikolu gençlerden oluşan sokak çetelerinin çatışması ve karşı çetelere mensup iki gencin birbirlerine aşık olması filmin konusunu oluşturmaktaydı.

6 milyon dolara malolan bu müzikal, Jerome Robbins ve Robert Wise tarafından yönetildi. Robbins'in dans sahnelerinin kusursuz çekimi için gösterdiği titizlik, zaman ve para kaybına neden olunca, işine 2,5 ay sonra son verildi. Koreografiyi Robbins'in yardımcıları Tommy Abbott, Margaret Banks ve Tony Mordenle üstlendiler ve Robert Wise filmi tek başına tamamladı..

West Side Story, New York Film Eleştirmenleri ödülünü kazandıktan sonra 10 dalda da Oscar ödülünü kazandı. Oscar tarihinde ilk kez iki yönetmen aynı film için Oscar'a layık görüldü.

West Side Story Avrupa'da büyük ticari başarı, kazanarak Hollywood müzikallerine Avrupa pazarının kapılarını açtı. Ayrıca filmin şarkıları da bütün dünyada aylarca listelerde kaldı.

WEST SIDE STORY (Batı Yakasının Hikayesi): Robert Wise, Jerome Robbins En İyi Film

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Rita Morena En İyi Yard. Erkek Oyuncu: George Chakiris En İyi Çevre Düzenlemesi (R): B. Leven, V.A. Gangelin En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Daniel L. Fapp En İyi Kostüm (R): irene Sharaff

En İyi Özgün Müzik (Müzikal): S. Chaplin, J. Green, S. Ramin,

I. Kostal

En İyi Kurgu: Thomas Stanford , En İyi Ses: Fred Hynes, G.E. Sawyer

BREAKFAST AT TIFFANY'S (Çılgınlar Kraliçesi):

Blake Edwards

En İyi Özgün Müzik: Henry Mancini En İyi Film Şarkısı: "Moon River"

LA CIOCIARA (İki Kadın/Kızım ve Ben):

Vittorio de Sica (İtalya/Fransa)

En İyi Kadın Oyuncu: Sophia Loren

LA DOLCE VITA (Tatlı Hayat): Federico Fellini (İtalya/Fransa) En İyi Kostüm (SB) : Piero Gherardi *** *

THE GUNS OF NAVARONE (Navaron'un Topları) :

J. Lee Thompson

En iyi Özel Efektler: Bill Warrington, Vivian C. Greenham

THE HUSTLER (Serseri): Robert Rossen

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Harry Horner. Gene Callahan En İyi Görüntü Yönetmeni (SB) : Eugen Schüfftaxi

JUDGMENT AT NUREMÔERG (Nürnberg Mahkemesi):

Stanley Kramer

En İyi Erkek Oyuncu: Maximilian Schell En İyi Uyarlama Senaiyo: Abby Mann

SAESOMI EN SPEGEL (Aynanın İçinden): Ingmar Bergman (İsveç)

En İyi Yabancı Film

En İyi Özgün Senaryo: William Inge

1962

Lawrence Of Arabia

(Arabistanlı Lawrence) é

Yapım: Sam Spiegel - Horizon/Columbia, İngiltere. Yönetmen: David Lean. Senaryo: Robert Bolt. Görüntü Yönetmeni: F.A. Young. Müzik: Maurice Jarre. Oyuncular: Alec Guinness (Prens Feisal), Anthony Quinn (Şeyh Auda Abu Tayi), Jack Hawkins (General Allenby), Peter O'Toole (Lawrence), Jose Ferrer (Türk Subay), Claude Rains (Mr. Dryden), Arthur Kennedy (Jackson Benley), Anthony Quayle (Brihton), Omar Sharif (Sherif Ali). Süre: 221 dak.

The Bridge On The River Kwai'm çekiminden üç yıl sonra yapımcı Sam Spiegel ve yönetmen David Lean yeni bir film için tekrar bira-

raya geldiler. Önce Mahatma Gandhi'nin yaşamını filme almayı i planladılar. Ama Spiegel 1960 Şubatında T.E.Lawrence'in yazdığı *Seven Pillars of Wisdom*'un film haklarını satın alınca, ilk planlarından vazgeçtiler. Winston Churchill'in, "zamanımızın, en büyük kişilerinden biri" diye nitelediği efsanevi ve esrarengiz T.E. Lawrence'm öyküsü Spiegel ve Lean için çok ilginç bir konuydu.

Sam Spiegel'in başrol için ilk tercihi Marlon Brando idi. Ancak Brando *Mutiny On The Bounty*'nin (Gemide İsyan) çekimi ne-deniyse bu cazip öneriyi kabul edemedi. Lawrence rolü sonuçta "Royal Shakespeare Theatre at Stratford on Avon"un 28 yaşındaki, İngiltere dışında tanınmayan İrlandalı oyuncusu Peter O'Toole'a verildi. Spiegel diğer roller için uluslararası üne sahip Anthony Quinn, Alec Guinness, Jack Hawkins, Claude Rains, Arthur Kennedy gibi oyuncularını seçti. Öte yandan, Peter O'Toole'un yanında bir başka yeni isim - Ömer Şerif- bu filmle ünlendi.

Bu dev yapımın çekimine 15 Mayıs 1961'de Ürdün'de başlandı ve Fas, İspanya, Suudi Arabistan, İngiltere'de devam edildi. Kum fırtınaları, kuraklık gibi çöl koşulları çekim çalışmalarını zorlaştırırken, öte yandan birçok sahnenin gerçekçi ve özgün olmasını sağladı.

Film T.E. Lawrence'm 1935 yılında bir motosiklet kazası sonucu ölmesiyle başlar. Daha sonra geriye dönüş ile Lawrence'in öyküsü anlatılır. Lawrence 1916 yılında İngiliz ordusunun Kahire'deki başkomutanlığında istihbarat subayı olarak çalışmaktadır. Bir Arap isyanı sonucu Türklerin gücünün kırılacağı düşünülmesinde ' olan İngiliz casusluk örgütünün başındaki Dıyden, üstleri ve arkadaşları tarafından pek sevilmeyen Lawrence'i Prens Faysal ile konuşmaya yollar. Lawrence uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Faysal'a ulaşır ve kendi aralarında birlik sağlayamayan Arapları ustaca yönlendirir. O zamana kadar olanaksız kabul edilen bir işi başararak, Türklerin elindeki Akaba'yı alır. Bu zaferden sonra Arap kabileleri kısa bir süre için de olsa Lawrence'm önderliğinde birleşirler. Ama ulusal bilinçten yoksun olan Araplar, kazandıkları her zaferden sonra ganimetlerini toplayıp Lawrence'i terketmekte-dirler. Lawrence İngilizlerden evvel Şam'ı alabilmek için Araplara

silah ve para sağlar. İngiliz kuvvetleri General Allenby komutasında Şam'a girdiklerinde kent oktan Araplar tarafından işgal edilmiŐtir.

Kentin stratejik önemi olan noktalarını aralarında paylaŐmıŐ olan Arap kabileleri arasında iktidar mücadelesi başlar. Oysa Ingi-lizler ve Fransızlar, Türklerin terkettikleri topraklan oktan aralarında paylaŐmıŐlardır. ^Lawrence savaşta gösterdiği baŐarılardan ötürü albay rütbesine yükseltilir ve kendisine, bir asker olarak görevini baŐardđđ, bundan sonrasının ise politikacıların işi olduğu söylenir. Lawrence gerçekleŐmesi için savaŐtđđ "Birleşik Arap Ulusu" ve "Arap lkesi" düşüncesinin hiçbir zaman gerçekleŐemeyeceđini anlar. Savaşın sonunda ne İngilizlerden ne de yıllarca birlikte savaŐtđđ Araplardan herhangi bir takdir görür; İngiltere'ye geri döner, *Lawrence of Arabia* birçok eleştirmen için sanatsal değer taşıyan nadir süper-produksiyonlardandır. Robert Bolt'un yazdđđ s-naiyo, David Lean'in usta yönetimi, Fred Young'un olağanüstü görüntüleri ve oyuncuların gösterdiği yüksek performans filmin başarısını sağlayan etmenlerdi.

15 milyon dolara malolan bu 221 dakikalık film 7 dalda Oscar kazandı. David Lean bu filmden sonra süper-produksiyonların yönetmeni olarak nlendi. Lean 1965'de *Dr. Zhivago* (Dr. Jivago) ve 1984'de *A Passage to India* (Hindistan'a Bir Geçit) filmleri ile altı ve yedinci kez en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday oldu.

LAWRENCE OF ARABIA (Arabistanlı Lawrence): David Lean En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi evre Düzenlemesi (R): J. Box, J. Stoll, D. Simoni En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Fred A. Young En İyi zgn Müzik: Maurice Jarre En İyi Kurgu: Anne Coates En İyi Ses: John Fox

DAYS OF WINE AND ROSES (Gl ve Şarap): Blake Edwards En İyi Film Şarkısı: "Days of wine and roses"

LES DIMANCHES DE VITLLE D'AVRAY (Avray Kentinin Pazarları): Serge Bourguignon (Fransa)

En İyi Yabancı Film (

pIVORZIOALL'ITALIANA (İtalyan Usl Boşanma):

Pietro Germi (İtalya)

En İyi zgn Senaryo: Ennio de Concini, Alfredo Giannetti, Pietro Germi

THE LONGEST DAY (En Uzun Gün): Ken Annakin,

Andrew Marton, Bernhard Wieve

En İyi zel Efektler: Robert MacDonald, Jacques Moumont En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Jean Bourgoin,

Walter Wottitz

THE MIRACLE WORKER (Karanlığın İçinden): Arthur Penn En İyi Kadın Oyuncu: Anne Bancroft

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Patty Duke

THE MUSIC MAN: Morton da Costa

En İyi Uyarlama Müzik: Ray Heindorf

SWEET BIRD OF YOUTH (Yaralı Kadın/Gençlik):

Richard Brooks

Eniyi Yard. Erkek Oyuncu: Ed Begley •

TO KILL A MOCKINGBIRD (Bülbülü Öldürmek):

Robert Mulligan

En İyi Erkek Oyuncu: Gregory Peck

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): A. Golitzen, H. Bumstead,

O. Emert

En İyi Uyarlama Senaiyo: Horton Foote

WHATEVER HAPPENED TO BABY JANE? (Küçük Bebeğe Ne Oldu?): Robert Aldrich En İyi Kostüm (SB): Norma Koch

THE WONDERFUL WORLD OF BROTHERS GRIMM

(Harikalar Alemi): George Pal, Henry Levin En İyi Kostüm (R): Mary Wills

1963 Tom Jones -

(Tom Jones)

Yapım: Tony Richardson - Woodfall/UA-Lopert İngiltere. **Yönetmen:** Tony Richardson. **Senaryo:** John Osborne. **Görüntü Yönetmeni:** Walter Lassally. **Müzik:** John Addison. **Oyuncular:** Albert Finney (Tom Jones), Susannah/ York (Sophie Western), Hugh Griffith (Squire Western), Edith Evans (Miss Western), Joan Greenwood (Lady Bellaston), Diane Cilento (Molly). **Süre:** 129 dak.

Daha önce küçük bütçeli ama kaliteli filmler yapan Tony Richardson, Henry Fielding'in 1749'da yayınlanan romanı *Tom Jones*'u sinemaya uyarladı. Richardson filme büyük zorluklarla parasal kaynak buldu. United Artists'in filmin finansmanını ve dağıtımını üstlenmesi ile film çekilebildi.

Film 18. Yüzyıl İngilteresi'nde geçer ve bir soylu ile hizmetçinin evlilik dışı çocukları Tom Jones'un öyküsünü anlatır. Tom bir büyük toprak sahibinin yanında büyür ve zamanını içki içmek, kavga etmek ve kadınlarla birlikte olmakla geçirir. Zengin bir ailenin kızı olan Sophie'ye aşık olması bile, diğer kadınlarla olan ilişkilerini kesmesine neden olmaz. Sophie'nin teyzesi, yeğenin Tom ile ilişkisine karşıdır ve Sophie'nin Tom'un üvey kardeşi ile evlenmesini sağlamaya çalışır. Tom Londra'ya gider ve burada üvey kardeşinin hazırladığı bir komploya kurban giderek, hırsızlık suçundan ölüme mahkum olur. Tom'un evlilik cfeı doğmasına karşın bir soylu olduğu ortaya çıkınca Sophie'nin babası Tom'u ölümden kurtarır ve kızıyla evlendirir.

Tony Richardson, *Tom Jones* ile neşeli ve eğlenceli bir tarihi film yapmayı başardı. Filmde 18. Yüzyıl İngilteresi'nin toplumsal yaşamı, ahlak anlayışı canlı ve gerçekçi olarak betimlenmekteydi. Filmde kullanılan teknik hileler ve oyuncuların ortaya koyduğu kaliteli oyun, filme Amerika'da büyük ün kazandırdı. *Tom Jones* elde ettiği 17 milyon dolarlık gelire en çok para getiren Oscar filmlerinin

den biri olurken, ayrıca Amerika'nın en önemli üç ödülünü de (Oscar, *National Board of Review*, New York Film Eleştirmenleri ödülü) kazanma başarısını gösterdi. Bu ödüllere daha sonra İngiliz Akademi ödülü de eklendi.

TOM JONES: Tony Richardson En İyi Film

En İyi Yönetmen ,

En İyi Uyarlama Senaryo: John Osborne En İyi Özgün Müzik: John Addison

AMERICA AMERICA: Elia Kazan

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Gene Callahan

CLEOPATRA: Joseph L. Mankiewicz

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): J. DeCuir, J. M. Smith,

H. Brown, H. Blumenthal, R. Moyer, E. Webb, M. Pelling,

B. Juraga, W. M. Scott, P.S.Fox.

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Leon Shamroy En İyi Kostüm (R): I. Sharaff, V.N. Novarese En İyi Özel Efektler: Emil Kosa jr.

HOW THE WEST WAS WON (Batının Zaferi): Henry Hathaway, John Ford, George Marshall En İyi Özgün Senaryo: James R. Webb En İyi Kurgu: Harold Iv. Kress¹

En İyi Ses: Franklin E. Milton

HUD (Çılgınların Günahı): Martin Ritt En İyi Kadın Oyuncu: Patricia Neal En İyi Yard, Erkek Oyuncu: Melvyn Douglas En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): James Wong Howe

IRMA LA DOUCE (Sokak Kızı İрма): Billy Wilder En İyi Uyarlama Müzik: Andre Previn

IT'S A MAD, MAD, MAD, MAD WORLD (Çılgın Dünya): Stanley Kramer

En İyi Ses Efektleri: Walter G. Elliott

LILIES OF THE FIELD (Çayırdaki Zambaklar): Ralph Nelson En İyi Erkek Oyuncu: Sidney Poitier

OTTO E MEZZO (Sekiz Buçuk): Federico Fellini (İtalya/Fransa) En İyi Yabancı Film

En İyi Kostüm (SB): Piero Gherardi

THE V.I.P.S. (Çok Önemli Kişiler): Anthony Asquith En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Margaret Rutherford

PAPA'S DÉLICATE CONDITION: George Marshall En İyi Film Şarkısı: "Call me irresponsible"

1964 My Fair Lady

(Benim Güzel Meleşim)

Yapım: Jack L. Werner - Warner Brothers (ABD). Yönetmen: George Cukor. Senaryo: Alan Jay Lerner. Görüntü Yönetmeni: Harry Stradling. Müzik: Frederick Loewe. Söz Yazarı: A. J. Lerner. Oyuncular: Audrey Hepburn (Eliza Doolittle), Rex Harrison (Prof. Higgins), Stanley Holloway (Alfred Doolittle), Wilfried Hyde-White (Pickering), Gladys Cooper (Mrs. Higgins), Theodore Bikel (Zoltán Karpathy), Jeremy Britt (Freddy Eynsford-Hill). Süre: 175 dak.

1962 Şubatında Warner Brothers bütün zamanların en çok para getiren müzikali *My Fair Lady*'nin film haklarını satın aldı.

My Fair Lady'nin bugüne kadar eşi görülmemiş başarısı ilk sahneye konduğu 15 Mart 1956'da başladı. Oyun 6,5 yılda 2717 kez sahnelenerek Amerika tiyatro tarihinde bir rekor kırdı. Broadway'de o zaman 19 yaşında olan Julie Andrews, Eliza Doolittle'ı, Rex Harrison da Prof. Higgins'ı oynamışlardı. Yapımcı Jack L. Werner, Prof. Higgins rolünü Rex Harrison'a verirken

çiçekçi kız Eliza rolü için Julie Andrews yerine Audrey Hepburn'ü seçti.

Hepburn daha önce Warner Brothers'm yapımcılığını üstlendiği *Nun's Story*'de (İnsanlık Üğruna, 1959) de başrolü oynamıştı ve Amerika'da Julie Andrews'dan daha çok tanınmaktaydı.

George Bernard Shaw'm *Pygmalion* aldı güldürüsünden uyar-

lanan *My Fair Lady* 12 dalda Oscär'a aday oldu ve 9 ödül kazandı.

Bu Broadway klasiği yapım masraflarının yüksek olmasına karşın Warner Brothers'a büyük gelir sağladı. Bir eleştirmen bu olayı, "Jack L. Werner altından altın elde etmeyi şaşılacak derecede iyi biliyor" şeklinde yorumladı.

My Fair Lady'nin Oscar'la ödüllendirilmesi, özellikle Avru-'da şaşkınlık ve tepki ile karşılandı. Birçok eleştirmene göre *Dr. Strangelove* (S. Kubrick) ve *Zorba the Greek* (Cacayannis), Cu-kor'un sinemaya yeni bir şey getirmeyen bu müzikalinden kat kat daha üstündü.

MY FAIR LADY (Benim Güzel Meleğim): George Cukor En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Rex Harrison

En İyi Uyarlama Senaryo: Alan Jay Lerner

En İyi Çevre Düzenlemesi (R): G. Ailen,,C. Beaton,

G. J. Hopkins

En İyi Görüntü Yönetmeni (R) : Harry Stradling En İyi Kostüm (R): Cecil Beaton En İyi Uyarlama Müzik: André Previn En İyi Ses: George R. Groves

BECKET: Peter Glenville

En İyi Uyarlama Senaryo: Edward Anhalt

FATHER GOOSE (Şaşkın Baba) : Ralph Nelson

En İyi Özgün Senaryo: S. H. Barnett, P. Stone, F. Tarloff

GOLDFINGER (Altın Parmak): Guy Hamilton En İyi Ses Efektleri: Norman Wanstall

IERI, OGGI, I) O MANI (Dün, Bugün, Yarın): Vittorio de Sica (İtalya/Fransa)

En İyi Yabancı Film

MARY POPPINS: Robert Stevenson En İyi Kadın Oyuncu: Julie Andrews En İyi Özgün Müzik: Richard M. Sherman,

Robert B. Sherman

En İyi Film Şarkısı: " Chim Chim' Cheree"

En İyi Kurgu: Cotton Warburton

En İyi Özel Efektler: P. Ellenshaw, H. Luske, E. Lycett

THE NIGHT OF THE İGUANA (İguana Geceleri):

John Huston

En İyi Kostüm (SB): Dorothy Jeakins

TOPKAPI: Jules Dassin

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Peter Ustinov

ZORBA THE GREEK (Zorba): Michael Cacoyannis (ABD/Yunanistan)

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Lila Kedrova

En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Vassilis Fotopoulos

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Walter Lassally

1965

The Sound Of Music

(Neşeli Günler)

Yapım: Robert Wise - 20th Century-Fox (ABD).

Yönetmen: Robert Wise. Senaryo: Ernest Lehman.

Görüntü Yönetmeni: Ted McCord. -Müzik: Richard Rodgers. Oyuncular: Julie Andrews (Maria), Christopher Plummer (Baron Georg Trapp), Eleanor Parker (Schraeder), Richard Haydn (Max Detweiler), Charmian Carr (Liesl). Süre: 172 dak.

Richard Rodgers ve Oscar Hammerstein II'nin yazdıkları müzikal *The Sound of Music* 1959'da Broadway'de sahneye kondu ve 4 yıl süreyle oynadı. 1960'da 20th Century Fox, müzikalin film haklarını Broadway'de sahnelenmesi sona erdikten sonra filme çekmek koşuluyla bir milyon dolara satın aldı.

1963'te filmin çekimini üstlenen William Wyler, çekimin baş-layamaması sonucu başka bir film için daha önce imzaladığı bir anlaşmaya uyarak bu görevden ayrıldı. Bunun üzerine yapımcı Robert Wise filmin yönetimini üstlendi. Başrol için düşünülen Doris Day'in bunu kabul etmemesi üzerine rol Julie Andrews'a verildi.

Film on hafta süren çalışma sonucu Salzburg'da çekildi. *The Sound of Music* Tirol'den güzel görüntüler, aile ve din kavramlarına ustaca yaklaşım, Julie Andrews'un çekiciliği ve akılda kalan müziği ile profesyonelce çekilmiş bir filmi.

5 Oscar ödülü kazanan *The Sound of Music* gösterime çıktığı andan itibaren olağanüstü ticari başarı kazandı. *Gone With the Wind*'in rekorunu kırarak, o zamana dek en çok para getiren film oldu ve 79 milyon dolar gelir sağladı.

Film, kazandığı bu başarıya rağmen eleştirmenler tarafından "itici" ve "zevksiz" olarak nitelendi ve Oscar ödülü alması eleştirildi. Gerçekten de 1965 yılında Oscar'a aday filmler içinde bu ödülü *The Sound of Music*'den daha fazla hak etmiş yapıtlar vardır.

The Sound of Music, kazandığı büyük ticari başarıya karşın film endüstrisine çok zararı dokunan etkiler yarattı. Başta 20th Century Fox olmak üzere, birçok stüdyo bu filmi sonra *Doctor Doolittle* (1966), *Star* (1968) gibi pahalı yapımlara yöneldiler ve büyük mali zararlara uğradılar.

THE SOUND OF MUSIC (Neşeli Günler) : Robert Wise En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Müzik: Irwing Kostal

En İyi Kurgu: William Reynolds

En İyi Ses: James P. Corcoran, Fred Hynes

CAT BALLOU (Kanunsuz Silahşor) : Elliot SOverstein En İyi Erkek Oyuncu: Lee Marvin

DARLING: John Schlesinger

En İyi Kadın Oyuncu: Julie Christie En İyi Özgün Senaryo: Frederic Raphael En İyi Kostüm (SB) : Julie Harris

DOCTOR ZHIVAGO (Dr Jivago): David Lean En İyi Uyarlama Senaryo: Robert Bolt En İyi Çevre Düzenlemesi (R) : J. Box, T. Marsh, D. Simoni En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Fred Young En İyi Özgün Müzik: Maurice Jarre En İyi Kosfüm (R) : Phyllis Dalton

/

I

THE GREAT RACE (Büyük Yarış): Blake Edwards

En İyi Ses Efektleri: Tregoweth Brown .

OBCHOD NA KORZE (Ana Caddedeki Dükkan): Jan Kadar, Elmar Klos (Çekoslavakya)

En İyi Yabancı Film

A PATCH OF BLUE (Sevgili Arkadaşım): Guy Green En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Shelley Winters

THE SANDPIPER (Ümitsiz Aşk/Zorlu Aşk): Vincente Minnelli En İyi Film Şarkısı: "The shadow of your smile"

SHIP OF FOOLS (Aptallar Gemisi): Stanley Kramer En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): Robert Clatworthy,

Joseph Kish

En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Ernest Laszlo

A THOUSAND CLOWNS (Bin Palyaço): Fred Coe En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Martin Balsam

THUNDERBALL: Terence Young En İyi Özel Efektler: John Stears

1966

A Man For All Seasons

(Her Devrin Adamı)

Yapım: Fred Zinnemann - Columbia/Highland İngiltere. Yönetmen: Fred Zinnemann. Senaryo: Robert • Bolt. Görüntü Yönetmeni: Ted Moore. Müzik: Georges Delerue. Oyuncular: Paul Scofield (Sir Thomas Morus), Wendy Hiller* (Alice Morus), Leo McKern (Thomas Cromwell), Robert Shaw (8. Heniy), Orson Welles (Kardinal Wolsey), Susannah York (Margaret Morus), Vanessa Redgrave (Anna Boleyn). Süre: 120 dak.

Bir İngiliz-Amerikan ortak yapımı olan *A Man For All Seasons* 39. Oscar ödül töreninin sürpriz galibi oldu. Columbia tarafından finanse edilen, bir Hollywood yönetmeni tarafından İngiltere’de, İn-

giliz oyuncularla çekilen film, İngiliz başbakanı' Sir Thomas Morus'un yaşamının son dönemini anlatmaktaydı. Filmin stüdyo yerine şatolar, katedraller gibi özgün yerlerde çekilmesi, masraflara 2 milyon doların altında kalmasını sağladı. Zinnemann filmin çekiminin sona ermesinden sonra kendisiyle yapılan bir konuşma da filmin bu kadar ucuza malolmasını şöyle açıkladı: "Her şey istediğimiz gibi oldu. Hatta hava koşulları bile senaryoya uydu. Güneşli bir günde çekim yapmamız gerektiğinde güneş açıyordu. Havanın kapalı olması gerektiğinde, göğü bulutlarla kaplı görüyorduk. Hatta bir sahne kar yağarken çekilmeliydi ve Nisan ayında kar yağdı."

Film, 1523 yılında İngiliz parlamentosunun sözcülüğüne seçilen, 1529'da Kral 8. Heniy tarafından başbakanlığa atanan Sir Thomas Morus'un yaşam öyküsünü anlatır. 1533 yılında Kral 8. Heniy katolik kilisesinden ayrılır ve karısı Catherine'den boşanarak kısa bir süre sonra sevgilisi Anna Boleyn ile evlenir. Katolik kilisesinin kurallarına karşı olan bu tutumu yüzünden 8. Heniy afa-roz edilir. İngiliz parlamentosu, Vatikan ile bağların koparılması yasallaştırarak, bir İngiliz kilisesinin kurulmasını ve kralın da kilisenin ruhani başkanı olmasını kararlaştırır. 8. Heniy ülkedeki bütün din adamlarının ve yüksek düzeydeki görevlilerin bu yeni düzeni onaylamalarını ve kendisine bağlılık yemini etmelerini ister. Aralarında Sir Thomas Morus'un da bulunduğu bir avuç katolik, kralın

Vatikan'a karşı tutumunu onaylamazlar. Papa'ya karşı aldığı bu tavırda herkesin desteğine gereksinimi olan 8. Henry, Sir Thomas Morusü düşüncesini değiştirmemesi halinde ölümle tehdit eder. Arkadaşları ve akrabalarının Sir Thomas Morus'u düşüncesinden vazgeçirmek için yaptıkları çabalar boşa gider. 8. Henry, 6 Temmuz 1525'de, bu dik kafalı ama ilkelerine sadık devlet adamını idam ettirir.

Ortaçağ İngilteresindeki entrika ve inanç gücünü anlatan bu film canlı ve hızlı temposuyla "starlar" kullanmaksızın başarı kazandı ve 6 Oscar aldı. Tiyatroda Sir Thomas Morus rolünü üstlenmiş olan Paul Scofield, filmde de aynı rolde gözkaşımcı bir oyun ortaya koyarak, New York Film Eleştirmenleri ödülünü, İngiliz Akademi ödülünü, **National Board of Review**'nn en iyi erkek oyuncu ödülünü ve en iyi erkek oyuncu Oscar'ını aldı. Yazar ve oyuncu Robert Shaw da, 8. Henry rolüyle seyircileri ve sinema eleştirmenlerini büyüledi Fred Zinnemann, **My Fair Lady, Dr. Jivago,**

Cleopatra gibi pahalı ve gösterişli yapımların sinema dünyasını etkilediği bir dönemde, *A Man For All Seasons* gibi riskli bir yapıyı gerçekleştirmenin ödülünü, en iyi yapımcı ve yönetmen dallarında iki Oscar kazanarak aldı. Görsel ve içerik açısından olağanüstü iyi bir film olan *A Man For All Seasons*, New York Film Eleştirmenleri, *National Board of Review* ödülllerinden sonra İngiliz Akademi ödülünü de kazandı.

A MAN FOR ALL SEASONS (Her Devrin Adamı):

Fred Zinnemann En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Paul Scofield •

En İyi Uyarlama Senaryo: Robert Bolt .

En İyi Görüntü Yönetmeni (R): Ted Moore En İyi Kostüm (R): E. Haffenden, J. Bridge

BORN FREE (Hür Doğanlar): James Hill En İyi Özgün Müzik: John Bary En İyi Film Şarkısı: "Born Free"

FANTASTIC VOYAGE (Esrarengiz Yolculuk): Richard Fleischer En İyi Çevre Düzenlemesi (R): J. M. Smith, D. Hennesy,

W.M. Stott, S.A. Reiss

En İyi Özel Efektler: Art Cruickshank

THE FORTUNE COOKIE (Talihli Adam): Billy Wilder En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Walter Matthau

A FUNNY THING HAPPENED ON THE WAY TO THE FORUM (Aptallar Şehri): Richard Lester
En İyi Uyarlama Müzik: Ken Thorne

GRAND PRIX (Ölümle Yarışanlar): John Frankenheimer

En İyi Kurgu: F. Steinkamp, H. Berman, S. Linder, F. Santillo En İyi Ses: Franklin E. Milton En İyi

Ses Efektleri: Gordon Daniel

UN HOMME ET UNE FEMME (Bir Kadın Bir Erkek):

Claude Lelouch (Fransa)

En İyi Yabancı Film

En İyi Özgün Senaryo: Claude Lelouch, Pierre Uytterhoeven

WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF (Kim Korkar Hain Kurttan): Mike Nichols En İyi Kadın Oyuncu: Elizabeth Taylor En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Sandy Dennis En İyi Çevre Düzenlemesi (SB): R. Sylbert, G.J. Hopkins En İyi Görüntü Yönetmeni (SB): Haskell Wexler En İyi Kostüm (SB): Irene Sharaff

1967

In The Heat Of The Night

(Gecenin Sıcağında)

Yapım: Walter Mirisch - Mirisch/United Artists (ABD). Yönetmen: Norman Jewison. Senaryo: Sterling Silliphant. Görüntü Yönetmeni: Haskell Wexler. Müzik: Quincy Jones. Oyuncular: Sidney Poitier (Virgil Tibbs), Rod Steiger (Bill Gillespie), Warren Oates (Sam Wood), Lee Grant (Leslie Colbert), James Patterson (Purdy), Quentin Dean (Delores Purdy). Süre: 109 dak.

1967 yılının favori filmleri Arthur Penn'in *Bonny and Clyde*'i ve Mike Nichols'un *The Graduate* (Aşk Mevsimi) idi. Ancak Martin Luther King jr.'ın öldürülmesi nedeniyle, planlandığı tarihten iki gün sonra, 10 Nisan 1968'de yapılan Oscar ödül töreninde Norman Jewison'un polisiye filmi *In the Heat of The Night* en iyi film Oscar'ını kazandı. Bu polisiye film, John Ball'in zenci dedektif Virgil Tibbs'in serüvenlerini anlatan kitabından uyarlanmıştı.

Missisipi'de küçük bir kentte zengin bir fabrikatör, sıcak bir eylül akşamı öldürülür. Kentin Polis şefi Gillespie ve Philadelphia'da karmaşık polisiye vakaları çözmekle belli bir ün yapmış olan dedektif Virgil Tibbs soruşturmayı üstlenirler. Gillespie, ırk ayrımının hâlâ yoğun bir biçimde sürdüğü bu kentte bir zenci ile birlikte çalışmaktan tedirgin olur. Virgil Tibbs'in yetenekli bir polis olması, Gillespie'nin ona karşı duyduğu önyargıların kaybolmasına neden olur. Sonuçta birbirinden çok farklı olan bu iki insan katili yakalarlar ve değişik ırk ve dünya görüşlerine sahip olan insanların da birbirlerine saygı duyup, birlikte çalışabileceklerini anlarlar.

Jewison 'seyircilere sürükleyici bir polisiye film sunarken, gerilimi Gillespie ile Tibbs arasındaki çatışmada odaklandırıyordu. Oscar tarihinde ilk kez bir polisiye film, en iyi film ödülünü kazandı. Daha önce Sherlock Holmes, Charlie Chan, Miss Marple, Philip Marlow ve Sam Spade gibi dedektiflerin oynadığı filmler büyük ticari başarı kazanmıştı ama Amerikan Sinema Akademisi kadar eski olan bu film türü ilk kez sanatsal olarak değerlendiriliyordu.

1954'de *On The Waterfront* (Rıhtımlar Üzerinde) ve 1965'de *Pawnbroker* (Tefeci) ile Oşcar'a aday olan Rod Steiger, Bill Gillespie rolüyle bu ödülü ilk kez kazanmakla kalmadı, ayrıca New York Film Eleştirmenleri ve İngiliz Akademisi'nin en iyi oyuncu ödülünü de aldı. 1963 yılında *The Lilies of the Field* (Çayırdaki Zambaklar) ile aldığı Oscar'dan sonra kabuğuna çekilen Sidney Poitier, Virgil Tibbs rolüyle yeniden eleştirmenlerin dikkatini çekti.

IN THE HEAT OF THE NIGHT (Gecenin Sıcağında):

Norman Jewison En İyi Film

En İyi Erkek Oyuncu: Rod Steiger

En İyi Uyarlama Senaryo: Sterling Silliphant

En İyi Kurgu: Hal Ashby

En İyi Ses: Samuel G'oldwyn Stüdyosu ses bölümü

BONNIE AND CLYDE (Bonnie ve Clyde): Arthur Penn En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Estelle Parsons
En İyi Görüntü Yönetmeni: Burnett Gaffey

CAMELOT: Joshua Logan

En İyi Çevre Düzenlemesi: J. Truscott, E. Carrere, J.W.Brown

En İyi Kostüm: John Truscott

En İyi Uyarlama Müzik: Alfred Newman, Ken Darby

COOL HAND LUKE (Parmaklıklar Arkasında): Stuart Rosenberg

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: George Kennedy

THE DIRTY DOZEN (12 Kahraman Haydut): Robert Aldrich En İyi Ses Efektleri: John Poyner

DOCTOR DOOLITTLE (Dr Doolittle): Richard Fleischer En İyi Film Şarkısı: "Talk to the Animals"

En İyi Özel Efektler: L.B. Abbott

THE GRADUATE (AşkMevsimi/Mezun): Mike Nichols En İyi Yönetmen

GUESS WHO'S COMING TO DINNER (Beklenmeyen Misafir): Stanley Kramer

En İyi Kadın Oyuncu: Katharine Hepburn En İyi Özgün Senaiyo: William Rose

OSTRE SLEDAVONE VLAKY (Yakından Gözlenen Trenler):

Jiri Menzel (Çekoslavya)

En İyi Yabancı Film ,

THOROUGHLY MODERN MILLIE (Çağdaş Millie):

George Roy Hill

En İyi Özgün Müzik: Elmer Bernstein

1968 '

Oliver

(Oliver)

Yapım: John Woolf - Columbia /Warwick/Romulus (İngiltere). Yönetmeli: Carol Reed. Senaryo: Vernon Harris. Görüntü Yönetmeni: Oswald Morris. Müzik: Lionel Bart. Oyuncular: Ron Moody (Fagin), Oliver Reed (Bill Sikes), Mark Lester (Oliver Twist), Harry Secombe (Mr. Bumble), Shani Wallis (Nancy), Jack Wild (Artful Dodger). Süre: 146 dak.

Gigi (1958), *West Side Story* (1961), *My Fair Lady* (1964) ve *The Sound of Music* ' den (1965) sonra *Oliver*, İlyıl içinde en iyi film Os-car'ını alan beşinci müzikal oldu. Charles Dickens'in romanı *Oliver Twist*, 1909, 1910,1912, 1916,1922 ve 1933 yıllarında filme alınmıştı. Ancak bu edebiyat klasiğinden yapılan filmlerin en ünlüsü, David Lean tarafından 1948'de çekilen ve o zaman 34 yaşında olan

Alec Guinness'in, olağanüstü oyunuyla uluslararası üne kavuştuğu filmi.

Filmin öyküsü 1830 yıllarında Londra ve çevresinde geçer. Oliver Twist, annesinin ölümünden hemen sonra bir yetimler yurduna yerleştirilir. Oliver çalışabilecek yaşa gelince bir islahetine gelir. Bir gün daha fazla yemek isteyince islahevinin müdürü bu terbiyesiz hareketinden ötürü Oliver'i ölü gömücüsü Sowerberiy'ye satar. Oliver burada Sowerberiy'nin yardımcısı tarafından sürekli horlanınca, dayanamayıp Londra'ya kaçar. Londra'da Fagin'in yönettiği yoksul çocuklardan oluşan bir hırsızlar'çetesinin üyesi Artful Dodger ile tanışır. Bir gün hırsızlık suçundan yakalanır, mahkeme tarafından suçsuzluğu kanıtlanınca, parası çalınan Mr. Brownlow Oliver'e acır ve onu evine alır. Oliver bu evde düzenli bir eğitim görerek mutlu günler yaşar. Fagin ve ortağı Bill Sikes, Öliver'in kendilerini ihbar edeceğinden korktukları için Nancy adlı bir kızın yardımıyla Oliver'i kaçıırır. Nancy bir süre sonra yaptığından utanır ve Mr. Brownlow'a başvurur. Mr. Brownlow bu arada Oliver'in kendi yeğeninin oğlu olduğunu öğrenmiştir. Bili Sikes Nancy'nin Oliver'e yardım edeceğini öğrenince onu öldürür ve Oliver'i rehin alarak kaçmaya çalışırsa da başaramaz.

11 dalda Oscar'a aday gösterilen *Oliver* filminin yönetmeni Carol Reed - daha önce de *The Fallen Idol* (Meşum Kadın, 1949) ve *The Third Man* (Üçüncü Adam, 1950) filmleriyle bu ödüle aday gösterilmişti - bu filmiyle beklediği Oscar ödülünü kazandı.

Daha sonra *Hello Dolly* (Cici faz, 1969), *Fiddler on the Roof* (Damdaki Kemancı, 1971), *Cabaret* (Kabare, 1972) ve *Âli That Jazz* (Bütün O Caz, 1979) gibi müzikaller Oscar'a aday olmalarına

karşın, bu ödülü kazanamadılar ve *Oliver* bugüne dek en iyi film Os-car'ını alan son müzikal oldu.

OLIVER: Carol Reed

En İyi Film

En İyi Yönetmen

En İyi Çevre Düzenlemesi: J. Box, T. Marsh, V. Dixon,

K. Muggleston

En İyi Uyarlama Müzik: John Green

En İyi Ses: Shepperton Stüdyosu ses bölümü

BULLIT (Gangsterin Kaderi): Peter Yates En İyi Kurgu: Frank P. Keller

CHARLY: Ralph Nelson

En İyi Erkek Oyuncu: Cliff Robertson

FUNNY GIRL (Komik Kız): William Wyler En İyi Kadın Oyuncu: Barbra Streisand

THE LION IN WINTER (Kış Aslanı/Koca Aslan):

Anthony Harvey

En İyi Kadın Oyuncu: Katharine Hepburn En İyi Uyarlama Senaryo: James Goldman En İyi Özgün Müzik: John Barry

THE PRODUCERS (Yapımcılar): Mel Brooks En İyi Özgün Senaryo: MeiBrooks

ROMEO AND JULIET (Romeo ve Juliet): Franco Zeffirelli En İyi Görüntü Yönetmeni: Pasqualino de Santis En İyi Kostüm: Danilö Donati

' ROSEMARY'S BABY (Rosemary'nin Bebeği): Roman Polanşki En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Ruth Gordon

THE SUBJECT WAS ROSES (Güllerden Konuşuyorduk):

Ulu Grosbard

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Jack Albertson

THE THOMAS CROWN AFFAIR (Kibar Soyguncu):

Norman Jewison

En İyi Film Şarkısı: "The Windmills of your mind"

2001: A SPACE ODYSSEY (2001 Uzay Macerası):

Stanley Kubrick

En İyi Özel Efektler: Stanley Kubrick

VOINAI MIR (Savaş ve Barış): Sergej Bondartschuk (Sovyetler Birliği)

En İyi Yabancı Film

1969 Midnight Cowboy

(Geceyarısı Kovboyu)

Yapım: - Jerome Heilman - United Artists (ABD). **Yönetmen:** John Schlesinger. **Senaryo:** Waldo Salt. **Görüntü Yönetmeni:** Adam Holender. **Müzik:** John Barry. **Oyuncular:** Dustin Hoffman (Enrico [Ratso] Rizzo), Jon Voight (Joe Buck), Brenda Vaccaro (Shirley), John McGiver (Mr. O'Daniel), Sylvia Miles (Cass Trehune), Ruth White (Sally Buck). **Süre:** 113 dak.

1965 yılında *Darling* ile uluslararası ün kazanan İngiliz yönetmen John Schlesinger 1969'da James Leo Herlihy'nin *Midnight Cowboy* adlı romanını sinemaya uyarladı. Midnight Cowboy, yaşamını tabak yıkayarak kazanan bir Teksaslıdır. Tabak yıkamaktan başka yeteneklere sahip olduğuna inanan Buck, yalnız kadınlara jigololuk yaparak zengin olmak amacıyla New York'a gelir. New York'ta sefil bir hayat yaşayan tüberkülozlu Ratso ile tanışır. Ratso ve Buck farklı karakterlere sahip olmalarına karşın beraberliklerini sürdürürler, önlerine çıkan sorunları çözmeye birbirlerine yardımcı olmaya çalışırlar. Bu iki yalnız insanın birlikteliği zamanla çok iyi bir arkadaşlığa dönüşür. İkisi de yaşamlarında ilk kez bir başka insan için varolmanın ne demek olduğunun bilincine varırlar. Sonuçta bekledikleri gün gelir. Buck, Ratso ile Florida'ya gitmek için gerekli parayı biraraya getirir ama Ratso'nun düşü gerçekleşemez.

John Schlesinger'in Ratso rolü için ilk tercihi Dustin Hoffman'dı. Hoffman *The Graduate*'den (Aşk Mevsimi) sonraki bu ilk önemli rolü ile ikinci kez Oscar'a aday gösterildi ve İngiliz Akademisinin en iyi oyuncu ödülünü kazandı.

Schlesinger, Joe Buck rolünü Michael Sarrazin'e vermeyi düşünüyordu, ancak Sarrazin kısa bir süre önce Universal stüdyosuyla bir anlaşma imzaladığı için bu rolü kabul edemedi. Bunun üzerine *Midnight Cowboy* rolü, 30 yaşındaki tiyatro oyuncusu Jon Voight'e

verildi. Voight olağanüstü oyunuyla New York Film Eleştirmenleri , ödülünü aldı ve Oscar'a aday gösterildi.

Midnight Cowboy; Teksas, Florida ve New York'ta çekildi. Özellikle New York gettolarında çekilen ve kötü yaşam koşullarını gösteren gerçekçi sahneler filmin başarısına katkıda bulundu. Film gençlik için zararlı sahneler içerdiği savıyla 16 yaşın altındaki seyircilere yasaklanmasına karşın, 20

milyon dolar gelir sağlayarak büyük ticari başarı elde etti.

6 dalda Oscar'a aday gösterilen *Midnight Cowboy* 3 ödül aldı. Daha önceki yıllarda ödül kazanan içerikten yoksun müzikallerden sonra *Midnight Cowboy* ile toplumsal sorunlara değinen bir film ödüllendirilmiş oluyordu.

MIDNIGHT COWBOY (Geceyarısı Kovboyu): John Schlesinger En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Senaryo: Waldo Salt

ANNE OF THE THOUSAND DAYS (Bin Günlük Mutluluk): Charles Jarrott

En İyi Kostüm: Margaret Furse

BUTCH CASSIDY AND THE SUNDANCE KID

(Sonsuz Ölüm): George Roy Hill

En İyi Özgün Senaryo: William Goldman

En İyi Görüntü Yönetmeni: Conrad Hall

En İyi Özgün Müzik: Burt Bacharach

En İyi Film Şarkısı: "Raindrops keep fallin' on my head"

CACTUS FLOWER (Kaktüs Çiçeği): Gene Saks En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Goldie Hawn

HELLO DOLLY (Cici Kız): Gene Kelly

En İyi Çevre Düzenlemesi: J. DeCuir, J.M. Smith,

H. Blumenthal, W. M. Scott, G. Hopkins, R. Bretton En İyi Uyarlama Müzik: Lennie Hayton, Lionel Newman En İyi Ses: Jack Salomon, Murray Spivack

MAROONED (Fezada Kaybolanlar/Boşlukta): John Sturges En İyi Özel Efektler: Robbie Robertson

THE PRIME OF MISS JEAN BRODIE (Genç Kızlar):

Ronald Neame

En İyi Kadın Oyuncu: Maggie Smith '

THEY SHOOT HORSES, DON'T THEY?

(Atları Da Vururlar/Son Gerçek): Sydney Pollack En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Gig Young -

TRUE GRIT (İz Peşinde): Henry Hathaway En İyi Erkek Oyuncu: John Wayne En İyi Film Şarkısı:

"True Grit"

Z (Z/Ölümsüz): Constantin Costa-Gavras (Fransa/Cezayir)

En İyi Yabancı Film

En İyi Kurgu: Françoise Bonnot

1970

Patton

(General Patton)

.Yapım: Frank McCarthy - 20th Century-Fox (ABD). Yönetmen: Franklin J. Schaffner. Senaryo: Francis Ford Coppola ve Edmund H. North. Görüntü Yönetmeni: Fred Koenekamp. Müzik: Jerry Goldsmith. Oyuncular: George

C. Scott (General George S. Patton), Karl Malden (General Omar N. Bradley), Michael Bates (Mareşal Montgomery), Karl-Michael Vogler (Mareşal Rommel), Edward Binns (General Bedell Smith), Lawrence Dobkin (Albay Bell). Siire: 171 dak.

Savaş karşıtı görüşlerin Amerikan kamuoyunda güç kazandığı bir dönemde bir savaş filmi, daha doğrusu bir generalin yaşam öyküsü en iyi film Oscar'ını kazandı.

ikinci Dünya Savaşı sırasında tuğgeneral olarak görev yapan yapımcı Frank McCarthy 1951 yılında savaşın en renkli kişilerinden biri olan General Patton'un yaşamını sinemaya aktarmaya çalıştı, ama bu projeyi gerçekleştiremedi. 18 yıl sonra 20th Century-Fox stüdyosu ve yapımcı Darryl F. Zanuck, Patton'un yaşamını-

ını konu alan bir film yapmak istediklerini açıkladılar. Bu açıklamayla birlikte birçok sorun ortaya çıktı.

Patton'un oğlu, babası hakkında bir film yapılmasına karşı olduğunu açıkladı. ABD Savunma Bakanlığı da Patton ile ilgili belgesel filmleri arşivlerinden vermeyi reddetti. Francis Ford Coppola tarafından yazılan senaryo, ABD militarizmini suçlayıcı nitelikte olduğu için, Edmund H. North tarafından bazı bölümleri çıkarıldı ve yumuşatıldı. John Huston ve William Wyler filmin yönetmenliğini reddedince daha önce televizyonda çalışmış olan Franklin J. Schaffner bu görevi üstlendi. Patton rolünü oynayacak oyuncuyu bulmak da sorunlar yarattı. Robert Mitchum, Rod Steiger, Lee Marvin ve Burt Lancaster'e yapılan teklifler sonuçsuz kalınca, rol George C. Scott'a verildi.

George C. Scott, Patton hakkında yayınlanmış bütün kitapları okuyup, belgesel filmleri seyrederek kendini bu role hazırladı. Ayrıca saçlarını kestirdi, çenesine taktığı bir protezle ve burnuna yapılan makyajla, fiziksel olarak da Patton'a benzedi.

Scott'un Patton rolünde çizdiği olağanüstü kompozisyon, filme hem olumlu hem de olumsuz eleştiriler getirdi. Patton'un kişiliğinde Amerikan militarizminin olumsuz yanlarını görenlerle Vietnam'da

savaşan askerler arasında Patton gibi birinin bulunmadığına üzülenler, filmin ne kadar değişik açılardan yorumlandığını göstermekteydi.

Patton rolü Scott'a bir Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ve *National Board of Review* en iyi erkek oyuncu ödülleri getirdi. Scott ayrıca kazandığı Oscar'ı almayı reddeden ilk oyuncu olarak sinema tarihine geçti.

PATTON (General Patton): Franklin J. Schaffner En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: George C. Scott

En İyi Çevre Düzenlemesi: U. McCleary, G. Parrondo,

A. Mateos, P.L. Thevenet

En İyi Özgün Senaryo: Francis Ford Coppola,

Edmund H. North

En İyi Kurgu: Hugh S. Fowler

AIRPORT (Havaalanı): George Seaton

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Helen Hayes

CROMWELL (Ölmeyen Kahraman): Ken Hughes

En İyi Kostüm: Nino Novarese

INDAGINE SU UN CITTADINO AL DISOPRA DI OGNO SOSPETTO (Her Türlü Kuşkunun Ötesinde Bir Vatandaş Üstüne Soruşturma): Elio Petri (İtalya)

En İyi Yabancı Film

LET IT BE: Michael Lindsay-Hogg En İyi Uyarlama Müzik: Beatles¹

LOVE STORY (Aşk Hikayesi): Arthur Hiller En İyi Özgün Müzik: Francis Lâi

LOVERS AND OTHER STRANGERS (Sevgililer ve Diğer Yabancılar): Cy Howard En İyi Film Şarkısı: "For all we know"

MASH (Cephede Eğlence): Robert Altman En İyi Uyarlama Senaryo: Ring Lardner jr.

RYAN'S DOUGHTER (İrlandalı Kız): David Lean En İyi Görüntü Yönetmeni: Fred Young En İyi Yard. Erkek Oyuncu: John Mills

TORA TORA TORA: Richard Fleischer

En İyi Özel Efektler: A.D. Flowers, L.B. Abbott

WOMEN IN LOVE (Aşık Kadınlar): Ken Russell En İyi Kadın Oyuncu: Glenda Jackson

1971

The French Connection

(Kanunun Kuvveti)

Yapım: Philip D'Antoni - 20th Century -Fox (ABD). Yönetmen: William Friedkin. Senaryo: Ernest Tidyman. Görüntü Yönetmeni: Owen Roizman. Müzik: Don Ellis. Oyuncular: Gene Hackman (Jimmy Doyle), Fernando Rey (Alain Charnier), Roy Scheider (Buddy Russo), Tony Lo Bianco (Sal Boca), Marcel Bozzuffi (Pierre Nicoli), Frederic DePasquale (Devereaux). Süre: 104 dak.

I

Bir polisiye film olan *The French Connection* 'm yılın en iyi filmi Os-car'ı kazanması 44. Oscar ödül töreninin en büyük sürpriziydi. Çünkü, birçoklan için ödüle en yakın film, *A Clockwork Orange* (Otomatik Portakal - Stanley Kubrick) idi.

The French Connection, sinema sanatına büyük bir katkıda bulunmayan, ama ustaca çekilmiş, birinci sınıf bir polisiye film örneğiydi. Filmin konusu, Robin Moore'un 1962 yılında yaşanmış bir olaya dayanarak yazdığı romandan alınmıştı. Romanda, New York-lu iki dedektifin bir rastlantı sonucu 32 milyon dolarlık bir erbin kaçakçılığını ortaya çıkartmaları anlatılmaktaydı. Uyuşturucu

Madde Bölümü'nde görevli dedektif "Popeye" Doyle ve Kusso, Brooklyn'de küçük bir uyuşturucu madde satıcısını yakalarlar ve daha sonra yaptıkları aramada bir muhbirden, kentte uyuşturucu madde sıkıntısı çekildiğini öğrenirler. Gece içki içmek için buluştukları lüks bir barda misafirleri ile bol para harcayan Boca isimli bir kişi dikkatlerini çeker. Doyle ve Eusso, Boca'yı takip ederler. Boca'nın karısıyla beraber küçük bir büfe işlettiğini öğrenince bu dükkanın illegal işler çevirmek için paravana olarak kullanıldığını anlarlar.

Boca'nın telefonunun dinlenmesiyle gerçekten kısa bir süre sonra çok miktarda eroinin Amerika'ya sokulacağı ortaya çıkar.

Bu arada Marsilya'da işadamı Alain Charnier tarafından televizyon oyuncusu Henri Devereaux'nun otomobiline saklanan 60 kg eroin, gemi ile Amerika'ya doğru yola çıkar.

New York'a gelen Charnier polis tarafından izlendiğini anlayınca, katil Nicoli'yi Doyle'u öldürmekle görevlendirir. Doyle bu su-ikastten kurtulur ve Nicoli'yi öldürür. Devereaux'nun otomobiline el koyan Doyle ve Russo, eroini bulurlar, ama otomobili Charnier'ye geri verirler. Charnier eroini teslim ederken yapılan baskın sonucu bütün çete mensupları yakalanırken, Charnier kaçmayı başarır. Charnier'i yakalamaya çalışan Doyle ise, takip sırasında yanlışlıkla bir polisi vurarak ölümüne neden olur.

The French Connection son derece kusursuz çekilmiş bir filmi. Filmin en ünlü sahnesi, Doyle'un

suikast girişiminden sonra bir köprü üzerinde giden metroyla kaçmak isteyen Nicoli'yi otomobille takip ettiği sahneydi. Diğer taraftan film bazı tehlikeli klişeler içerdiği savıyla eleştirildi: Filmde uyuşturucu madde satıcılarının Ital-yanlar ve Yahudiler, alıcıların ise zenciler ve Portorikolular olarak gösterilmesi, polisin en az gangsterler kadar kuralları çiğnemesi, kaba güç kullanması ve acımasızlığı bu klişelerin ağırlığını oluşturuyordu.

Dedektif "Popeye" Doyle rolü Steve McQueen, Burt Lancaster jre Jackie Gleason'un reddetmelerinden sonra Gene Hackman'a verildi. Daha önce iki kez *Bonnie and Clyde*, (1967) ve *I Never Sang for my Father* (Babam ve Ben, 1970) filmleriyle Oscar'a aday olan Hackman, ortaya koyduğu oyunla yalnız Oscar'ı değil, aynı zamanda New York Film Eleştirmenleri, *National Board of Review* ve İngiliz Akademisi'nin en iyi erkek oyuncu ödülleri de kazandı.

The French Connection, 1970'lerde çekilen ve polisin uyguladığı yasal olmayan yöntemlerin konu edildiği bir dizi polisiye filmin öncüsü olarak önem kazandı.

Filmin 26 milyon dolar gelir elde ederek kazandığı başarı, 1974/75'te devamının çekilmesine neden oldu. John Frankenheimer'in yönettiği *The French Connection II* adlı filmde Doyle'un Charnier'yi yakalamak için Fransa'da verdiği uğraş anlatılmaktaydı. Ancak *The French Connection II*, birincisinin başarısını tekrarlayamadı.

THE FRENCH CONNECTION (Kanunun Kuvveti):

William Fredkin En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Gene Hackman En İyi Uyarlama Senaryo: Ernest Tidyman En İyi Kurgu: Jerıy Greenberg

BEDKNOBS AND BROOMSTICKS: Robert Stevenson En İyi Özel Efektler: A. Maley, E. Lycett, D. Lee

FIDDLER ON THE ROOF (Damdaki Kemancı):

Norman Jewison

En İyi Görüntü Yönetmeni: Oswald Morris En İyi Ses: G.K. McCallum, D. Hildyard En İyi Uyarlama Müzik: John Williams

EL GIARDINO DEIFINZI-CONTINI (Finzi-Continilerin Bahçesi): Vittorio de Sica (İtalya)

En İyi Yabancı Film ⁴

KLUTE (Fahişe): Alan J. Pakula

En İyi Kadın Oyuncu: Jane Fonda

THE LAST PICTURE SHOW (Son Gösteri): Beter Bogdanovich En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Cloris Leachman En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Ben Johnson

NICHOLAS AND ALEXANDRA (Nicholas ve Alexandra): Franklin J. Schaffner

En İyi Çevre Düzenlemesi: J. Box, E. Archer, J. Maxsted,

G. Parrondo, V. Dixon

En İyi Kostüm: Yvonne Blake, Antonio Castillo

SHAFT (Kara Hafiyeye): Gordon Parks

En İyi Film Şarkısı: "Theme from Shaft"

SUMMER OF'42 (Yaz Günüyüdü): Robert Mulligan En İyi Özgün Müzik: Michel Legrand

1972 The Godfather

(Baba)

Yapım: Albert S. Ruddy - Paramount/Alfran (ABD). Yönetmen Francis Ford Coppola. Senaryo: Mario Puzo ve Francis Ford Coppola. Görüntü Yönetmeni: Gordon Willis. Müzik: Nino Rota. Oyuncular: Marlon Brando (Don Vito Corleone), Al Pacino (Michael Corleone), James Caan (Sonny Corleone), Richard Castellano (Clemenza), Robert Duvall (Tom Hagen), Sterling Hayden (McCluskey), Diane Keaton (Kay Adams), Talia Shire (Connie Corleone). Süre: 175 dk.

Mario Puzo, 1966 yılında yazdığı *Mafia* adlı 20 sayfalık bir öyküyü Paramount'un isteği üzerine senaryo haline getirdi. Ancak Paramount finanse ettiği *The Brotherhood (Kan Davası)* adlı Mafia filminin zarar etmesi nedeniyle yeni ismi *Godfather* olan bu senaryoyu filme çekmekten vazgeçti. Puzo bunun üzerine Mafianın önde gelen isimlerinden Don Corleone'nin yaşamını anlatan bu yapıtını roman olarak yayınladı. *The Godfather* Amerika'da iki sene içinde

14.500.000 adet satılarak olağanüstü bir başarı kazandı. Birçok stüdyo bu kitabın film haklarını satın almak için çaba harcarken, Paramount yöneticileri bu hakkın 4 yıldır kendilerine ait olduğunu farkettiler.

Paramount'un yapımcı Albert S. Ruddy'yi filmin çekimiyle görevlendirmesinden sonra, ön çalışmalar başladı. Richard Brooks, Peter Yates ve Costa - Gavras konuyu ilginç bulmayıp yönetmenliğini üstlenmeyi reddettiler. Sonuçta 31 yaşındaki Francis Ford Coppola yönetmenliğe getirildi.

Coppola Hollywood'da daha çok senaryo yazarı olarak tanınmaktaydı ve *Patton*'un senaryosu ile 1970'de Oscar ödülü kazanmıştı. Yönetmenliğini yaptığı *You are a Big Boy Now* (Artık Büyüdün Oğlum), *Finian's Rainbow*, *The Rain People* (Buhanlı Yıllar) gibi filmler ise belirli bir düzeyi tutturmakla birlikte, büyük ticari başarı kazanamamıştı.

Coppola ilk olarak Puzo ile beraber senaryoda değişiklikler yaptı. George C. Scott, Burt Lancaster, Orson Welles, Edward G. Robinson, Ernest Borgnine gibi ünlü oyuncuların bu filmde başrolü oynamak istediklerini belirtmelerine karşın Ruddy ve Coppola iki isim üzerinde durmaktaydılar: Laurence Olivier ve Marlon Brando. Olivier'nin rolü kabul etmemesi üzerine, Don Corleone rolü

Marlon Brando'ya verildi. Paramount yapımcıları önceleri Marlon Brando'nun bu rolü oynamasına kesinlikle karşı çıktılar, ama Brando'nun meslek yaşamında ilk kez kabullendiği deneme çekimini seyredince düşüncelerini değiştirdiler. Coppola Don Corleone' nin oğlu Michael rolü için, yeni ünlenen Al Pacino'yü seçti.

Film için başlangıçta öngörülen 2,5 milyon dolarlık bütçe, ön çalışmalar sonuçlandığında 6 milyona yükselmişti. Coppola'nın küçük bir gangster filmi çekme niyetinde olmadığı da yavaş yavaş belirgin hale geldi.

Birçok eleştirmence bütün zamanların en iyi gangster filmi olarak kabul edilen *The Godfather* ilk gösterime girdiği andan itibaren bir bomba etkisi yarattı. Filmin oynadığı sinemaların önünde uzun kuyruklar oluşmaya başladı ve film bütün gişe rekorlarını kırdı. Oyuncuların ortaya koyduğu mükemmel oyun, usta yönetim ve sanatsal içerik övülürken, cinayet örgütlerini konu alan bir filmin bu kadar büyük bir coşkuyla karşılanması eleştiri konusu oldu. Filmin yapımcıları *The Godfather*'m Mafiyayı mazur göstermeye çalışan bir belgesel değil, uydurulmuş bir öykü olduğunu ileri sürdüler. Ancak filmde fantezi ile gerçek birbirini kovalamaktaydı. Filmin çekimi sürerken New York'da düzinelerle gangsterin Mafia içindeki çekişmeler nedeniyle öldürülmüş olması da filmin konusunun ne kadar güncel olduğunu gösteriyordu. Ayrıca Mafia da filmi seyirciler kadar olumlu karşıladı. Oysa filmin çekim hazırlıkları yapılırken yeraltı dünyasının ünlü isimleri senarıyodan Mafia sözcüğünün 'çıkarılmaması halinde çekimi sabote edeceklerini Paramount'a bildirmişlerdi. İtalyan kökenli Amerikalıların haklarını savunan ör-

gütler ise filmi engellemeye çalışmışlardı. Frank Sinatra'nın da bu eylemlere katılması ilginçti. *The Godfather*'da, Don Corleone'den, kariyerinde dönüm noktası olacak bir rolün kendisine verilmesi için yardım isteyen şarkıcı Johnny Fontaine'in gerçekte Frank Sinatra, oynamak istediği filmin ise *From Here to Eternity* olduğu dedikodusu kulaktan kulağa, dolaşmaktaydı.

Yapımcı Albert Ruddy'nin tanınmış kişilerle yaptığı konuşmalar sonucu, bu engeller ortadan kaldırıldı. Filmin çekimine 29 Mart 1971'de New York'ta başlandı. Mott Street'de yapılan dış çekimler büyük sorunlara neden oldu. Marlon Brando'nun nasıl vurulduğunu görmek isteyen kalabalık çekimi aksattı ve suikast sahnesi ancak üç günde tamamlanabildi.

Don Corleone rolü Marlon Brando'yu sanatının zirvesine çıkarırken, Brandö eleştirmenlerce Amerika'nın en iyi oyuncusu olarak nitelendirildi.

The Godfather 100 milyon dolara yaklaşan gelir elde ederek, o zamana dek en çok para getiren, film oldu. Brando ise, yalnızca

100.000 dolar karşılığı Don Corleone rolünü kabul etmişti. Ancak yapılan anlaşmaya göre, elde edilecek gelirden 10 milyon dolara kadar % 2,5; 20 milyon dolara kadar % 5 ve 100 milyon dolara kadar da % 20 pay alması öngörülüyordu. Böylece Brando bu filmle 16 milyon doların üzerinde bir kazanç elde etmiş oldu

Brando'nun olağanüstü oyunuyla en iyi erkek oyuncu öscar' mı kazanacağından kimsenin kuşkusu yoktu. Diğer yandan *The Godfather*'m on dalda aday olmasına karşın yalnızca üç dalda ödül alması herkesi şaşırttı.

Brando, kızılderililere karşı yürütülen ırk ayrımı politikasını protesto amacıyla Oscar'ı almayarak, George C. Scott'dan sonra ödülü reddeden ikinci oyuncu oldu. Ayrıca, *Newsweek*'in kendisiyle yaptığı bir söyleşide, Mallanın yöntemleri ile Amerikan hükümetinin yöntemleri arasında bir fark görmediğini söyleyerek şimşekleri üzerine çekti.

THE GODFATHER (Baba): Francis Ford Coppola En İyi Film

En İyi Erkek Oyuncu: Marlon Brando

En İyi Özgün Senaryo: Mario Puzo, Francis Ford Coppola

BUTTERFLIES ARE FREE (Kelebekler Hürdür):

Milton Katselas

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Eileen Heckart

CABARET (Kabare): Bob Fosse En İyi Yönetmen

En İyi Kadın Oyuncu: Liza Minnelli

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Joel Grey

En İyi Çevre Düzenlemesi: R. Zehetbauer, J. Kiebach,

' H. Strabel , ' ,

En İyi Görüntü Yönetmeni: Geoffrey Unsworth En İyi Uyarlama Müzik: Ralph Burns En İyi Ses: R. Knudson, D. Hildyard

LE CHARME DISCRET DE LA BOURGEOISIE (Burjuvazinin

Gizli Çekiciliği): Luis Buñuel (Fransa/İtalya/İspanya)

En İyi Yabancı Film

THE CANDIDATE (Aday): Michel Ritchie En İyi Özgün Senaryo: Jeremy Lerner

LIMELIGHT (Sahne Işıkları): Charles Chaplin

En İyi Özgün Müzik: Charles Chaplin, Raymond Rasch,

Larry Russell

THE POSEIDON ADVENTURE (Poseidon Macerası):

Ronald Neame

Eh İyi Film Şarkısı: "The morning after"

TRAVELS WITH MY AUNT (Teyzemle Yolculuk):

George Cukor

En İyi Kostüm: Anthony Powell

1973 The Sting

(Belalılar)

Yapım: Tony Bill, Michael ve Julia Phillips - Universal (ABD). Yönetmen : George Roy Hill. Senaryo: David S. Ward. Görüntü Yönetmeni: Robert Surtees. Müzik: Scott Joplin. Müzik Uyarlaması: Marvin Hamlisch. Oyuncular: Paul Newman (Henry Gondorff), Robert Redford (Johnny Hooker), Robert Shaw (Doyle Lonnegan), Ray Walston (Singleton), Charles Durning (Snyder), Eileen Brennan (Billie). S%e: 129 dak.

The Exorcist (Şeytan) ve *The Sting* 1973 yılının en başarılı iki filmiydi. Her iki film de kısa sürede 50 milyon dolar gelir elde etmişler ve 10 dalda Oscar'a aday gösterilmişlerdi. Sonuçta *The Exorcist* 88,5 milyon dolar gelir ile ticari açıdan daha başarılı olurken, *The Sting* 7 dalda Oscar ödülü kazandı.

George Roy Hill, Paul Newman ve Robert Redford 1969 yılında *Butch Cassidy and Sundance Kid*'de (Sonsuz Ölüm) beraber çalışmışlardı. Bu esprili ve romantik western, seyirci ve eleştirmenlerin büyük beğenisini kazanmış, ayrıca 46 milyon dolar gelir ile bütün zamanların en fazla para getiren westerni olmuştu.

Ün kazanan bir filmin devamının çekilmesi Hollywood'un sık başvurduğu bir yöntemdi. *The Sting* genelde bir devam filmi sayıla-bilmesine karşın, bu tür örneklerden daha özgün ve başarılıydı. *Butch Cassidy and the Sundance Kid*'deki oyunları unutulmayan Robert Redford ve Paul Newman bu kez 1930'ların Chicago'sunda geçen bir dolandırıcılık öyküsünde biraraya geldiler. Böylece bir yandan 4 yıl öncesinin başarılı oyuncu kadrosu kullanılırken, diğer yandan tekrardan kaçınılarak, yeni bir konu işlenmekteydi.

Arkadaşlarını öldürten bir gangsterden intikam almaya çalışan iki küçük dolandırıcının öyküsünü anlatan *The Sting* oldukça karmaşıktı ve seyirciyi bir sürprizden diğerine sürüklüyor, sonuçta oyuna getiriyordu. Ancak film, son derece eğlendiriciydi ve Hollywood'un film yapma konusunda eriştiği düzeyi seyircinin göz-

leri önüne seriyordu. 1930'larm Chicago'sunun atmosferi büyük masraflarla gerçekleştirilen dekor ve kostümlerle son derece özgün olarak verilmekteydi. Robert Redford, Paul Newman ve Robert Shaw'm usta oyunları ve Scott Joplin'in akılda kalan müziği ile *The Sting* 1970'lerin en başarılı filmlerinden biri oldu.

Butch Cassidy and the Sundance Kid.'den sonra oynadığı filmler büyük ilgi görmeyen Paul Newman

ise, *The Sting*'in başarısından sonra yeniden Hollywood'un aranılan yıldızları arasına girdi.

THE STING (Belalılar): George Roy Hill En İyi Yönetmen En İyi Film

En İyi Özgün Senaryo: David S. Ward

En İyi Çevre Düzenlemesi: H. Bumstead, J. Payne

En İyi Kostürç: Edith Head

En İyi Uyarlama Müzik: Marvin Hamlisch

En İyi Kurgu: William Reynolds

THE EXORCIST (Şeytan): William Friedkin

En İyi Uyarlama Senaryo: William Peter Blatty En İyi Ses: R. Knudson, C. Newman

LA NUIT AMERICAINE (Güneşte Gece/Amerikan Gecesi): François Truffaut (Fransa/İtalya)

En İyi Yabancı Film

THE PAPER CHASE: James Birges

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: John Houseman

SAVE THE TIGER: John G. Avildsen En İyi Erkek Oyuncu: Jack Lemmon

A TOUCH OF CLASS (Yastık Kavgası): Melvin Frank En İyi Kadın Oyuncu: Glenda Jackson

VTSKINGAR OCH ROP (Çılgınlıklar ve Fısıltılar):

Ingmar Bergman (İsveç)

En İyi Görüntü Yönetmeni: Sven Nykvist

f

THE WAY WE WERE: Sydney Pollack En İyi Özgün Müzik: Marvin Hamlisch En İyi Film Şarkısı:
"The way we were"

PAPER MOON: Peter Bogdanovich

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Tatum O'Neal

1974 The Godfather II

(Baba II)

Yapım: Francis Ford Coppola - Paramount (ABD). Yönetmen: Francis Ford Coppola. Senaryo: Francis Ford | Coppola ve Mario Puzo. Görüntü Yönetmeni: Gordon Willis. Müzik: Nino Rota ve Carmine Coppola. Oyuncular: Al Pacino (Michael Corleone), Robert Duvall (Tom Hagen), Diane Keaton (Kay Adams Corleone), Robert de Niro (Vito Corleone), Talia Shire (Connie Corleone), John Cazale (Fredo # Corleone), Michael V. Gazzo (Frankie Pentangeli), Lee Strasberg (Hayman Roth). Sürte: 200 dk.

Francis Ford Coppola'nın 1974'de çektiği *Godfather IPnin* bir başyapıt olarak nitelendirilip, 6 dalda Oscar ödülünü almasından sonra Coppola, "harika çocuk", "üstün yapımcı" gibi sıfatlarla anılmaya başlandı. Coppola yapımcılığını ve yönetmenliğini üstlendiği ve senaryosunu kendi yazdığı *The Conversation* (Konuşma) ile aynı yıl ününe ün kattı. Bu film de Oscar'a aday oldu, Cannes Film Festivalinde Altın Palmiye ödülünü kazandı ve *National Board of Revi-ete*'un en iyi on film listesinde birinci sırayı aldı. *The Godfather IPnin* bu listeye girememiş olması ise, bir sürpriz sayıldı.

Coppola önceleri *The Godfather*'ın devamını çekmek istememişti, ama Paramount 1 milyon dolar ücret önerip, filmi dilediği şekilde çekebileceğini garanti edince bu teklifi kabul etti.

Mario Puzo ve Coppola zamanın kısıtlı olması nedeniyle, se-narıyoyu üç ay gibi kısa sürede yazdılar. Filmin çekimi Lake Tahoe, Los Angeles, Las Vegas, Santo Domingo, New York, Trieste ve Sicilya'da yapıldı. Hava koşullarının her zaman çekime uygun

olmaması ve yapılan yolculukların getirdiği zorluklara rağmen Coppola dış mekanlarda yapılan çekimlerin filme gerçekçilik kazandırmak için gerekli olduğunu savunmaktaydı.

The Godfather IT de Don Corleone'nin ölümünden sonra en küçük oğlu Michael'm yönetimi ele alması ve geriye dönüşlerle de 1920'lerde Sicilya'dan Amerika'ya göçen Don Corleone'nin küçük bir gangster olarak başladığı mesleğinde yükselişi ve yeraltı dünyasının en önemli ismi haline gelmesi anlatılır.

The Godfather ve *The Godfather II* birçok eleştirmen tarafından Amerikan tarihine tanıklık eden filmler olarak kabul edilir ve bu işlevlerinden dolayı *The Birth of a Nation* (Bir Ulusun Doğuşu) ve *Gone With the Wind* ile kıyaslanır.

The Godfather II 8 Nisan 1975'de 6 Oscar ile ödüllendirildi. Coppola filmin yapımcısı, yönetmeni ve Puzo ile birlikte senaryo yazarı olarak 3 Oscar aldı. Film yalnız sanatsal değil, aynı zamanda ticari açıdan da başarı kazanarak ABD ve Kanada'da 30 milyon dolar gelir sağladı.

Al Pacino, Michael Corleone rolüyle, *The Godfather* (1972) ve *Serpico*'dán (1973) sonra arka arkaya üçüncü kez Oscar'a aday olarak Hollywood'un yeni yıldızları arasına girdi.

THE GODFATHER II (Baba II): Francis Ford Coppola En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Robert de Niro

En İyi Uyarlama Senaryo: Francis Ford Coppola

En İyi Çevre Düzenlemesi: D. Tavoularis, A. Graham, G. R.

. Nelson

En İyi Özgün Müzik: Niño Rota, Carmine Coppola

ALICE DOESN'T LIVE HERE ANYMORE (Alice Artık Burada Oturmuyor): Martin Scorsese En İyi Kadın Oyuncu: Ellen Burstyn ,

AMARCOHD: Federico Fellini (İtalya/Fransa)

En İyi Yabancı Film

CHINATOWN: Roman Polanski

En İyi Özgün Senaiyo: Robert Towne

EARTHQUAKE (Deprem): Mark Robson En İyi Ses: R. Pierce, M. Metcalfe sr.

THE GREAT GATSBY (Muhteşem Gatsby): Jack Clayton En İyi Kostüm: Théoni V. Aldredge En İyi Uyarlama Müzik: Nelson Riddle

HARRY AND TONTO (Harry ve Tonto): Paul Mazursky En İyi Erkek Oyuncu: Art Carney

MURDER ON THE ORIENT EXPRESS (Şark Ekspresinde Cinayet): Sidney Lumet En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Ingrid Bergman

THE TOWERING INFERNO (Yangın Kulesi): John Guillermin En İyi Görüntü Yönetmeni: F. Koenekamp, J. Biroe En İyi Kurgu: H. F. Kress, C. Kress En İyi Film Şarkısı: "We may never love like this again"

1975

One Flew Over The Cuckoo's Nest

(Guguk Kuşu)

\ 1 ■ 1

Yapım: Michael Douglas ve Saul Zaentz - Fantasy Films/United Artists (ABD). Yönetmen: Milos Forman. Senaryo: Lawrence Hauben ve Bo Goldman. Görüntü Yönetmeni: Haskell Wexler. Müzik: Jack Nitzsche. Oyuncular: Jack Nicholson (R. P. McMurphy), Louise Fletcher (Başhemşire Ratched), Brad Dourif (Billy Bibbit), Will Sampson ("Şef Bromden), William Redfield (Harding), Scatman Crothers (Turkle), Dr. Dean Brooks (Dr. Spivey). Süre: 134 dak.

Ken Kesey'nin 1962'de yazdığı romandan sinemaya uyarlanan ve yönetmenliğini Milos Forman'm yaptığı *One Flew Over the Cuckoo's Nest* en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi kadın ve erkek oyuncu

ve en iyi senaryo dallarında Oscar'a layık görüldü. Böylece Frank Capra'nın filmi *It Happened One Night*'dan (1934) sonra ilk kez bir film 5 önemli dalda Oscar kazanma başarısına erişiyordu.

Kirk Douglas, yayınlandığı yıl romanın tiyatro ve film haklarını 20.000 dolara Kesey'den satın aldı ve tiyatroya uyarladı ama Douglas'm başrolde oynadığı bu oyun başarılı olmadı. Roman 1970'lerin başında yeniden ilgi çekmeye başlayınca, Kirk Douglas'ın oğlu Michael Douglas, romanın film haklarını babasından satın aldı ve o zamana kadar plak yapımcısı olarak çalışan Saul Zaentz ile filmi finanse etmeye karar verdi. Douglas ve Zaentz senaryoyu yazması için Ken Kesey ile anlaşmaya vardılar, ancak Kesey'nin bir yıllık çalışma sonucu tamamladığı senaryoyu beğenmediler. Lawrence Hauben ve Bo Goldman senaryoyu yapımcıların isteklerine uygun olarak tekrar yazdılar. Yönetmenliğe, toplumsal eleştiri gücü yüksek filmleriyle tanınan Milos Forman getirildi. Baş-

rol için düşünülen Robert Redford *Alt The President's Men*'de (Başkanın Bütün Adamları) oynamak istediğinden bu teklifi reddedince, McMurphy rolü Jack Nicholson'a verildi.

35 yaşındaki Randy P. McMurphy, polis tarafından bir akıl hastanesine getirilir. McMurphy Kore'de madalya kazanmış eski bir askerdir ve yaralama, sarhoşluk, tecavüze yeltenme gibi suçlardan mahkum olmuştur. Hapishanedeki ağır işlerden kurtulmak için akıl hastası gibi davranmaktadır. McMurphy'nin gerçekten akıl hastası olup olmadığı, akıl hastanesinde saptanacaktır. İsyankar bir karaktere sahip olan McMurphy, hastanedeki sıkıcı yaşama alışamaz ve başhemşire Ratched'in kurduğu baskıya karşı direnişe geçer. McMurphy ile başhemşire arasındaki savaşım hastalar tarafından ilgiyle izlenmektedir. McMurphy diğer hastaların desteği olmadan ayakta kalamayacağını bilmekte, hastalar ise McMurphy'nin kazanması halinde yaşam koşullarının iyileşeceğine inanmaktadırlar.

McMurphy hastane yönetimini atlatarak düzenlediği bir motor gezintisi sırasında diğer hastaların kendi istekleri ile hastanede bulduklarını, kendisinin hastanede kalma süresinin ise, başhemşire Ratched'in vereceği karara bağlı olduğunu öğrenince isyan eder. Bunun üzerine McMurphy'e elektroşok tedavisi uygulanır. Kızılderili "Şef Bromden'e de elektroşok verilmektedir. Herkesin dilsiz olarak bildiği Bromden McMurphy'ye gerçekte dilsiz olmadığını, yalnızca "beyaz adamın" dünyasında yaşamaktansa kendi kabuğuna çekilmeyi yeğlediğini söyler.

McMurphy kaçmaya karar verir ve bir veda partisi düzenleye-

hastaneye gizlice iki kadın sokar. Ama cinsel sorunları olan Billy'ye, bir kadınla ilk ilişkisinde yardımcı olmak amacıyla kaçışını erteler. Ertesi gün başhemşire Ratched hastalan yerde uyurken bulur. Billy'yi kadınla birlikte yakalayınca öylesine aşağılar ki, Billy intihar eder. McMurphy Ratched'in boğazına sarılarak onu öldürmeye çalışır, ama hastabakıcılar tarafından etkisiz hale getirilir. Bu olaydan sonra McMurphy bir beyin ameliyatı ile duygusuz, çevreye ilgisiz bir duruma getirilir. Koğuşa döndüğünde, "Şef Bromden arkadaşının başına gelenleri anlar. McMurphy'nin bu durumda yaşamaktansa ölmesinin daha iyi olacağı düşüncesiyle onu bir yastıkla boğar ve hastaneden kaçar.

Forman bir akıl hastanesini motif olarak kullanarak, toplum-

daki çarpıklıklara saldırırken, anlamsız kurallara ve kısıtlamalara karşı gelen birinin nasıl yok

edildiğini ustaca anlatıyordu.

Jack Nicholson, rolüne hazırlanırken akıl hastanelerinde birkaç hafta yaşadı. Hastaları ve tedavi yöntemlerini gözledi. Filmin çekimi de hastanede yapıldı ve gerçek akıl hastaları da filmde rol aldı. Film ekibini gerçek hastalardan ayırmak için kendilerine özel kimlikler dağıtıldı ve hastanedeki günlük yaşamın aksamamasına çalışıldı. Özellikle Nicholson kendini McMurphy rolüne o kadar kaptırmıştı ki, bazan çekim bittikten sonra normal yaşama uyum sağlamakta zorluk çekiyordu.

Bütün oyuncuların olağanüstü performans gösterdikleri film, aldığı Oscar'lerden sonra 60 milyon dolar kâr sağlayarak büyük ticari başarı kazandı. *Guguk Kuşu* Jack Nicholson için de kişisel bir zafer oldu. Nicholson bu filmle ilk Oscar'ını almakla kalmadı, ayrıca filmin gelirinden pay almak üzere bir anlaşma yaptığı için 10 mil-yon dolarlık bir kazanç sağladı.

48. Oscar ödül töreni *Guguk Kuşu'nun* zaferiyle kapanırken, gecenin belki de en ilginç olayı, George Burns'un *The Sunshine Boys*'daki rolüyle en iyi yardımcı, erkek oyuncu Oscar'ını almasıydı. 80 yaşındaki Burns o güne dek Oscar'a aday olan en yaşlı oyuncuydu ve 1939'dan 1975'e kadar hiçbir filmde rol almamıştı.

ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST (Guguk Kuşu) : Milos Forman En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Kadın Oyuncu: Louise Fletcher

En İyi Erkek Oyuncu: Jack Nicholson -

En İyi Uyarlama Senaryo: Lawrence Hauben, Bo Goldman

BARRY LYNDON: Stanley Kubrick

En İyi Çevre Düzenlemesi: K. Adam, R. Walker, V. Dixon En İyi Görüntü Yönetmeni: John Alcott En İyi Kostüm: U. B. Soderlund, M. Canonero En İyi Uyarlama Müzik: Leonard Rosenman

DERSU UZALA: Akira Kurosawa (Sovyetler Birliği/Japonya)

En İyi Yabancı Film

DOG DAY AFTERNOON (Köpeklerin Günü): Sidney Lumet En İyi Özgün Senaryo: Frank Pierson

JAWS (Denizin Dişleri): Steven Spielberg En İyi Özgün Müzik: John Williams En İyi Kurgu: Verna Fields

En İyi Ses: R. L. Hoyt, R. Heman, E. Madeiy, J. Carter

NASHVILLE: Robert Altman , En İyi Film Şarkısı: "I'm easy"

SHAMPOO (Sosyete Kuaförü): Hal Ashby En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Lee Grant

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: George Burns

1976

'Rocky

(Rocky)

Yapım: J. Winkler, R. Chartoff - United Artists (ABD). Yönetmen: John G. Avildsen, Senaryo: Sylvester Stallone. Görüntü Yönetmeni: James Crabe. Müzik: Bill Conti. Oyuncular: Sylvester Stallone (Rocky), Talia Shire (Adrian), Burt Young (Paulie), Burgess Meredith (Mickey), Carl Weathers (Apollo). Süre: 119 dk.

"Bir zamanlar bir boksör vardı. Bir gün karşısına yaşamının en büyük şansının çıkacağını umut ediyordu." Bu sözlerle başlayan bir çağdaş masal, 49. Oscar ödül töreninin sürpriz galibi oldu.

Rocky tanınmamış bir oyuncunun başrolünü oynadığı bir ucuz yapım olmasına karşın, *All the President's Men* ve *Network* gibi yılın favori filmlerini geride bırakarak en iyi film Oscar'ını aldı. 960 bin dolara mal olan film ayrıca 50 milyon dolar gelir elde ederek bir sansasyon yarattı.

Film, dünya ağır siklet boks şampiyonunun 30 yaşında sıradan bir boksör olan Rocky Bilbao'ya şans tanıyarak, onunla yapacağı maçta unvanını ortaya koyacağını açıklamasından sonra gelişen olayları anlatmaktaydı.

Sylvester Stallone belirgin otobiyografik öğeler içeren senaryosunu yapımcı Winkler ve Chartoffa önerdiğinde, yapımcılar başrolü Burt Reynolds'a veya James Caan'a vermeyi düşündüler. Stallone, başrolü kendisinin oynaması koşuluyla senaryonun filme çekilmesine izin vereceğini belirtti. Yapımcılar sonuçta bu öneriyi kabul ettiler ve film o zamana dek tanınmamış bir yönetmen olan John G. Avildsen tarafından 28 gün gibi kısa bir sürede çekildi. Rocky'nin ıssız Philadelphia sokaklarında antrenman yaptığı sahneler ve boks maçının gösterildiği son bölüm, müziğin de katkısıyla seyirci için son derece etkileyiciydi. *Golden Boy* (Altın Çocuk, 1939), *Body and Soul* (Vücut ve Ruh, 1947) ve *Champion* (Şampiyon, 1949) gibi klasik boks filmleriyle karşılaştırıldığında *Rocky*'nin son derece ustaca çekildiği ortaya çıkıyordu. Diğer yandan film, içerik açısından bu klasiklerin düzeyine ulaşabilecek çapta değildi.

10 dalda Oscar'a aday gösterilen Rocky, üç ödül aldı. Ayrıca Los Angeles yabancı basın birliğinin ödülü olan Golden Globe'a layık görüldü.

Stallone'un 1978 yılında senaryosunu yazıp yönettiği *Rocky II*, birincinin tekrarı olmaktan öteye gidemedi. 1982'de çekilen *Rocky III* ve 1985'de çekilen *Rocky IV* ise büyük ticari başarı elde eden filmler oldu.

ROCKY: John G. Avildsen En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Kurgu: R. Halsey, S. Conrad

ALL THE PRESIDENT'S MEN (Başkanın Bütün Adamları): Alan J. Pakula

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Jason Robards

En İyi Uyarlama Senaryo: William Goldman

En İyi Çevre Düzenlemesi: G. Jenkins/ G. Gaines

En İyi Ses: A. Piantadosi, L. Fresholtz, D. Alexander, J. Webb

BOUND FOR GLORY: Hal Ashby

En İyi Görüntü Yönetmeni: Haskell Wexler En İyi Uyarlama Müzik: Leonard Rosenman

1L CASANOVA DI FEDERICO FELLINI (Kazanova):

‘ Federico Fellini (İtalya)

En İyi Kostüm: Danilo Donati

NETWORK (Şebeke): Sidney Lumet En İyi Kadın Oyuncu: Faye Dunaway En İyi Erkek Oyuncu: Peter Finch En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Beatrice Straight En İyi Özgün Senaryo: Paddy Chayefsky

THE OMEN (Kehanet): Richard Donner En İyi Özgün Müzik: Jerry Goldsmith

A STAR IS BORN (Bir Yıldız Doğuyor): Frank R. Pierson En İyi Film Şarkısı: Love theme from ‘A star is born’

LA VICTOIRE EN CHANTANT: Jean-Jacques Annoud (Fransa/Batı Almanya/Fildişi Sahili)

En İyi Yabancı Film

1977 Annie Hall

(Annie Hall)

Yapım: Charles H. Joffe - Rollins-Joffe/United Artists (ABD). Yönetmen: Woody Allen. Senaryo: Woody Allen ve Marshall Brickman. Görüntü Yönetmeni: Gordon Willis. Müzik: Carman Lombardo, Isham Jones, Tim Weisberg ve Tommy Dorsey. Oyuncular: Woody Allen (Alvy Singer), Diane Keaton (Annie Hall), Tony Roberts (Rob), Carol Kane (Allison) Paul Simon (Tony Lacy), Shelley Duvall (Pam), Christopher Walken (Duane Hall). Süre: 93 dk.

Otobiyografik filmi *Annie Hall* 5 dalda Oscar’a aday gösterilen Woody Allen, 3 Nisan 1978’deki 50. Oscar ödül törenine katılmamasına karşın, gecenin yıldızıydı. *Annie Hall* 4 dalda ödül kazanırken, Ailen en iyi yönetmen ve özgün senaryo dallarında 2 Oscar’a layık görüldü.

Annie Hall 15 yıldır psikoanaliz tedavisi gören, yahudi köken-

li ünlü TV komedyeni Alvy Singer'in yaşıandan bir kesiti veriyordu. New Yorklu bir entelektüeli simgeleyen Singer, Woody Allen'in o güne dek perdede canlandırdığı karakterlerin başarılı bir senteziydi.

"Film, bütün yaşamını ama özellikle kadınlarla olan ilişkilerini yeniden gözden geçiren 40 yaşındaki bir erkeğin öyküsünü anlatıyor. Ben 42 yaşındayım." 70'li yılların harika çocuğu olarak nitelenen Woody Ailen filmini böyle yorumluyordu.

Woody AMen sekizinci filmi olan *Annie Hall*'da güldürü ile kişisel deneyimlerini ustaca kaynaştırarak, dahi bir komedyen olduğunu kanıtladı ve eleştirilenlerce Charles Chaplin ve Groucho Marx ile kıyaslandı.

Romantik güldürü türüne yeni bir bakış açısı getiren *Annie Hall*, Oscar'dan başka New York Film Eleştirilenleri ve İngiliz Akademi ödülünü de kazandı. Küçük bir bütçeyle çevrilen bu film ayrıca 18 milyon dolar gelir elde ederek ticari açıdan da başarılı oldu.

Daha önce çevirdiği *The Godfather* (1972), *The Godfather II* (1974) ve *Looking for Mr. Goodbar* (Mr. Goodbar'm Peşinde, 1977) gibi filmlerle dikkati çeken Diane Keaton, *Annie Hall*'deki oyunuyla aldığı Oscar'dan sonra iyice ünlendi.

ANNIE HALL: Woody Ailen En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Kadın Oyuncu: Diane Keaton

En İyi Özgün Senaryo: Woody Allen, Marshall Brickman

CLOSE ENCOUNTERS OF THE THIRD KIND

(Üçüncü Türden Yakınlaşmalar): Steven Spielberg En İyi Görüntü Yönetmeni: Vilmos Zsigmond

THE GOODBYE GIRL (Elveda Sevgilim): Herbert Ross En İyi Erkek Oyuncu: Richard Dreyfuss

JULIA: Fred Zinnemann

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Vanessa Redgrave En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Jason Robards En İyi Uyarlama Senaryo: Alvin Sargent

A LITTLE NIGHT MUSIC (Küçük Bir Gece Müziği):

Harold Prince (ABD/Avusturya/Batı Almanya)

En İyi Uyarlama Müzik: Jonathan Tunick

STAR WARS (Yıldız Savaşları): George Lucas

En İyi Çevre Düzenlemesi: J. Barry, N. Reynolds, L. Dilley,

R. Christian

En İyi Kostüm: John Mollo

En İyi Özgün Müzik: John Williams

En İyi Kurgu: P. Hirsch, M. Lucas, R. Chew

En İyi Özel Efektler: J. Stears, J. Dykstra, R. Edlund,

G. McCune, R. Blalack

En İyi Ses: D. McDougall, R. West, B. Minkler, D. Ball

LA VIE DEVANT SOI (Onca Yoksulluk Varken/Madam Rosa): Moshe Mizrahi (Fransa)

En İyi Yabancı Film

YOU LIGHT UP MY LIFE: Joseph Brooks En İyi Film Şarkısı: "You light up my life"

1978 The Deer Hunter

(Avcı)

Yapım: John Peveral - EMI/Universal (ABD). Yönetmen: Michael Cimino. Senaryo: Derek Washburn. Görüntü Yönetmeni: Vilmos Zsigmond. Müzik: Stanley Myers. Oyuncular: Robert de Niro (Michael), Christopher Walken (Nick), John Cazale (Stan), Meryl Streep (Linda), John Savage (Steven), George Dzundza (John), Chuck Aspegren (Axel). Süre: 182 dk.

Vietnam savaşını konu alan iki film, 51. Oscar ödül töreninin gözdeleliydi. Hal Ashby'nin filmi *Corning Home* (Eve Dönüş) en iyi erkek ve kadın oyuncu ve en iyi senaryo dallarında Oscar alırken, Michael Cimino'nun filmi *The Deer Hunter* 5 ödül kazandı.

Doğu Avrupa'dan Amerika'ya göçmüş ailelerin çocukları olan üç Amerikalı gencin Vietnam savaşında yaşadıkları olayları anlatan *The Deer Hunter* Amerika'da seyirci ve eleştirmenlerce coşkuyla karşılandı. Film anlatım gücü ve kalitesi nedeniyle *Gone With The Wind* ve *The Godfather* ile kıyaslanıp, yeni Amerikan sinemasının bir başyapıtı olarak nitelendirildi.

The Deer Hunter Oscar'dan başka New York Film Eleştirmenleri ödülünü alırken, o zamana dek tanınmayan Michael Cimino, Amerikan Yönetmenler Birliği tarafından 1978 yılının en iyi yönetmeni seçildi.

Film ABD ve Kanada'da kısa sürede 30 milyon dolar gelir sağ-

layarak, ticari açıdan da başarılı oldu. Bazı eleştirmenlerce filmin asıl konusu henüz başarılamamış olan daha iyi bir Amerika'nın keşfedilmesi idi. Filmde insan kavramı, bir helikopter, tank ya da alüminyum tabut ile bir tutulmakta ve insanın ne doğayı, ne tekniği, ne de kendisini insancıl amaçlarla

kullanmayı öğrenemediği anlatılmaktaydı.

Vietnam üzerine yapılmış en karamsar ve sinir bozucu film olarak kabul edilen *The Deer Hunter*, Amerika'nın Vietnam'da savaşmasına olumlu yaklaşımı nedeniyle özellikle Avrupa'da olumsuz eleştiriler aldı.

Film yarışma dışı olarak katıldığı Berlin Film Festivalinde, Viet-Kong'un yaptığı işkence sahneleri nedeniyle, Doğu Bloku ülkelerinin protestolarına ve festivali terketmelerine neden oldu.

THE DEER HUNTER (Avcı): Michael Cimino En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Christopher Walken En İyi Kurgu: Peter Zinner

En İyi Ses: R. Portman, W. McCoughey, A. Rochin, D. Knight

THE BUDDY HOLLY STORY: Steve Rash En İyi Uyarlama Müzik: Joe Renzetti

¹ CALIFORNIA SUITE (Kalifomia Hatırası): Herbert Ross En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Maggie Smith

COMING HOME (Eve Dönüş): Hal Ashby En İyi Kadın Oyuncu: Jane Fonda En İyi Erkek Oyuncu: Jon Voight En İyi Özgün Senaryo: N. Dowd, W. Salt, R. C. Jones

DAYS OF HEAVEN (Cennet Günleri): Terrence Malick En İyi Görüntü Yönetmeni: Nestor Almendros

DEATH ON THE NILE (Nil'de Ölüm): John Guillermin En İyi Kostüm: Anthony Powell

HEAVEN CAN WAIT (Cennet Beklesin): Warren Beatty,

Buck Heniy

En İyi Çevre Düzenlemesi: P. Sylbert, E. O'Donovan,

G. Gaines

MIDNIGHT EXPRESS (Geceyarısı Ekspresi): Alan Parker«

En İyi Uyarlama Senaryo: Oliver Stone En İyi Özgün Müzik: Giorgio Moroder

PREPAREZ VOS MOUCHOIRS (Mendillerinizi Çıkarın): Bertrand Blier (Fransa/Belçika)

En İyi Yabancı Film

THANK GOD, IT'S FRIDAY: Robert Mane En İyi Film Şarkısı: "Last dance"

1979

Kramer Versus Kramer

(Kramer Kramer'e Karşı)

Yapım: Stanley Jaffe - Columbia (ABD). Yönetmen: Robert Benton. Senaryo: Robert Benton. Görüntü Yönetmeni: Nestor Almendros. Müzik: Henry Purcell ve * Antonio Vivaldi. Oyuncular: Dustin Hoffman (Ted Kramer), Meryl Streep (Joanna Kramer), Jane Alexander (Margaret), Justin Henry (Billy). Süre: 104 dk.

1979 yılında Amerikan kamuoyunda en çok tartışılan konulardan biri boşanmalar ve boşanmalardan sonra çocuğa kimin bakacağı sorunuydu. Bu konuya duyulan ilginin temelinde boşanmalardan sonra babalarının yanında kalan çocukların sayısında son yıllarda % 136 artış olması yatmaktaydı. ABD'de 1979 yılında bu konuyla ilgili 50 kadar araştırma ve romanın yayınlanmış olması, daima yeni konular peşinde olan Hollywood'un dikkatini çekti. Robert Benton, Avey Corman'ın sanatsal değeri düşük, ama en çok satan kitaplar listesine girmiş romanı *Kramer Kramer'e Karşı* 'yı filme çekti.

Kramer Kramer'e Karşı, karısı kendisini terkettikten sonra 6 yaşındaki oğluna hem analık, hem babalık yapmak zorunda kalan, bu yüzden mesleğinde başarısızlığa uğrayan, ama zamanla oğluyla arasında sıcak bir ilişki başlayan Ted Kramer'in öyküsünü anlatmaktaydı. Dustin Hoffman, Meryl Streep ve 6 yaşındaki Justin Henry'nin güçlü oyunlarıyla ayakta durabilen film, duygusal bir melodramdı.

Yönetmen Robert Benton'un üçüncü filmi olan *Kramer Kramer'e Karşı* ABD'de büyük ilgi görürken, Avrupa'da beğenilmedi. Filmin Altın Küre ve New York Film Eleştirmenleri ödüllerini almasından sonra, *All that Jazz* ve *Apocalypse Now* gibi filmlerin adaylığına rağmen Oscar'ı da kazanacağına kesin gözüyle bakılmaktaydı.

Kramer Kramer'e Karşı, 14 Nisan 1980'de 5 dalda Oscar'a layık görülürken, Robert Benton en iyi yönetmen ve uyarılama senaryo dallarında iki altın heykelciğin sahibi oldu. *The Graduate* (1967), *Midnight Cowboy* (1969) ve *Lenny* (1974) filmleriyle daha önce 3 kez Oscar'a aday gösterilmiş olan Dustin Hoffman bu filmdeki rolüyle ilk kez Oscar'ı kazandı. Meryl Streep de bu film ile ününü pekiştirdi. Bir yıl önce *The Deer Hunter* ile Oscar'a aday gösterilmiş olan Streep, *Kramer Kramer'e Karşı* ile Oscar'dan başka, New York Film Eleştirmenleri ödülünü ve *National Board of Review* en iyi yardımcı kadın oyuncu ödülünü de aldı. 1982'de ise *The French Lieutenant's Woman* ile bir kez daha Oscar'a aday olurken, 1983'de *Sophie's Choice* 'daki oyunuyla, en iyi kadın oyuncu Oscar'ını alarak başarısını sürdürdü.

KRAMER VS KRAMER (Kramer Kramer'e Karşı):

Robert Benton En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Dustin Hoffman En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Meryl Streep En İyi Uyarılama Senaryo: Robert Benton

ALIEN (Yaratık): Ridley Scott

En İyi Özel Efektler: H. R. Giger, C. Rambaldi, B. Johnson,

N. Allder, D. Ayling

ALL THAT JAZZ (Bütün O Caz): Bob Fosse

En İyi Çevre Düzenlemesi: P. Rosenberg, T. Walton,

E. Stewart, G. Brink En İyi Kostüm: Albert Wolsky En İyi Uyarlama Müzik: Ralph Burns En İyi Kurgu: Alan Heim

APOCALYPSE NOW (Kıyamet): Francis Ford Coppola En İyi Görüntü Yönetmeni: Vittorio Storaro En İyi Ses: W. Murch, M. Berger, R. Beggs, N. Boxer

BEING THERE (Merhaba Dünya): Hal Ashby En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Melvyn Douglas

DIE BLECHTROMMEL (Teneke Trampet): Volker Schlöndorff (Batı Almanya/Fransa)

En İyi Yabancı Film

BREAKING AWAY: Peter Yates

En İyi Özgün Senaryo: Steve Tesich

A LITTLE ROMANCE (Küçük Bir Aşk): George Roy Hill En İyi Özgün Müzik: Georges Delerue

NORMA RAE: Martin Ritt

En İyi Kadın Oyuncu: Sally Field En İyi Film Şarkisi: "It goes like it goes"

1980 Ordinary People

(Sıradan İnsanlar)

Yapım: Ronald L., Schwary .Wildwood Prod./Paramount (ABD). Yönetmen: Robert Redford. Senaryo: Alvin Sargent. Görüntü Yönetmeni: John Bailey. Müzik: Marvin Hamlisch. Oyuncular: Donald Sutherland (Calvin Jarret), Mary Tyler Moore (Beth Jarrett), Timothy Hutton (Conrad), Judd Hirsh (Dr. Berger). Süre: 124 dk.

Robert Redford, Ronald Reagan'a yapılan suikast girişimi yüzünden 24 saat gecikmeyle yapılan 53. Oscar ödül töreninin yıldızıydı. İlk yönettiği film olan *Ordinary People*, 1980 vümin en iyi filmi seçildi ve Robert Redford'a da en iyi yönetmen dalında ilk Oscar'ını kazandırdı. Robert Redford'un film haklarını 1975 yılında satın aldığı, Judith Guest'in romanı *Ordinary People* Jarrett ailesinin öyküsünü anlatmaktaydı.

Ailenin büyük oğlunun bir yelkenli kazasında Ölmesinden sonra, aile fertlerinin birbirleriyle ilişkilerinin olumsuz yönde gelişmesi, kazadan sağ kurtulan küçük oğulun geçirdiği bunalım filmin konusunu oluşturmaktaydı.

Bir yıl önce ödül kazanan *Kramer Kramer'e Karşı*¹ da olduğu gibi, aileyi konu alan bu film de eleştirmenlerden değişik tepkiler aldı. Film Amerika'da olumlu karşılanırken, Avrupa'da beğenilmedi. Robert Redford bu ilk yönetmenlik denemesinde oyuncuları ustaca yönlendirdiği ve öyküyü son derece özgün ve gerçekçi bir biçimde perdeye aktardığı gerekçesiyle eleştirmenlerden olumlu not aldı. İlk filmini 1962'de çeviren Robert Redford, 1969 yılında'Sundance Kid rolü ile üne kavuşmuştu. Bazıları sosyal ve politik temalar içeren birçok ilginç filmde oynamasına rağmen ancak bir kez Oscar'a aday gösterilmişti (*The Sting*, 1973). İlk yönetmenlik denemesiyle * Oscar ödülünü alması, birçokları gibi Robert Redford için de sürpriz oldu.

Timothy Hutton ise, en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında Oscar kazanırken, gelecek için ümit veren bir oyuncu olduğunu kanıtladı.

ORDINARY PEOPLE (Sıradan İnsanlar): Robert Redford En İyi Film

En İyi Yönetmen ,

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Timothy Hutton En İyi Uyarlama Senaryo: Alvin Sargent

COAL MINER'S DAUGHTER (Madencinin Kızı):

Michael Apted

En İyi Kadın Oyuncu: Sissy Spacek

THE EMPIRE STRIKES BACK (İmparator): Irvin Kershner En İyi Ses: B. Varney, S. Maslow, G. Landaker, P. Sutton

FAME (Ün): Alan Parker

, En İyi Müzik: Michael Gore En İyi Film Şarkısı:" Fame"

MELVIN AND HOWARD: Jonathan Demme

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Maıy Steenburgen En İyi Özgün Senaryo: Bo Goldman

MOSKWA SLJESAM NE VERITY (Moskova Gözyaşlarına İnanmıyor): Wladimir Menshow
(Sovyetler Birliği)

En İyi Yabancı Film

RAGING BULL (Kızgın Boğa): Martin Scorsese En İyi Erkek Oyuncu: Robert DeNiro En İyi Kurgu:
Telma Schoonmaker

TESS: Roman Polanski

En İyi Çevre Düzenlemesi: P. Guffroy, J. Stevens En İyi Görüntü Yönetmeni: G. Unsworth, G.
Cloquet E n İyi Kostüm: Anthony Powell

1981

Chariots Of Fire

(Ateş Arabaları)

Yapım: David Puttnam - Enigma/20th Century-Fox (İngiltere). Yönetmen: Hugh Hudson. Senaryo:
Colin Welland. Görüntü Yönetmeni: David Watkin. Müzik: Vangelis. Oyuncular: Ben Cross (Harold
Abrahams), Ian Charleson (Eric Liddell), Ian Holm (Sam), Sir John Gielgud (Trinity Koleji müdürü),
Brad Davis (Amerikalı atlet), Alice Krige (Sybil Gordon). Süre: 123 dk.

30 Mart 1982'de bir İngiliz yapımı olan *Chariots Of Fire*, Amerikan Sinema Akademisi tarafından
yılın en iyi filmi seçildi. Bu karar en başta filmin yapımcısı David Puttnam için sürpriz oldu. Çünkü
en iyi film adayları arasında Warren Beatty'nin Rus ihtilalini anlatan , destanı *Reds* (Kızılılar), Steven
Spielberg'in macera filmi *Raiders of the Lost Ark* (Kutsal Hazine Avcıları) ve Louis Malle'm
Amerika'da çevirdiği ilk film olan *Atlantic City* gibi filmler bulunmaktaydı.

Chariots of Fire Carol Reed'in *Oliver*'inden (1968) sonra en iyi film Oscar'mı kazanan ilk İngiliz
filmiydi.

Film Paris Olimpiyatlarında altın madalya kazanan İngiliz atletleri Harold Abrahams ve Eric
Liddell'in öyküsünü anlatır. 22 yaşındaki İskoçyalı Liddell ve zengin bir yahudi ailesinin oğlu olan

25 yaşındaki Abrahams spora aşın derecede düşkünlüdürler. Abrahams, sporda kazandığı başarılarla
Yahudi olduğu için kendine karşı beslenen önyargıları yıkmak istemektedir. İki sporcu da elde
ettikleri bir dizi başarıdan sonra İngiliz Olimpiyat takımına seçilirler. Paris'e geldiklerinde, Liddell
için büyük bir sorun ortaya çıkar. 100 metre yarışı pazar günü koşulacaktır. Liddell dinsel
nedenlerden dolayı pazar günü yarışmayı reddeder. İngiliz Prensiniin çabaları bile Liddell'i bu

kararından caydıramaz. Abrahams ise yarışlara katılır. Finale kalır ve yarışın favorisi olan Amerikalı atleti geçerek, 10.6'lık derecesi ile İngiliz takımına ilk altın madalyayı kazandırır. Abrahams'm kazandığı bu başarıdan sonra antrenör Liddell'i bağışlar ve 400 metre seçmelerine girmesine izin verir. Daha önce hiç 400 metre koşmamış olan Liddell Amerikalı atletler karşısında şansının çok az olmasına rağmen, gösterdiği üstün performans ile birinci olur ve altın madalyayı kazanır.

1981'de nerdeyse bütün önemli ödülleri kazanan bu film, yaklaşık beş milyon dolara mal oldu. Bu arada, filmin verdiği mesaj uzun süre tartışıldı. Bazı eleştirmenlere göre İngiliz üstünlüğünü anlatan dokunaklı bir övgü, bazılarına göre de Olimpiyat ruhunun arkasına saklanan art niyetli ve tutucu bir yapıydı. Film diğer yandan, iki "bireyci"nin 1920'lerin geleneklerine bağlı İngilteresi'nde kendi çabalarıyla bütün engelleri aşır, başarıya ulaşmalarını anlatan başarılı bir deneme olarak nitelendirildi.

Filmin beklenmeyen uluslararası başarısında iyi yönetimin yanında, 1920'lerin atmosferini çok iyi biçimde veren dekor ve kostümler ve Vangelis'in kulakta kalan müziği önemli rol oynadı.

CHARIOTS OF FIRE (Ateş Arabaları): Hugh Hudson En İyi Film

En İyi Özgün Senaryo: Colin Welland En İyi Kostüm: Milena Çanonero En İyi Özgün Müzik: Vangelis

AN AMERICAN WAREWOLF IN LONDON (Kurt Adam Londra'da): John Landis En İyi Makyaj:* Rick Baker

ARTHUR: Steve Gordon

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: John Gielgud

En İyi Film Şarkısı: Arthur's theme "Best that you can do"

MEPHISTO: Isvan Szabo (Macaristan/Batı Almanya)

En İyi Yabancı Film

ON GOLDEN POND (Altın Gölün Üstünde): Mark Ry dell En İyi Kadın Oyuncu: Katharine Hepburn En İyi Erkek Oyuncu: Henry Fonda En İyi Uyarlama Senaryo: Ernest Thomson

RAIDERS OF THE LOST ARK (Kutsal Hazine Avcıları): Steven Spielberg

En İyi Çevre Düzenlemesi: N. Reynolds, L. Dilley, M. Ford. En İyi Kurgu: Michael Kahn

En İyi Özel Efektler: R.Edlund, K West, B. Nicholson,

J. Johnson

En İyi Ses: B. Vanrey, S. Maslow, G. Landaker, R. Charman

En İyi Yönetmen

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Maureen Stapleton En İyi Görüntü Yönetmeni: Vittorio Storaro

1982

Gandhi

(Gahdi)

Yapım: Attenborough - Columbia (İngiltere). Yönetmen: Sir Richard Attenborough. Senaryo: John Briley. Görüntü Yönetmeni: Billy Williams ve Ronnie Taylor. Müzik: Ravi Shankar. Oyuncular: Ben Kingsley (Mahatma Gandhi), Candice Bergen (Margaret Bourke-White), Edward Fox (General Dyer), John Gielgud (Lord Irwin), Trevor Howard (Hakim Broomfield), John Mills (Vali), Martin Sheen (Walker). Süre: 188 dk.

Gandhi'nin film biyografisinin 1982'nin en iyi filmi seçilmesiyle bu projeyi büyük zorluklarla 20 yılda gerçekleştiren Sir Richard Attenborough bu çabalarının ödülünü alıyordu. Attenborough, *Gandhi*'nin hazırlık çalışmaları sırasında kendisine önerilen 40 rolü ve yönetmenliği teklif edilen 12 filmi reddetti. Bu arada iki kez iflasın eşiğinden döndü. Attenborough filmin gerçeğe uygun olabilmesi için Gandhi'yi en iyi tanıyan kişilerden biri olan Nehru ile ilişkiye girdi ve senaryoyu ona okutup, düşüncelerini aldı. Yıllarca Gandhi rolü için uygun oyuncu arayan Attenborough, sonunda Ben Kingsley'i buldu. İngiltere dışında tanınmayan bir tiyatro oyuncusu olan Kingsley'in annesi İngiliz, babası Hintliydi Kingsley'in Gandhi'ye benzemesi Attenborough'un rolü ona vermesindeki nedenlerden biri oldu. Attenborough daha sonra kendisi ile yapılan

bir söyleşide Kingsley'in asıl adının Krishna Rhanli olduğunu, ailesinin de Gandhi'nin doğduğu köyden geldiğini, bu yüzden de Kingsley'in Gandhi'ye benzerliğinin bir rastlantı olmadığını belirtti. Kingsley, Gandhi rolüne kendini çok iyi hazırladı. Gandhi ile ilgili kitaplar okuyup, filmler seyretti. Gandhi'nin yaşamının geçtiği yerleri ziyaret etti. Dış görünüşünü Gandhi'ye benzetmek için zayıfladı. Gandhi'nin yaşam biçimini benimsedi ve uzun süre güneş altında kalarak esmerleşti. Sonuçta olağanüstü bir makyajın da yardımıyla Gandhi'yi gençliğinden yaşlılığına kadar, büyük bir başarıyla oynadı. Bu benzerlik ilk çekim günü ilginç bir olayın geçmesine neden oldu: Kingsley çekim yerine geldiğinde, aralarında yaşları gereği Gandhi'yi tammış olanların da bulunduğu 200 figüran birden sustular. Yaşlı bir Hintli köylü, Kingsley'in ayaklarına kapandı. Şaşırın, ama aynı zamanda çok duygulanan Kingsley kendisinin yalnızca bir oyuncu olduğunu söyledi. Yaşlı adam ise, "Biliyorum, ama senin sayende yeniden yaşayacak," yanıtını verdi.

Film birçok yönden David Lean'm başyapıtlarını ve özellikle *Imvrence of Arabia*'yı anımsatmaktaydı. Hindistan kentlerinin gecekondu mahallelerindeki fakirlik, pislik ve ölümü gösteren sahneler, sarayların görkemini sergileyen sahnelerle çatışıyor ve çelişki seyircilerin gözleri önüne seriliyordu. Gandhi'nin cenaze töreninin çekimi için 300 bin kişilik bir kalabalık toplandığında bunun yalnızca bir film olduğuna inanmak güçleşiyordu. Filmin çekim çalışmaları 24 haftada tamamlandı. Attenborough ve Kingsley günde 18 saat çalışarak, 189 sahnenin gerçekleşmesini sağladılar.

Hindistan'da çevrilen sahneler için bir Boeing 707 kiralandı ve 20 ton ağırlığındaki malzeme Hindistan'a taşındı.

Richard Attenborough, Gandhi ile sinema tarihinin en başarılı film biyografisini gerçekleştirmiş oldu. Filmin ilk gösteriminde bir konuşma yapan Attenborough, bu filmi çevirmek için geç kaldığı düşüncesinin kendisini zaman zaman korkuttuğunu, ama dünyada geçen olaylara göz attığında, Gandhi'nin pasif direnme felsefesinin her zaman güncel olduğunun farkına vardığını söyledi. Filmin ilk gösteriminden sonra yayın organları övgülerle doldu. *Newsweek*, Ben Kingsley'in sinema tarihinin en şaşırtıcı biyografik oyununu ortaya koyduğunu yazdı.

Attenborough'un bu dev filmi 11 Nisan 1983'de 8 dalda Oscar aldı. Yapımcı Ve yönetmen olarak 2 ödül kazanan Richard Attenbo-

rough, ayrıca Los Angeles yabancı basın birliğinin ödülünü ve Martin Luther King barış ödülünü kazandı.

GANDHI: Richard Attenborough En İyi Film En İyi Yönetmen ' En İyi Erkek Oyuncu: Ben Kingsley En İyi Özgün Senaryo: John Briley , 7

En İyi Görüntü Yönetmeni: Billy Williams ve Ronnie T'aylor En İyi Çevre Düzenlemesi: S. Craig, B. Laing, M. Seirton,

En İyi Kostüm: John Mollo, Bhanu Athaiya En İyi Kurgu: John Bloom

E.T. -THE EXTRA TERRESTRIAL: Steven Spielberg En İyi Özgün Müzik: John Williams En İyi Özel Efektler: C. Rambaldi, D. Muren, K. F. Smith En İyi Ses: B. Knudson, R. Glas, D. Bigirolaifao, G. Cantamessa En İyi Ses Kurgusu: Charles L. Campbell, Ben Burt

LA GUERRE DUFEU (Ateş Savaşı): Jean-Jacques Annoud (Fransa/Kanada)

En İyi Makyaj: Sarah Monzani, Michele Burke

MISSING (Kayıp): Constantin Costa-Gavras

En İyi Uyarlama Senaryo: Constantin Costa - Gavras,

Donald Stewart

AN OFFICER AND A GENTLEMAN (Subay ve Centilmen): Taylor Hackford

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Louis Gössett jr.

En İyi Film Şarkısı: "Up where we belong"

SOPHIE'S CHOICE {Sophie'nin Seçimi): Alan J. Pakula En İyi Kadın Oyuncu: Meryl Streep

TOOTSIE: Sydney Pollack

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Jessica Lange

VICTOR/VICTORIA: Blake Edwards

En İyi Uyarlama Müzik; Hepjy Mancini, Leslie Bricusse

VOLVER A EMPEZAR: Jose Luis Garci (İspanya)

En İyi Yabancı Film

1983

Terms Of Endearment

(Sevgi Sözcükleri)

Yapım: James L. Brooks - Paramount (ABD). Yönetmen: James L. Brooks. Senaryo: James L. Brooks. Görüntü Yönetmeni: Andrzej Bartkowiak. Müzik: Michael Gore. Oyuncular: Shirley MacLaine (Aurora Green way), Debra Winger (Emma Greenway-Horton), Jack Nicholson (Garrett Breedlove), Jeff Daniels (Flap Horton), Danny DeVito (Vernon Dahlart), John Lithgow (Sam Burns), Lisa Hart Carroll (Patsy), Betty King (Rosie). Süre: 125 dk.

500 milyon insanın televizyonlarından izlediği 56. Oscar ödül töreninin yıldızı Shirley MacLaine idi. *Some fiame Running* (Aşk Uğruna, 1958) ve *The Turning Point* (Dönüş Noktası, 1977) filmlerindeki oyunları ile Oscar'a aday olan ama bu ödülü hiç kazanamayan MacLaine, gözlerinde yaşlarla en iyi kadın oyuncu Oscar'ı aldı. *Terms of Endearment*'in yönetmeni James L. Brooks daha önce yalnızca televizyon için çalışmıştı ve bu ilk filmiyle en iyi yapımcı, yönetmen ve uyarlama senaryo dallarında 3 ödül birden kazandı. 30 yıllık bir zaman kesiti içerisinde geçen bir anne-kız ilişkisini anlatan *Terms of Endearment* aşk, güncel sorunlar, hastalık, ölüm gibi Hollywood melodramlarının geniş bir seyirci kitlesine seslenen bütün tipik özelliklerini içeriyordu.

James L. Brooks gösterişsiz bir öyküden seyirci ve eleştirmenlerin beğenisini kazanan bir film yaptı. Filmin başarısında romanın çok ustaca sinemaya uyarlanması, Brooks'un yönetimi ama özellikle oyuncuların ortaya koyduğu yüksek performans etkili oldu. *Terms of Endearment* hem Amerika hem de Avrupa'da olağanüstü ilgi gördü. 2 ay içinde 25 milyon dolar gelir sağladı. 1984'ün başında 4 altın küre alarak 11 dalda Oscar'a aday oldu, 5 dalda da bu ödülü kazandı.

Jack Nicholson bu filmdeki rolüyle en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü kazanarak, Jack Lemmon ve Robert de Niro'dan sonra Oscar tarihinde hem en iyi erkek oyuncu, hem de en iyi yardımcı er-

kek oyuncu ödülünü alan üçüncü oyuncu oldu. Öte yandan Shirley MacLaine'in bir yıl önce satışa çıkan, ancak Oscar ödülünü alıncaya dek yalnızca vitrinleri süsleyen kitabı *Out of a Limb*, ödülünden sonra birdenbire Amerika'nın en çok satan kitabı haline geldi.

TERMS OF ENDEARMENT (Sevgi Sözcükleri): / .

James L. Brooks En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Kadın Oyuncu: Shirley MacLaine En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Jack Nicholson En İyi Uyarlama
Senaryo: James L. Brooks

FANNY OCH ALEXANDER (Fanny ve Alexander):

Ingmar Bergman (İsviçre/Batı Almanya/Fransa)

En İyi Yabancı Film

En İyi Çevre Düzenlemesi: Anna Susanne Lingleim En İyi Görüntü Yönetmeni: Sven Nykvist En İyi
Kostüm: Marik Vos

FLASHDANCE: Adrian Lyne

En İyi Film Şarkısı: "Flashdance... What a Feeling"

THE RIGHT STUFF: Philip Kaufman En İyi Özgün Müzik: Bill Conti

En İyi Kurgu: G. Farr, L. Fruchtman, S.C. Rotter, D. Steward, T. Rolf . a

En İyi Ses: M. Berger, T. Scoot, R. Thom, D. MacMillan

F.n İyi Ses Kurgusu: Jay Boekelheide

TENDER MERCIES: Bruce Beresford En İyi Erkek Oyuncu: Robert Duvall En İyi Özgün Senaryo:
Horton Foote

THE YEAR OF LIVING DANGEROUSLY: Peter Weir En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Linda Hunt

YENTL: Barbra Streisand

En İyi Uyarlama Müzik: Michel Legrand, Alan ve Marilyn Bergman ,

1984

Amadeus

(Amadeus)

Yapım: Saul Zaentz- The Saul Zaentz Company (ABD). Yönetmen: Milos Forman. Senaryo: Peter
Schaffer. Görüntü Yönetmeni: Miroslav Ondricek. Müzik: Wolfgang Amadeus Mozart. Oyuncular: F.
Murray Abraham (Antonio Salieri), Tom Hulce (Wolfgang Amadeus Mozart), Elizabeth Berridge
(Constanze Mozart), Roy Dotrice (Leopold Mozart), Jeffrey Jones (İmparator Franz Joseph II),
Christine Ebersole (Katerina Cavalieri), Nicholas Kepros (Salzburg Başpiskoposu), Cynthia Nixon
(Lori), Simon Callow (Emanuel Schikaneder). Süre: 135 dk.

1985 yılı başında değişik eleştirilen kuruluşları yılın ödüllerini dağıtmaya başlayınca, Oscar ödüllerinin *Amadeus* ile *A Passage to India* arasında paylaşılacağı ortaya çıktı. Bu iki film, Oscar'dan önce dağıtılan değişik ödülleri aralarında paylaştılar.

Amadeus, Los Angeles yabancı basın birliği tarafından 4 altın küre ile ödüllendirilirken, David Lean'ın filmi *A Passage to India* en iyi yabancı film dalında altın küre kazandı. New York Film Eleştirilenleri, David Lean'i en iyi yönetmen ödülüne layık gördü.

İki film de, 11 dalda Oscar'a aday gösterilmişti. 77 ülkeye yapılan canlı yayın ile bir milyara yakın insanın izlediği 57. Oscar ödül töreninde *Amadeus* bütün rakiplerini geride bırakarak, tam 8 dalda ödül kazandı.

Amadeus, İngiliz yazar Peter Schaffer'in 1981'de Londra ve New York'ta olağanüstü ilgi gören ve 5 Tony ödülü alan tiyatro oyunundan sinemaya uyarlandı.

Peter Schaffer oyununu "gerçeklere dayanan bir fantazi" olarak niteliyor ve hiçbir zaman Mozart'ın yaşam öyküsünü yazmayı düşünmediğini söylüyordu. Yapıtını kendi senaryolaştıran Schaffer, sinemanın olanaklarından daha fazla yararlanmak amacıyla birçok sahnesini değiştirdiği oyununda Seyirciye Mozart'ın pek bilinmeyen yönlerini de tanıtıyordu.

Senaryoda Mozart olağanüstü yetenekli, ama aynı zamanda çocuksu, dik kafalı, kurallara uymayı sevmeyen bir kişi olarak ele alınmıştı. Öykünün baş kişisi ise Mozart değil, saray bestecisi, Salieri'ydi, Schaffer, büyük tiyatro eserlerinin geleneğine uyararak, Mozart ile Salieri'nin kişiliklerinde dahillik ve sıradanlığın çatışmasını anlatmaktaydı.

One Flew Over the Cuckoo's Nest den (1975) sonra ilk kez yeniden Milos Forman ile beraber çalışan yapımcı Saul Zaentz, *Amadeus*'un çekimi için 18 milyon dolar harcadı.

Forman ve Zaentz filmin başrolünü Wolfgang Amadeus Mozart'ın müziğine bırakmayı düşündükleri için, filmin oyuncularını ünlü isimler arasından seçilmedi. O zamana kadar tanınmayan F. Murray Abraham ve Tom Hulce, Salieri ve Mozart'ı canlandırdılar ve bu oyunlarıyla övgü toplayıp, Oscar'a aday gösterildiler.

Amadeus'un 8 dalda ödül kazandığı 57. Oscar ödül töreni, David Lean'ın yenilgisiyle sonuçlandı. *Amadeus*'ün üstüste kazandığı ödüllerden sonra *A Passage to India*'daki özgün müziği ile Oscar kazanan. Maurice Jarre, heykelciğini aldıktan sonra yaptığı teşekkür konuşmasında, Wolfgang Amadeus Mozart'ın en iyi müzik dalında Oscar'a aday gösterilmiş olmamasından büyük mutluluk duyduğunu, çünkü Mozart'ın aday olması durumunda kendisinin bu ödülü kazanmasının olanaksız olduğunu söyledi.

Amadeus, Avrupa'da büyük seyirci toplarken, Amerika'da ancak aldığı oscar'lardan sonra ticari başarı kazanabildi.

AMADEUS: Milos Forman En İyi Film En İyi Yönetmen

'En İyi Erkek Oyuncu: F. Murray Abraham En İyi Uyarlama Senaryo: Peter Schaffer En İyi Çevre

Düzenlemesi: Patrizia von Brandenstein,

Karel Cerny

En İyi Kostüm: Theodor Pistek

En İyi Makyaj: Paul LeBlance, Dick Smith

En İyi Ses: M. Berger, T. Scott, T. Boekelheide, C. Newman.

LA DIAGONALE DU FOU: Richard Dembo (İsviçre/Fransa/

Batı Almanya)

En İyi Yabancı Film

INDIANA JONES AND THE TEMPLE OF DOOM

(Kamçılı Adam): Steven Spielberg

En İyi Özel Efektler: D. Muren, M. McAlister, L. Peterson,

G. Gibbs

THE KILLING FIELDS (Öldüren Tarlalar): Roland Joffe En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Haing S. Ngor

En İyi Görüntü Yönetmeni: Chris Menges En İyi Kurgu: Jim Clark

A PASSAGE TO INDIA (Hindistan'a Bir Geçit): David Lean En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Peggy

Ashcroft En İyi Özgün Müzik: Maurice Jarre

PLACES IN THE HEART (Yürekteki Yerler): Robert Benton En İyi Kadın Oyuncu: Sally Field En

İyi Özgün Senaryo: Robert Benton

PURPLE RAIN (Mor Yağmur): Albert Magnoli

En İyi Uyarlama Müzik: Prince ¹

THE WOMAN IN RED (Kırmızılı Kadın): Gene Wilder En İyi Film Şarkısı: "I just called to say I love you"

1985 Out of Africa

(Benim Afrikam)

Yapım ve Yönetim: Sydney Pollack, ABD. Senaryo: Kurt Luedtke. Görüntü Yönetmeni: David Watkin. Müzik: John Barry. Oyuncular: Meryl Streep (Karen Blixen), Robert Redford (Denys Finch Hatton), Klaus Maria Brandauer (Baron Bror Blixen), Micheál Kitchen (Berkeley Cole), Malick , .

Bowens (Farah Aden), Suzanna Hamilton (Felicity). Süre: 155 dak. ,

Birinci Dünya Savaşının başlamasından kısa bir süre önce Danimarkalı Karen Dinesen kuzeni Baron Bror Blixen ile evlenir ve bir çiftlik kurmak amacıyla Afrika'ya gider. Karen zamanla kocasının iyi bir eş ve iyi bir iş ortağı olmadığını anlar. Baron Blixen'in tek tutkusu avcılık, avları ise vahşi hayvanlar ve kadınlardır. Karen'in hassas yapısının altındaki güçlü karakter yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlar. Savaş başlayınca Karen cepheye yiyecek naklini organize eder, yeteneği ve kararlılığıyla kolonide hem yerlilerin hem de Avrupalıların saygınlığını kazanır.

Kocasından bulaşan frengi hastalığı Karen'in uzun süreli bir , tedavisi için Danimarka'ya gitmesini gerektirir. Tedavisi sonuçlandıktan sonra Afrika'ya dönen Karen, Baron Blixen'den ayrılır. Zengin bir aileden gelen maceraperest Denys Finch Hatton'a aşık olması yaşamınayeni fırtınalar getirir. Hatton, Karen'in duygularına aynı ölçüde karşılık vermez. Ancak bu sevgi Karen'in yoğun yaşamının yalnızca bir parçasıdır. Karen, Hatton ile ilişkisini olduğu gibi sürdürmek düşüncesindedir. Bir yangın sonucu çiftliğin tamamen yanması ve Hatton'm bir uçak kazasında ölmesinden sonra Karen Afrika'yı terkeder ve Danimarka'ya döner.

1985 yılında *Out of Africa* gibi bir-filmin çekilmiş olabilmesi oldukça şaşırtıcıydı. Çünkü film, sinemada güncel olan bütün akımlara karşı çıkmaktaydı. Sydney Pollack bilinçli olarak durağan bir anlatımı seçip filmin en dramatik sahnesi olan Hatton'ın uçak kazasında ölmesini bile gösterişe kaçmaksızın çekmişti. *Out of Africa* belki de izleyicilere farkında olmaksızın özledikleri 1940 ve 50'le-rin romantik sinemasını sunduğu için bu denli ilgi çekici bir film oldu. Bir eleştirmene göre *Out of Africa* "postmodern" bir filmi. Sydney Pollack tüm yeteneğini kullanarak izleyicinin içinde acı bir tat bırakan bir yaşam-aşk öyküsünü, Afrika'da koloni döneminin son günleri dekoru içinde anlatıyordu. Film bir Afrika destanı olmaktan çok Avrupalıları bu kıtaya bağlayan romantik duygular üzerine kuruluydu.

25 Mart 1986'da yapılan Oscar ödül töreninde *Out of Africa* yedi dalda ödül kazandı.

William Hurt *Kiss of the Spider Woman*'daki oyunuyla en iyi erkek oyuncu ödülünü alırken Geraldine Page *The Trip to Bountiful* filmindeki performansıyla en iyi kadın oyuncu ödülüne layık görüldü.

En iyi film dalında da aday olan John Huston'un filmi *Prizzi's Honor* Huston'un kızı Anjelica Huston'a bir yardımcı kadın oyuncu Oscar'ı kazandırırken Steven Spielberg'in filmi *The Color Purple* onbir dalda aday olmasına karşın tek ödül bile alamadı.

OUT OF AFRICA (Afrika'nın Dışında): Sydney Pollack En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Senaryo: Kurt Luedtke

En İyi Müzik: John Barry

En İyi Görüntü Yönetmeni: David Watkin

En İyi Çevre Düzenlemesi: Steven Grimes, Josie McAvin

En İyi Ses: Chris Jenkins, Gary Alexander, Lariy Svensvold,

Peter Handford

KISS OF THE SPIDER WOMAN (Örümcek Kadının Öpücüğü): Hector Babenco

En İyi Erkek Oyuncu: William Hurt

THE TRIP TO BOUNTIFUL (Cömertlik Gezisi):

Peter Masterson

En İyi Kadın Oyuncu: Geraldine Page

COCOON (Koza): Ron Howard

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Don Ameche

En İyi Görsel Efektler: Ken Ralston, Ralph McQuarrie,

Scot Farrar, David Beriy

PBIZZI'S HONOR (Prizzi'lerin Onuru): John Huston En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Anjelica Huston

LA HISTORIA OFFICIAL (Resmi Tarih): Luis Puenzo (Aijantin)

En İyi Yabancı Film

WITNESS (Tanık): Peter Weir En İyi Kurgu: Thom Noble

En İyi Özgün Senaryo: William Kelley, Pamela Wallace ve Earl W. Wallace

RAN (Kargaşa): Akira Kurosawa En İyi Kostüm: Emi Wada

WHITE NIGHTS (Beyaz Geceler):

En İyi Film Şarkısı: "Say you, say me" (Lionel Richie)

MASK (Tutku Suçları): Peter Bogdanovich En İyi Makyaj: Michael Westmore

1986

Platoon

(Müfreze)

Yapım: Arnold Kopelson ABD. Yönetmen ve Senaryo: Oliver Stone. Görüntü Yönetmeni: Robert Richardson. Müzik: Georges Delerue. Oyuncular: Charlie Sheen (Chris Taylor), Tom Berenger

(Çavuş Barnes), Willem Dafoe (Çavuş ^ Elias), Forest Whitacker (Big Herold), Francesco Quinn (Rhah). Süre: 113 dak.

"Amerikan toplumunun ayak takımı, işsizler, zenciler, esrarkeşler, Vietnam'da savaşan ve yaşamlarını kaybeden işte onlardı." Oliver Stone'un Vietnam filmi *Platoon* bu sözlerle başlıyordu. Film bir yandan askerlerin pislik ve sefalet içinde savaşıp ölmelerini anlatırken diğer yandan yıkmaya çalışır gibi görüldüğü Vietnam efsanesini yüceltmekteydi. Tüm film boyunca bu savaşın gerekliliği ve anlamı hiçbir zaman sorgulanmıyordu. Film birçok ödül kazanıp olumlu yankılar uyandırırken yoğun bir biçimde de eleştirildi. Berlin Film Festivalinde "Gümüş Ayı" ödülünü alırken salon yuh sesleri ve ıslıklarla inliyordu.

Hollywood *Platoon* ile Amerikan yakın tarihinin en önemli ulusal yarasını parmak basıyor, savaşın Amerikan toplumundaki izleri yavaş yavaş silinirken, geçen zaman tabuları yıkmaksız ve ze-

delenmiş ulusal onura dokunmaksız Vietnam'ın yeniden ele alınmasını olanaklı kılıyordu. 58 bin askerin yaşamını yitirdiği bu savaş tekrar tartışılmaya başlanırken Vietnam ile ilgili yazı dizileri ve kitaplar büyük ilgi görüyor, *New York Times* 'da çıkan bir eleştiride "*Platoon* on yıl evvel çevrilseydi kimse bu filmi izlemeye gitmezdi" deniyordu.

Platoon'un öyküsü 1967 yılında geçiyordu. Amerika'nın Kuzey Vietnam'da başlattığı "Barış Saldırısından iki yıl sonra Vietcong çok iyi bir şekilde silahlanmış olarak Güney Vietnam'a gerilla saldırıları düzenlemeye başlamıştı. Dünyanın en güçlü ordusuna sahip ABD'nin Vietnam savaşını kazanamayacağı ortaya çıkmıştı ama politikacılar için geri çekilmek söz konusu olamazdı.

Platoon Amerikalı askerlerin Vietcong'a, balta girmemiş ormanlara, sıcağa, kan emen sülüklere, karıncalara ve kendi kendilerine karşı verdikleri savaşı anlatıyordu. Filmin bir sahnesinde intikam arzusu,¹ öfke ve çaresizlikten gözü dönmüş askerler bir köyü basıyor, hiçbir zaman göremedikleri düşman askerlerinin yerine sivil halkı öldürüyorlardı. Bu sahne gerçekten yaşanmış olaylara **dayanmaktaydı**. Üsteğmen William Calley'in komutasındaki askerler görgü tanıklarına göre Tu Cung köyünde 370, My Lai köyünde de 567 sivil herhangi bir medeni olmaksızın öldürmüşlerdi. Bu olay Amerika'nın Vietnam'da savaşmasının haklılığı konusundaki son politik ve ahlaki desteklerin de yitirilmesine neden oldu. Komünist köleliğine karşı Batının özgürlüğünü koruduğu iddiasındaki ABD birdenbire soykırım ile suçlanmaya başladı. Bu olaydan sonra Wall Street bankerleri ve *Washington Post* ve *New York Times* gibi saygın gazeteler savaş karşıtı tavır aldılar ve dolaylı da olsa savaşın daha kısa sürede sona ermesini sağladılar.

Olivér Stone filminde yalnızca My Lai katliamını ele almakla kalmıyor, bir başka Vietnam tabusunu da yıkarak Amerikalı askerler arasındaki kin ve nefreti, işlenen cinayetleri ilk kez beyaz perdeye yansıtıyordu.

Üç Altın Küre ve dört Oscar ile ödüllendirilen *Platoon* İngiliz-ler tarafından finanse edildi ve altı milyon dolar gibi küçük bir bütçeyle çekildi. Filipinler'de çekilen filmin askeri danışmanı Nikaragua'da Kontraların eğitimini üstlenmiş olan ve anti-komünist tutumuyla tanınan Dale Dye idi. *Platoon* ABD 'de sekiz hafta içinde mli milyon dolar gişe geliri getirdi ve Oliver Stone'u Hollywood'un en çok aranan yönetmenlerinden biri yaptı.

Platoon ürkütücü belgeselliğinin altında Amerikalıların milliyetçilik duygularını okşayan, eski günahların affedilmesini sessizce öneren ve tutucu mesajlar veren bir film, "Biz Vietnam'da kendi kendimize karşı savaştık, askerlerimiz öldüler ama kahramanca öldüler" mesajları filmde açık seçik görülmekteydi Bu yüzden bir eleştirmen *Platoon*'u "Savaş karşıtları için yapılmış bir Rambo filmi" olarak niteledi.

Platoon "Jfk gerçek Vietnam filmi": olarak tanıtıldı. Oysa Hollywood bugüne dek gerçek bir Vietnam filmi yapmadı; ilerde böyle bir film çekilecekse bu filmde yalnızca Vietnam'daki savaşın gerçek kurbanları olan sivil halkın yaşa Akları anlatılmalıdır.

PLATOON: Oliver Stone En İyi Film En İyi Yönetmen En İyi Kurgu: Claire Simpson En İyi Ses: John Wilkinson, Richard Rogers

CHILDREN OF A LESSER GOD (Başka Tanrının Çocukları): Randa Haines En İyi Kadın Oyuncu: Marlee Matlin

THE COLOR OF MONEY (Paranın Rengi): Martin Scorsese En İyi Erkek Oyuncu: Paul Newman

HANNAH AND HER SISTERS (Hannah ve Kız Kardeşleri): Woody Ailen

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Dianne Wiest En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Micheál Caine En İyi Özgün Senaryo: Woody Ailen

A ROOM WITH A VIEW (Manzaralı Oda): James Ivory En İyi Uyarlama Senaryo: Ruth Praver Jhabwala En İyi Çevre Düzenlemesi: Gianni Quaranta,

Brian Ackland - Snow, Brian Savegar, Elio Altramura En İyi Kostüm: Jenny Beavan, John Bright

ROUND MIDNIGHT: Bernard Tavernier En İyi Özgün Müzik: Herbie Hancock

THE ASSAULT: Fons Rademakers (Hollanda)

En İyi Yabancı Film

TOP GUN: Tony Scott

En İyi Film Şarkısı: "Take my breath away"

(Giorgio Moroder)

MISSION: Roland Joffe

En İyi Görüntü Yönetmeni: Chris Menges

ALIENS: James Cameron

En İyi Özel Efektler: Robert Skotak, Stan Winston,

John Richardson, Susanne Benson En İyi Ses Efektleri: Don Sharpe

THE FLY (Sinek): David Cronenberg

En İyi Makyaj: Chris Waias, Stephan Dupuis.

1987 The Last Emperor

(Son İmparator)

Yapım: Jeremy Thomas, İngiltere. **Yönetim:** Bernardo Bertolucci. **Senaryo:** Marc Peploe, Bernardo Bertolucci. **Görüntü Yönetmeni:** Vittorio Storaro. **Müzik:** David Byrne, Su Zong Ryuichi Sakamoto. **Oyuncular:** John Lone (Pu Yi), Joan Chen (Wan Jung), Peter O'Toole (Reginand Johnston), Ying Ruo Cheng (Cezaevi Müdürü), Victor Wong (Chen Pao Shen), Dennis Dun (Big Li), **Süre:** 160 dak.

Bernardo Bertolucci, son Çin imparatoru Pu Yi'nin yaşamını anlattığı *The Last Emperor* filmini iki yıllık bir uğraş sonucu aldığı izinle Çin Halk Cumhuriyeti'nde çekti. Çekimlerin yapıldığı yasak şehire o güne dek hiç kamera girmemişti. Çekimine 4 Ağustos 1986'da başlanan film epik tarzda Çin Halk Cumhuriyeti'nin 20. yüzyılda geçirdiği radikal değişiklikleri anlatıyordu. Bertolucci'ye göre *The Last Emperor* olağandışı bir insanın yaşamının gözlemlenmesi ve dünya nüfusunun yarısının hükümdarı olarak doğan ve basit bir bahçıvan olarak ölen bu insanın kendi benliğine yaptığı yolculuğun öyküsüydü. Karanlıktan aydınlığa yapılan bu yolculuğun sonunda ejderha normal bir insana dönüşmekteydi.

Çin'in son imparatoru Pu Yi, 1908 yılında üç yaşındayken tahta çıktı, göklerin oğlu, ülkenin onbin yıllık efendi idi. Altı yaşındayken tahttan indirildi, onaltı yaşında yasak şehirden kovuldu ve Batıdan etkilenmiş bir playboy olarak yaşamını sürdürdü. 1931'de Japonların çağrısına uyarak tekrar tahta çıktı, ancak bir kukla imparator olmaktan öteye gidemedi. 1945'de Sovyetler tarafından tutuklandı ve 1950'de Çin'e iade edildi. Komünistler tarafından öldürülmeyi beklerken on yıl hapse mahkum edildi. Hapisten çıktıktan sonra Pekin'e döndü ve kültür devrimine tanık oldu. Yaşamının belki de en özgür günlerini bir bahçıvan- olarak Pekin'de geçiren Pu Yi 1967'de öldü.

Bernardo Bertolucci Pu Yi'nin kardeşi Pu Chieh'yi çekim sıra-s'ında danışman olarak kullandı. Çin hükümetinin her konuda des-

tek olduğu filmde cezaevi müdürünü oynayan Ying Ruo Cheng aynı zamanda Çin kültür bakan yardımcısıydı.

The Last Emperor'm çekimi sırasında yirmibin kişi görev aldı, İtalya'dan gelen yüz teknik elemana yirmi İngiliz ve yüzelli Çinli eklenerek çekim ekibi oluşturuldu. Kostümcü James Acheson dünyanın dört bir tarafından topladığı dokuzbin kostümü filmde kullandı. En önemli çekim yeri 9999 odası olan ünlü yasak şehirdi. Bernardo Bertolucci'ye göre Hollywood böyle bir dekorun inşasına hiçbir zaman cesaret edemezdi.

Bertolucci'nin bu dev yapımı dört dalda Altın Küre aldı, Fransa'da en iyi yabancı film dalında Cesar'ödülüne layık görüldü ve tam dokuz Oscar kazandı.

THE LAST EMPEROR (Son İmparator): Bernardo Bertolucci En İyi Füm En İyi Yönetmen

En İyi Uyarlama Senaryo: Marc Peploe, Bernardo Bertolucci En İyi Görüntü Yönetmeni: Vittorio Storaro En İyi Çevre Düzenlemesi: Ferdinando Scarfiotti,

Bruno Cesari, Osvaldu Desideri En İyi Kostüm: James Acheson En İyi Kurgu: Gabriella Cristiani

En İyi Özgün Müzik: David Byrne, Su Zong, Ryuichi Sakamoto En İyi Ses: Bill Rowe, Ivan Sharrock

MOONSTRUCK (Ay Çarpması) : Norman Jewison En İyi Kadın Oyuncu: Cher En İyi Özgün Senaryo: John Patrick En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Olympia Dukakis

WALL STREET: Oliver Stone

En İyi Erkek Oyuncu: Micheál Douglas

THE UNTOUCHABLES (Dokunulmazlar): Brian de Palma En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Sean Connery

BABETTE'S FEAST: Gabriel Axel (Danimarka)

En İyi Yabancı Film

INNERSPACE: Joe Dante

En İyi Görsel Efektler: Dennis Muren, William George,

Herley Jessup, Kenneth Smith

HARRY AND THE HENDERSONS: William Dear , En İyi Makyaj: Rick Baker

DHtTY DANCING: Emüe Ardolino

Enİyi Film Şarkısı: "(I've had) The time of my life"

1988 Rain Man

(Yağmur Adam)

Yapım: Mark Johnson - MGM/UA, ABD. Yönetmen: Bariy Levinson. Senaryo: Ronald Bass, Barry Morrow. Görüntü Yönetmeni: John Seale. Müzik: Hans Zimmer. Oyuncular: Duştin Hoffman (Raymond Babbitt), Tom Cruise (Charlie Babbitt), Valeria Golino (Susanna), Jerry Molen (Dr. Brunner). Süre: 130 dak.

"Yetenekli, başarılı ancak ruhsal sorunları olan bilimadamı Raymond Babbitt'e büyük bir miras kalır. Raymond'un o güne dek varlığını bilmediği kardeşi Charlie bu parayı Raymond'un elinden almak ister. İki kardeş Amerika'nın bir ucundan diğerine süren yolculuklarında paranın peşindeki Mafya

tarafından kovalanırlar, bir tarikatın üyeleri tarafından tutsak edilirler. Filmin son sahnesinde Raymond Charlie'yi ölümden kurtarır ve iki kardeş beraber yaşamaya karar verirler."

Senaryo yazarı Barry Morrow bu senaryoyu 1984'de yazmaya başladı ve iki yıl sonra da tamamladı. Senaryonun önce küçük bütçeli bir film olarak çekilmesi planlandı. Ancak United Artists stüdyosu Noel de izleyiciye sunulacak büyük bir yapımda karar kıldı. Maddi sıkıntı içindeki United Artists para getirecek bir proje olarak gördüğü bu yapım için birinci sınıf bir yönetmen aramaya başladı.

İlk olumsuz yanıt Barry Levinson'dan geldi. Levinson *Rain*

Man yerine *Good Morning Vietnam*'in yönetimini üstlendi. Bunun üzerine *Beverly Hills Cop*'m yönetmeni Martin Brest ile anlaşma imzalandı. 1987'de senaryo Dustin Hoffman'm eline geçti. Ajanı Mike Oviz Hoffman'a Charlie Babbitt rolünü önerdi. Hoffman ise "izleyiciler ilerde beni *Midnight Cowboy*'daki Rizzo Rizzi ve *Rain Man*'deki Raymond olarak hatırlamalı" diyerek Raymond rolünü seçti. Filmin Noele yetişmesi için Nisan ayında çekime başlanmalıydı ama Martin Brest *Midnight Run* filminin yönetmenliği için *Rain Man*'den vazgeçti. Bu arada Tom Cruise, Charlie Babbitt rolüne talip oldu oysa özgün senaryodaki Charlie Tom Cruise'dan yirmi yıl daha yaşlıydı. Barry Morrow'un itirazlarına karşın Ronald Bass senaryoda değişiklikler yaptı. Senaryo daha sonra başka yazarlar tarafından da tekrar elden geçirildi, ama sonuçta jeneriğe yalnızca Morrow ve Bass'm adları yazıldı.

1

Yönetmen arama çabaları sürerken İspanya'da *Empire of the Sun*'ı çeken Steven Spielberg filmi yönetmek istediğini bildirdi ancak *Indiana Jones*'un III. bölümünü 1989 ilkbaharına kadar bitirmesi gerektiği için *Rain Man*'den vazgeçmek zorunda kaldı. Bu arada senaryoda Raymond'm kişiliği önemli değişikliklere uğradı, ruhsal sorunları olan bilimadamı bir otistiğe dönüştü. Bu, filmin bir mutlu sonu olmaması sorununu da beraberinde getirdi. Çünkü otizmin tedavisi bilinmiyordu.

Hoffman'm önerisiyle *Out of Africa*'nın yönetmeni Sydney Pollack devreye girdi. Pollack'm senaristleri Kurt Luedtke ve David Rayfiel senaryo üzerinde çalışmaya başladılar ve yeni bir çekim ekibi kuruldu. Pollack'm herhangi bir açıklama yapmaksızın işi bırakmasıyla bir kez daha Barry Levinson filmi çekmekle görevlendirildi.

United Artists'in yeni yönetimi filmin mutlaka 1988 Noelinde gösterime girmesini istiyordu. Zamana karşı bir yarış başlamıştı. Levinson filmi bugün pek kullanılmayan *continuity* denilen yöntemle, yani senaryoda yazıldığı gibi ilk sahneden son sahneye sıra takip ederek çekti. Altı eyalette yapılan çekimler hem planlanan zamandan önce sona erdi, hem de masraflar 25 milyon dolar ile 26,5 milyon olarak düşünülen bütçenin altında kaldı. Filmin proje aşamasından bitimine dek sekiz yapımcı, altı senarist, dört yönetmen, iki görüntü yönetmeni ve iki çekim ekibi filmde görev almıştı.

Rain Man gösterime girdiği tüm ülkelerde büyük gişe geliri

ol do etti. 100 milyon dolara yaklaşan gelir ile bütün zamanların en çok iş yapan filmlerinden biri oldu.

En çok kendini daha sonra da parayı seven Charlie Babbitt'in bir hafta içinde tamamen değişmesi, kendini ve parayı unutup kardeş sevgisi ile yanıp tutuşmaya başlaması her ne kadar gerçekçilik ve

mantık sınırlarını zorlaşa da Tom Cruise ve Dustin Hoffman'ın olağanüstü oyunları, usta yönetim, müzik ve kamera çalışmasıyla *Rain Man* herkesi etkileyebilecek türden bir film.

Rain Man sekiz dalda Oscar'a aday gösterildi ve en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi erkek oyuncu ve en iyi özgün senaryo dallarında dört ödül aldı. Yılın iddialı diğer iki filminden Stephen Frears'ın *Dangerous Liaisons*'u üç, Alan Parker'ın ABD'deyoğun tartışmalara neden olan filmi *Mississippi Burning* ise bir ödülle yetinmek zorunda kaldılar. Hem en iyi kadın oyuncu hem de en iyi yardımcı kadın oyuncu dallarında aday gösterilen Sigourney Weaver ise ödül töreninden eli boş döndü. '

Michael Caine, Roger Moore ve Sean Connery *A Fish Called Wanda* filmiyle En İyi Yardıma Erkek Oscar'ını alan Kevin Kline'la

RAIN MAN (Yağmur Adam): Barry Levinson En İyi Film En İyi Yönetmen

En İyi Erkek Oyuncu: Dustin Hoffman

En İyi Özgün Senaryo: Ronald Bass, Barry Morrow

THE ACCUSED (Sanık): Jonathan Kaplan En İyi Kadın Oyuncu: Jodie Foster

DANGEROUS LIAISONS (Tehlikeli İlişkiler): Stephen Frfcars En İyi Uyarlama Senaryo: Christopher Hampton En İyi Çevre Düzenlemesi: Stuart Craig, Gerard James En İyi Kostüm: James Acheson

MISSISSIPPI BURNING (Mississippi Yanıyor): Alan Parker En İyi Görüntü Yönetmeni: Peter Bizou

A FISH CALLED WANDA (Wanda Adında Bir Balık):

Charles Crichton

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Kevin Kline

THE ACCIDENTAL TOURIST (Kazara Turist):

Lawrence Kasdan

En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Geena Davis

PELLE THE CONQUEROR (Fatih Pelle): Billie August (Danimarka)

En İyi Yabancı Film

THE MILAGRO BEANFIELD WAR: Robert Redford En İyi Özgün Müzik: Dave Grusin

WORKING GIRL (Çalışan Kız): Mike Nichols

En İyi Film Şarkısı: "Let the River Run" (Carly Simon)

WHO FRAMED ROGER RABBIT: Robert Zemeckis En İyi Kurgu: Arthur Schmidt En İyi Özel Efektler: Ken Ralston, Richard Williams, Edward Jones, George Gibbs

BIRD: Clint Eastwood

En İyi Ses: Les Fresholtz, Dick Alexander, Vern Poore, Willie D. Burton

BEETLEJUICE: Tim Burton

En İyi Makyaj: Ve Neill, Steve La Porte, Richard Short

1989 Driving Miss Daisy

Miss Daisy'nin Şoförü

Yapım: Richard D. Zanuck, Lili Fini Zanuck. Yönetmen: Bruce Beresford, Senaryo: Alfred .. Uhry. Görüntü Yönetmeni: Peter James. Müzik: Hahs Zimmer.

Oyuncular: Jessica Tandy (Daisy Werthan), Morgan Freeman (Hoke Colburn), Dan Aykroyd (Boolie Werthan), Esther Rode (Idelle). Süre: 99 dak.

Öykü 72 yaşındaki Miss Daisy'nin artık otomobil kullanamadığının ortaya çıkmasıyla başlar. Hâlâ oldukça sıhhatli olan Miss Daisy otomobilin fren ve gaz pedallarını karıştırır ve Cadillac'ı ile komşunun bahçesine girer. Miss Daisy'nin oğlu Boolie annesinin karşı çıkması- na rağmen 60 yaşındaki zenci Hoke Colburn'ü şoför olarak tutar. Miss Daisy Hoke'un kullandığı otomobile binmeyi reddeder. Ancak en az Miss Daisy kadar inatçı olan Hoke otomobili onun peşinden sürmeye devam eder. Sonuçta Miss Daisy Hoke'u şoför olarak kabul eder. "Altı günde bu işi hallettim, Tanrı da dünyayı altı günde yaratmıştı," yorumunu yapan Hoke dürümdan memnundur.

Film 25 yıllık bir zaman dilimi içinde bu birbirinden çok farklı iki yaşlı insanın yavaş yavaş gelişen ilişkilerini anlatır. İzleyici bu iki insanın ilişkisinde Amerika'nın güneyinde ırk ayrımından insan hakları hareketlerine dek gelişen toplumsal olaylara tanık olur. Ağırbaşlı ve görmüş geçirmiş Hoke Miss Daisy'nin bilinçaltındaki ırkçı düşüncelerinden kaynaklanan kaprislerine dayanmasını bilir ve sonuçta ona üstünlük sağlar. Aradan 20 yıl geçtikten sonra Miss Daisy Hoke'a "Sen benim en iyi arkadaşım," diyecektir.

Eleştirmenler Hoke rolünü bir yıl boyunca tiyatrodan oynamış olan Morgan Freeman'ı *Driving Miss Daisy*'de "olağanüstü" olarak nitelediler ve oyunculuğu açısından Robert De Niro, Jack Nicholson ve Dustin Hoffman ile kıyasladılar.

80 yaşındaki Jessica Tandy de oldukça şaşırtıcı bir oyun çıkardı. Yaşma göre çok dinç duran Tandy filmin başında 72 yaşında olan, filmin sonunda ise usta bir makyajın da yardımıyla 97 yaşm-

Daniel Dav-Levvis *My Left Foot*'daki rolüyle kazandığı En İyi Erkek Oyuncu ödülüyle

da, zaman zaman zihni bulanık bir kadına dönüşen Miss Daisy'yi ustaca canlandırıyor.

Driving Miss Daisy yönetmeni Oscar'a aday gösterilmeyen Os-ear ödüllü film olarak Oscar tarihine geçti. Genelde en iyi film seçilen filmin yönetmeni de en iyi yönetmen ödülünü alırken Oscar seçiciler kurulu Bruce Beresford'un adını daha adaylar belirlenirken listeye koymayı unutmuştu.

Yılın iddialı filmi *Born on the Fourth of July* en iyi yönetmen

ve en iyi kurgu ödülleriyle yetinmek zorunda kalırken bu filmdeki performansıyla Oscar'a en yakın oyuncu olarak görülen Tom Cruise bu ödülü Daniel Day-Lewis'e kaptırdı-

DRIVING MISS DAISY: Bruce Beresford En İyi Film

En İyi Kadın Oyuncu: Jessica Tandy En İyi Uyarlama Senaryo: Alfred Uhry En İyi Makyaj: Manlio Rocchetti

BORN ON THE FOURTH OF JULY (Doğum Günü Dört Temmuz): Oliver Stone En İyi Yönetmen

En İyi Kurgu: David Brenner, Joe Hutshing

MY LEFT FOOT (Sol Ayağım): Jim Sheridan En İyi Erkek Oyuncu: Daniel Day - Lewis En İyi Yard. Kadın Oyuncu: Brenda Fricker

GLORY: Ed Zwick

En İyi Yard. Erkek Oyuncu: Denzel Washington En İyi Görüntü Yönetmeni: Freddie Francis En İyi Ses: Donald O. Mitchell, Gregg C. Rudloff,

Elliot Tyson, Russel Williams ;

DEAD POET'S SOCIETY (Ölü Ozanlar Derneği): Peter Weir En İyi Özgün Senaryo: Tom Schulman

CINEMA PARADISO: Giuseppe Tornatore (İtalya)

En İyi Yabancı Film

V HENRY: Kenneth Branagh

En İyi Kostüm: Phyllis Dalton

BATMAN: Tim Burton

En İyi Çevre Düzenlemesi: Anton Furst, Peter Young

THE LITTLE MERMAID: Ron Clements, John Musker En İyi Özgün Müzik: Alan Menken .

En İyi Film Şarkısı: "Under the sea" (Alan Menken, Howard Ashman)

INDIANA JONES AND THE LAST CRUSADE:

Steven Spielberg

En İyi Ses Kurgusu: Ben Burt, Richard Hymns

THE ABYSS: James Cameron

En İyi Görsel Efektler: John Bruno, Dennis Muren,

Hoyt Yeatman, Dennis Skotak

Özel Oscarlar

Charles Chaplin: *Circus* (Sirk) filmi için Warner Brothers Stüdyosu: İlk sesli film olan *The Jazz Singer* (Caz Şarkıcısı) için Walt Disney David Wark Griffith

1927/28

1931/32

1935

1936

1937

1938

W. Howard Greene ve Harold Rosson: *The Garden of Allah* (Allahın Bahçesi) filminin görüntü yönetimi için Edgar Bergen

W. Howard Greene: *A Star is Born* (Bir Yıldız Doğuyor)

filminin görüntü yönetimi için

The Museum of Modern Art film kütüphanesi

MackSennett

J. Arthur Ball

Walt Disney: *Snow White and the Seven Dwarfs* (Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler) filmi için

G. Jennins, J. Domda, D. Jennings, I. Roberts, A. Smith,

F. Edouart, L.i Griggs, L. Ryder, H. Mills, L. H. Mesenkop ve W. Oberst: *Spawn of the North* filmindeki özel efektler için

Oliver Marsh ve Allen Davey: *Sweethearts* filmindeki görüntü yönetimi için Harry M. Warner

Douglas Fairbanks

1939

1940

1941

1942

William Carüeron Menzies: *Gone With The Wind* filmindeki renk dramatujijsi için Motion Picture Relief Fund Technicolor Company Bob Hope Nathan Levinson İngiliz Tanıtma Bakanlığı

Walt Dishey, William Garity, John N. A. Hawkins ve RCA: *Fantasia* -filmii için Rey Scott

Leopold Stokowski: *Fantasia* filmii için Charles Boyer

Noel Coward: *In Which We Serve* için MGM: *Andy Hardy* dizisi için ,

George Pal Bob Hope

Republic Stüdyosu, Daniel J. Bloomberg ve Republic

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1956

1957

Stüdyosu ses bölümü

Walter Wanger

The House I Live in

Ernst Lubitsch

Laurence Olivier: *Henry V* filmi için

Harold Russell: *The Best Years of Our Lives* filmindeki

oyunu için

James Baskett: *Song of the South* (Güneyin Şarkısı) filmindeki oyunu için

William N. Selig, Albert E. Smith, Thomas Armât George K. Spoor *Bill and Co* Sid Grauman

Walter Wanger: *Joan of Arc* (Jan Dark) filmi için Adolph Zukor Fred Astaire Cecil B. DeMille '

Jean Hersholt Louis B. Mayer George Murphy Gene Kelly Merian C. Cooper Bob Hope Harold Lloyd George Alfred Mitchell Joseph M. Schenck Bell and Howell Company ,, Joseph I. Breen Pete Smith

20th Century Fox Film Corporation

Bausch and Lotnb Optical Company

Greta Garbo

Danny Kaye

Kemp. R. Niver

Eddie Cantor

Gilbert M. Anderson

Charles Brackett

B. B. Kahane

The Society of Motion Picture and Television Engineers

Maurice Chevalier Lee de Forest Buster Keaton Gaiy Cooper Stan Laurel William L. Hendricks Fred L. Metzler Jerome Robbins

Wiliam Tuttle: *Seven Faces of Dr: Lao* (Dr. Lao'nun Yedi

1958

1959

1960

1961

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

Yüzü) filmindeki makyaj çalışması için

Bob Hope

Y. Frank Freeman

Yakima Canutt

Arthur Freed

John Chambers: *Planet of Apes* (Maymunlar Cehennemi) filmindeki makyaj çalışması için Onna White Cary Grant Lillian Gish Orson Welles Charles Chaplin

L. B. Abbott ve A.D. Flowers: *The Poseidon Adventure*

(Poseidon Macerası) filmindeki özel efektler için

Charles S. Boren

Edward G. Robinson

Henri Langlois

Groucho Marx

Frank Brendel, Glen Robinson ve Albert Whitlock: *Earthquake* (Deprem) filmindeki özel efektler için Howard Hawks Jean Renoir

Peter Berkos: *The Hindenburg* filmindeki ses efektleri için

Albert Whitlock ve Glen Robinson: *The Hindenburg* filmindeki özel efektler için Mary Pickford

L.B. Abbott, Glen Robinson und Matthew Yuricich: *Logan's Run* (Hayal Şehir) filmindeki özel efektler için Carlo Rambaldi, Glen Robinson ve Frank van der Veer: *King Kong* filmindeki özel efektler için

1977 Margaret Booth

Benjamin Burtt jr.: *Star Wars* (Yıldız Savaşları) filmindeki robotların ve uzay yaratıklarının sesleri için Gordon E. Sawyer Sidney Paul Solow

Frank E. Warner: *Close Encounters at 'the Third Kind* (Üçüncü Türden Yakınlaşmalar) filmindeki ses efektleri kurgusu için

1978 Les Bowie, Colin Chilvers, Denys Coop, Roy Field, Derek Meddings ve Zoran Perisic: *Superman* filmindeki özel efektler için

Linwood G. Dunn Walter Lants

The Museum of Modern Art, Sinema Bölümü

Laurence Olivier

Loren L. Ryder

Kin Vidor

Waldon O. Watson

1979 John O. Aalberg Charles G. Clarke Hal Elias

John G. Frayne Alec Guinness

Alan Splet: *The Black Stallion* filmindeki ses kurgusu için

1980 Richard Edlund, Kit West, Bruce Nicholson ve Joe

Johnston: *The Empire Strikes Back* (imparator) filmindeki özel efektler için

Henry Fonda

1981 Barbara Stanwyck

1982 Mickey Rooney

1983₁ Hal Roach

1984 James' Stewart

1985 Paul Newman Alex North

1986 Ralph Bellamy

1987 Bffly Wilder

1988 Marcello Maştroianni Ingmar Bergman

1989 Akira Kurosawa

Ödül Kazanamayan Adaylar

En İyi Film

1927/28 *The Last Command* (Son Emir), *The Racket*, *Seventh Heaven* (Yedinci Cennet), *The Way of All Flesh* (Tendeki Şeytan)

1928/29 *Alibi*, *Hollywood Revue*, *In Old Arizona*, *The Patriot*

1929/30 *The Big House*, *Disraeli*, *The Divorcee*, *The Love Parade* (Aşk Kesmi Geçidi)

1930/31 *The Front Page* (Baş Sayfa), *Skippy*, *East Lynne*, *Trader Horn*

1931/32 *The Champ* (Şampiyon), *Smiling Lieutenant* (Gülümseyen Teğmen), *Arrowmith*, *Shanghai Express* (Şanghay Ekspresi), *One Hour With You* (Seninle Bir Saat), *Five Star Final*, *Bad Girl* (Kötü Kız)

1932/33 *A Farewell To Arms* (Silahlara Veda), *I am a Fugitive From a Chain Gang* (Ben Bir Pranga Kaçağyım), *Lady for a Day*, *Little Women* (Küçük Kadınlar), *State Fair* (Eyalet Fuarı), *The Private Life of Henry VIII*, *Forty-Second Street*, *She Done Him Wrong*, *Smilin' Through*

- 1934 *The Thin Man* (Hayal Adam), *The Barretts of Wimpole Street*, *The Navy*, *The House of Rothschild*, *Imitation of Life*, *Viva Villa*, *The White Parade*, *Flirtation Walk*
- 1935 *Alice Adams*, *Broadway Melody of 1936*, *Captain Blood* (Kanlı Kaptan), *David Copperfield*, *The Informer* (Muhbir), *Les Misérables* (Sefiller), *Lives of a Bengal Lancer* (Bir Bengal Süvarisinin Hayatı), *A Midsummer Night's Dream* (Bir Yaz Gecesi Rüyası), *Naughty Marietta*, *Ruggles of Red Gap*.
- 1936 *Mr. Deeds Goes to Town* (Bay Deeds Şehre Gidiyor/Şehre Dönüş), *Romeo and Juliet*, *San Fransisco*, *The Story of Louis Pasteur* (Pastör'ün Öyküsü), *A Tale of Two Cities* (İki Şehrin Hikayesi), *Dodsworth*, *Anthony Adverse*, *Libeled Lady*.
- 1937 *The Awful Truth* (Korkunç • Gerçek), *Captains Courageous* (Kahraman Kaptanlar), *Dead End*, *Lost Horizon* (Gaip Ufuklar), *The Good Earth* (Sarı Esirler), *In Old Chicago* (Şikago Yanıyor), *One Hundred Men and a Girl* (100 Erkek ve Bir Kız), *Stage Door* (Sahne Kapısı), *A Star Is Born* (Bir Yıldız Doğuyor)
- 1938 *The Adventures of Robin Hood* (Robin Hood'un Maceraları), *Boys' Town* (Yarının Çocukları), *Grand Illusion* (Büyük Aldanış), *Pygmalion*, *The Citadel* (Şahika), *Test Pilot* (Test Pilotu), *Jezebel* (Damgalı Kadın), *Four Daughters* (Dört Genç Kız), *Alexander's Ragtime Band*
- 1939 *Ninotchka*, *Of Mice and Men* (Fareler ve insanlar), *Mr. Smith Goes to Washington* (Bay Smith Washington'a Gidiyor), *Goodbye Mr. Chips* (Elveda Öğretmenim), *Love Affair*, *Darp Victory* (Ölene Kadar), *Wuthering Heights* (Uğultulu Tepeler/Rüzgarlı Bayır), *Wizard of Oz* (Billur Köşk/Küçük Kızın Rüyası), *Stagecoach* (Cehennem Dönüşü)
- 1940 *All This and Heaven Too* (Cennet de Beraber), *Foreign Correspondent* (Yabancı Muhabir), *The Grapes of Wrath* (Gazap Üzümleri), *The Great Dictator* (Diktatör), *The Letter* (Mektup), *Kitty Foyle* (Sokak Kızı Kitty), *The Long Voyage Home*, *Our Town* (Bizim Şehir), *The Philadelphia Story* (Philadelphia Öyküsü)
- 1941 *Blossoms In The Dust*, *Citizen Kane* (Yurtaş Kane), *Here Comes Mr. Jordan* (Bay Jordan Geliyor), *Hold Back The Dawn* (Şafak Olmasın/Şafakla Beraber), *The Little Foxes* (Öldürünceye Kadar), *The Maltese Falke* (Malta Şahini), *Suspicion* (Şüphe), *Sergeant York*
(Aslan Yürekli Çavuş), *One Foot In Heaven*
- 1942 *The Pied Piper*, *The Pride of the Yankees* (Yankilerin Gururu), *Kings Row*, *The Magnificent*, *Amber sons* (Şahane Ambersonlar), *Random Harvest* (Unutulan
• Yıllar), *The Talk of the Town* (Şehirde Dedikodu), *The Invaders* (İstilacılar), *Yankee Doodle Dandy*, *Wake Island* ,,
- 1943 *For Whom The Bell Tolls* (Çanlar Kimin İçin Çalıyor). *Heaven Can Wait* (Cennet Beklesin), *The Human*
: *Comedy* (İnsanlık Güldürüsü), *In Which We Seriv*

(Denizler Hakimi), *Madame Curie*, *The More The Merrier*, *The Ox-Bow Incident* (Ox-Bow Olayı), *The Song Of Bernadette* (Bernadette'in Şarkısı), *Watch On the Rhine* (Ren Bekçileri)

1944 *Double Indemnity* (Çifte Tazminat), *Gaslight* (Işıklar Sönerken), *Since You Went Away* (Sen Gideli), *Wilson* (Unutulmaz Hatıralar)

1945 *Anchors Aweigh* (Gönül Kimi Severse), *The Bells of St. Mary's* (St. Mary'nin Çanları), *Mildred Pierce* (Ömre Bedel Kadın), *Spellbound* (Öldüren Hatıralar)

1946 *Henry V*, *It's a Wonderful Life* (Yaşamak Güzeldir), *The Razor's Edge* (Şeytanın Kurbanları), *The Yearling*

1947 *The Bishop's Wife* (Bir Meleğin Aşkı), *Crossfire*, *Great Sokaktaki Mucize*

1948 *Johnny Belinda*, *The Red Shoes* (Kırmızı Pabuçlar), *The Snake Pit* (Talihsizler Yuvası), *Treasure of Sierra Madre* (Altın Hâzineleri)

1949 *Battleground* (Fedailer Taburu), *The Heiress* (Miras), *A Letter to Three Wives* (Üç Kadına Bir Mektup), *Twelve O'Clock High* (Son Hücum/Vazife Uğruna)

1950 - *Born Yesterday* (Dünkü Çocuk), *Father of the Bride*

(Gelinin Babası), *King Solomon's Mines* (Hazreti Süleyman'ın Hâzineleri), *Sunset Boulevard* (Sunset Bulvarı)

1951 *Decision Before Dawn* (Fedai Casus), *A Place In The Sun* (İnsanlık Suçu), *Quo Vadis*, *A Streetcar Named Desire* (İhtiras Tramvayı)

1952 *High Noon* (Kahraman Şerif), *Ivanhoe* (Kara Şövalye), *Moulin Rouge* (Kırmızı Değirmen), *The Quiet Man* (Kadın Satılmaz)

1953 *Julius Caesar*, *The Robe* (Zincirli Köle), *Roman Holiday*

(Roma Tatili), *Shane* (Vadiler Aslanı) /

1954 *The Caine Mutiny* (Gemide İsyân), *The Country Girl* (Taşra Kızı), *Seven Brides For Seven Brothers* (Yedi Kardeşe Yedi Gelin), *Three Coins in the Fountain* (Aşk Çeşmesi)

1955 - *Love is a Many Splendored Thing* (Aşk Güzel Şeydir),

Mister Roberts (Belâlı Kaptan), *Picnic* (Piknik), *The Rose Tattoo* (Kırmızı Gül)

1956 *Friendly Persuasion* (Kan Dökmeyeceksin), *Giant* (Devlerin Aşkı), *The King and I* (Kral ve Ben), *The Ten Commandments* (On Emir)

1957 *Peyton Place* (Peyton Aşıkları), *Sayonara*, *Twelve Angry Men* (12 Öfkeli Adam), *Witness*

for the Prosecution (Beklenmeyen Şahit)

1958 *Auntie Marne (Marne Teyze), Cat On a Hot Tin Roof (Kızgın Damdaki Kedi), The Defiant Ones (Kader Bağlayınca), Separate Tables (Ayrı Masalar),*

1959 *Anatomy of a Murder (Bir Cinayetin Anatomisi), The Diary of Anne Frank (Anne Frafftık'ın Hatıra Defteri), The Nun's Story (İnsanlık Uğruna), Room At the Top (Tepedeki Oda)*

1960 *The Alamo (Alamo Fedaileri), Elmer Gantry, Sons and Lovers (Oğullar ve Sevgililer), The Sundowners (Gün Batışı/Göçebeler)*

1961 *Fanny, The Guns of Navarone (Navaron'un Topları), The Hustler (Serseri), Judgment at Nuremberg (Nürnberg Mahkemesi)*

1962 *The Longest Day (En Uzun Gün), The Music Man, Mutiny on the Böunty (Gemide İsyân), To Kill A Mockingbird (Bülbülü Öldürmek)*

1963 *America America, Cleopatra, How The West Was Won (Batının Zaferi), Lilies of the Field (Çayırdaki Zambaklar)*

1964 *Becket, Dr. Strangelove (Dr. Garipaşk), Mary Poppins, Zorba The Greek (Zorba)*

1965 *Darling, Dr. Zhivago (Dr. Jivago), Ship of Fools (Aptallar Gemisi), A Thousand Clowns (Bin Palyaço)*

1966 *Al fie, The Russians Are Coming, The Russians Are Coming (Ruslar Geliyor), The Sand Pebbles (Macera Gemisi), Who's Afraid of Virginia Woolf (Kim Korkar Hain Kurttan)*

1967 *Bonnie and Clyde, Doctor Doolittle, The Graduate (Aşk Mevsimi/Mezun), Guess Who's Coming to Dinner (Beklenmeyen Misafir)*

1968 *Funny Girl (Komik Kız), The Lion in Winter (Koca*

Aslan/Kış Aslanı), Rachel Rachel (Yasak Aşk), Romeo and Juliet

1969 *Anne of the Thousand Days (Bin Günlük Mutluluk), Butch Cassidy and the Sundance Kid (Sonsuz Ölüm), Hello Dolly (Cici Kız), Z (Ölümsüz/Z)*

1970 *Airport (Havaalanı), Five Easy Pieces (Beş Kolay Parça), Love Story (Aşk Hikayesi), MASH (Cephede Eğlence)*

1971 *A Clockwork Orange (Otomatik Portakal), Fiddler on the Roof (Damdaki Kemancı), The Last Picture Show (Son Gösteri), Nicholas and Alexandra*

1972 *Cabaret (Kabare), Deliverance (Kurtuluş), The Emigrants (Göçmenler), Sounder*

- 1973 *American Graffiti, Cries and Whispers* (Çığlıklar ve Fısıltılar), *The Exorcist* (Şeytan), *A Touch of Class* (Yastık Kavgası) •
- 1974 *Chinatown, The Conversation* (Konuşma), *Lenny, The Towering Inferno* (Yangın Kulesi)
- 1975 *Barry Lyndon, Dog Day Afternoon* (Köpeklerin Günü),
Jaws (Denizin Dişleri), *Nashville*
- 1976 *Ml the President's Men* (Başkanın Bütün Adamları),
Bound for Glory, Network (Şebeke), *Taxi Driver* (Taksi Şoförü)-
- 1977 *Julia, Star Wars* (Yıldız Savaşları), *The Goodbye Girl*
(Elved.a Güzelim), *The Turning Point* (Dönüş Noktası)
- 1978 *Coming Home* (Eve Dönüş), *Heaven Can Wait* (Cennet Beklesin), *Midnight Express*
(Geceyarısı Ekspresi), *An Unmarried Woman* (Yalnız Bir Kadın)
- 1979 *Ml That Jazz* (Bütün O Caz), *Apocalypse Now* (Kıyamet), *Breaking Away, Norma Rae*
- 1980 *Coal Miner's Daughter* (Madencinin Kızı), *The Elephant Man* (Fil Adam), *Raging Bull*
(Kızgın Boğa), *Tess*
- 1981 *Atlantic City, On Golden Pond* (Altın Gölün Üstünde),
Raiders of the Lost Ark (Kutsal Hazine Avcıları), *Reds* (Kızılılar)
- 1982 *E.T.-The Extra Terrestrial, Missing* (Kayıp), *Tootsie, The Verdict* (Karar)
- 1983 *The Big Chill* (Büyük Ürperti), *The Dresser* (Kostümcü), *The Right Stuff, Tender Mercies*
- 1984 *The Killing Fields* (Öldüren Tarlalar), *A Passage to India* (Hindistan'a Bir Geçit), *Places in the Heart* (Yürekteki Yerler), *A Soldier's Story* (Bir Askerin Öyküsü)
- 1985 *The Color Purple* (Mor Yıllar), *Prizzi's Honor* (Prizzi'lerin Onuru), *Witness* (Tanık), *Kiss of the Spider Woman* (Örümcek Kadının Öpücüğü)
- 1986 *A Room with a View* (Manzaralı Oda), *Hannah and Her Sisters* (Hannah ve Kız Kardeşleri),
Mission, Childem of a Lesser God (Başka Tanrının Çocukları)
- 1987 *Broadcast News* (Haberler), *Fatal Attraction* (Öldüren Cazibe), *Hope and Glory* (Umut ve Zafer), *Moonstruck* (Ay Çarpması)
- 1937** Irene Dunne (*The Awful Truth* - Korkunç Gerçek), Greta Garbo (*Camille*), Janet Gaynor (*A Star is Bom*-Bir Yıldız Doğuyor), Barbara Stanwyck (*Stella Dallas*)

1938 Fay Bainter (*White Banners*), Wendy Hiller (*Pygmalion*), Norma Shearer (*Marie Antoinette*), Margaret Sullivan (*Three Comrades - Üç Arkadaş*)

1939 Bette Davis (*Dark Victory - Ölene Kadar*) Irene Dunne

(*Love Affair*), Greta Garbo (*Ninotchka*), Greer Garson (*Goodbye Mr. Chips - Elveda Öğretmenim*)

1940 Bette Davis (*The Letter - Mektup*), Joan Fontaine

(*Rebecca*), Katharine Hepburn (*The Philadelphia Story - Philadelphia Öyküsü*), Martha Scott (*Our Town - Bizim Şehir*)

1941 Bette Davis (*The Little Foxes - Öldürüncüye Kadar*),

Olivia de Havilland (*Hold Back the Dawn - Sabah Olmasın/Şafakla Beraber*)/Greer Garson (*Blossoms in the Dust*), Barbara Stanwyck (*Ball of Fire - Ateş Topu*)

1942 Bette Davis (*Now Voyager - Aşk Yolcuları*), Katharine

Hepburn (*Woman of the Year - Yılın Kadını*), Rosalind Russell (*My Sister Eileen - Kızkardeşim Eileen*), Teresa Wright (*The Pride of the Yankees*)

1943 Jean Arthur (*The More the Merrier*), Ingrid Bergman (*For Whom the Bell Tolls - Çanlar Kimin İçin Çalıyor*), Joan Fontaine (*The Constant Nymph*), Greer Garson (*Madame Curie*)

1944 Claudette Colbert (*Since You Went Away - Sen Gideli*), Bette Davis (*Mr. Skeffington*), Greer Garson (*Mrs. Parkington*), Barbara Stanwyck (*Double Indemnity - Çifte Tazminat*)

1945 Ingrid Bergman (*The Bells of St. Mary's - St. Mary'nin Çanları*), Greer Garson (*The Valley of Decision - Karar Vadisi*), Jennifer Jones (*Love Letters - Aşk Mektupları*), Gene Tierney (*Leave Her to Heaven - Kıskanç Kadın*)

1946 Celia Johnson (*Brief Encounter - Kısa Buluşma*),

Jennifer Jones (*Duel in the Sun - Kanlı Aşk*) Rosalind Russell (*Sister Kenny - Hemşire Kenny*), Jane Wyman (*The Yearling*) ■ ■ ■ .

1988 *Dangerous Liaisons* (Tehlikeli İlişkiler), *Mississippi Burning* (Mississippi Yanıyor), *The Accidental Tourist* (Kazara Turist), *Working Girl* (Çalışan Kız)

1989 *Born on the Fourth of July* (Doğum Günü Dört Temmuz), *Dead Poet's Society* (Ölü Ozanlar Derneği), *Field of Dreams* (Düşler Tarlası), *My Left Foot* (Sol Ayağım)

En İyi Erkek Oyuncu

1927/28 Richard Barthelmess (*The Noose ve The Patent Leather Kid*), Charles Chaplin (*The Circus - Sirk*)

1928/29 George Bancroft (*Thunderbolt*), Chester Morris (*Alibi*), Lewis Stone (*The Patriot*), Paul Muni (*The Valiant*)

1929/30 Wallave Beeiy (*The Big House*), Maurice Chevalier (*The Love Parade - Aşk Resmi Geçidi ve The Big Pond*), Roland Colman (*Bulldog Drummond ve Condemned*), Lawrence Tibbett (*The Rogue Song*)

1930/31 Jackie Cooper (*Skippy*), Richard Dix (*Cimarron*), Fredric March (*The Royal family of Broadway*), Adolphe Menjou (*The Front Page - Baş Sayfa*)

1931/32 Leslie Howard (*Berkeley Square - Berkeley Meydanı*), Alfred Lund (*The Guardsman*), Paul Muni (*I am a Fugitive From a Chain Gang - Ben Bir Pranga Kaçağım*)

1934 Frank Morgan (*Affairs of Cellini*), William Powell (*The Thin Man - Hayal Adam*).

1935 Clark Gable, Charles Laughton ve Franehot Tone (*Mutiny on the Bounty - Gemide İsyan*)

1936 Gaiy Cooper (*Mr. Deeds Goes to Town - Bay Deeds Şehre Gidiyor*), Walter Huston (*Dodsworth*), William Powell (*My Man Godfrey - Sevgili Erkeğim*), Spencer Tracy (*San Francisco*)

1937 Charles Boyer (*Conquest*), Fredric March (*A Star is Dorn - Bir Yıldız Doğuyor*), Robert Montgomery (*Night Must Fall - Gece Olmalı*), Paul Muni (*The Life of Emile Zola - Emile Zola'mn Hayatı*)

1938 Charles Boyer (*Algiers - Cezayir Batakaneleri*), James Cagney (*Angels with Dirty Faces - Kirli Yüzlü Melekler*), Robert Donat (*The Citadel - Şahika*), Leslie Howard (*Pygmalion*)

1939 Clark Gable (*Gone with the Wind - Rüzgar Gibi Geçti*), Laurence Olivier (*Wuthering Heights - Uğultulu Tepeler*), Mickey Rooney (*Babes in Arms - Bahar Çiçekleri*), James Stewart (*Mr. Smith Goes to Washington - Bay Smith Washington'a gidiyor*)

1940 Charles Chaplin (*The Great Dictator - Diktatör*), Heniy Fonda (*The Grapes of Wrath*), Raymond Massey (*Abe Lincoln in Illinois - Abe Lincoln Illinois'te*), Laurence Olivier (*Rebecca*)

1941 Cary Grant (*Penny Serenade - Penny Serenadı*), Walter Huston (*All That Money Can Buy - Paranın Alabileceği Her Şey*), Robert Montgomery (*Here Comes Mr. Jordan - Bay Jordan Geliyor*), Orson Welles (*Citizen Kane-YurттаşKâne*)

1942 Rohuid Colman (*Random Harvest - Unutulan Yıllar*), iry Cooper (*The Pride of the Yankees*), Walter Pidgeon

/(*Mrs. Miniver-Bayan Miniver*), Monty Wolley (*The Pied Piper*)

1943 / Humphrey Bogart (*Casablanca*), Gary Cooper (*For Whom the Bell Tolls - Çanlar Kimin İçin Çalıyor*), Walter Pidgeon (*Madame Curie*), Mickey Rooney (*The Human Comedy - İnsanlık Güldürüsü*)

- 1944 Charles. Boyer (*Gaslight* - Işıklar Sönerken), Barıy Fitzgerald (*Going My Way* - Yoluma Giderken), Cary Grant (*None But the Lonely Heart* - Yalnız Kalpler), Alexander Knox (*Wilson* - Unutulmaz Hatıralar)
- 1945 Bing Crosby (*The Bells of St. Mary's* - St. Mary'nin Çanları), Gene Kelly (*Anchors Aweigh*-Gönül Kimi Severse), Gregory Peek (*The Keys of the Kingdom* -Cennetin Anahtarları), Cornel Wilde (*A Song to Remember*—Unutulmaz Şarkı)
- 1946 Laurence Olivier (*Henry V*), Lary Parks (*The Jolson' Story* — Jolson'un Hikayesi), Gregory Pock (*The Yearling*), James Stewart (*It's a Wonderful Life* -Yaşamak Güzeldir)
- 1947 John Garfield (*Body and Soul* - Vücut ve Ruh), Gregory Peck (*Gentleman's Agreement* - Centilmenler Anlaşması), William Powell (*Life With Father* -Babamla Geçen Günüler), Michael Redgrave (*Mourning Becomes Electra* - Mectra'ya Yas Yaraşır)
- 1948 Lew Ayres (*Johnny Belinda*), Montgomeiy Clift (*The Search*), Dan Dailey (*When My Baby Smiles at Me* - Aşk Köprüsü), Clifton Webb (*Sitting Pretty*)
- 1949 Kirk Douglas (*Champion*-Şampiyon) Gregory Peck % (*Twelve O'Clock High* - Vazife Uğruna), Richard Todd
(*The Hasty Heart* - Aceleci Kalp), John Wayne (*Sands of IwoJima* - IwoJima Yanıyor)
- 1950 Louis Calhern (*The Magnificent Yankee*), William Holden (*Sunset Boulevard* - Sunset Bulvarı), James Stewart (*Harvey*), Spencer Tracy (*The Father of the Bride*)
- 1951 Marlon Brando (*A Streetcar Named Desire* - İhtiras Tramvayı), Montgomery Clift (*A Place in the Sun* -İnsanlık Suçu), Arthur Kennedy (*Bright Victory*), Fredric March (*Death of a Salesman* - Satıcının Ölümü)
- 1952 Marlon Brando (*Viva Zapata*), Kirk Douglas (*The Bad ' and the Beautiful* - Çıplak Ruhlar), Jose Ferrer (*Moulin Rouge* - Kırmızı Değirmen), Alec Guinness (*The Lavender Hill Mob* - Altın Hırsızları)
- 1953 Marlon Brando (*Julius Cûesar* - Jül Sezar), Richard
Burton (*The Robe* - Zincirli Köle), Montgomery; Clift ve Burt Lancaster (*From Here to Eternity* - İnsanlar Yaşadıkça) ,
- 1954 Humphrey Bogart (*The Caine Mutiny* - Gemide İsyan), Bing Crosby (*The Country Girl* - Taşra Kızı), James Mason (*A Star is Born* - Bir Yıldız Doğuyor), Dan O'Herlihy (*Adventures of Robinson Crusoe* - Robinson Crusoe'nun Maceraları)
- 1955 James Cagney (*Love me or Leave me* - Ya Sev Ya Terket/ÖJdüren Aşk), James Dean (*East of Eden* -Cennet Yolu), Frank Sinatra (*The Man With the Golden Arm* - Altın Kollu Adam); Spencer Tracy (*Bad Day at Black Rock* - Zafer Madalyası/Kasabanın Sırrı)

James Dean ve Rock Hudson (*Giant* - Devlerin Aşkı), Kirk Douglas (*Lust for Life* ~ Yaşama Tutkusu), Laurence Olivier (*Richard III*)

Marlon Brando (*Sayonara*), Anthony Franciosa (*A Hatful of Rain* - Morfin), Charles Laughton (*Witness for the Prosecution* - Beklenmeyen Şahit), Anthony Quinn (*Wild is the Wind* - Vahşi Aşk) .

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

Tony Curtis ve Sidney Poitier (*The Defiant Ones* -Kader Bağlayınca), Paul Newman (*Cat on a Hot Tin Roof* - Kızgın Damdaki' Kedi), Spencer Tracy (*The Old Man and the Sea* - İhtiyar Adam ve Deniz)

Laurence Harvey (*Room at the Top* - Tepedeki Oda), Jack Lemmon (*Some Like it Hot* - Bazıları Sıcak Sever), Paul Muni (*The Last Angry Man* - Son Kızgın Adam), James Stewart (*Anatomy of a Murder* - Bir Cinayetin Anatomisi)

Trevor Howard (*Sons and Lovers* - Oğullar ve Sevgililer), Jack' Lemmon (*The Apartment* Garsoniyer), Laurence Olivier (*The Entertainer* - Sahte Tebessüm), Spencer Tracy (*Inherit the Wind* - Rüzgarın Mirası)

Charles Boyer (*Fanny* ~ Marsilya Aşıkları), Paul Newman (*The Hustler* - Serseri), Spencer Tracy (*Judgement at Nuremberg* - Nürnberg Mahkemesi), Stuart Whitman (*The Mark*)

Burt Lancaster (*Bird Man of Alcatraz* - Alcatraz Kuşçusu), Jack Lemmon (*Days of Wine and Roses* - Gül ve Şarap), Marcello Mastroianni (*Divorzio all'italiana* -İtalyan Usulü Boşanma), Peter O'Toole (*Lawrence of Arabia* - Arabistanh Lawrence)

Albert Finney (*Tom Jones*), Richard Harris (*This Sporting Life* - Sporçunun Hayatı), Rex Harrison (*Cleopatra*), Paul Newman (*Hud* ~ Çılgınların Günahı) Richard Burton ve Peter O'Toole (*Becket*),

Anthony Quinn (*Zorba the Greek - Zorba*), Peter Sellers (*Dr. Strangelove - Dr. Garipa^k*)

Richard Burton (*The Spy Who Came in From the Cold - Soğuktan Gelen Casus*), Laurence Olivier (*Othello*), Rod Steiger (*The Pawnbroker ~ Tefeci*), Oscar Werner (*Ship of Fools - Aptallar Gemisi*)

Alan Arkin (*The Russians Are Corning, The Russians Are Corning - Ruslar Geliyor*), Richard Burton (*Who's Afraid of Virginia Woolf - Kim Korkar Hain Kurttan*), Michael Caine (Alfie), Steve McQueen (*The Sand Pebbles - Macera Gemisi*)

Warren Beatty (*Bonnie and Clyde*), Dustin Hoffman (*The Graduate - Aşk Mevsimi/Mezun*), Paul Newman (*Cool Hand Luke - Parmaklıklar Arkasında*), Spencer Tracy (*Guess Who's Coming to Dinner - Beklenmeyen Misafir*) . ' .

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

,Alan Arkin (*The Heart is Lonely Hunter - Yürek Yalnız Bir Avcıdır*), Alan Bates (*The Fixer*), Ron Moody (*Oliver*), Peter O'Toole (*The Lion in Winter - Kış Aslam/Koca Aslan*)

Richard Burton (*Anne of the Thousand Days - Bin Günlük Mutluluk*), Dustin Hoffman ve Jon Voight (*Midnight Cowboy - Geceyarısı Kovboyu*), Peter O'Toole (*Goodbye Mr. Chips - Elveda Öğretmenim*)

Melvyn Douglas (*I Never Sang for my Father - Babam ve Ben*), James Earl Jones (*The Great White Hope - Büyük Beyaz Umut/Zafer Benimdir*), Ryan O'Neal (*Love Story - Aşk Hikayesi*), Jack Nicholson (*Five Pieces - Beş Kolay Parça*)

Peter Finch (*Sunday, Bloody Sunday - Allahın Belası Bir Pazar*), Walter Matthau (*Kotch*), George C. Scott (*The Hospital- Hastane*), Topol (*Fiddler on the Roof-Damdaki Kemancı*)

Michael Caine ve Laurence Olivier (*Sleuth*) Peter O'Toole (*The Ruling Class - Yönetici Sınıfı*), Paul Winfield (*Sounder*)

Marlon Brando (*Last Tango in Paris* - Paris'te Son Tango), Jack Nicholson (*The Last Detail*- Son Ayrıntı), Al Pacino (*Serpico*), Robert Redford (*The Sting* -Belalılar)

Albert Finney (*Murder on the Orient Express* - Şark Ekspresinde Cinayet), Dustin Hoffman (*Lenny*), Jack Nicholson (*Chinatown*), Al Pacino (*The Godfather II* -Baba II).

1975 Walter Matthau (*The Sunshine Boys* - Güneş Çocukları), Al Pacino* (*Dog Day Afternoon* - Köpeklerin Günü), Maximilian Schell (*The Man in the Glass Booth*), James Whitmore (*Give 'em Hell, Harry*)

1976 Robert de Niro (*Taxi Driver* - Taksi Şoförü), Giancarlo Gianini (*Seven Beauties*), William Holden (*Network* -Şebeke), Sylvester Stallone (*Rocky*)

1977 . Woody Allen (*Annie Hall*), Marcello Mastroianni (*A*

Special Day - Özel Bir Gün), John Travolta (*Saturday Night Fever* - Cumartesi Gecesi Ateşi), Richard Burton (*Equus*)

1978 Robert de Niro (*The Deer Hunter* - Avcı), Laurence Olivier (*The Boys From Brazil* - Vahşetin Çocukları), Gaiy Busey (*The Buddy Holly Story*), Warren Beatty (*Heaven Can Wait* - Cennet Beklesin)

1979 Roy Scheider (*All That Jazz* - Bütün O Caz), Al Pacino (*... and Justice for All* - Ve Herkes İçin Adalet), Peter Sellers (*Being There* - Merhaba Dünya), Jack Lemmon (*The China Syndrome* - Dünyanın Kaderi)

1980 John Hurt (*The Elephant Man* - Fil Adam), Robert Duvall (*The Great Santini*), Peter O'Toole (*The Stunt Man* - Ecele Yarış), Jack Lemmon (*Tribute*)

1981 Paul Newman (*Absence of Malice*), Dudley Moore (*Arthur*), Burt Lancaster (*Atlantic City*), Warren Beatty (*Reds* - Kızıklar)

1982 Jack Lemmon (*Missing* - Kayıp), Peter O'Toole (*My Favorite Year*), Dustin Hoffman (*Tootsie*), Paul Newman (*The Verdict* - Karar)

1983 ■ Tom Courtenay ve Albert Finney (*The Dresser* -

Kostümcü), Michael Caine (*Educating Rita*), Tom Conti (*Reuben, Reuben*)

1984 Tom Hulce (*Amadeus*), Sam Waterston (*The Killing Fields* - Öldüren Tarlalar), Jeff Bridges (*Starman*), Albert Finney (*Under the Volcano*)

1985 Jack Nicholson (*Prizzi's Honor*), Jon Voight (*Runaway Train*), Harrison Ford (*Witness*), James Garner (*Murphy's Romance*)

1986 Dexter Gordon (*Round Midnight*), Bob Hoskins (*Mona Lisa*), William Hurt (*Children of a Lesser God*), James Woods (*Salvador*)

1987 William Hurt (*Broadcast News*), Marcello Mastroianni (*Oci Ciornie-Black Eyes*), Jack Nicholson (*Ironweed*), Robin Williams (*Good Morning Vietnam*)

1988 Tom Hanks (*Big*), Gene Heckman (*Mississippi Burning*), Edward James Olmos (*Stand and Deliver*), Max von Sydow (*Pelle the Conqueror*)

1989 Kenneth Branagh (*V. Henry*), Morgan Freeman (*Driving Miss Daisy*), Robin Williams (*Dead Poet's Society*), Tom Cruise (*Born on the Fourth of July*)

' > I

En İyi Kadın Oyuncu

1927/28 Louise Dresser (*A Skip Comes In*), Gloria Swanson (*Sadie Thompson*)

1928/29 Ruth Chatterton (*Madame X*), Betty Compson (*The Barker*), Jeanne Eagels (*The Letter*), Bessie Love (*Broadway Melody*)

1929/30 Nancy Carrol (*The Devil's Holiday - Şeytanın Tatili*), Ruth Chatterton (*Sarah and Son*), Greta Garbo (*Anna Christie ve Romance*), Gloria Swanson (*The Trespasser*)

1930/31 Marlene Dietrich (*Morocco*), Irene Dunne (*Cimarron*), Ann Harding (*Holiday*), Norma Shearer (*A Free Soul - Özgür Ruh*)

1931/32 Marie Dressier (*Emma*), Lynn Fottane (*The Guardsman*)

1932/33 May Robson (*Lady for a Day*), Diana Wynyard (*Cavalcade*)

1934 Grace Moore (*One Night of Love*), Norma Shearer (*The Barretts of Wimpole Street - Acı Aşk*)

1935 Elisabeth Bergner (*Escape Me Never*), Claudette Colbert (*Private Worlds*), Katharine Hepburn (*Alice- Adams*), Miriam Hopkins (*Becky Sharp*), Merle Oberon (*The Dark Angel- Karanlık Melek*)

1936 Irene Dunne (*Theodora Goes Wild*), Gladys George (*Valiant is the Word Carrie*), Carole Lombart (*My Man Godfrey - Sevgili Erkeğim*), Norma Shearer (*Romeo and Juliet*)

1947 Joan Crawford (*Possessed - Ümitsiz Aşk*), Susan Hayward (*Smash Up, The Story of a Woman*), Dorothy McGuire (*Gentleman's Agreement - Centilmenler Anlaşması*), Rosalind Russell (*Mourning Becomes Electra - Electra'ya Yas Yaraşır*)

1948 Ingrid Bergman (*Joan of Ark - Jan Dark*), Olivia de Havilland (*The Snake Pit - Talihsizler Yuvası*), Irene Dunne (*I Remember Mama - Annemi Hatırlıyorum*), Barbara Stanwyck (*Story, Wrong Number - Yanlış Numara*)

1949 Jeanne Crain (*Pinky - Kara Damga*), Susan Hayward (*My Foolish Heart - Meşum Hata*), Deborah Kerr (*Edward, My Son - Günahkâr Baba*), Loretta Young (*Come to the Stable*)

1950 Anne Baxter ve Bette Davis. (*All About Eve* - Perde Açılıyor), Eleanor Parker (*Caged* - Mahpus Kadınlar), Gloria Swanson (*Sunset Boulevard* ~ Sunset Bulvarı)

1951 Katharine Hepburn (*The African Queen* - Afrika Kraliçesi), Eleanor Parker (*Detective Story* Karakolda), Shelly Winters (*A Place in the Sun* - İnsanlık Suçu), Jane Wyman (*The Blue Veil* - Mavi Peçeli Kadın)

1952 Joan Crawford (*Sudden Fear* - Çıldırtan Takip), Bette Davis (*The Star* - Yıldız), Julie Harris (*The Member of the Wedding*), Susan Hayward (*With a Song in my Heart* - Kalbimin Şarkısı)

1953 Leslie Caron (*Lili* - Karnaval Kızı), Ava Gardner (*Mogambo*), Deborah Kerr (*From Here to Eternity* -

' İnsanlar Yaşadıkça), Maggie McNamara (*The Moon is*

Blue - Ay Mavidir)

1954 Dorothy Dandridge (*Carmen Jones*), Judy Garland (*A Star is Bom* - Bir Yıldız Doğuyor), Audrey Hepburn (*Sabrina*), Jane Wyman (*The Magnificent Obsession* - Mukaddes İstirap)

1955 Susan Hayward (*I'll Cry Tomorrow* - Yann Ağlayacağım), Katharine Hepburn (*Summertime* - Venedik Tatili), Jennifer Jones (*Love is a Many Splendored Thing* - Aşk Güzel Şeydir), Eleanor Parker (*Interrupted Melody* - Kırık Melodi)

Caroll Baker (*Baby Doll* - Taş Bebek), Katharine Hepburn (*The Rainmaker* - Yağmurcu), Nancy Kelly (*The Bad Seed* - Canavar Tohumu), Deborah Kerr (*The King and I* - Krai ve Ben)

Deborah Kerr (*Heaven Knows, Mr. Allison* - Beyaz Rahibe), Anna Magnani (*Wild is the Wind* - Vahşi Aşk), Elizabeth Taylor (*Raintree Country* - Yağmur Ağacı), Lana Turner (*Peyton Place* - Peyton Aşıkları)

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

Deborah Kerr (*Separate Tables* - Ayrı Masalar), Shiriey MacLaine (*Some Came Running* - Aşk Uğruna), Rosalind Russell (*Auntie Marne* - Mame Teyze), Elizabeth Taylor (*Cat on a Hot Tin Roof* -

Kızgın Damdaki Kedi)

Doris Day (*Pillow Talk* - Yastık Sohbeti), Audrey Hepburn (*The Nun's Story* - İnsanlık Uğruna), Katharine Hepburn ve Elizabeth Taylor (*Suddenly, Last Summer* - Geçen Yaz Birdenbire)

Greer Garson (*Sunrise at Campobello* - Campobello Şafağı), Debprah Kerr (*The Sundowners* - Gün Batışı/Göçebeler), Shirley MacLaine (*The Apartment* -Garsoniyer), Melina Mercouri (*Never on Sunday* -Pazarları Asia)

Audrey Hepburn (*Breakfast at Tiffany's* - Çılgınlar Kraliçesi), Piper Laurie (*The Hustler* - Serseri), Geraldine Page (*Summer and Smoke* - Aevli Kan), Natalie Wood (*Splendor in the Grass* - Aşk Bahçesi/Gençlik Biterken)

Bette Davis (*Whatever Happened to Baby Jane* - Küçük Bebeğe Ne Oldu), Katharine Hepburn (*Long Day's Journey into Night* ~ Günden Geceye), Geraldine Page (*Sweet Birth of Youth* - Yaralı Kadın/Gençlik), Lee Remick (*Days of Wine and Roses* - Gül ve Şarap)

Leslie Caron (*The L-Shaped Room* - L Biçimi Oda), Shirley MacLaine (*Irma La Douce* Sokak Kızı Irma), Rachel Roberts (*This Sporting Life* - Sporcunun Hayatı), Natalie Wood (*Love With a Proper Stranger* -Aradığım Aşk)

Anne Bancroft (*The „Pumpkin Eater* - Kabaksever), ' Sophia Loren (*Matrimonio all'italiana* - İtalyan Usulü Evlenme), Debbie Reynolds (*The Unsinkable Molly*

Brown - İnatçı Kız), Kim Stanley (*Seance on a Wet Afternoon*)-

Julie Andrews (*The Sound of Music* - Neşeli Günler), Samantha Eggar (*The Collector* - Korkunç Koleksiyoncu), Elizabeth Hartman (*A Patch of Blue* -Sevgili Arkadaşım), Simone Signoret (*Ship of Fools* -Aptallar Gemisi)

1965

1966

1967

1968

' **1969** ■

1970

1971

1972

1973

Anouk Aimée (*Un Homme et une femme* - Bir Kadın Bir Erkek), Ida Kaminska (*The Shop on the Main Street* - Ana Caddedeki Dükkan), Lynn Redgrave (*Georgy Girl*), Vanessa Redgrave (*Morgan*)

Anne Bancroft (*The Graduate* - Aşk Mevsimi/Mezun), Faye Dunaway (*Bonnie and Clyde*), Dame Edith Evans (*The Whisperers* - Fısıldayanlar), Audrey Hepburn (*Wait Until Dark* - Karanlığa Kadar Bekle)

Patricia Neal (*The Subject Was Roses* - Güllerden Konuşuyorduk), Vanessa Redgrave (*Isadora*), Joanne Woodward (*Rachel, Rachel* ~ Yasak Aşk)

Geneviève Bujold (*Anne of the Thousand Days* - Bin Günlük Mutluluk), Jane Fonda (*They Shoot Horses, Don't They* - Atları da Vururlar/Son Gerçek), Liza Minnelli (*The Sterile Cuckoo* *- Bahar Rüzgarı), Jean ' Simmons (*The Happy Ending*)

Jane Alexander (*The Great White Hope* - Büyük Beyaz Umut/Zafer Benimdir), Ali MacGraw (*Love Story* - Aşk Hikayesi), Sarah Mills (*Ryan's Daughter* - İrlandalı Kız), Carey Snodgrass (*Diary of a Mad Housewife* -Deli Bir Ev Kadının Günlüğü)

Julie Christie (*McCabe and Mrs. Miller*), Glenda Jackson (*Sunday, Bloody Sunday* - Allahın Belası Bir Pazar), Vanessa Redgrave (*Mary, Queen of Scots* -İskoçya Kraliçesi Maiy), Janet Suzman (*Nicholas and Alexandra*)

Diana Ross (*Lady Sings the Blues* - Lady Blues Söylüyor), Maggie Smith (*Travels with My Aunt* - Teyzemle Yolculuk), Cicely Tyson (*Souder*), Liv Ullman (*The Emigrants* ~ Göçmenler)

Ellen Burstyn (*The Exorcist* - Şeytan), Marsha Mason (*Cinderella Liberty* - Külkedisi Özgürlüğü), garbra Streisand (*The Way We Were* - Olduğumuz Gibi), Joanne Woodward (*Slimmer Wishes, Winter Dreams* -Dilekler ve Düşler)

1974 Diahann Carroll (*Claudine*), Faye Dunaway

(*Chinatown*), Valerie Perrine (*Lenny*), Gena Rowlands (*A Woman Under the Influence*)

1973“ Isabelle Adjani (*The Story of Adele H.* - Adele H.'nm

Öyküsü), Ann Margret (*Tommy*), Glenda Jackson (*Hedda*), Carole Kane (*Hester Street*)

- 1976 Marie-Christine Barrault (*Cousin, Cousine*), Talia Shire (*Rocky*), Sissy Spacek (*Carrie - Günah Tohumu*), Liv Ullmann (*Face to Face - Yüz Yüze*)
- 1977 . Jane Fonda (*Julia*), Shirley MacLaine ve Anne Bancroft
(*The Goodbye Girl - Elveda Güzelim*)
- 1978 Ingrid Bergman (*Autumnsonate - Güz Sonatı*), Geraldine Page (*Interiors*), Ellen Burstyn (*Same Time, Next Year*), Jill Clayburgh (*An Unmarried Woman - Yalnız Bir Kadın*)
- 1979 Marsha Mason (*Chapter Two*), Jane Fonda (*The China Syndrom - Dünyanın Kaderi*), Bette Midler (*The Rose*), Jill Clayburgh (*Starting Over*)
- 1980 Maiy Tyler Moore (*Ordinary People - Sıradan İnsanlar*), Gena Rowlands (*Gloria*), Goldie Hawn (*Private Benjamin*), Ellen Burstyn (*Resurrection - Diriliş*)
- 1981 Susan Sarandon (*Atlantic City*), Meryl Streep (*The French Lieutenant's Woman - Fransız Teğmenin Kadını*), Marsha Mason (*Only When I Laugh*), Diane Keaton (*Reds - Kızıklar*)
- 1982 Jessica Lange (*Frances*), Sissy Spacek (*Missing . -Kayıp*), Debra Winger (*An Officer and a Gentleman - Subay ve Centilmen*), Julie Andrews (*Victor/Victoria*)
- 1983 Debra Winger (*Terms of. Endearment - Sevgi Sözcükleri*), Julie Walters (*Educating Rita*), Meiyıl Streep (*Silkwood*), Jane Alexander (*Testament*)
- 1984 Vanessa Redgrave (*The Bostonians*), Jessica Lange
(*Country*), Judy Davis (*A Passage to India - Hindistan'a Bir Geçit*), Sissy Spacek (*The River - Nehir*)
- 1985 Meiyıl Streep (*Out of Africa*), Jessica Lange (*Sweet breams*), Whoopi Goldberg (*The Color Purple*), Anne Bancroft (*Agnes of God*)
- 1986 Jane Fonda (*The Morning After*), Sissy Spacek (*Crimes of the Heart*), Kathleen Turner (*Peggy Sue Got Married*), Sigourney Weaver (*Aliens*)
- 1987 Glenn Close (*Fatal Attraction*), Holly Hunter (*Broadcast News*), Sally Kirkland (*Anna*), Meryl Streep (*Ironweed*)
- 1988 Glenn Close (*bangerous Liaisons*), Melanie Griffith (*Working Girl*), Meryl Streep (*A Cry in the bark*), Sigourney Weaver (*Gorillas in the Mist*)
- 1989 Isabelle Adjani (*Camille Claudel*), Jessica Lange (*Music Box*), Michelle Pfeiffer (*The Fabulous Baker Boys*), Pauline Collins (*Shirley Valentine*)

Kaynakça

- Barbour A.G.: *Humphrey Bogart. Seine Filme, Sein Leben*, Wilhelm Heyne Verlage 6. Auflage, München 1984
- Baxter J.: *John Ford. Der Legendaere Hollywoodregisseur*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1980
- Brüne K.: *Der Spielfilm im ZDF 1/1983*. ZDF Information und Presse/Öffentlichkeitsarbeit Mainz, 1983
- Dickens H.: *Gary Cooper und Seine Filme*, Goldmann Verlag, München 1982
- Dorsay A./Gürkan T.: *Türk ve Dünya Sinema Ansiklopedisi*, Gösteri Yayınları „
- Halliwell L.: *Halliwell's Filngoer's Companion*, 7. Edition, Charles Scribner's Sons, New York 1980
- Harfis R,A./Lasky M.S.: *Alfred Hitchcock und Seine Filme*, 3. Auflage Goldmann Verlag, München 1982
- Heinzmeier A./Schulz B./Witte K.: *Die Unsterblichen des Kinos. Stummfilmzeit und die goldenen 30er Jahre*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt 1982
- Heinzmeier A./Schulz B./Witte K.: *Die Unsterblichen des Kinos. Die Stars seit 1960*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt 1982
- Hembus J.: *Charlie Chaplin. Seine Filme, Sßin Leben*, 2. Auflage Wilhelm Heyne Verlag, München 1984
- Hoppe U.: *Casablanca 2. Auflage*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1984
- Horn P./Berger J.: *Klassiker der Filmkomik*, rororo Verlag Reinbek bei Hamburg 1982
- Jeier T.: *Robert Redford. Seine Filme, Sein Leben*, 2. Auflage, „ Wilhelm Heyne Verlag, München 1984
- Jordan R.: *Marlon Brando. Seine Filme, Sein Leben*, Goldrüann Verlag München 1979
- Kerber M.: *Henry Fonda*, 2. Auflage, Wilhelm Heyne Verlag, München 1984
- Krusche D.: *Lexikon der Kinofilme*, Philipp Reclam Jun, Stuttgart 1977
- U-W/C hsiß Lj ! />Xüuo**
- Kubiak H.J.: *Die Oscar Filme*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt 1985
- Lebrun M.-., *Woody Allen*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1980
- Lyon C.: *The International Dictionary of Films and Filmmakers*, Volume 1-5. Edition, Crown

Publishers Inc. New York 1978

Manthey D.: *Cinema* 6/79, 11/79, 3/80, 5/81, 2/88, 11/84, 3/88, 3/89,4/89,5/89,5/90, Heinrich Möller Söhne, Rendsburg

Marill Ä.H.: *Katharine Hepburn*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1984

Michael P.: *The Academy Awards. A Pictured History*, 5. Edition,.. Crown Publishers Inc., New York 1978

Geller H.: *Spielfilme im ersten deutschen Fernsehen 1985*, ARD Film Redaktion, Frankfurt 1985

Quirk L.: *Ingrid Bergman und Ihre Filme*, Goldmann Verlag, München 1982

Pickard R.: *The Award Movies. A Complete Guide From A to Z*, Schocken Books, New York 1981

Pickard R.: *Who Played Who in The Movies*, Schocken Books, New York 1981

Pickard R.: *Hollywood Gold, The Award Winning Movies*, Taplinger Publishing Company, New York 1977

Ragan D.: *Who's Who in Hollywood*, Arlington House Publishers, New Rochelle New York 1976

Shale R.: *Academy Awards*, 2. Edition, Frederick Ungar Publishing Co., New York 1982

Streinberg C.S.: *Film Facts, Facts On File* Inc., New York 1980 ; Stipman D.: *The Stoiy Of The Cinema*, St. Martin's New York 1982

Stresau N.: *Der Oscar, Alle Filme, Schauspieler Preistraeger*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1985

Thompson H.: *James Stewart*, 4. Auflage, Wilhelm Heyne Verlag, München 1985

Tichy W.: *Rororo Filmlexikon* Band 1-6 Rewolt Taschenbuch Verlag, Reinbek bei Hamburg 1978

Zurhorst M./Just L.: *Jack Nicholson*, Wilhelm Heyne Verlag, München 1983

"Çok yönlü ve çok yanlı Oscar öyküsünün yaklaşık tüm gerekli ayrıntılarını sergileyen bu incelemenin yazarına özellikle bir noktayı gözardı etmediği için de teşekkür borçluyuz. Bu yapıt, Oscar olayını derinlemesine İncelemekle ve olayın her yanını didiklemekle yetinmiyor. Oscar'ların dağıtımının geride bırakabildiği sanatsal birikimi de gözler önüne seriyor."

Mahmut Tali Öngören